

*Sosialidemokraattisen
eduskuntaryhmän*

toimintakertomus

*vuoden 2007
valtiopäiviltä*

LUKIJALLE	4
1A. RYHMÄN JÄSENET VAALIKAUDEN PÄÄTYESSÄ 20.3.2007	5
1B. RYHMÄN JÄSENET 31.12.2007	5
2. RYHMÄN JÄRJESTÄYTYMINEN	5
3. RYHMÄN JÄSENTEN EDUSKUNNAN VALIOKUNTAJÄSENYYDET JA MUIDEN ELINTEN KOTIMAISET SOS.DEM. JÄSENYYDET 31.12.2007.....	6
4. 31.12.2006 RYHMÄN JÄSENTEN HALLINTONEUVOSTOJÄSENYYDET JA NIIHIN VERRATTAVAT LUOTTAMUSTEHTÄVÄT	14
5. RYHMÄN KOKOUKSET	14
6. KANSAINVÄLISET YHTEYDET	15
7. RYHMÄN KANNANOTOT	17
8. RYHMÄN ALOITTEET	19
8A. RYHMÄN LAKIALOITTEITA.....	19
8B. RYHMÄN TALOUSARVIOALOITTEET	21
8C. RYHMÄN VÄLIKYSYMYS	31
9. RYHMÄPUHEENVUOROT ERI KESKUSTELUISSA.....	33
10. KATSAUS VALIOKUNNISSA KÄSITELTYIHIN ASIOIHIN	58
10.1. Suuri valiokunta.....	59
10.2. Perustuslakivaliokunta.....	59
10.3. Ulkoasiainvaliokunta	60
10.4. Valtiovarainvaliokunta	61
10.5 Hallintovaliokunta	67
10.6. Lakivaliokunta	69
10.7. Liikenne- ja viestintävaliokunta	69
10.8. Maa- ja metsätalousvaliokunta.....	70
10.9. Puolustusvaliokunta.....	70

10.10. Sivistysvaliokunta	70
10.11. Sosiaali- ja terveystoimikunta.....	72
10.12. Talousvaliokunta.....	77
10.13. Tulevaisuusvaliokunta.....	79
10.14. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta.....	79
10.15. Ympäristövaliokunta.....	81
10.16. Tarkastusvaliokunta.....	81
12. RYHMÄTOIMISTON HENKILÖKUNTA 31.12.2007	82
13. VALIOKUNTIEN SEURANTAVASTUUT RYHMÄTOIMISTOSSA	82
14. RUUSUINFOT VUONNA 2007	82
15. MUUT INFOT JA TILAISUUDET	83
16. JULKAISUT JA PAINOTUOTTEET, JOULUMUISTAMISET	91

Lukijalle

Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän toiminnasta tuli kuluneeksi sata vuotta vuonna 2007. Ensimmäiset pöytäkirjamerkinnot ryhmän toiminnasta ovat toukokuulta 1907. Ryhmän satavuotisjuhlia vietettiin 9.2.2007 eduskunnan uudessa rakennuksessa. Juhlan kunniaksi julkaistiin Ulpu Iivarin toimittama eduskuntaryhmän 100-vuotisjuhlakirja.

Vaalikauden 2003-07 päättäjäiset olivat 13.3.2007. Uusi eduskunta valittiin 18.3.2007. Eduskuntavaalien tulos oli sosialidemokraateille suuri pettymys. Eduskuntaryhmän koko pieneni kahdeksalla kansanedustajalla. Ryhmään tuli valituksi vain 45 kansanedustajaa. Ensimmäistä kertaa ryhmään tuli naisenemmistö. Naisia valittiin 25. Miehiä 20. Ryhmä naisistui ja nuorentui. Ryhmän keski-ikä aleni 54:stä 49 vuoteen.

Ryhmän koon pienentyminen johti kokoushuoneen vaihtamiseen. Jouduimme luopumaan koko eduskuntatalon historian ajan käytössämme olleesta ryhmähuoneesta ja siirryimme kokoomuksen käytössä olleeseen huoneeseen.

Uusi ryhmä järjestäytyi 22.3.2007. Ensimmäistä kertaa ryhmän puheenjohtajaksi valittiin nainen, puolueen 2. varapuheenjohtaja Tarja Filatov. Muiksi puheenjohtajiksi valittiin Jukka Gustafsson ja Jutta Urpilainen.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä osallistui hallitustunnusteluihin. Tunnusteluvaihe päättyi sosialidemokraattien jäämiseen oppositioon. Maahan syntyi keskustan, kokoomuksen, vihreiden ja rkp:n muodostama porvarihallitus. Eduskuntaryhmä aloitti oppositiopolitiikan harjoittamisen keväällä. Ensimmäiset isot poliittiset keskustelut käytiin hallitusohjelmatedonannosta ja valtiontalouden menokehyksistä.

Syysistuntokauden 2007 isoin asia oli valtion talousarvioesityksen ja siihen liittyvien budjettilakien käsittely. Ryhmä teki oman talousarviolinjauksensa. Siinä esitettiin huomattavasti suurempia panostuksia kunta palveluihin kuin mitä hallitus esitti. Muutoin kautta varjosti rikkonainen työmarkkinasyyty ja lukuisat työtaistelu-uhat. TEHY:n työtaistelutoimi, joukkoirtisanoutuminen oli niistä kaikkein näkyvin ja johti ns. pakkolain säätämiseen. Eduskuntaryhmä ei hyväksynyt lakia.

Sosialidemokraatit tekivät ensimmäisen välikysymyksensä kunta palveluista ja niiden rahoituksesta yhdessä muiden oppositioryhmien kanssa syksyllä 2007.

Sisko Seppä
pääsihteeri

1a. RYHMÄN JÄSENET vaalikauden päätyessä 20.3.2007

Ryhmässä oli kansanedustajia 53, joista naisia 24 ja miehiä 29. Ryhmän jäsenten keski-ikä oli 54, naisten 47 ja miesten 59 vuotta.

Ahde Matti	Kiljunen Anneli	Puisto Virpa
Alho Arja	Kiljunen Kimmo	Rahkonen Susanna
Backman Jouni	Koski Valto	Rajamäki Kari
Bryggare Arto	Koskinen Johannes	Rask Maija
Elo Mikko	Koskinen Marjaana	Roos Jukka
Filatov Tarja	Kuisma Risto	Rönni Tero
Gustafsson Jukka	Kumpula-Natri Miapetra	Saarinен Matti
Haatainen Tuula	Kähkönen Lauri	Seppälä Arto
Heinäluoma Eero	Lahtela Esa	Skinnari Jouko
Hellberg Klaus	Laitinen Reijo	Tahvanainen Säde
Hiltunen Rakel	Lintonen Minna	Taipale Ilkka
Huovinen Susanna	Lipponen Paavo	Taiveaho Satu
Hurskainen Sinikka	Luhtanen Leena	Tuomioja Erkki
Jaakonsaari Liisa	Ojala Reino	Urpilainen Jutta
Kallio Reijo	Olin Kalevi	Wallin Harry
Kalliomäki Antti	Paasio Heli	Viitanen Pia
Karhu Saara	Paatero Sirpa	Väätäinen Tuula
Kekkonen Antero	Peltomäki Pirkko	

Ryhmän puheenjohtajana toimi Jouni Backman ja varapuheenjohtajina Maija Rask sekä Jukka Gustafsson. Puheenjohtajien lisäksi työvaliokunnassa olivat Valto Koski ja Säde Tahvanainen. Eduskunnan puhemiehenä toimi Paavo Lipponen. Valtioneuvoston jäseniä olivat Tarja Filatov (TM), Tuula Haatainen (STM), Eero Heinäluoma (VM), Susanna Huovinen (LVM), Antti Kalliomäki (OPM), Leena Luhtanen (OM), Kari Rajamäki (SM) ja Erkki Tuomioja (UM).

1b. RYHMÄN JÄSENET 31.12.2007

Vuoden 2007 eduskuntavaaleissa sos.dem. eduskuntaryhmään valittiin 45 kansanedustajaa, joista naisia 24 ja miehiä 21. Koko ryhmän keski-ikä oli vuoden lopussa 49, naisten 43 ja miesten 57 vuotta.

Kansanedustaja Tuula Haatainen jäi pois ryhmästä 11.9.2007 ja hänen tilalleen tuli 12.9.2007 Jacob Söderman.

Ahde Matti	Kiljunen Anneli	Peltonen Tuula
Asell Marko	Kiljunen Kimmo	Rajamäki Kari
Feldt-Ranta Maarit	Kiuru Krista	Rönni Tero
Filatov Tarja	Koski Valto	Saarinен Matti
Gustafsson Jukka	Koskinen Johannes	Skinnari Jouko
Guzenina- Richardson Maria	Koskinen Marjaana	Söderman Jacob
Eero Heinäluoma	Kumpula-Natri Miapetra	Tabermann Tommy
Hiltunen Rakel	Kuusisto Merja	Taimela Katja
Huovinen Susanna	Kähkönen Lauri	Taiveaho Satu
Hurskainen Sinikka	Lahtela Esa	Tuomioja Erkki
Jaakonsaari Liisa	Laitinen Reijo	Urpilainen Jutta
Kallio Reijo	Lipponen Päivi	Viitamies Pauliina
Kalliomäki Antti	Ojala-Niemelä Johanna	Viitanen Pia
Kantola Ilkka	Paasio Heli	Vuolanne Antti
Karhu Saara	Paatero Sirpa	Väätäinen Tuula

2. RYHMÄN JÄRJESTÄYTYMINEN

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä valitsi järjestäytymiskokouksessaan 22.3.2007 ryhmän puheenjohtajaksi kansanedustaja **Tarja Filatovin**. Ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin kansanedustaja **Jukka**

Gustafsson ja toiseksi varapuheenjohtajaksi kansanedustaja **Jutta Urpilainen**. Ryhmän työvaliokuntaan valittiin puheenjohtajiston lisäksi kansanedustajat **Heli Paasio, Kimmo Kiljunen, Johanna Ojala-Niemelä, Sirpa Paatero ja Matti Saarinen**.

Ryhmän ehdokkaaksi eduskunnan II varapuhemieheksi nimettiin samassa kokouksessa kansanedustaja **Johannes Koskinen**.

3. RYHMÄN JÄSENTEN EDUSKUNNAN VALIOKUNTAJÄSENYYDET JA MUIDEN ELINTEN KOTIMAISET SOS.DEM. JÄSENYYDET 31.12.2007

Suuri valiokunta (SuV)

Varsinaiset jäsenet:

Tuomioja Erkki (pj.)

Kiljunen Kimmo

Vuolanne Antti

Rajamäki Kari

Kumpula-Natri Miapetra

Varajäsenet:

Koskinen Johannes

Söderman Jacob

Suuren valiokunnan tehtävät ovat kahtalaiset. Suuri valiokunta käsittelee Euroopan unionin jäsenyyteen liittyvän kansallisen politiikan valmistelua, paitsi ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta, joka kuuluu ulkoasiainvaliokunnan toimivaltaan. Lisäksi suuri valiokunta käsittelee ne lakiehdotukset, jotka sinne lähetetään täysistunnosta ensimmäisessä käsittelyssä. (Eduskunnan työjärjestyksen 53 §:n 2 ja 3 mom.) Säännönmukaiset kokousajat ovat: ke klo 13.30 - 15.00, pe klo 13.30 - 15.30

Perustuslakivaliokunta (PeV)

Varsinaiset jäsenet:

Söderman Jacob (vpj.)

Kiljunen Kimmo

Vuolanne Antti

Peltonen Tuula

Varajäsenet:

Ojala-Niemelä Johanna

Koskinen Johannes

Perustuslakivaliokunnan tehtävänä on valmistella asiat, jotka koskevat perustuslakia taikka perustuslain kanssa läheisessä asiallisessa yhteydessä olevaa lainsäädäntöä (TJ 32 §:n 4 mom.), antaa lausunto perustuslain säätämisyjärjestyksessä säädettäviksi ehdotetuista lakiehdotuksista sekä sen käsiteltäviksi lähetettyjen muiden lakiehdotusten ja asioiden perustuslainmukaisuudesta ja suhteesta kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin (PL 74 §, TJ 38 §:n 2 mom.) sekä käsitellä ehdotukset eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön sekä eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännön säätämisestä. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 10:00 - 12:00, ke klo 9:30 - 11:30, to klo 10:00 - 12:00, pe klo 9:30 - 11:00

Ulkoasiainvaliokunta (UaV)

Varsinaiset jäsenet:

Heinäluoma Eero (vast.)

Jaakonsaari Liisa

Kalliomäki Antti

Kiljunen Kimmo

Varajäsenet:

Tuomioja Erkki

Filatov Tarja

Ulkoasiainvaliokunnan tehtävänä on valmistella asiat, jotka koskevat Suomen kansainvälisten suhteiden kanalta merkittävien valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden hyväksymistä tai tällaisten velvoitteiden irtisanomista taikka merkittävän kansainvälisen veloitteen voimaansaattamista tarkoittavaa lakiehdotusta. Ulkoasiainvaliokunta käsittelee lisäksi yleistä turvallisuuspolitiikkaa, ulkomaankauppapolitiikkaa, kehitysyhteistyötä ja kansainvälisiä järjestöjä koskevia asioita. Valiokunta antaa hallitukselle lausunnon suomalaisen rauhanturvajoukon asettamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön käyttöön tai rauhanturvajoukolle määrättyjen tehtävien olennaisesta muuttamisesta. Jos PL 96 §:ssä tarkoitettu unioniasia koskee Euroopan unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, puhemies toimittaa asian ulkoasiainvaliokuntaan. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 12.00 - 14.00, ke klo 12.00 - 14.00, to klo 12.00 - 14.00, pe klo 11.00 - 13.00

Valtiovarainvaliokunta (VaV)

Varsinaiset jäsenet:

Rajamäki Kari (vpj.)
Saarinen Matti
Laitinen Reijo
Viitanen Pia (j.pj.)
Paasio Heli

Varajäsenet:

Kallio Reijo
Urpilainen Jutta
Kähkönen Lauri
Väätäinen Tuula (j.pj.)
Kumpula-Natri Miapetra

Valtiovarainvaliokunnan tehtävänä on käsitellä valtiontalouden kehykset, valtion talousarvioesitys ja lisätalousarvioesitykset sekä veroja ja muita raha-asioita koskevat lainsäädäntöasiat. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 12:00 - , pe klo 12:00 -

VaV:n jaostot

1. Hallinto- ja turvallisuusjaosto (HtJ)

Rajamäki Kari (vast.)
Kallio Reijo
Laitinen Reijo (lisäj.)

Hallinto- ja turvallisuusjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset ja muut budjettitaloutta koskevat asiat eduskunnan, tasavallan presidentin, valtioneuvoston, ulkoasiainministeriön, oikeusministeriön, sisäasiainministeriön sekä puolustusministeriön hallinnonalojen osalta. Jaoston kokousajat: ti klo 11.00 - , ke klo 13.00 - , to klo 8.30 -

2. Verojaosto (VeJ)

Paasio Heli (vast.)
Kumpula-Natri Miapetra
Urpilainen Jutta (lisäj.)

Verojaosto käsittelee mm. verolainsäädäntöä ja valtion lainanottoa koskevat asiat sekä talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset ja muut budjettitaloutta koskevat asiat valtiovarainministeriön hallinnonalan osalta. Jaoston kokousajat: ti klo 10.30 - , ke klo 10.00 - , to klo 10.00 - , pe klo 10.00 -

3. Sivistys- ja tiedejaosto (SitJ)

Viitanen Pia (pj.)
Saarinen Matti
Urpilainen Jutta (lisäj.)

Sivistys- ja tiedejaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat opetusministeriön hallinnonalan osalta. Jaoston kokousajat: ke klo 9.00 - 10.00, pe klo 9.00 - 10.00

4. Maatalousjaosto (MaJ)

Rajamäki Kari (vast.)
Kähkönen Lauri
Väätäinen Tuula (lisäj.)

Maatalousjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta. Jaoston kokousajat: ke klo 10.45 - , pe klo 8.00 -

5. Liikennejaosto (LiJ)

Saarinen Matti (vast.)
Laitinen Reijo
Kähkönen Lauri (lisäj.)

Liikennejaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta. Jaoston kokousajat: ti klo 11.00 - , to klo 11.00 -

6. Kauppa- ja teollisuusjaosto (KtJ)

Kallio Reijo (vast.)
Kumpula-Natri Miapetra
Rajamäki Kari (lisäj.)

Kauppa- ja teollisuusjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalan osalta. Jaoston kokousajat: ke klo 09.00 -, pe klo 09.00 -

7. Sosiaali- ja työjaosto (SotJ)

Väätäinen Tuula (pj.)
Kallio Reijo
Saarinen Matti (lisäj.)

Sosiaali- ja työjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat sosiaali- ja terveysministeriön sekä työministeriön hallinnonalojen osalta. Jaoston kokousajat: ti klo 10.00 -, ke klo 10.00 -

8. Asunto- ja ympäristöjaosto (AyJ)

Viitanen Pia (vast.)
Paasio Heli
Väätäinen Tuula (lisäj.)

Asunto- ja ympäristöjaosto käsittelee talousarvioesityksen, lisätalousarvioesitykset sekä muut budjettitaloutta koskevat asiat ympäristöministeriön hallinnonalan osalta. Jaoston kokousajat: ke klo 11.45 -, pe klo 10.30 -

Hallintovaliokunta (HaV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Hiltunen Rakel (vast.)	Ojala-Niemelä Johanna
Feldt-Ranta Maarit	Viitamies Pauliina
Koski Valto	
Väätäinen Tuula	

Hallintovaliokunnan tehtävänä on käsitellä valtionhallinnon yleistä organisointia siltä osin kuin se ei kuulu perustuslakivaliokunnalle, valtion alue- ja paikallishallintoa, yleistä alue- ja rakennepoliitikkaa, yleishallintoasioita ja väestöhallintoa, valtion henkilöstöpolitiikkaa, yleistä järjestystä ja turvallisuutta, pelastustointia, onnettomuuksien tutkintaa, rajavartiolaitosta ja ulkomaalaisasioita, kunta-asioita sekä kirkollisasioita (kunta- ja kirkollisasiat eläkkeitä ja osallistumisjärjestelmiä lukuun ottamatta). Säännönmukaiset kokousajat: ti klo 12.15 - 14.00, ke klo 12.00 - 13.00, to klo 12.15 - 14.00, pe klo 11.15 - 13.00

Lakivaliokunta (LaV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Rönni Tero (vast.)	Lipponen Päivi
Kantola Ilkka	Taimela Katja
Kiuru Krista	
Ojala-Niemelä Johanna	

Lakivaliokunnan tehtävänä on valmistella asiat, jotka koskevat yleistä lakia. Käytännössä tämä tarkoittaa lähinnä perhe-, jäämistö-, yhteisö-, velvoite- ja esineoikeutta, rikos- ja prosessioikeutta (myös täytäntöönpanoa) sekä yleisiä tuomioistuimia, hallintotuomioistuimia ja erikoistuomioistuimia koskevia asioita. Lisäksi valiokunnan tehtävänä on käsitellä sotilasoikeudenhoitoa, vankeinhoitoa sekä paino- ja kokoontumisvapautta koskevat asiat. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 10:15 - 12:00, ke klo 10:00 - 11:30, to klo 10:00 - 12:00, pe klo 09:30 - 11:00

Liikenne- ja viestintävaliokunta (LiV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
-----------------------------	---------------------

Karhu Saara (vpj.)
Rönni Tero
Asell Marko
Guzenina-Richardson Maria

Huovinen Susanna
Lahtela Esa

Liikenne- ja viestintävaliokunnan tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat tie-, rautatie-, ilma- ja sisävesiliikennettä, merenkulkua, kuljetusoikeutta sekä kuljetusalan työaikasäännöksiä — siltä osin kuin ne koskevat liikenneturvallisuutta — postia, tietoliikennettä, radio- ja televisiotoimintaa ja muuta viestintää, sääpalvelua sekä Yleisradio Oy:tä. Säännönmukaiset kokousajat: ti klo 12:00 - 14:00, ke klo 12:00 - 13:30, to klo 12:00 - 14:00, pe klo 11:00 - 13:00

Maa- ja metsätalousvaliokunta (MmV)

Varsinaiset jäsenet:
Kähkönen Lauri (vast.)
Lahtela Esa
Taimela Katja
Rajamäki Kari

Varajäsenet:
Paatero Sirpa
Koskinen Marjaana

Maa- ja metsätalousvaliokunnan tehtävänä on käsitellä asioita, jotka koskevat maa- ja metsätaloutta, maa-seudun elinkeinotoimintaa, eläinlääkintätointa, elintarvikehygieniää ja -tarkastusta, metsästystä ja kalastusta (myös riistanhoito- ja kalastusmaksut), poronhoitoa, eläinsuojelua, maanmittausta, kiinteistönmuodostusta, kartta- ja rekisterilaitosta sekä geodeettista tutkimusta. Säännönmukaiset kokousajat: ti klo 10.00 - 12.00, to klo 10.00 - 12.00, pe klo 9.00 - 11.00

Puolustusvaliokunta (PuV)

Varsinaiset jäsenet:
Laitinen Reijo (vast.)
Karhu Saara
Paatero Sirpa
Kallio Reijo

Varajäsenet:
Skinnari Jouko
Heinäluoma Eero

Puolustusvaliokunnan tehtävänä on käsitellä asevelvollisuutta, puolustusvoimia, poikkeusoloja koskevaa lainsäädäntöä (jollei asia kuulu muulle valiokunnalle) sekä rauhanturvaamistoimintaa (muilta kuin ulkoasiainvaliokunnalle kuuluvilta osin) koskevat asiat. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 10.30 - 12.00, ke klo 9.30 - 11.00, to klo 10.30 - 12.00, pe klo 9.30 - 11.00

Sivistysvaliokunta (SiV)

Varsinaiset jäsenet:
Urpilainen Jutta (vast.)
Kiljunen Anneli
Tabermann Tommy
Peltonen Tuula

Varajäsenet:
Hurskainen Sinikka
Asell Marko

Sivistysvaliokunnan tehtävänä on käsitellä kasvatusta ja koulutusta, tiedettä ja taidetta, yleistä kulttuuritoimintaa, urheilua ja nuorisotyötä, tekijänoikeutta sekä opintotukea koskevat asiat. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 12.00 - 14.00, ke klo 12.00 - 14.00, pe klo 11.00 - 13.00

Sosiaali- ja terveysvaliokunta (StV)

Varsinaiset jäsenet:
Kiljunen Anneli (vast.)
Taiveaho Satu
Koskinen Marjaana
Guzenina-Richardson Maria

Varajäsenet:
Kuusisto Merja
Kantola Ilkka

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan tehtävänä on käsitellä sosiaali- ja terveydenhuoltoa, sosiaalivakuutusta, sosiaali- ja terveydenhuollon alalla perittäviä veronluonteisia maksuja, eläkelainsäädäntöä sekä ympäristöterveydenhuoltoa koskevat asiat. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 10.00 - 12.00, ke klo 09.30 - 11.30, to klo 10.00 - 12.00, pe klo 10.00 - 11.00

Talousvaliokunta (TaV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Skinnari Jouko (pj.)	Saarinen Matti
Kumpula-Natri MiapetraVuolanne Antti	
Paatero Sirpa	
Lipponen Päivi	

Talousvaliokunnan tehtävänä on toimia PL 91 §:n 2 momentissa tarkoitettuna valiokuntana ja tällöin käsitellä pankkivaltuutettujen vuosittain antamat kertomukset sekä valmistella Suomen Pankkia ja Suomen itsenäisyyden juhlarahastoa (Sitraa) koskevat säädösaasiat sekä muut maan pankki- ja rahalaitosta koskevat asiat. Talousvaliokunta käsittelee lisäksi asiat, jotka koskevat kauppaa ja teollisuutta, energiataloutta, kaupallisia yhteisöjä, elinkeinotoimintaa ja sen tukemista, kilpailua, kuluttajansuojaa, yksityistä vakuutustoimintaa, rahoitus- ja arvopaperimarkkina-lainsäädäntöä sekä valtion yhtiöitä, jotka eivät kuulu muun valiokunnan toimialaan. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 12.00 - 14.00, ke klo 12.00 - 14.00, to klo 12.00 - 14.00, pe klo 11.00 - 13.00

Tulevaisuusvaliokunta (tuV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Lipponen Päivi (vast.)	Feldt-Ranta Maarit
Filatov Tarja	Kantola Ilkka
Asell Marko	
Jaakonsaari Liisa	

Tulevaisuusvaliokunta valmistelee sille lähetetyt valtiopäiväasiakirjat ja antaa muille valiokunnille pyynnöstä lausuntoja niiden tehtäväalueeseen kuuluvista tulevaisuutta koskevista asioista. Valiokunta käsittelee asioita, jotka liittyvät tulevaisuuden kehitystekijöihin ja kehitysmalleihin. Valiokunta suorittaa tulevaisuuden tutkimiseen, myös sen menetelmäkysymyksiin, liittyvää selvitystyötä. Valiokunta toimii myös teknologiakehityksen ja teknologian yhteiskunnallisten vaikutusten arviointitoimintaa suorittavana parlamentaarisenä elimenä. Säännönmukaiset kokousajat: ke klo 10.00 - 12.00, pe klo 10.00 - 11.00

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta (TyV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Gustafsson Jukka (vpj.)	Guzenina-Richardson Maria
Lahtela Esa	Kiuru Krista
Taimela Katja	
Kuusisto Merja	

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat työympäristöä, työterveyshuoltoa, työvoimaa ja työllisyyttä (työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus mukaan lukien), osallistumisjärjestelmiä, tasa-arvokysymyksiä ja siviilipalvelua. Valiokunta käsittelee pääosin myös säteilyvalvontaa ja kemikaaleja koskevat asiat. Säännönmukaiset kokousajat ovat: ti klo 12.15 - 14.00, ke klo 12.00 - 13.30, to klo 12.15 - 14.00, pe klo 11.00 - 13.00

Ympäristövaliokunta (YmV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Huovinen Susanna (pj.)	Taiveaho Satu
Kuusisto Merja	Tabermann Tommy
Viitamies Pauliina	
Hiltunen Rakel	

Ympäristövaliokunnan tehtävänä on käsitellä asiat, jotka koskevat asumista (myös huoneenvuokralainsäädäntöä ja asumistukea), kaavoitusta ja rakentamista, ympäristön- ja luonnonsuojelua, jätehuoltoa sekä vesilainsäädäntöä. Säännönmukaiset kokousajat: ti klo 10.00 - 12.00, ke klo 9.30 - 12.00, to klo 10.00 - 12.00, pe klo 9.30 - 11.00

Tarkastusvaliokunta (TrV)

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Ahde Matti (pj.)	Koski Valto

Koskinen Marjaana
Hurskainen Sinikka

Paasio Heli

Tarkastusvaliokunnan pääasiallisena tehtävänä on valvoa valtion taloudenhoitoa ja valtion talousarvion noudattamista. Tehtävässään valiokunta keskittyy valtiontalouden yleiseen tilaan ja hoitoon sekä kysymyksiin, joiden saattaminen eduskunnan tietoon on perusteltua. Sen tehtäviin kuuluu muun muassa valtiontaloutta koskevien kertomusten käsittely ja valmistelu täysistunnolle. Valiokunta voi ottaa käsiteltäväkseen toimialaansa kuuluvia asioita, joista sillä on oikeus antaa mietintö täysistunnolle. Tarkastusvaliokunta perustettiin yhdistämällä valtiontilintarkastajien ja valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaoston parlamentaarinen valtiontalouden valvontatehtävä. Uudistuksen yhteydessä lakkautettiin valtiontilintarkastajat ja valtiontilintarkastajien kanslian toiminta. Tarkastusvaliokunnan tehtävä mainitaan perustuslaissa ja tätä koskeva lainmuutos tuli voimaan 1. kesäkuuta 2007. Säännönmukaiset kokousajat: ti klo 12.15 - 13.15, ke klo 12.30 - 14.30, to klo 12.00 - 13.30

Puhemiesneuvosto –PmN

Johannes Koskinen (2. varapuhemies)
Matti Ahde
Susanna Huovinen
Jouko Skinnari
Erkki Tuomioja

Kansliatoimikunta –Ktk

Johannes Koskinen (2. varapuhemies)
Heli Paasio

Eduskunnan pankkivaltuusto - EPV

Kalliomäki Antti (vpj.)
Jaakonsaari Liisa

Eduskunta valitsee vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä yhdeksän pankkivaltuutettua valvomaan Suomen Pankin toimintaa ja eduskunnan vastattavana olevien rahastojen hallintoa. Pankkivaltuutetut antavat eduskunnalle vuosittain kertomuksen ja tarvittaessa erilliskertomuksia.

Valtion vakuusrahaston valtuusto – Vvv

Kallio Reijo, varapuheenjohtaja
Hellsten Tapio

Eduskunta valitsee vakuusrahaston valtuuston vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Valtuustoon kuuluu yhdeksän jäsentä ja sen tehtävänä on valvoa rahaston toimintaa ja pankkituen käyttöä.

Kansaneläkelaitoksen valtuutetut - KelaV

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Kiljunen Anneli (pj.)	Kuusisto Merja
Koski Valto	Taiveaho Satu
Rajamäki Kari	Koskinen Marjaana

Eduskunta valitsee kansaneläkelaitoksen valtuutetut. Valtuutettujen tehtävänä on valvoa kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa.

Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto – YleH

Viitanen Pia (vast.)
Tabermann Tommy
Lipponen Päivi
Kantola Ilkka
Guzenina-Richardson Maria

Eduskunta valvoo Yleisradio Oyj:n toimintaa ja nimittää hallintoneuvoston.

Eduskunnan tilintarkastajat - Ett

Saarinen Matti (vars.) (pj.)
Koskinen Marjaana (varaj.)

Eduskunta valitsee keskuudestaan kolme tilintarkastajaa ja henkilökohtaiset varajäsenet. Eduskunnan valitsemat tilintarkastajat valitsevat neljännen tilintarkastajan ja hänen varajäsenensä. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa eduskunnan tilit ja hallinto. Tilintarkastajat antavat vuosittain eduskunnalle tilintarkastuskertomuksen.

Suomen Pankin tilintarkastajat –SPtt

<i>Varsinainen jäsen:</i>	<i>Varajäsen:</i>
Heinäluoma Eero	Filatov Tarja

Eduskunta valitsee vuosittain Suomen Pankille tilintarkastajat.

Eduskunnan kirjaston hallitus – EKH

<i>Varsinaiset jäsenet:</i>	<i>Varajäsenet:</i>
Tuomioja Erkki (pj.)	Kantola Ilkka
Lipponen Päivi	Tabermann Tommy

Eduskunta valitsee vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä eduskunnan kirjaston hallituksen. Kirjaston hallitus antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen.

Ulkopoliittisen instituutin neuvottelukunta

Urpilainen Jutta

Neuvottelukunta ylläpitää ja kehittää tutkimuslaitoksen yhteyksiä sen keskeisiin yhteistyötahoihin sekä seuraa tutkimuslaitoksen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kahdeksan kansanedustajaa sekä enintään kaksitoista tutkimuslaitoksen keskeisten yhteistyötahojen edustajaa. Eduskunnan kansliatoimikunta nimeää neuvottelukunnan kansanedustajajäsenet ja kutsuu muut jäsenet. Neuvottelukunnan toimikausi on neljä vuotta.

Kansainvälisten asiain foorumi

Ahde Matti
Huovinen Susanna
Hurskainen Sinikka
Skinnari Jouko
Tuomioja Erkki

Eduskunnan puhemiesneuvosto perusti 21.4.2006 eduskunnan kansainvälisten asiain foorumin, jonka tarkoitus on kehittää eduskunnan valtuuskuntien ja valiokuntien kansainvälistä työtä. Foorumi kokoontuu 1-2 kertaa vuodessa. Koollekutsuja on eduskunnan puhemies. Foorumin jäseninä toimivat eduskunnan puhemieshistö ja valiokuntien puheenjohtajat, eduskunnan ja puhemiesneuvoston valitsemien valtuuskuntien puheenjohtajat sekä ulkoasiainministeriön edustus.

Kansallisoopperan hallintoneuvosto vv.2007-2010

<i>Varsinainen jäsen:</i>	<i>Varajäsen:</i>
Hurskainen Sinikka	Kiljunen Kimmo

Opetushallituksen johtokunta

Jukka Gustafsson

Johtokunnan tehtävinä on osallistua Opetushallituksen toiminnan kehittämiseen, hyväksyä muun muassa toiminta- ja taloussuunnitelma sekä talousarvioehdotuksen valmistelun suuntaviivat, seurata ja arvioida ope-

tussuunnitelmien perusteiden uudistamista ja kehittämistä, ratkaista Opetushallitukselle kuuluvat koulutuspoliittisesti merkittävät asiat sekä hyväksyä ja allekirjoittaa yhdessä pääjohtajan kanssa Opetushallituksen tilinpäätös ja toimintakertomus. Valtioneuvosto nimittää Opetushallitukselle johtokunnan.

Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi - STETE

Hurskainen Sinikka (pj.)

STETE edistää turvallisuuspoliittista debattia ja tietoutta järjestämällä laajapohjaisia ja keskustelevia seminaareja, työryhmiä ja konferensseja ajankohtaisiin aiheisiin liittyen sekä julkaisemalla englanninkielistä [OSCE Review - European Security](#) lehteä ja muita julkaisuja. STETEn tilaisuuksiin osallistuu laaja joukko suomalaisia ja kansainvälisiä tahoja, mm. poliitikkoja, virkamiehiä, eri järjestöjen edustajia, tutkijoita ja lehdistöä. Eri poliittiset puolueet vetävät vuonna 1970 perustetun järjestön toimintaa.

STETE näkee turvallisuuskysymykset laajasti painottaen entistä enemmän niiden inhimillistä ulottuvuutta. Lähialueyhteistyö ja pohjoinen ulottuvuus ovat nousseet yhdeksi STETEn tärkeimmistä tehtävistä - STETE koordinoi [Pohjoismaisen turvallisuuspoliittisen foorumin](#) työtä järjestäen laajoja keskustelufoorumeja lähialueillamme liittyen ajankohtaisiin kysymyksiin. Viimeksi foorumi kokoontui Venäjällä [Pihkovassa](#) toukokuussa 2006, sitä edellisen kerran Gdanskissa Puolassa syyskuussa 2004. STETE pyrkii tiedottamaan myös [ETYJ](#)iin ja sen toimintaan liittyvistä asioista.

Tutkijoiden ja kansanedustajien seura - TUTKAS

Varsinainen jäsen:
Kiljunen Kimmo (pj.)

Varajäsen:
Peltonen Tuula

Tutkas on vuodesta 1970 toiminut seura, jonka tarkoituksena on luoda edellytykset kansanedustajien ja tutkijoiden väliselle yhteydelle ja tiedonvaihdon sekä edistää tiedettä koskevan suunnittelun, päätöksenteon ja tulosten hyväksikäytön kriittistä tarkastelua. Seuran jäsenenä on pääasiassa aktiivisia tutkijoita ja kansanedustajia.

Tutkas järjestää noin kerran kuukaudessa seminaarin, johon kaikki jäsenet kutsutaan. Seuran tutkijajäseneksi pääsemisen edellytyksenä on akateemisen loppututkimuksen suorittaminen ja toimiminen tutkimustehtävissä. Seuran puheenjohtaja on kansanedustaja Kimmo Kiljunen ja varapuheenjohtaja professori Kyösti Oikarinen Oulun yliopistosta.

Suomen Lasten Parlamentti

Gustafsson Jukka

Suomen Lasten Parlamentti perustettiin avajaisistunnossa Tampereella 9.11.2007, jolloin myös valittiin hallitus ja toimikunnat, sekä jaettiin parlamentin jäsenille tietoa periaatteista ja toimintamalleista. Nyt valittu lasten valtakunnallinen parlamentti jatkaa kaksivuotisen kautensa ajan toimintaa ohjatusti verkossa.

Lasten Parlamentin perustamisen taustalla on vuonna 2006 hyväksytty nuorisolaki, jonka tavoitteena on lasten kuulemisen ja osallistumisen edistäminen. Lasten parlamentin perustaminen tukee valtakunnallisesti ja paikallisesti lasten osallistumista, lasten ja nuorten yhteiskuntatietoisuuden lisäämistä ja sosiaalista vahvistumista. YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista jakautuu kolmeen pääteemaan: osallistumisoikeudet (participation), oikeus osuuteen yhteiskunnan voimavaroista (provision) ja oikeus suojeluun (protection).

Lasten Parlamentti antaa 7-12 -vuotiaille lapsille vaikuttamiskanavan, mutta myös viranomaisille ja päättäjille mahdollisuuden kysyä ja selvittää erilaisia asioita suoraan lapsilta. Tavoitteena on lisäksi edistää yhteistyötä ja virikkeitä lasten aseman kehittämiseksi sekä tuottaa materiaalia, koulutusta ja neuvontaa lasten paikalliseen demokratiakasvatukseen.

Suomessa toimivien paikallisten Lasten Parlamenttien määrä lähestyy kymmentä ja nuorisovaltuustoja tai vastaavia nuorten vaikuttamisfoorumeita on jo 150 paikkakunnalla. Ensimmäinen Lasten Parlamentti aloitti Tampereella vuonna 2001. Lasten parlamenttien perustamisessa avustaa kuntia opetusministeriön tuella toimiva yhdistys, Suomen Lasten Parlamentti yhdistys ry, joka vastaa Lasten Parlamentin valtakunnallisesta toiminnasta.

4. 31.12.2006 RYHMÄN JÄSENTEN HALLINTONEUVOSTOJÄSENYYDET JA NIIHIN VERRATTAVAT LUOTTAMUSTEHTÄVÄT

Ahde Matti	VR-yhtymä Oyj:n hallintoneuvosto, pj.
Asell Marko	KELA:n tilintarkastaja
Feldt-Ranta Maarit	
Filatov Tarja	
Gustafsson Jukka	Veikkaus Oyj:n hallintoneuvosto
Guzenina-Richardson Maria.....	Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
Heinäluoma Eero	Suomen Pankin tilintarkastajat, SITRAn tilintarkastajat < kuuluvat yhteen
Hiltunen Rakel.....	Fortum Oyj, vpj.
Huovinen Susanna.....	
Hurskainen Sinikka	Finnvera Oyj
Jaakonsaari Liisa	Eduskunnan pankkivaltuusto, SITRAn hallintoneuvosto < kuuluvat yhteen
Kallio Reijo	
Kalliomäki Antti.....	Eduskunnan pankkivaltuusto, SITRAn hallintoneuvosto < kuuluvat yhteen
Kantola Ilkka.....	Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
Karhu Saara	Alko Oyj:n hallintoneuvosto
Kiljunen Anneli	Kemijoki Oy:n hallintoneuvosto
.....	KELAn valtuutetut, pj.
Kiljunen Kimmo.....	Fortum Oyj:n hallintoneuvosto
Kiuru Krista	
Koski Valto	KELAn valtuutetut
Koskinen Johannes	Finnvera Oyj:n hallintoneuvosto
Koskinen Marjaana	
Kumpula-Natri Miapetra.....	Rautaruukki Oyj:n hallintoneuvosto
Kähkönen Lauri.....	VR-yhtymä Oyj:n hallintoneuvosto
Kuusisto Merja.....	
Lahtela Esa	
Laitinen Reijo.....	
Lipponen Päivi.....	Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
Ojala-Niemelä Johanna	
Paasio Heli	Itella Oyj:n hallintoneuvosto
Paatero Sirpa	Fortum Oyj:n hallintoneuvosto
.....	Veikkaus Oyj:n hallintoneuvosto
Peltonen Tuula.....	
Rajamäki Kari.....	KELAn valtuutetut
Rönni Tero	
Saarinen Matti	Veikkaus Oyj:n hallintoneuvosto, vpj.,
.....	eduskunnan tilintarkastaja, pj.
Skinnari Jouko.....	Rautaruukki Oyj:n hallintoneuvosto
Söderman Jacob	
Tabermann Tommy.....	Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
Taimela Katja.....	
Taiveaho Satu	VR-yhtymä Oyj:n hallintoneuvosto
Tuomioja Erkki	
Urpilainen Jutta	Neste Oil Oyj:n hallintoneuvosto
Viitamies Pauliina	
Viitanen Pia	Yleisradio Oyj:n hallintoneuvosto
Vuolanne Antti.....	
Väättäinen Tuula.....	KELAn tilintarkastaja

5. RYHMÄN KOKOUKSET

Eduskuntaryhmä kokoontui vuoden 2007 aikana 39 kertaa ja työvaliokunta 40 kertaa. Työvaliokunnan ja puoluejohton kesäkokous pidettiin 7.8.2007 Hämeenlinnassa ja ryhmän kesäkokous 4.-5.9.2007 Imatralla.

6. KANSAINVÄLISET YHTEYDET

SDP:n valtuuskunta Euroopan parlamentissa:

Lasse Lehtinen, Riitta Myller, Reino Paasilinna

Pohjoismaiden neuvosto

Varsinaiset jäsenet:

Feldt-Ranta (vast.)
Tabermann Tommy
Tuomioja Erkki
Peltonen Tuula
Kantola Ilkka

Varajäsenet:

Kiuru Krista
Vuolanne Antti
Viitamies Pauliina
Heinäluoma Eero

Pohjoismaiden neuvosto on Pohjoismaiden parlamenttien välinen yhteistyöjärjestö, joka perustettiin vuonna 1952. Suomi liittyi vuonna 1955. Neuvosto voi antaa suosituksia Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja hallituksille. Vuosittaisessa istunnossa ministerineuvosto ja hallitukset kertovat kansanedustajille millaisiin toimiin ne ovat suositusten pohjalta ryhtyneet. Ministerineuvosto ja neuvosto -nimikkeet aiheuttavat usein sekaannusta. Pohjoismaiden neuvostossa kohtaavat parlamentaarikot ja hallitusten edustajat. Pohjoismaiden ministerineuvosto taas on nimenomaan Pohjoismaiden hallitusten välinen yhteistyöelin. Ministerineuvosto perustettiin Helsingin sopimukseen tehdyllä muutoksella vuonna 1971, 19 vuotta Pohjoismaiden neuvoston perustamisen jälkeen. Ministerineuvoston koordinoiva virkamiestaho on Suomessa ulkoasiainministeriön alainen Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö. Puheenjohtajuus kiertää ministerineuvostossa vuosittain maalta toiselle.

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta - ENSV

Varsinainen jäsen

Hurskainen Sinikka (pj.)

Varajäsenet

Kallio Reijo
Kiuru Krista

Vuonna 1949 perustettu Euroopan neuvosto on Euroopan vanhin ja laajin poliittinen yhteistyöjärjestö. Suomi liittyi jäseneksi vuonna 1989. Järjestön tärkeimmät toimielimet ovat ministerikomitea ja parlamentaarinen yleiskokous, joka kokoontui ensimmäisen kerran perustamisvuonna 1949. Jäsenmaiden parlamentaarikoista koostuva yleiskokous tekee aloitteita ja antaa suosituksia, joiden pohjalta päätökset tehdään ministerikomiteassa.

ETYJ:n parlamentaarinen yleiskokous/Suomen valtuuskunta - ETYJSV

Koskinen Johannes (vpj.)

Kiljunen Kimmo

Karhu Saara

55 jäsenmaata käsittävä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (ETYJ) on maailman laajapohjaisin turvallisuutta käsittelevä alueellinen järjestö. Euroopan maiden lisäksi jäseniä ovat Yhdysvallat ja Kanada. ETYJ:n instituutiot, mukaan lukien parlamentaarinen yleiskokous, perustettiin ns. Pariisin julistuksella vuonna 1990. Yleiskokous piti ensimmäisen istuntonsa Budapestissa vuonna 1992.

Parlamenttien välinen liitto IPU, Suomen johtokunta - IPUSR

Vuonna 1889 perustettu IPU (Inter-Parliamentary Union) on maailman vanhin ja laajapohjaisin parlamenttien välinen yhteistyöjärjestö. Suomen ryhmä perustettiin 1920, ja vuodesta 1921 lähtien eduskunnan valtuuskunta on osallistunut lähes kaikkiin IPU-konferensseihin, eli nykyisiin yleiskokouksiin. Järjestön keskeisimpiä tavoitteita on tarjota maailmanlaajuinen keskustelufoorumi parlamentaarikoille sekä edistää rauhaa ja demokratiaa.

Varsinainen jäsen:

Kiljunen Kimmo

Varajäsen:

Hurskainen Sinikka

Pohjois-Atlantin liiton parlamentaarinen yleiskokouksen Suomen tarkkailijajäsenet - NATOSJ

Koskinen Johannes (pj.)

Eduskunnasta on osallistunut valtuuskunta Naton parlamentaarisen yleiskokouksen kokouksiin liitännäisjäsenenä vuodesta 1998 alkaen. Eduskunnan puhemiesneuvoston nimeämään nelihenkiseen valtuuskuntaan kuuluvat eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan ja puolustusvaliokunnan puheenjohtajat sekä toinen varapuhemies, joka toimii valtuuskunnan puheenjohtajana. Valtuuskunnan sihteeristön tehtäviä hoitavat puolustusvaliokunnan virkamiehet.

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta - ARKTSV

Ojala-Niemelä Johanna (vpj.)
Skinnari Jouko

Arktisen alueen yhteistyön tavoitteena on parantaa alueen sekä siellä elävien alkuperäiskansojen ja muiden asukkaiden elinolosuhteita ja asemaa. Ensimmäinen arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi järjestettiin vuonna 1993. Hallitustason yhteistyö alkoi vuonna 1996 Arktisen neuvoston perustamisen myötä. Eduskunnan puhemiesneuvosto asettaa Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunnan vaalikausittain. Valtuuskuntaan kuuluu kuusi kansanedustajaa. Konferenssin johtoelimenä toimivassa pysyvässä parlamentaarikkokomiteassa on yksi edustaja kustakin jäsenmaasta, Euroopan parlamentista sekä alkuperäiskansojen järjestöistä. Suomen valtuuskunta valitsee keskuudestaan edustajansa pysyvään komiteaan. Valtuuskunnan sihteeristö toimii eduskunnan kansainvälisten asiain yksikössä.

Itämeren parlamentaarikkokonferenssi Suomen valtuuskunta - IPK

Huovinen Susanna

Itämeren maiden parlamentaarikkojen yhteistyön tavoitteena on parantaa alueen elinolosuhteita, vahvistaa yhteistä identiteettiä ja toimia Itämeren maiden neuvostossa tehtävän hallitustenvälisen yhteistyön katalysaattorina. Yhteistyöhön osallistuu Itämeren ympärysmaiden kansallisten parlamenttien lisäksi alueellisia parlamentteja kuten Karjalan tasavallan parlamentti ja Schleswig-Holsteinin osavaltion parlamentti sekä alueellisia järjestöjä kuten Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian parlamentaarinen yleiskokous. Konferenssi järjestetään vuosittain jossain jäsenmaassa - ensimmäinen järjestettiin Helsingissä vuonna 1991. Suomen valtuuskuntaan kuuluu viisi edustajaa, jotka puhemiesneuvosto nimittää vaalikaudeksi. Valtuuskunnan sihteeristö on eduskunnan kansainvälisten asiain yksikössä. Konferenssien välillä työskentelyä johtaa pysyvä komitea, johon kuuluvat Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen edustajat sekä Puolan, Saksan ja Venäjän edustajat.

Länsi-Euroopan Unionin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta - WEUSV

Kallio Reijo

Vuonna 1954 perustetun Länsi-Euroopan unionin yleiskokouksen toimintaan osallistuu parlamentaarikkoja lähes 40 maasta. WEU-jäsenmaiden (10) lisäksi mukana on liitännäisjäseniä ja -kumppaneita sekä tarkkailijajäseniä, joihin Suomen eduskunta lukeutuu mm. Ruotsin ja Itävallan ohella. WEU:n parlamentaarinen yleiskokous tarjoaa Euroopan laajuisen foorumin turvallisuus- ja puolustuspoliittiselle keskustelulle. Järjestö pyrkii turvaamaan erityisesti Euroopan maiden parlamenttien mahdollisuudet seurata yhdessä EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämistä.

Euro-Välimeri parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta - EMPA

Jaakonsaari Liisa
Kantola Ilkka

EU:lla on Välimerikumppanuus, ns. Barcelona-prosessi, joka tiivistää yhteistyötä EU:n ja Välimeren alueen maiden kanssa. Euro-Välimeri -parlamentaarinen yleiskokous (EMPA) on Barcelona-prosessin parlamentaarinen ulottuvuus. EMPA perustettiin vuonna 2003 seuraamaan EU:n Barcelona-prosessia sekä monitoroimaan Euro-Välimeri –kumppanuussopimusten toimintaa. EMPA korvasi aiemman Euro-Välimeri -parlamentaarisen foorumin. EMPA:n on tarkoitus antaa parlamentaarisia virikkeitä EU:n ja Välimeren alueen yhteistyön kehittämiseksi, kannanottoja Välimerikumppanuudesta ja kumppanuussopimusten toimeenpanosta sekä suosituksia ja julkilausumia Euro-Välimeri –ministerikokousten harkintaan. Valtuuskunnan jäsenet valitaan ulkoasiainvaliokunnan jäsenistöstä.

7. RYHMÄN KANNANOTOT

5.9.2007

VANHUSTEN PALVELUT KUNTOON JA LAPSILISÄT KAIKILLE PERHEILLE

Sosialidemokraatit haluavat rakentaa tulevaisuutta, joka turvaa kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun ja tasa-arvon. Me kohdentaisimme talouden voimavaroja monin osin toisin kuin porvarihallitus tekee talousarvioesityksessään.

Hallituksen talouspoliittinen linja on huolestuttava. Vanhasen-Kataisen hallitus kiihdyttää inflaatiota omilla päätöksillään. Työn verotus kiristyy, sähkön ja asumisen hinta nousee. Palkansaajien reaaliensiot uhkaavat laskea ja työelämän ulkopuolella olevien kansalaisten ostovoima laskee ilman erillistoimia.

Ikäihmisten ja lapsiperheiden palveluita parannettava

Sosialidemokraatit haluavat jatkaa terveys- ja vanhuspalvelujen kehittämistä. Hallituksen panostukset palveluihin eivät riitä. Sosialidemokraattien mielestä sosiaali- ja terveyspalveluihin täytyy panostaa huomattavasti enemmän kuin hallitus esittää. Vanhuspalveluihin on saatava lisää työntekijöitä ja alan palkkoja täytyy nostaa. Vanhustenhoidon laatua on parannettava.

Myös lapsiperheiden palveluihin pitää panostaa. Toimiva neuvola ja kouluterveydenhoito lisäävät lapsien, nuorien ja heidän perheidensä elämänlaatua. Emme hyväksy lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden rahojen leikkausta. Vammaisten palvelujärjestelmää on kehitettävä.

Sosialidemokraatit haluavat nostaa jo ensimmäisen lapsen lapsilisää, koska se auttaa kaikkia lapsiperheitä. Pidämme tärkeänä lapsiperheiden ja pienellä eläkkeellä elävien asumistuen korottamista, koska hallitus lisää toimillaan asumiskustannuksia.

Koulutusta kaikille

Olemme huolissamme yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoituksesta. Sosialidemokraatit vaativat yliopistojen perusrahoituksen nostamista tiede- ja teknologianeuvoston esittämälle tasolle. Hallituksen esityksillä ei yliopistojen opettajamääriä nosteta eikä päästä massaluentojen sijaan pienempiin opetusryhmiin. Huippuyliopiston luominen ei saa syödä muiden yliopistojen resursseja.

Ammatillisen koulutuksen vetovoima on noussut. Tarvitsemme lisää aloituspaikkoja, jotta osaavaa työvoimaa riittää. Ammatillisen koulutuksen oppilashuoltoa on parannettava.

Noste-ohjelman rahoituksen lopettaminen on suuri pettymys sosialidemokraateille. Kokonaan vailla toisen asteen tutkintoa olevia työntekijöitä on työelämässä edelleen yli 300 000 ja joka vuosi jää lähes 20 % ikäluokasta ilman ammatillista tutkintoa. Aikuiskoulutuksen kehittämiseen talousarvioesityksessä varattu lisäraha ei kata Noste-ohjelman rahoitusta lähimainkaan.

Sosialidemokraatit eivät hyväksy veikkausvoittovarojen leikkaamista eikä kansalaisjärjestöjen tukien heikentämistä.

Työllisyyteen voi vaikuttaa

Hallitus jättää työllisyyden markkinavoimien armoille. Sosialidemokraatit kysyvät, missä on hallituksen aluepoliittinen omatunto? Sosialidemokraatit eivät hyväksy työllisyysperusteisten investointimäärärahojen leikkausta. Ne ovat tärkeä osa tasapainoista aluekehitystä ja niiden avulla voidaan pehmentää rakennemuutoksen aiheuttamia inhimillisiä haittoja.

Sosialidemokraatit ovat tyytyväisiä, että hallitus päätti budjettiriihessä suunnata nuorten matalapalkkatukeen varaamansa rahat vammaisten ja syrjäytymisuhan alaisten nuorten työllistämiseen. Kolmannen sektorin työpaikat on turvattava.

Ostovoimaa pienimpiin etuuksiin

Sosiaaliturvauudistus on sosialidemokraattien mielestä tarpeen. Olemme huolestuneita, ettei siihen ole varattu rahaa. Sosiaaliturvaan tehtävien kohdennettujen muutosten yhteydessä on varmistettava, ettei tulonsiirtojen

yhteensovitus nolaa tai heikennä köyhimpien toimeentuloa. Syrjäytymistä vastaan tarvitaan monipuolisia ja räätälöityjä keinoja.

Sosialidemokraattien mielestä pienimpiin etuuksiin pitää tehdä korotus jo ensi vuoden budjetissa. Verotettavan tulon alarajaa kunnallisverotuksessa pitää nostaa, koska se helpottaa kaikkein köyhimpien toimeentuloa. Asumistukea on kehitettävä, jotta pienistä työtuloista jää ihmisille enemmän käteen.

Itämeri hädässä

Hallituksen toimet Itämeren tilan parantamiseksi ovat täysin riittämättömiä. Sosialidemokraattien mielestä ravinnekuormitusta on pienennettävä sitomalla maatalouden ympäristötuet tiukempiin velvoitteisiin ja valvontaa on tehostettava. Lähialueen maiden yhteistyötä Itämeren suojelussa täytyy parantaa. Se edellyttää riittäviä resursseja.

Joukkoliikenteellä ilmastonmuutosta vastaan

Ilmastonmuutoksen torjumiseksi on tärkeää lisätä joukkoliikenteen käyttöä. Hallituksen joukkoliikenteeseen osoittamilla määrärahoilla tämä ei ole mahdollista. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä odottaa hallitukselta toimia joukkoliikenteen vahvistamiseksi. Työsuhdematkalipun käyttöä on edistettävä verotuksella. Kannatamme suurten kaupunkien joukkoliikenteen tukemista. Ehdotamme maksutonta joukkoliikennettä lapsille ja nuorille.

Eduskunnan yksimielisesti hyväksymiä tiehankkeita ei saa lykätä

Porvarihallituksen ratkaisut heikentävät myös perustien- ja radanpidon kehittämistä. Nykyinen rataverkko ei voi toimia tehokkaasti ja turvallisesti esitetyllä rahoitustasolla. Seurauksena on väistämättä liikenneturvallisuuden vaarantuminen, suomalaisen elinkeinoelämän ja kilpailukyvyyn kärsiminen sekä ympäristöpolitiikan heikkeneminen.

Sosialidemokraatit pitävät tärkeänä liikenneyhteyksien parantamista Venäjälle.

22.11.2007

Porvarihallitus käy kuntien kukkarolla

Sosialidemokraatit vaativat Vanhasen-Kataisen hallitukselta toimia sosiaali- ja terveydenhoitopalveluiden saatavuuden ja laadun turvaamiseksi kunnissa. Hallituksen pitää turvata kuntatalouden kestävyys ja kuntien toiminnallinen itsenäisyys. Kuntien toiminnan suunnittelu on oltava kestävällä pohjalla. Hallitus ei saa istua katsoessa muille buuaten.

Porvarihallitus jättää kunnat selviytymään yksin. Kunnallisten palkkasopimusten seurauksena valtion verotulot kasvavat noin 300 miljoonaa euroa sopimuskauden aikana. Palkkaratkaisun suurin voittaja on siis valtio. Sosialidemokraattien mielestä on välttämätöntä, että valtion saama verohyöty tuloutetaan takaisin kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetustoimen valtionosuuksina.

Sosialidemokraatit vaativat, että hallituksen on toimittava nopeasti ja palkkaratkaisun kustannukset kunnille on kompensoitava riittävällä tavalla. Porvari-ideologia näkyy raaimmillaan siinä, että se nostaa vanhustenhoivan, terveydenhuollon ja päivähoidon maksuja. Samalla se ottaa rahat pois kunnilta palvelujen tuottamisesta. Julkisten palvelujen hintaa halutaan korottaa, mutta rahoitusta ja laatua ei haluta parantaa.

Porvarihallituksen päätös maksattaa kunnilla ja kuntalaisilla käytännössä lähes kokonaan kunta-alan palkan- ja korotukset osoittaa hallituksen linjan kovuuden ja tahdon julkisten peruspalvelujen alasajoon. Hallitus on osoittanut taitamattomuutensa tämänkin asian hoidossa Sosialidemokraatit vaativat, että Vanhasen-Kataisen hallitus kantaa vastuunsa koulutuksen ja hoivan rahoituksesta.

Ilman hallituksen lisäpanostusta kunnat ajetaan veronkorotuksiin. Jopa yli sata kuntaa on nostamassa verotustaan. Tämä on epäoikeudenmukaista tulonjaon näkökulmasta, koska Suomessa kunnallisvero on lähes tasavero. Silloin jokainen maksaa saman prosenttimäärän veroja tuloistaan riippumatta. Köyhimmät maksavat suhteellisesti eniten.

Hallitusohjelmassa oli kirjaus sosiaali- ja terveystalvumaksujen korottamisesta, se ei siis liity syksyn palkkaratkaisuihin. Asiakasmaksujen korotuksella kerätään vuodessa 60 miljoonaa euroa. Hallitus perustelee muu-

tosta mm. palveluiden saatavuuden ja laadun turvaamisella. Perustelu on vailla katetta. Kunnat eivät hyödy maksujen korotuksista, koska valtio vähentää kehyspäätoöksensä mukaan saman summan valtionosuuksista. Mielestämme nämä rahat pitää jättää kunnille.

Terveydenhuoltoalan toimintojen päällekkäisyyksien poistamiseksi tarvitaan toimivia hoitoketjuja ja työn uudelleen organisoimista. Tuottavuuden nostamisen lisäksi henkilökuntaa tarvitaan lisää sekä vanhusten kotipalveluihin että laitospalveluihin, koska palvelutarve kasvaa väestön ikääntyessä. Kunnallisten palvelujen alasajoa ja kunnallisen tuottavuusohjelman ja palkkakehityksen kytkemistä toisiinsa on estettävä. Henkilöstö terveydenhuollossa työskentelee jo nyt aivan jaksamisensa äärirajoilla.

8. RYHMÄN ALOITTEET

Lakialoitteita ryhmämme jäsenet tekivät toimintavuoden 2007 aikana 21, talousarvioaloitteita 350 ja toimenpitealoitteita 19. Kirjallisia kysymyksiä sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän kansanedustajat tekivät 151 kappaletta. Suullisella kysymystunnilla sos.dem. kansanedustajat esittivät 33 kysymystä. Kaikki aloitteet ja kirjalliset kysymykset ovat luettavissa eduskunnan www.eduskunta.fi . Koko ryhmän yhteiset aloitteet on eritelty tarkemmin alla olevissa kohdissa.

8a. RYHMÄN LAKIALOITTEITA

Windfall-vero

LAKIALOITE (LA 132/2007 vp – Tarja Filatov/sd ym.) sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain sekä kiinteistöverolain muuttamisesta

Aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi laki valtiolle maksettavaksi tulevasta ennen vuotta 1998 perustetuille vesi- ja ydinvoimalaitoksille kohdistettavasta sähkövoimantuohtantoverosta sekä voimalaitoskiinteistöverosta. Sähkövoimantuohtantovero toteutettaisiin muuttamalla lakia sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta ja voimalaitoskiinteistöjen verotus toteutettaisiin muuttamalla kiinteistöverolakia. Veroilla kerättäisiin yhteiskunnalle osa siitä tietyille energiantuottajille kertyneestä ansiottomasta tulonnoususta, joka on aiheutunut sähkön hinnan kohoamisesta tasaisesti kaikilla tuotantosektoreilla, kun nyt verotettavaksi määrättävillä sektoreilla tuotantokustannukset ja päästökaupparamaksut eivät ole aiheuttaneet vastaavia lisäkustannuksia. Näin ollen mainitut verot kohdistettaisiin ns. vanhaan ydin- ja vesivoimaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan heinäkuun alusta 2008 ja ne säädettäisiin olemaan voimassa määräaikaisesti vuoden 2012 loppuun asti. Määräaika perustuu Kioton ilmastositimuksen ensimmäisen päästökaupajakson pituuteen.

Viimeaikaisten ilmastositimuksen torjuntaan tähtäävien tärkeiden poliittisten päätösten seurauksena eräät energiantuottajat ovat päätyneet ansaitsemaan ylisuuria voittoja, kun sähkön hinnan muodostuminen on perustunut keskeisesti tuotannon rajakustannuksiin. Tällöin kyseiset toimijat ovat ansainneet enemmän sähkön myynnillä, kuin mitä heidän vaihtoehtositkustannuksensa ovat vastaavasti olleet. Siten esimerkiksi päästökaupalla on arvioitu olevan merkittävä vaikutus sähkön hintaan avoimilla sähkömarkkinoilla, kun päästötiteuksien kustannukset ovat samalla siirtyneet tuotannon kustannuksiksi ja sitä kautta myös sähkön hintaan.

Sähkömarkkinoiden rajakustannushinnoittelusta johtuen myös päästökaupparjestelmän ulkopuolisilla tuotantomuodoilla tuotetun sähkön hinta nousee. Päästöttömän vesi- ja ydinvoiman tuottajien windfall-voitot ovat huomattava tulonsiirto muulta yhteiskunnalta mainituille tuottajille. Tulonsiirtoon ei liity kannustinvikutuksia, sillä uuden vesi- ja ydinvoimatuotantokapasiteetin rakentaminen on voimakkaasti rajoitettua. Yhteiskunnan kannalta kyse on oikeudenmukaisuus- ja tulonjakositymyksestä.

Päästökaupparjestelmän kehitys on vielä alkuvaiheessaan. Lisäksi sähkön hintaan vaikuttaa koko joukko muitakin tekijöitä, kuin pelkkä päästökauppa. Siksi sähkön tuottajien yhteiskunnalta vastikkeetta saaman edun arvo on vaihdellut rajusti. Joka tapauksessa windfall-voittojen maksajiksi joutuvat kaikki markkinoilla sähköä ostavat toimijat kohonneen sähkön hinnan kautta. Teollisuudessa maksamaan joutuu erityisesti ostosähkön varassa oleva metalliteollisuus.

Edellä mainituista syistä windfall-voittojen vuotuista määrää on vaikea arvioida tarkkaan. Asiasta vuonna 2004 kauppa- ja teollisuusministeriölle tehdyn selvityksen mukaan ne voisivat olla enimmillään jopa 450 miljoonaa

euroa oletettaessa kokonaan ilmaiset päästöoikeudet, ja 340 miljoonaa euroa, jos päästöoikeuden hinta jäisi noin 10 euroon hiilidioksiditonnilta. Osa windfall-voitoista palautuu valtiolle energiayritysten normaalin verotuksen kautta. Valtaosa voitoista päättyy kuitenkin ansiottomana tulonsiirtona kuluttajilta tietyille energiayhtiöille. Siksi on perusteltua pyrkiä järjestelmään, jossa osa ylivoitoista palautuu valtiolle, josta ne voidaan edelleen ohjata esimerkiksi tukemaan ympäristöystävällistä teknologiaa ja uusiutuvien energiamuotojen kehittämistä.

Ylisuurten voittojen tason arviointiongelmien johdosta on kuitenkin syytä noudattaa varovaisuutta kun voittoja tuloutetaan valtiolle. Käytännössä tämä merkitsee sekä päästöoikeuksien hinnan arvioimista matalaksi, että sellaista kohtuullista verokantaa, joka jättää osan windfall-voitoista edelleen tuottajille.

Windfall-voittojen tulouttamisessa yhteiskunnalle voidaan periaatteessa soveltaa monia malleja. Voimayhtiöt voitaisiin esimerkiksi velvoittaa rahastoimaan sisäisesti osa windfall-voitosta käytettäväksi uuden päästöttömän voimakapasiteetin tuottamiseen. Rahastojen purkaminen uuden voimakapasiteetin rakentamiseen edistäisi ilmastopolitiikkaa ja samalla painaisi sähkön hintaa alas lisätarjonnan kautta. Järjestelmä ei kuitenkaan monimutkaisuutensa vuoksi ole kovinkaan toteuttamiskelpoinen. Toisaalta voimayhtiöt voitaisiin periaatteessa myös velvoittaa suorittamaan veroluontoista maksua valtakunnalliseen rahastoon, jonka tuottamia pääomia käytettäisiin uuden päästöttömän voimantuotannon rakentamiseen. Kuvatusen kaltaisen rahaston perustaminen aiheuttaisi kuitenkin ylimääräisiä hallinnointikustannuksia ja rapauttaisi valtion talousarvion tärkeää yleiskateperiaatetta. Lisäksi rahaston varat helposti mielletäisiin voimayhtiöille kuuluviksi, mikä käytännössä rajoittaisi niiden hyödyntämisen mahdollisuuksia esimerkiksi ympäristöteknologian tukemisessa.

Yksinkertaisin, joustavin ja tarkoituksenmukaisin menettely on tulouttaa windfall-voitto valtiolle veron muodossa. Siten voitot pyritään leikkaamaan niiden alkulähteillä, eli sähköntuotantolaitoksissa. Tämän lakiehdotuksen tavoitteena on kohdistaa kilpailunäkökohdat huomioon ottaen mainittuihin ansiottomia voittoja saaviin tuotantomuotoihin sähköntuotantovero, joka vastaa mahdollisimman täysimääräisesti niiden varovaisesti arvioituja ylivoittoja.

Koska ylivoittojen määrää on kuitenkin mahdotonta täsmällisesti määritellä, säädettäisiin käytännössä vesi- ja ydinvoimaa tuottavien yhtiöiden windfall-voittojen verottamiseksi erityisverotuksesta, joka perustuisi yhtäältä vesi- ja ydinvoimalaitoskiinteistöjen korotettuun verottamiseen, ja toisaalta sähkön myymisestä aiheutuneen ylivoiton tuotantoperusteiseen verottamiseen. Kiinteistöjen vero määrättäisiin prosenteina kiinteistöllä olevien laitteiden ja rakennelmien arvoon ja ylivoiton vero määrättäisiin euroina tuotetulta megawattitunnilta. Tällöin voimalaitoskiinteistöjen korotettu kiinteistövero täydentäisi varovaiseen voitonarvioon perustuvaa ylivoiton energiaverotusta.

Pääpaino verotuksessa olisi erillisessä sähkövoimatuotantoverossa. Siten kiinteistöverokannan huomattavaan nosto ei siihen verrattuna toisi kovin merkittäviä lisätuottoja. Samalla nykyiset kiinteistöverotuotot kunnille säilyisivät ennallaan.

Molemmat verot tilitettäisiin valtiolle. Verosta olisivat kokonaan vapaat sellaiset vesi- ja ydinvoimalaitokset, joita koskevat lupahakemukset tai muuten todettavat investointipäätökset olisi tehty 1.1.1998 jälkeen, eli Kioton ilmastopimuksen alkamisen jälkeen, teollisuuden oma- ja osuusvoimatuotanto, sekä tuulivoimaa, aurinkovoimaa ja uusiutuvia biopolttoaineita käyttävät ympäristöystävälliset voimalaitokset, jotka ovat energiapolitiikkamme edistämiskohteina. Myös tavanomainen lauhdevoiman tuotanto voitaisiin sulkea veron ulkopuolelle, sillä sen saamia windfall-voittoja voitaisiin suurimmalta osin minimoida päästöoikeuksien jaon yhteydessä. Verovapaus toteutettaisiin erillisellä verovapaussäännöksellä.

Teollisuuden omakustanneperusteisen ja osuuskuntapohjaisen voimatuotannon vapauttaminen voiton tulouttamisesta on perusteltua, sillä lähtökohtaisesti tämä ns. Mankala-periaatteen mukainen tuotanto ei mene sähkömarkkinoille eikä siten edes kartuta windfall-voittoa. Toisaalta kuitenkin myös ns. Mankala-periaatteen mukaan tuotetun sähkövoiman verottamiselle voidaan esittää perusteluja: Eri energianhankintamuotojen verotuksellinen erottelu (osuustoiminta/markkinoilta ostaminen) on vaikea perustella. Lisäksi on vaikea valvoa saati rajoittaa pääasiassa osuustoiminnallista sähköntuotantoa ja -hankintaa varten perustettujen yhteisöjen mahdollisuutta myydä osa tuotannostaan vapailla markkinoilla. Uusien ympäristöystävällisten energiantuotantomuotojen tukeminen verovapaudella taas on energiapolitiittista ja ympäristönäkökohdista perusteltua.

Sähkövoimantuotantovero ehdotetulla tasolla 10 euroa megawattitunnilta toisi varovaisesti arvioiden ja kilpailunäkökohdat huomioon ottaen valtiolle vuodessa noin 355 miljoonaa euroa verotuloina. Voimalaitoskiinteistövero 2,50 prosentin verokannalla puolestaan toisi noin 20 miljoonaa euroa. Siten windfall-verokokonaisuuden tuotoksi valtiolle muodostuisi noin 375 miljoonaa euroa vuodessa.

LAKIALOITE (LA 127/2007 vp – Tarja Filatov/sd ym.) tuloverolain 64 §:n muuttamisesta

Työnantajan työntekijälleen antama joukkoliikenteen henkilökohtainen matkalippu asunnon ja työpaikan välis-
tä matkaa varten esitetään arvostettavaksi 50 prosenttiin lipun käyvästä arvosta. Työsuhdematkalipun vero-
tusarvoa esitetään laskettavaksi nykyisestä 75 prosentista

Työsuhdematkalipun arvosta 50 prosenttia katsottaisiin verovapaaksi luontoiseduksi. Työnantaja hankkisi lipun
ja antaisi sen työntekijälleen kuten nytkin. Matkalipun aliarvostamisella verotuksessa pyrittäisiin kannustamaan
oman auton käyttäjiä siirtymään julkisen liikenteen käyttäjiksi. Joukkoliikenteen osuuden kasvu työmatkaliiken-
teessä saisi aikaan monia positiivisia yhteiskuntataloudellisia vaikutuksia, kuten päästöissä, säästöjä onnetto-
muuskustannuksissa ja matka-ajassa.

Työsuhdematkalipulla on lopullista vaikutusta erityisesti niiden työntekijöiden verotukseen, joilla asunnon ja
työpaikan väliset matkakulut ovat 500 euron omavastuuosuuden suuruusluokkaa tai sen alle. Alle 500 euron
matkakuluja ei voi vähentää verotuksessa, joten aliarvostamisesta tuleva hyöty jäisi näiden verovelvollisten
osalta lopulliseksi.

Työsuhdematkalipun käyttöönoton arvioidaan alentavan tuloverojen tuottoa 13 miljoonaa euroa. Tästä valtion
osuus olisi 7 miljoonaa euroa. Loput jakaantuvat kunnille, seurakunnille ja Kansaneläkelaitokselle.

LAKIALOITE (LA 133/2007 vp – Tarja Filatov/sd ym.) jäteverolain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Jäteverolain kokonaisuudistus on ympäristöministeriön ja valtiovarainministeriön pitkäaikaisista suunnitelmista
huolimatta viipynyt. Voimassa olevassa muodossaan jäteverolaki kohtelee erilaisia toimijoita eri tavalla. Elin-
keinoelämän yhdyskuntajätehuolto on nykyjärjestelmässä yksittäisten kiinteistöjen vastuulla, jolloin on epäsel-
vää, miten jätelain täytäntöönpanoa valvotaan liikehuoneistojen jätteiden osalta. Tällöin kuntien ja yksityisten
kaatopaikkojen epätasa-arvoista kohtelua voidaan pitää jopa esteenä terveelle kilpailulle.

Voimassa olevan jäteverolain mukaan veroa maksetaan jätteestä, joka toimitetaan kaatopaikalle, jota ylläpi-
tää kunta tai jokin muu taho kunnan lukuun tai jota pidetään pääasiassa toisten tuottamien jätteiden sijoitta-
mista varten. Tällöin myös yksityiset kaatopaikat, joita pidetään pääasiassa toisten tuottamien jätteiden sijoit-
tamiseen, ovat veronalaisia, jos niihin otetaan jätteet sellaisenaan.

Sen sijaan jätteenkäsittelylaitokseen otetun jätteen alkuperäisen tuottajan jätehuoltovastuu ei ulotu laitokses-
sa syntyneeseen ns. omaan lajittelu- tai käsittelyjätteeseen, vaan laitoksen omistaja on samalla sekä jätteen
tuottaja että sen haltija. Jos laitoksella on oma yksityinen kaatopaikka, johon ympäristöluvan perusteella voi-
daan sijoittaa prosessissa syntyviä loppujakeita, kysymyksessä ei ole jäteverolaissa tarkoitettu verollinen kaa-
topaikka. Tämä tarjoaa yksityisille jätteenkäsittelylaitoksille ympäristöä vaarantavan houkuttimen sijoittaa vero-
vapaasti loppujakeensa omille kaatopaikoilleen, jolloin niitä ei käytetä esimerkiksi energiahyödyntämiseen.
Tämä aiheuttaa kilpailun vääristymän kunnallisen ja yksityisen jätehuoltotoiminnan välille erityisesti viimeisim-
män jätelain ([411/2007 vp](#)) muutoksen jälkeen.

Luonnonvarojen kulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä EU:n ja Suomen virallisen
jätestrategian ja OECD:n sekä EU:n ohjeiden noudattamiseksi jätevero olisi mahdollisimman pikaisesti laa-
jennettava koskemaan myös sellaisia yksityisiä kaatopaikkoja, joihin jätteenkäsittelylaitos sijoittaa omia laitok-
sessa syntyneitä jätteitään. Jäteveron piiriin tulisivat tällöin jätteiden lajittelussa, esikäsittelyssä, käsittelyssä ja
hyödyntämisessä syntyvät jätteet, jotka sijoitetaan kaatopaikoille. Tällöin asumisessa syntyvän ja siihen rinnas-
tettavan jätteen verokohtelu olisi samanlaista riippumatta siitä, mitä kautta se päätyy kaatopaikalle. Jäte olisi
aina veronalaista, vaikka se sijoitettaisiinkin yksityisen jätehuoltoyrityksen ylläpitämälle kaatopaikalle jätelaitok-
sen toiminnan loppujakeena.

Säättämällä myös muille yksityisille kaatopaikoille kymmenen euron jätevero kerätyltä jätetonnilta voidaan
varovasti arvioiden saada verotuloina vuonna 2008 yhteensä 40 000 000 euroa lisätuloja.

8b. RYHMÄN TALOUSARVIOALOITTEET

TAA 54/2007 Keskeiset asiakirjat: [TAA 54/2007 vp](#) | Määrärahan osoittaminen ympäristöjärjestöjen valti-
onavustuksen turvaamiseen

Eduskunnalle

Ympäristöjärjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittäminen on tärkeä yhteiskunnallinen tavoite. Yksi aikamme keskeisimmistä haasteista, ilmastomuutoksen hillintä, vaatii jatkuvaa ja kasvavaa toimintaa myös Suomessa. Työtä vaaditaan niin valtionhallinnolta, kunnilta kuin kolmannelta sektoriltakin. Valitettavasti porvarihallitus ei budjettiesityksessään ota huomioon minkään tahon ilmastourakkaa auttamalla ja vahvistamalla, vaan päinvastoin.

Hallitus vähentää ympäristöministeriön tutkimusmäärärahoja, jättää kunnat yksin kasvavien velvoitteiden kanssa ja leikkaa ympäristöjärjestöille suunnattuja valtionapuja. Järjestötukien vähentämistä tapahtuu muillakin hallinnonaloilla. Tämä on vastoin hallituksen omaa ohjelmaa, jossa nimenomaan painotetaan yhteistyön lisäämistä kolmannen sektorin kanssa.

Ympäristöjärjestöt eivät toimi vain tärkeänä valistustyön tekijänä kansalaisten keskuudessa. Samalla ne ovat merkittäviä asiantuntijaorganisaatioita, joiden osaamista hyödynnetään laajasti. Järjestöt ovat luoneet myös huomattavat kansainväliset verkostot. Tätä tärkeää työtä ei pitäisi valtiovallan toimesta horjuttaa ja heikentää vaan päinvastoin tukea.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 35.01.65 lisäyksenä 113 000 euroa ympäristöjärjestöjen valtionavustuksen turvaamiseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Jutta Urpilainen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Reijo Kallio /sd
Heli Paasio /sd
Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd
Antti Vuolanne /sd

Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Valto Koski /sd
Kari Rajamäki /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Anneli Kiljunen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd

Pia Viitanen /sd
Krista Kiuru /sd
Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd
Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Peltonen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

TAA 53/2007 Keskeiset asiakirjat: [TAA 53/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen lapsen perusosan korottamiseen toimeentulotuessa**

Eduskunnalle

Talousarvioesityksessään hallitus nostaa lapsilisän yksinhuoltajakorotusta, mutta sen hyödyt jäävät pieniksi hallituksen nostaessa samanaikaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Myös toimeentulotukea saavat lapsiperheet jäävät lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen ulkopuolelle, sillä korotus pienentää myönnettävän toimeentulotuen määrää. Toimeentulotuen varassa elävät perheet ovat todella tiukoilla. Pitkään jatkuva köyhydessä ja toimeentulotuen varassa eläminen syrjäyttää lapsia ja lapsiperheitä.

Vaikka toimeentulotuen tulisi olla viimesijainen toimeentuloturvan muoto, joutuvat käytännössä monet perheet turvautumaan toimeentulotukeen säännöllisenä tukena. Koska hallituksen talousarvioesityksessä ei ole luvassa riittävän suuria korotuksia niiden ensisijaisten etuuksien tasoon, jotka vähentäisivät lapsiperheköyhyyttä, on välttämätöntä puuttua toimeentulotuen perusteisiin nostamalla lapsen perusosan tasoa toimeentulotuessa.

Sosialidemokraatit toteuttivat viime vaalikaudella useita täsmätoimia kaikkein pienituloisimpien aseman kohen- tamiseksi. Haluamme jatkaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta edistävää politiikkaamme myös kuluvalle vaali- kaudella. Siksi ehdotamme toimeentulotuessa olevan lapsen perusosan tason nostamista 30 eurolla kuukau- dessa. Tämä tarkoittaisi sitä, että perusosan määrä nousisi noin 11 eurosta noin 12 euroon päivässä. Teem- me asiasta myös lakialoitteen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 33.60.35 lisäyksenä 16 500 000 euroa toimeentulotuen lapsen perusosan korottamiseksi 30 euroon kuukaudessa.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Anneli Kiljunen /sd
Reijo Laitinen /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Antti Vuolanne /sd
Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kimmo Kiljunen /sd

Valto Koski /sd
Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Pia Viitanen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Krista Kiuru /sd
Reijo Kallio /sd
Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd

Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Heli Paasio /sd
Matti Saarinen /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Peltonen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

Talousarvioaloite 52/2007 on kaikkien oppositiopuolueiden yhteinen: **TAA 52/2007** Keskeiset asiakirjat: [TAA 52/2007 vp](#) |

Määrärahan osoittaminen valtionosuuteen kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin

Eduskunnalle

Hallitus esittää ensi vuodeksi riittämätöntä määrärahaa. Katsomme, että julkisten palvelujen kehittämiseksi, palkkatasa-arvon toteuttamiseksi sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen laadun ja saatavuuden varmistamiseksi määrärahaa tulisi korottaa 600 milj. euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 33.60.30 lisäyksenä 600 000 000 euroa valtionosuuteen kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Annika Lapintie /vas
Raimo Vistbacka /ps
Bjarne Kallis /kd

TAA 51/2007 Keskeiset asiakirjat: [TAA 51/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuteen**

Eduskunnalle

Kuntien ongelmat vanhustenhuollon järjestämisessä ja uuden henkilökunnan palkkauksessa hoito- ja hoivapalveluihin ovat olleet pitkään tiedossa. Hallituksen esittämä valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin ei ole riittävä. Todellista lisäystä valtionosuuksiin esitetään vain 21,3 miljoonaa euroa ensi vuodelle. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja aiotaan korottaa 1.8.2008, mutta korotuksista aiheutuvat lisätulot eivät jää kunnille, sillä kuntien valtionosuusprosentteja madalletaan niin, että asiakasmaksut tuloutuvat käytännössä valtiolle.

Hoito- ja hoivapalvelujen saatavuuden ja laadun varmistaminen on tulevaisuuden avainkysymyksiä. Toimivat hyvinvointipalvelut ovat tärkeässä asemassa myös köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Erityisesti vanhustenhuoltoon, perheiden palveluihin ja vammaispalveluihin tarvitaan tuhansia uusia työntekijöitä. Lisäksi kuntien naisvaltaisten alojen työntekijöille luvatuista palkankorotuksista on syytä pitää huolta. Tätä varten tarvitaan lisää rahaa kuntien valtionosuuksiin.

Paitsi että hallitus on ohjelmassaan luvannut lisää palkkaa kuntien naisvaltaisten alojen työntekijöille, se on kertonut tulevaisuudessa parantavansa kuntapalveluja monin tavoin. Muun muassa vanhustenhuollon osalta hallitus on luvannut alentaa palvelutarpeen arvioinnin ikärajaa, luoda kattava ikääntyneiden neuvonta- ja palveluverkosto koko maahan ja lisätä ennalta ehkäiseviä kotikäyntejä vanhuksille. Sosialidemokraatit pitävät näitä tavoitteita erittäin kannatettavina. Kuitenkaan hallitus ei ole varannut tavoitteisiin nähden läheskään riittäviä resursseja. Sosialidemokraattien mielestä vanhustenhuollon kestävään ja laadukkaaseen kehittämiseen tarvitaan selkeä suunnitelma, selkeät vanhustenpalvelujen tasoa ohjaavat normit ja riittävä rahoitus. Myös kansalaisten tasavertaisuus omaishoidossa on turvattava. Omaishoitojärjestelmän kehittäminen vaatii huomattavasti enemmän resursseja kuin ne, joita talousarvioehdotuksessa esitetään. Myös lasten ja nuorten mielen-terveyspalveluiden parantamiseen tarvitaan lisää resursseja siihen nähden, mitä hallitus nyt lupaa.

Hallitus lupaa turvata vaikeavammaisille henkilökohtaisen avustajan palvelut. Sosiaali- ja terveysministeriön arvon mukaan henkilökohtaisen avustajan turvaamisen kustannusten on arvioitu vaativan mittavat lisäpanostukset vuodessa.

Talousarvioehdotuksessa esitetty sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus ei ole riittävä silmälläpitäen edellä mainittujen palvelujen parantamista. Sosialidemokraatit haluavat edelleen kehittää julkisia palveluita; toimiva sosiaali- ja terveydenhuolto luo tasaveroiset työssäkäyntimahdollisuudet niin naisille kuin miehillekin. Toimivilla palveluilla voidaan myös tehokkaasti ehkäistä köyhyyttä ja syrjäytymistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 33.60.30 lisäyksenä 600 000 000 euroa sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuksien korottamiseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007	Sirpa Paatero /sd Saara Karhu /sd Kimmo Kiljunen /sd Jutta Urpilainen /sd Eero Heinäluoma /sd Miapetra Kumpula-Natri /sd Johannes Koskinen /sd Antti Kalliomäki /sd Satu Taiveaho /sd Susanna Huovinen /sd Maarit Feldt-Ranta /sd Anneli Kiljunen /sd Pia Viitanen /sd Jukka Gustafsson /sd	Krista Kiuru /sd Reijo Kallio /sd Merja Kuusisto /sd Katja Taimela /sd Päivi Lipponen /sd Matti Saarinen /sd Jouko Skinnari /sd Tuula Pelttonen /sd Pauliina Viitamies /sd Maria Guzenina-Richardson /sd
---------------------------------------	--	---

TAA 50/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 50/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen ensimmäisen lapsen lapsilisän korottamiseen**

Eduskunnalle

Olemme tyytyväisiä siihen, että hallitus vuodelle 2008 tekemänsä talousarvioesityksen mukaisesti aikoo korottaa lapsilisän yksinhuoltajakorotusta kymmenellä eurolla 36,60 eurosta 46,60 euroon vuoden 2008 alusta.

Samalla hallitus jättää kuitenkin suurimman osan lapsiperheistä ilman lapsilisien korotuksia. Kuluttajatutkimusten mukaan ensimmäisestä lapsesta tulevat miltei suurimmat kustannukset, ja toisaalta ensimmäisen lapsilisän korotus auttaa kaikkia lapsiperheitä. Ehdotamme tämän vuoksi myös ensimmäisen lapsen lapsilisän korottamista niin, että se on samansuuruinen toisen lapsen lapsilisän kanssa.

Siten perheen ensimmäisestä lapsilisään oikeuttavasta lapsesta maksettavan lapsilisän määrä korotettaisiin nykyisestä 100 eurosta 110,50 euroon kalenterikuukaudessa. Jos lapsi on kunnan kustannuksella hoidettavana laitos- tai perhehoidossa ja lapsilisä maksetaan kunnalle taikka jos lapsilisä maksetaan lapselle itselleen, lapsilisä olisi myös tällöin 110,50 euroa kalenterikuukaudessa.

Olemme tehneet myös lapsilisän korottamista koskevan lakialoitteen ([LA 62/2007 vp](#)).

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 33.10.51 lisäyksenä 75 000 000 euroa ensimmäisen lapsen lapsilisän korottamiseksi 110,50 euroon.

Helsingissä 24 päivänä syys-
kuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Reijo Laitinen /sd
Matti Saarinen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Kari Rajamäki /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Antti Vuolanne /sd
Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd

Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Valto Koski /sd
Lauri Kähkönen /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Anneli Kiljunen /sd
Pia Viitanen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Krista Kiuru /sd

Reijo Kallio /sd
Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd
Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Heli Paasio /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Pelttonen /sd
Pauliina Viitamies /sd

TAA 48/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 48/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon**

Eduskunnalle

Hallituksen ratkaisut heikentävät myös radanpidon kehittämistä. Nykyinen rataverkko ei voi toimia tehokkaasti ja turvallisesti esitetyllä rahoitustasolla ja rataverkon kunto on monin paikoin kriittinen. Ratojen huonokuntoisuuden takia kuljetusten turvallisuusriskit kasvavat ja aikataulujen noudattaminen vaikeutuu. Useille rataosuuksille on asetettu liikennerajoituksia ja niitä saatetaan joutua lisäämään tuntuvasti. Liikennerajoitukset aiheuttavat rautatiejärjestelmän sidonnaisuuksien takia ongelmia koko päärataverkolle. Tästä on saatu tänä syksynä monta ikävää esimerkkiä. On selvää, etteivät nämä heikennykset voi olla vaikuttamatta asiakastytyväisyyteen ja junaliikenteen imagoon sekä rahti- ja matkustajamääriin ja VR:n kannattavuuteen.

Tarvitsemme toimivia rataosuuksia, jotka palvelevat sekä nopeaa henkilöliikennettä että raskasta tavaraliikennettä. Raideliikenteen edellytyksistä on huolehdittava monipuolisen liikenteen sekä kestävä kehityksen tukemiseksi. Sosialidemokraatit vaativat myös, että ratojen sähköistämistä on jatkettava. Tätä oppositiossa vaadittiin viime kaudella, mutta nyt hallituksessa asia on unohdettu.

Rataverkon kehittämisen rinnalla on huolehdittava siitä, että rataverkko pidetään jatkossakin koko maan kattavana. Ratojen kunnossapitoon ja korjausinvestointeihin on suunnattava budjettivaroja niin, että Ratahallintokeskuksella on mahdollisuus suunnitelmallisesti pääratojen lisäksi myös ns. vähäliikenteisten ratojen pitämiseen liikennöitävässä kunnossa.

Raideliikenne on vähän saastuttavana, energiataloudellisena ja turvallisena liikennemuotona kestävä kehityksen mukaista. Rataverkon perusparannusluontoihin korvausinvestointeihin varattu rahoitus ei riitä. Jos riittävää rahoitusta korvausinvestointeihin ei saada, uhkaa useiden rataosuuksien perusparannustöiden valmistuminen lykkääntyä vuosilla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 31.40.21 lisäyksenä 40 000 000 euroa perusradanpitoon.

Helsingissä 24 päivänä syys-
kuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Lauri Kähkönen /sd
Kari Rajamäki /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Reijo Laitinen /sd

Antti Vuolanne /sd
Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Valto Koski /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd

Susanna Huovinen /sd
Anneli Kiljunen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Pia Viitanen /sd
Krista Kiuru /sd
Katja Taimela /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Pelttonen /sd
Jutta Urpilainen /sd

Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Matti Saarinen /sd
Heli Paasio /sd

Jukka Gustafsson /sd
Reijo Kallio /sd
Merja Kuusisto /sd

Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd

TAA 47/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 47/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen perustienpitoon**

Eduskunnalle

Hallitus toteaa talousarvioesityksessä, että "liikenteen toimialalla ylläpidetään ja kehitetään liikenneyhteyksiä kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin turvaamiseksi ja parantamiseksi. Toimialalla tulee samalla mahdollistaa turvallinen sekä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä liikkuminen ja kuljettaminen." Kuitenkaan hallitus ei noudata tätä periaatetta tienpitoon osoitetulla määrärahalla.

Lähes neljää sataa kuollutta ja yhdeksää tuhatta loukkaantumista vuosittain tieliikenteessä ei voida pitää hyväksyttävänä. Teiden kunto vaikuttaa merkittävällä tavalla turvallisuuteen. Suuri osa liikenneverkkoamme on rakennettu 1960- ja 1970-luvuilla. Se ei vastaa nykyliikenteen tarpeita.

Liikenneturvallisuutta parantavia väyläinvestointeja tulee vauhdittaa. Erityisesti kohtaamisonnettomuuksia ehkäiseviä keskikaiteita tulisi pystyä rakentamaan nykyistä nopeammalla aikataululla. Lisäksi on osoitettava merkittävä panostus pääteiden kohtaamisonnettomuuksien vähentämiseksi.

Huonot päällysteet, soratiet, kelirikko, ruuhkat ja painorajoitetut sillat lisäävät maantieliikenteen kustannuksia. Merkittävää kansallista pääomaamme, tieverkkoa, ei tule päästää rappeutumaan, koska siinä tapauksessa tiestön saattaminen ennalleen muodostuu kohtuuttoman kalliiksi. Perustienpito on infrastruktuurin ylläpitoa ja yleisen turvallisuuden parantamista, mutta samalla tehokas keino tukea tasapainoista aluekehitystä ja työllisyyttä.

Liikennemäärien kasvaessa pitää väyläverkon tason ja turvallisuuden kasvaa samalla vauhdilla. Keskeisillä tieväylillä teiden kantokyky ei vastaa sitä tarvetta, joka syntyy kasvavista liikennemääristä Keski-Euroopan ja Venäjän välillä.

Toimiva tiestö on kansalaisten arjen kannalta ensiarvoisen tärkeä. Se on myös yksi aluepolitiikan keskeisimmistä välineistä. Sosialidemokraattien mielestä sujuva ja turvallinen liikenne on turvattava riittävällä lisärahoituksella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 31.24.21 lisäyksenä 40 000 000 euroa perustienpitoon.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Reijo Laitinen /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Antti Vuolanne /sd
Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Valto Koski /sd

Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Anneli Kiljunen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Pia Viitanen /sd
Krista Kiuru /sd
Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd
Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Matti Saarinen /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Heli Paasio /sd
Reijo Kallio /sd
Jukka Gustafsson /sd
Tuula Peltonen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

TAA 46/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 46/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen nuorisotyön edistämiseen**

Eduskunnalle

Kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön rahoituksesta merkittävä osa tulee veikkausvoittovaroista. Hallituksen esitys veikkauksen voittotuloutuksesta on sekä jakosuhdelain että eduskunnan yksimielisen linjauksen vastainen. Eduskunta on edellyttänyt, ettei veikkauksen tuottoja käytetä budjettimenojen kattamiseen.

Nyt Senaatti-kiinteistöjen vuokria, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluja ja kulttuuriyh-teistöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokria ollaan siirtämässä Veikkauksen ja raha-arpajaisten voitto-varoista katettaviksi. Tämä on lain ja eduskunnan vahvan hengen vastaista ja tuomittavaa. Veikkausvoittovaro-ja ei saa ottaa muuhun käyttöön kuin niille, joille ne kuuluvat: tieteelle, taiteelle, liikunnalle ja nuorisotyölle.

Budjettimenojen rahoittamisesta veikkausvoittovaroin on haluttu päästä eroon, koska näin estettäisiin jatkuvat yritykset murtaa Suomen rahapeliyhtiöiden yksinoikeusjärjestelmää. EU-komissio on vaatinut Suomelta selvi-tyksiä yksinoikeusjärjestelmän säilyttämisen perusteista.

Suomi on perustellut käytössä olevaa yksinoikeusjärjestelmää sillä, että varat käytetään yleishyödyllisiin tarkoi-tuksiin, ei esimerkiksi valtion lakisääteisten menojen kattamiseen.

Jakosuhdelaissa sanotaan, että veikkausvoittovarat on käytettävä taiteen, tieteen, liikunnan ja nuorisotyön hyväksi tietyn prosenttijaon mukaan. Se, että veikkausvoittovaroja käytettäisiin Senaatti-kiinteistöjen vuokriin, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluihin ja kulttuuriyh-teistöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin ei ole lain hengen mukaista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 29.91.50 lisäyksenä 2 000 000 euroa nuorisotyön edistämiseen.

Helsingissä 24 päivänä syys- kuuta 2007	Valto Koski /sd Kari Rajamäki /sd Lauri Kähkönen /sd Johannes Koskinen /sd Antti Kalliomäki /sd Satu Taiveaho /sd Susanna Huovinen /sd Maarit Feldt-Ranta /sd Jutta Urpilainen /sd Anneli Kiljunen /sd Pia Viitanen /sd Jukka Gustafsson /sd Krista Kiuru /sd Reijo Kallio /sd	Merja Kuusisto /sd Katja Taimela /sd Päivi Lipponen /sd Miapetra Kumpula-Natri /sd Heli Paasio /sd Eero Heinäluoma /sd Jouko Skinnari /sd Tuula Pelttonen /sd Pauliina Viitamies /sd Maria Guzenina-Richardson /sd
--	---	---

TAA 45/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 45/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen urheilun ja liikunta-
kasvatuksen edistämiseen**

Eduskunnalle

Kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön rahoituksesta merkittävä osa tulee veikkausvoittovaroista. Hallituksen esitys veikkauksen voittotuloutuksesta on sekä jakosuhdelain että eduskunnan yksimielisen linjauksen vastainen. Eduskunta on edellyttänyt, ettei veikkauksen tuottoja käytetä budjettimenojen kattamiseen.

Nyt Senaatti-kiinteistöjen vuokria, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluja ja kulttuuriyh-teistöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokria ollaan siirtämässä Veikkauksen ja raha-arpajaisten voitto-varoista katettaviksi. Tämä on lain ja eduskunnan vahvan hengen vastaista ja tuomittavaa. Veikkausvoittovaro-ja ei saa ottaa muuhun käyttöön kuin niille, joille ne kuuluvat: tieteelle, taiteelle, liikunnalle ja nuorisotyölle.

Budjettimenojen rahoittamisesta veikkausvoittovaroin on haluttu päästä eroon, koska näin estettäisiin jatkuvat yritykset murtaa Suomen rahapeliyhtiöiden yksinoikeusjärjestelmää. EU-komissio on vaatinut Suomelta selvi-tyksiä yksinoikeusjärjestelmän säilyttämisen perusteista.

Suomi on perustellut käytössä olevaa yksinoikeusjärjestelmää sillä, että varat käytetään yleishyödyllisiin tarkoi-tuksiin, ei esimerkiksi valtion lakisääteisten menojen kattamiseen.

Jakosuhdelaissa sanotaan, että veikkausvoittovarot on käytettävä taiteen, tieteen, liikunnan ja nuorisotyön hyväksi tietyn prosenttijaon mukaan. Se, että veikkausvoittovaroja käytettäisiin Senaatti-kiinteistöjen vuokriin, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluihin ja kulttuuriyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin ei ole lain hengen mukaista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 29.90.50 lisäyksenä 5 000 000 euroa urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen.

Helsingissä 24 päivänä syys- kuuta 2007	Valto Koski /sd Kari Rajamäki /sd Lauri Kähkönen /sd Johannes Koskinen /sd Antti Kalliomäki /sd Satu Taiveaho /sd Susanna Huovinen /sd Jutta Urpilainen /sd Maarit Feldt-Ranta /sd Anneli Kiljunen /sd Pia Viitanen /sd Jukka Gustafsson /sd Krista Kiuru /sd Reijo Kallio /sd	Merja Kuusisto /sd Katja Taimela /sd Päivi Lipponen /sd Miapetra Kumpula-Natri /sd Heli Paasio /sd Eero Heinäluoma /sd Jouko Skinnari /sd Tuula Pelttonen /sd Pauliina Viitamies /sd Maria Guzenina-Richardson /sd
--	---	---

TAA 44/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 44/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen taiteen edistämiseen**

Eduskunnalle

Kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön rahoituksesta merkittävä osa tulee veikkausvoittovaroista. Hallituksen esitys veikkauksen voittotuloutuksesta on sekä jakosuhdelain että eduskunnan yksimielisen linjauksen vastainen. Eduskunta on edellyttänyt, ettei veikkauksen tuottoja käytetä budjettimenojen kattamiseen.

Hallitus on muuttamassa kulttuuribudjetin rahoitusrakennetta siirtämällä uusia, aikaisemmin budjettivarojen rahoittamia menoja veikkausvoittovarojen rahoitettavaksi.

Nyt Senaatti-kiinteistöjen vuokria, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluja ja kulttuuriyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokria ollaan siirtämässä Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista katettaviksi. Tämä on lain ja eduskunnan vahvan hengen vastaista ja tuomittavaa. Veikkausvoittovaroja ei saa ottaa muuhun käyttöön kuin niille, joille ne kuuluvat: tieteelle, taiteelle, liikunnalle ja nuorisotyölle.

Budjettimenojen rahoittamisesta veikkausvoittovarojen on haluttu päästä eroon, koska näin estettäisiin jatkuvat yritykset murtaa Suomen rahapeliyhtiöiden yksinoikeusjärjestelmää. EU-komissio on vaatinut Suomelta selvityksiä yksinoikeusjärjestelmän säilyttämisen perusteista.

Suomi on perustellut käytössä olevaa yksinoikeusjärjestelmää sillä, että varat käytetään yleishyödyllisiin tarkoituksiin, ei esimerkiksi valtion lakisääteisten menojen kattamiseen.

Jakosuhdelaissa sanotaan, että veikkausvoittovarot on käytettävä taiteen, tieteen, liikunnan ja nuorisotyön hyväksi tietyn prosenttijaon mukaan. Se, että veikkausvoittovaroja käytettäisiin Senaatti-kiinteistöjen vuokriin, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluihin ja kulttuuriyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin ei ole lain hengen mukaista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 29.80.52 lisäyksenä 12 000 000 euroa taiteen edistämiseen.

Helsingissä 24 päivänä syys- kuuta 2007	Tarja Filatov /sd Ilkka Kantola /sd Marko Asell /sd Reijo Laitinen /sd	Tuula Väättäinen /sd Kari Rajamäki /sd Matti Saarinen /sd Antti Vuolanne /sd
--	---	---

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Valto Koski /sd
Lauri Kähkönen /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd

Jutta Urpilainen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Anneli Kiljunen /sd
Pia Viitanen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Krista Kiuru /sd
Reijo Kallio /sd
Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd
Päivi Lipponen /sd

Miapetra Kumpula-Natri /sd
Heli Paasio /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Peltonen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

TAA 43/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 43/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen tieteen edistämiseen**

Eduskunnalle

Kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön rahoituksesta merkittävä osa tulee veikkausvoittovaroista. Hallituksen esitys veikkauksen voittotuloutuksesta on sekä jakosuhdelain että eduskunnan yksimielisen linjauksen vastainen. Eduskunta on edellyttänyt, ettei veikkauksen tuottoja käytetä budjettimenojen kattamiseen.

Nyt Senaatti-kiinteistöjen vuokria, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluja ja kulttuuriyh-teistöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokria ollaan siirtämässä Veikkauksen ja raha-arpajaisten voitto-varoista katettaviksi. Tämä on lain ja eduskunnan vahvan hengen vastaista ja tuomittavaa. Veikkausvoittovaro-ja ei saa ottaa muuhun käyttöön kuin niille, joille ne kuuluvat: tieteelle, taiteelle, liikunnalle ja nuorisotyölle.

Budjettimenojen rahoittamisesta veikkausvoittovaroin on haluttu päästä eroon, koska näin estettäisiin jatkuvat yritykset murtaa Suomen rahapeliyhtiöiden yksinoikeusjärjestelmää. EU-komissio on vaatinut Suomelta selvi-tyksiä yksinoikeusjärjestelmän säilyttämisen perusteista.

Suomi on perustellut käytössä olevaa yksinoikeusjärjestelmää sillä, että varat käytetään yleishyödyllisiin tarkoi-tuksiin, ei esimerkiksi valtion lakisääteisten menojen kattamiseen.

Jakosuhdelaissa sanotaan, että veikkausvoittovarat on käytettävä taiteen, tieteen, liikunnan ja nuorisotyön hyväksi tietyin prosenttijaon mukaan. Se, että veikkausvoittovaroja käytettäisiin Senaatti-kiinteistöjen vuokriin, Suomen Kansallisteatterin peruskorjauksen lainanhoitokuluihin ja kulttuuriyh-teistöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin ei ole lain hengen mukaista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 29.60.53 lisäyksenä 4 000 000 euroa tieteen edistämiseen.

Helsingissä 24 päivänä syys-kuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Reijo Laitinen /sd
Matti Saarinen /sd
Antti Vuolanne /sd
Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kimmo Kiljunen /sd

Valto Koski /sd
Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Anneli Kiljunen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Pia Viitanen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Krista Kiuru /sd
Reijo Kallio /sd

Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd
Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Heli Paasio /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Peltonen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

TAA 42/2007 vp Keskeiset asiakirjat: [TAA 42/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen yliopistojen toiminta-menoihin**

Eduskunnalle

Yliopistot joutuvat toimimaan entistä kovemmassa kansainvälisessä kilpailutilanteessa tutkimusrahoituksen hankkimiseksi sekä korkeatasoisten tutkijoiden ja opiskelijoiden houkuttelemiseksi. Yliopistoihin kohdistuu yhä kovempia vaatimuksia myös kolmanteen tehtävään liittyvän alueellisen vaikuttavuuden ja tutkimustulosten kaupallisen hyödyntämisen suhteen.

Suomen kaltaisessa maassa tulee olla alueellisesti kattava korkeakouluverkosto, joka järjestää koulutusta ja tutkimusta lähtökohtanaan myös alueellinen vaikuttavuus ja kehittäminen, mikä niille jo lainsäädännönkin mukaan kuuluu. Taloudellinen kasvu edellyttää tuottavuuden ja osaamisen vahvistamista. Yliopistojen perusrahoitukseen on satsattava. Valtion tiede- ja teknologianeuvosto on esittänyt suosituksensa koskien vuosia 2008-2011. Neuvoston mukaan yliopistojen perusrahoitusta tulisi kasvattaa kaudella yhteensä 200 miljoonaa euroa.

"Tulevaisuuspanostukset" porvarihallituksen talousarvioesityksessä ovat vaatimattomat, vaikka kokoomus edellisellä vaalikaudella toistuvasti esitti korotuksia yliopistojen perusrahoitukseen. Huippuyliopiston rahoittaminen ei saa heikentää muiden yliopistojen rahoitusta ja tasavertaisia mahdollisuuksia tieteen tekemiseen. Sosialidemokraatit vaativat yliopistojen perusrahoituksen nostamista tiede- ja teknologianeuvoston esittämälle tasolle. Hallituksen esityksillä ei yliopistojen opettajamääriä nosteta eikä päästä massaluentojen sijaan pienempiin opetusryhmiin.

Yliopistoille varattu rahoitus on riittämätön ja tuottavuusohjelman säästöt tulevat tosiasiasa vaikuttamaan myös opetus- ja tutkimushenkilöstöön. Sosialidemokraatit edellyttävät, että perusopetus ja yliopistojen perusrahoitus turvataan. Yliopistot saavat ensi vuonna 20 miljoonaa euroa lisää perusrahoitukseensa. Opetusministeriön esitys oli 53 miljoonaa euroa. Sosialidemokraatit olivat valmiita esittämään 50 miljoonan euron lisäystä yliopistojen rahoitukseen, kuten valtion tiede- ja teknologianeuvoston esitti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 29.50.01 lisäyksenä 30 000 000 euroa yliopistojen perusrahoitukseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Matti Saarinen /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Reijo Laitinen /sd
Antti Vuolanne /sd
Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kari Rajamäki /sd

Kimmo Kiljunen /sd
Valto Koski /sd
Lauri Kähkönen /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Anneli Kiljunen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Pia Viitanen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Krista Kiuru /sd
Reijo Kallio /sd

Merja Kuusisto /sd
Katja Taimela /sd
Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Heli Paasio /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Peltonen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

TAA 41/2007 Keskeiset asiakirjat: [TAA 41/2007 vp](#) | **Määrärahan osoittaminen varsinaiseen kehitysyhteistyöhön**

Eduskunnalle

Turvallisuuden uusia haasteita ovat muun muassa ympäristömuutokset ja luonnononnettomuudet, hallitsemattomat väestöliikkeet, tarttuvat taudit, ihmiskauppa, uskontojen väliset ristiriidat, vähemmistöjen syrjintä, alueelliset konfliktit, sortuvat valtiot, kansainvälinen rikollisuus, terrorismi ja joukkotuhoaseiden leviäminen. Maailmanlaajuinen köyhyys ja eriarvoisuus ylläpitävät kaikkien turvattomuutta. Kaikille näille ongelmille ja uhille on ominaista, ettei niitä kyetä torjumaan ensisijaisesti sotilaallisin välinein.

Suomelle on tärkeää monenkeskinen kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen. Erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien toimintakykyä on tehostettava maailmanlaajuisten turvallisuus- ja kehitysongelmien ratkaisemiseksi sekä ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Suomen on osallistuttava YK:n vuosituhajulistuksen tavoitteiden toteuttamiseen maailmanlaajuisen köyhyyden voittamiseksi. Tämä edellyttää kansainvälisen talouden pelisääntöjen ja oikeudenmukaisuuden vahvistamista sekä kehitysrahoituksen kasvattamista.

Maailman kuudesta miljardista ihmisestä joka viides elää äärimmäisessä köyhyydessä eli alle yhdellä dollarilla päivässä. YK:n yleiskokous määritti yhteisten kehityspäämäärien keskeisimmäksi tavoitteeksi äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistamisen maailmasta. Pyrkimyksenä on puolittaa äärimmäisessä köyhyydessä elävien osuus vuoteen 2015 mennessä. Tutkimusten mukaan kansalaisten enemmistö on valmis kantamaan nykyistä suurempaa vastuuta maailman köyhistä. Kehitysyhteistyöllä voidaan merkittävästi parantaa juuri köyhimpien maiden sekä heikoimmassa asemassa olevien - lasten ja naisten - tilannetta. Kehitysyhteistyömäärärahoja onkin lisättävä siten, että YK:n suositukset voidaan saavuttaa mahdollisimman pian.

Kiinnitimme jo hallituksen kehystalousarviossa siihen, että hallitus jää heti jälkeen keväällä asettamistaan aputavoitteista. Reippaan talouskasvun vuoksi kehitysavun osuus kansantaloudesta ei nouse tasaisesti kohti EU:ssa sovittua 0,51 prosentin minimitasoa vuoteen 2010 mennessä. Hallitus esitti kehitysyhteistyövaroihin ainoastaan prosentin sadasosan lisäystä kuluvan vuoden 0,43 prosentista 0,44 prosenttiin. Suomi ei saa olla ulkopolitiikassa vapaamatkustaja. Nyt se on sitä yhdellä tärkeällä osa-alueella. Lisäksi suomi hakee YK:n turvaneuvoston paikkaa vuonna 2012. Tähän mennessä pitää olla selvä tavoite YK:ssa sovittu 0,7 prosentin tason saavuttamiseksi. Edellisellä hallituksella tavoite oli olemassa, nykyisellä ei.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 24.30.66 lisäyksenä 26 000 000 euroa varsinaiseen kehitysyhteistyöhön.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Ilkka Kantola /sd
Marko Asell /sd
Reijo Laitinen /sd
Antti Vuolanne /sd
Tuula Väättäinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Saara Karhu /sd
Kari Rajamäki /sd
Kimmo Kiljunen /sd

Valto Koski /sd
Lauri Kähkönen /sd
Johannes Koskinen /sd
Antti Kalliomäki /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Anneli Kiljunen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Pia Viitanen /sd
Jukka Gustafsson /sd
Krista Kiuru /sd
Reijo Kallio /sd
Merja Kuusisto /sd

Katja Taimela /sd
Päivi Lipponen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Heli Paasio /sd
Matti Saarinen /sd
Eero Heinäluoma /sd
Jouko Skinnari /sd
Tuula Peltonen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd

8c. RYHMÄN VÄLIKYSYMYS

Ryhmä teki yhdessä muiden oppositiopuolueiden kanssa yhden välikysymyksen.

Hoidon laadun ja ammattitaitoisen työvoiman turvaaminen

Eduskunnalle

Hallitusohjelman mukaan tavoitteena on turvata sosiaali- ja terveydenhuollon vakaa rahoitus ja palvelujen saatavuus. Hallitus haluaa säilyttää palvelujen järjestämisvastuun kunnilla ja rahoituksen valtionosuuksiin ja kuntien omiin verotuloihin perustuvana. Vanhusväestölle luvataan oikeus hyvään hoitoon. Hallitusohjelma on täynnä hyviä tahdonilmaisuja, mutta hyvinvointipalvelujen parantamiseen on varattu koko vaalikaudelle vain 250 miljoonaa euroa. Edellisellä kaudella kehyksen liikkumavarasta käytettiin sosiaali- ja terveydenhoitoon 400 miljoonaa euroa, eikä se riittänyt laadun parantamiseen ja saatavuuden turvaamiseen. Ensi vuoden budjetissa sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia korotetaan vain 21,3 miljoonalla eurolla. Panostukset terveys- ja vanhushuollon kehittämiseen ovat täysin riittämättömiä tiedossa oleviin tarpeisiin nähden. Hallituksen politiikka johtaa siihen, että kuntien alijäämä syvenee ja/tai kuntien on pakko kiristää verotusta ja nostaa palvelumaksuja turvatakseen välttämättömät hoivapalvelut vanhuksille ja lapsiperheille.

Hallitusohjelmaan on kirjattu myös tavoite naisten ja miesten välisten palkkaerojen selkeästä kaventamisesta tällä vaalikaudella. Hallitus on sitoutunut omalta osaltaan tukemaan työmarkkinajärjestöjen keskinäisiä toimia sukupuolten tasa-arvon ja samapalkkaisuuden edistämiseksi.

Sukupuolten välinen palkkaero on Suomessa EU-maiden vertailussa viidenneksi suurin. Samapalkkaisuustyöryhmä aloitti työnsä viime vaalikaudella. Viime vaalikaudella tehtiin myös useamman vuoden kattava palkkaohjelma, jonka tuloksena oli lähes neljän prosentin ylimääräinen palkankorotus kunta-alan työntekijöille.

Pääministeri Matti Vanhasen hallitus on ilmoittanut olevansa valmis tukemaan korotetulla valtionosuudella sellaista kuntasektorille syntyvää palkkaratkaisua, joka edistää naisvaltaisten alojen palkkojen kilpailukykyä. Hallitusohjelman mukaan korotetun valtionosuuden suuruus riippuu kuitenkin siitä, kuinka selkeästi kuntasektorilla tehtävää palkkaratkaisua onnistutaan kohdentamaan koulutetuille, naisvaltaisille aloille, joiden palkkaus ei vastaa työn vaativuutta. Vuoden 2008 talousarvioehdotukseen kaivattuja lisäresursseja ei sisälly.

Hallitus ilmoitti ensin, ettei se ilmoita omaa panostaan ennen sopimusta - sitten kanta muuttui ja hallitus ilmoittikin kesken neuvottelujen, että hallituksen panos jää 150 miljoonaan euroon, mikä tarkoittaa n. 40 euron kuukausikorotusta mm. hoiva-aloille. Hallituksen lupaamalla 150 miljoonan euron summalla rahoitetaan vain murto-osa siitä palkankorotuksesta, mitä hoitajille on luvattu. Satojen eurojen palkkakorjausta odottaneet hoitajat ovat tyytymättömiä. Kuntien päättäjät puolestaan pelkäävät, että kunnat joutuvat hallituksen ja valtiovarainministeri Kataisen lupauksen maksumiehiksi. Lupauksen ja tekojen ristiriita on jo johtanut ennennäkemättömiin, suorastaan historiallisiin ongelmiin kunta-alan sopimusneuvotteluissa.

Hoitoalan henkilöstö ansaitsee kunnollisen palkan, ja valtion tehtävänä on turvata kuntien resurssit. Muutoin kuntien on pakko korottaa veroprosentteja tai heikentää palvelujen laatua.

Samanaikaisesti erityisesti vanhustenhuollon haasteet ovat suuret, ja ne kasvavat vuosi vuodelta suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään. Yksin vanhustenhuoltoon tarvitaan ainakin 4 000 uutta hoitajaa. Koko sosiaali- ja terveyspalveluihin tarvitaan sosiaali- ja terveysministeriön mukaan vuoteen 2011 mennessä noin 20 000 uutta työntekijää nykyiseen verrattuna.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että valtio vastaa sitoumuksistaan paremmista kuntapalveluista ja lisähenkilöstöstä erityisesti terveydenhoidossa ja vanhustenhoidossa sekä mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta kuntien henkilöstölle ja kunnille annetut lupaukset palkkaratkaisun rahoittamisesta lunastetaan?

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2007

Tarja Filatov /sd
Liisa Jaakonsaari /sd
Antti Kalliomäki /sd
Matti Ahde /sd
Eero Heinäluoma /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Sinikka Hurskainen /sd
Reijo Kallio /sd
Tero Rönni /sd
Matti Saarinen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Katja Taimela /sd
Tommy Tabermann /sd
Lauri Kähkönen /sd
Tuula Peltonen /sd
Päivi Lipponen /sd
Merja Kuusisto /sd
Ilkka Kantola /sd

Maria Guzenina-Richardson /sd
Marko Asell /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Esa Lahtela /sd
Antti Vuolanne /sd
Saara Karhu /sd
Susanna Huovinen /sd
Heli Paasio /sd
Reijo Laitinen /sd
Kari Rajamäki /sd
Jukka Gustafsson /sd
Jutta Urpilainen /sd
Pia Viitanen /sd
Johannes Koskinen /sd
Krista Kiuru /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Annika Lapintie /vas
Martti Korhonen /vas
Paavo Arhinmäki /vas
Pentti Tiusanen /vas
Minna Sirnö /vas

Erkki Virtanen /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Claes Andersson /vas
Jyrki Yrttiaho /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kauppila /vas
Matti Kangas /vas
Mikko Kuoppa /vas
Veijo Puhjo /vas
Päivi Räsänen /kd
Leena Rauhala /kd
Sari Palm /kd
Bjarne Kallis /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Tarja Tallqvist /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Raimo Vistbacka /ps
Pentti Oinonen /ps
Timo Soini /ps
Pertti Virtanen /ps

9. RYHMÄPUHEENVUOROT ERI KESKUSTELUISSA

Hallituksen selonteot

Hallitus antoi eduskunnalle vuonna 2007 kolme selontekoa:

1. **VNS 3/2007 vp** [VNS 3/2007 vp](#)

Valtioneuvoston selonteko hätäkeskusuudistuksesta 2007

2. **VNS 2/2007 vp** [VNS 2/2007 vp](#)

Valtioneuvoston selonteko Suomen osallistumisesta Afganistanin ISAF-operaatioon, Suomen osallistumisesta EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon Tshadissa ja Keski-Afrikan tasavallassa (EUFOR TCHAD/RCA) sekä sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen osana Ruotsin, Suomen, Viron, Irlannin ja Norjan muodostaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroa 01.01. - 30.06.2008

3. **VNS 1/2007 vp** [VNS 1/2007 vp](#)

Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden tarkistetuista kehyksistä vuosille 2008 - 2011

Välikysymys

Maaliskuun 20. päivä lopettaneen vaalikauden opposition välikysymykseen aiheesta ilmastonmuutos ja energiansaannin turvaaminen vastattiin 17.1.2007 (kts. ryhmäpuheet 17.1.2007). 21.3.2007 aloittaneen vaalikauden oppositio teki kuluneen vuoden aikana yhden välikysymyksen koskien hoidon laadun ja ammattitaitoisen työvoiman turvaamista. ([VK 1/2007 vp](#))

Budjetista käytiin normaalit palaute- ja lähetekeskustelut.

Sosialidemokraattisten kansanedustajien pitämät ryhmäpuheenvuorot vuonna 2007:

1. **Jukka Gustafsson /sd (ryhmäpuheenvuoro)**

| [HTML](#)

Pääministerin ilmoitus PI 4/2007 vp

PTK 99/2007 vp 17.12.2007

2. **Kari Rajamäki /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

Hallituksen esitys HE 62, 157/2007 vp

PTK 99/2007 vp 17.12.2007

3. **Tarja Filatov /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

Keskustelualoite KA 6/2007 vp

PTK 93/2007 vp 05.12.2007

4. **Rakel Hiltunen /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2007 vp

PTK 92/2007 vp 04.12.2007

5. **Anneli Kiljunen /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

Hallituksen esitys HE 153/2007 vp

PTK 82/2007 vp 16.11.2007

6. **Liisa Jaakonsaari /sd (ryhmäpuheenvuoro)**

| [HTML](#)

Valtioneuvoston selonteko VNS 2/2007 vp

PTK 79/2007 vp 13.11.2007

7. **Jukka Gustafsson /sd (ryhmäpuheenvuoro)**

| [HTML](#)

Välikysymys VK 1/2007 vp

PTK 58/2007 vp 03.10.2007

8. **Eero Heinäluoma /sd (ryhmäpuheenvuoro)**

| [HTML](#)

Hallituksen esitys HE 62/2007 vp

PTK 49/2007 vp 18.09.2007

9. **Pia Viitanen /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2007 vp

PTK 43/2007 vp 19.06.2007

10. **Eero Heinäluoma /sd (ryhmäpuheenvuoro)**

| [HTML](#)

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2007 vp

PTK 29/2007 vp 29.05.2007

11. **Tarja Filatov /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

Hallituksen esitys HE 1/2007 vp

PTK 26/2007 vp 23.05.2007

12. **Tarja Filatov /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

Valtioneuvoston tiedonanto VNT 1/2007 vp

PTK 12/2007 vp 24.04.2007

20.3.2007 päättyneen vaalikauden eduskuntaryhmän ryhmäpuheet vuonna 2007:

13. **Miäpetra Kumpula-Natri /sd (ryhmäpuheenvuoro)** |

[HTML](#)

14. Kimmo Kiljunen /sd (ryhmäpuheenvuoro)
| [HTML](#)

Alla kaikki sos.dem. ryhmäpuheenvuorot kokonaisuudessaan.

17. JOULUKUUTA 2007

Pääministerin ilmoitus vakaushjelman tarkistuksesta ja talouspolitiikan haasteista

Pääministerin ilmoitus [PI 4/2007 vp](#)

Jukka Gustafsson /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vakaushjelman tarkistus on meille sosialidemokraateille tärkeä poliittinen kysymys. Keskustelulle valittu ajankohta juuri ennen eduskunnan budjettikeskustelua on hallituksen tarkoituksellinen yritys viedä huomiota pois varsinaisesta budjettikeskustelusta. (Välihuutoja) Nähdäkseni ministeri Kataisen puheenvuoro ei edes täytä perustuslaissa asetettua kriteeriä pääministerin ilmoitukselle. Sehän piti sisällään lähinnä hallitusohjelman sisällöllistä esittelyä.

Porvarihallitus tekee vakaushjelman tärkeästä tarkistuksesta poliittisen työkalun. Te tunnette sen sydämissänne. (Ed. Ollila: Pois politiikka eduskunnasta!) Kokoomuksen Nykypäivä-lehdessä tohtori Niemeläinen on varsin kriittinen. Lainaus: "Ensin on kiinnitetty haluttu lopputulos ja sen jälkeen lähtöoletukset valittu lopputuloksia tukevalla tavalla." - (Ed. Ollila: Mitäs Seppo Lindblom tiesi?) - "Saavutetuilla lopputuloksilla pyritään sitten ohjamaan julkista keskustelua ja luomaan huolestunutta ilmapiiriä. Tarkoituksena on vaimentaa toiveet veronkevennyksistä ja menojen lisäyksistä."

Monet ovatkin ihmeissään. Eikä ihme! Suomi täyttää Kasvu- ja vakaussopimuksen vaatimukset komeasti. Onhan Suomen julkinen talous ollut pitkään yksi Euroopan vahvimmista.

Vakavin virhe ministeri Kataisen esityksessä on se, että otetaan lähtökohdaksi jokin tekninen laskelma ja sitten sanotaan, että tämän mukaan eletään. Missä on dynaamisuus? Missä on kaikkein tärkein asia eli miten vaikuttaa taloudelliseen kasvuun ja työllisyyteen? Tilastokeskuksen väestöennuste on tietysti tärkeä, mutta kun me suomalaiset olemme lähivuosikymmeninä entistä terveempiä ja elämme pidempään, niin työssäolon keskimääräinen ikä tulee kasvamaan. Nyt jos koskaan meidän tulee vaikuttaa työelämään, työhyvinvointiin, aikuiskoulutukseen. Ei ole mitään estettä sille, ettemmekö saavuttaisi muiden Pohjoismaiden tasoa työllisyysasteen nostamisessa.

Sosialidemokraattien mielestä ihmisten eliniän nousu on myönteinen asia. Se tuo työllisyysasteellemme haasteita ja välineitä. Ikääntyneiden ihmisten osaamista on hyödynnettävä työelämässä nykyistä laajemmin, mutta samalla on varauduttava myös hoivan tarpeen kasvuun.

Porvarihallituksella ei ole kasvupolitiikassaan selkeää johtoaajatusta, vaikka työryhmiä on liikkeellä ennätysellinen määrä. Kasvua tukevien aloitteitten sijaan hallitus käyttää (Ed. Saarinen: Yksityistäminen!) valtiontalouden liikkumavaraa velan lyhentämiseen ja suunnittelee eturyhmien veronalennuksia, räikeimpänä perheyrittäjien sukupolvenvaihdot. Tällä menolla maksajiksi tulevat palkansaajat.

Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän mielestä hallituksen asettama 4,5 prosentin ylijäämätavoite on ylimoitettu. Se kertoo pyrkimyksestä ohentaa hyvinvointivaltiota, vaikka juuri sen avulla haasteista selvitettäisiin keskeisimmällä tavalla. EU:n vaatima taso on 2 prosenttia. Ruotsissa keskustellaan jopa 1 prosentista.

Porvarihallituksen linja on pitää menot erittäin kireällä ja käyttää alimitoitettua kehystä. Hallitus siis siirtää menopaineet kunnille. Suomeen on syntymässä hyvinvointivaltion alasajo.

Arvoisa puhemies! Viime kädessä vakaushjelman luotettavuus törmää poliittiseen kysymykseen, mikä on hyväksyttävä veroaste. Porvarihallitus pyrkii hakemaan hyväksyntää veroasteelle, joka on alle EU:n keskitason.

Liian alhaisilla verotuloilla ei tehdä päätöksiä vanhustenhoidon ja omaishoitajien aseman parantamisesta ja välttämättömistä sosiaaliturvan uudistuksista. Epäilemme, että vakaushjelman tarkistus on viritetty tarjoamaan perusteita terveys- ja päivähoitomenojen karsimiseen sekä sosiaaliturvan leikkaamiseen.

Veropoliittikkaan on saatava suunnanmuutos. Vakausohjelmassa kuvattua ikääntymiskehitystä vasten on selvää, että veropohjan rapauttamisen pitää loppua. Sosialidemokraatit ovat valmiita käynnistämään tuloverotuksen uudistamisen, jonka tavoitteena on suurempi oikeudenmukaisuus ja selkeys, työn verorasituksen vähentäminen ja yhtenäisempi veropohja.

Valtiovarainministeri olettaa, että yksityisen kulutuksen kasvu pysähtyy lähivuosina ja sen seurauksena verotuotot kehittyisivät huonosti. Tämä on mielestämme kova oletus vailla perusteluja. Ohjelma ei huomii alkoholi- ja energiaverotuksen kiristymistä. Ylipäättään yksityisen kulutuksen kasvun nopea pysähtyminen vaikuttaa epäuskottavalta sitä taustaa vasten, että ansiotason nousu tulee olemaan hyvin nopeaa ensi vuonna ja varmaan seuraavanakin.

Arvoisa puhemies! Vakausohjelman valossa porvarihallitus näyttäytyy nyt ajopuuna, jolta puuttuu sydän ja poliittinen tahto vaikuttaa Suomen tulevaan kehitykseen ja kansalaisten turvalliseen huomiseen.

17. JOULUKUUTA 2007

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2008 Hallituksen esitys vuoden 2008 talousarvioesityksen (HE 62/2007 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys [HE 62, 157/2007 vp](#)

Kari Rajamäki /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraatit vaativat budjettimietinnön vastalauseessaan vastuullisempaa ja tulonjaollisesti oikeudenmukaisempaa linjausta kuin hallituksen budjettiesitys on. Kuntien taloutta on vahvistettava sekä vähennettävä niiden tarvetta lisävelanottoon ja verojen kiristämiseen. Kansalaisten tulevaisuus on säilytettävä.

Hallitus siirtää omien lupauksensa kustannukset kunnille, minkä seurauksena kuntien peruspalvelut vaarantuvat. Valtiovelka lyhenee, mutta kuntien kurimus voimistuu. Porvarihallituksen arvovalintoja korostaa, että se asetti neuvottelukunnan edistämään yksityisten sosiaali- ja terveystalouden käyttöä. Samaan aikaan kun sen omat toimet murentavat julkisten palvelujen perustaa.

Eduskunnan on kyettävä reagoimaan ihmisten arjen ongelmakohtiin. Eduskunnan budjettivalta ei toimi, jos budjetin täydellisyyssperiaate, esimerkiksi tulojen oikean arvioinnin myötä, ei toteudu. Taloudellinen pelivara arvioidaan tietoisesti alakanttiin ja hallitus piiloutuu vakausohjelman taakse. Näin porvarihallitus välttelee arvokeskustelua valinnoistaan ja kansalaisten arjen todellisuudesta.

Kasvua ja työllisyyttä tukeva politiikka lisää tuloverokertymää, joka antaa mahdollisuuden vähentää köyhyyttä, rakentaa oikeudenmukaisempaa tulonjakoa ja helpottaa kansalaisten arjen turvaa. Tarvitsemmekin kasvupanostuksia, jotka tukevat koko maan kilpailukykyä, työllisyyttä ja oikeudenmukaista kasvua.

Socialidemokraatit edellyttävät, että hallitus korjaa veropoliittista linjaansa oikeudenmukaisempaan suuntaan. Verotuksella on edistettävä oikeudenmukaista tulonjakoa ja tuettava työllisyyttä. Hallituksen esityksen seurauksena palkan- ja eläkkeensaajien verotus tosiasiasa kiristyy.

Yhteisvastuu ja välittäminen eivät hoidu puheilla, vaan veronmaksukykyyn ja varallisuuden paremmalla huomioinnolla. Vastuullinen hyvinvointivaltio ei kannusta kierrättämään palkkatuloja osinko- ja pääomaverotuksen kautta. Veroratkaisut on tehtävä ottaen huomioon, että suomalaisella köyhällä on päivittäisiin menoihinsa käytettävissä noin 11 euroa.

Socialidemokraatit haluavat uudistaa verotusta siten, että tulonjako muuttuu oikeudenmukaisemmaksi uudistamalla omaisuusverotuksen säännöksiä. Pörssissä käytävän kaupan varainsiirtoveron mahdollisuus tulee selvittää.

Valtio menettää joka vuosi useita miljardeja vero- ja maksutuloja harmaan talouden seurauksena. On kaikkien edun mukaista, että yritystoiminta ja kaikki tehty työ on verotuksen piirissä. Pimeästi tehty tai teetetty työ on talousrikos. Se on varkaus meiltä kaikilta. Kyse on hyvinvoinnin rahoituksesta ja kansalaisten turvallisuudesta. Valtiovarainministeriöltä on syytä odottaa ripeämpiä otteita.

Keskeistä on edelleen pitkäaikaistyöttömyyden ja syrjäytymisen vastainen työ. Päätyöntekijöille on luotava mahdollisuus omalla työllään parantaa omaa ja perheensä asemaa ilman tosiasiallisen tulotason laskua. Köyhyysloukusta ei pääse, kun kotitalous voi olla jopa kuusinkertaisen tarveharkinnan kohteena. Pitkäaikais-työttömien ajautuminen olemattoman eläketurvan mustaan aukkoon, pysyvään köyhyyteen on estettävä.

Massairtisanomiset jättävät tuhansia suomalaisia työttömiksi. Heidän tilannettaan on parannettava työllisyysperusteisten investointien ja yhteiskunnan panostusten avulla. Noste-ohjelman lopettamisella hallitus kääntää selkensä elinikäiselle oppimiselle ja koulutukselle.

Pelkän lyhytnäköisen voitontavoittelun sijasta yrityksissä on arvostettava suomalaista työtä ja työpaikkoja. Suomalainen yhteiskunta on verotuksella, koulutuksella, ulkosuhteilla ja turvallisuuden rakenteillaan luonut erinomaiset edellytykset vientiteollisuudelle. Teollisuuden on tunnettava myös yhteiskuntavastuunsa.

Yrityksissä käytetty optiopalkkiojärjestelmä loukkaa kansalaisten ja työntekijöiden arvopohjaa. Ei voi olla oikein, että johto hyötyy käsittämättömällä tavalla samalla, kun työntekijät elävät täydellisessä epävarmuudessa tulevaisuudestaan tai tulevat jopa irtisanotuiksi.

Herra puhemies! Sosialidemokraattien keskeisimmät muutosesitykset kohdistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetuksen turvaamiseen. Porvarihallitus puolestaan jättää sosiaali- ja terveydenhuollon kunnalliset järjestäjät kärjistyvään taloudelliseen kamppailuun.

Kuntien rakennemuutosta on vahvistettava. Erityisesti terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut voidaan varmistaa vain alueellisella yhteistyöllä. Kansalaisen hoitoonpääsy sairautensa edellyttämällä tasolla on oltava riippumaton asuinpaikasta tai lompakon paksuudesta. Tarvitaan lääkäri- ja hoitotyön mallien uudistamista. Paras-hankkeen onnistumisen tärkeintä voimavaraa, henkilöstöä, on tuettava.

Julkisen terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimivuus on tärkeämpää kuin yksityinen verovähenteinen hoitovakuutus. Verohelpotusten avulla tuettaisiin hyväosaisten palveluja huono-osaisten kustannuksella.

Nyt tarvitaan niin hallituksen kuin oppositionkin yhteistä itsekriittistä pohdintaa ja konkreettisia tekoja köyhyyden vastaisen työn tekemiseen. Pienituloisten osalta tätä kiirehtii hallituksen päätös nostaa sosiaali- ja terveydenhuollon maksuja ja energia- ja matkakustannuksia.

Syrjäytymisen seurauksena yhteiskunnan ulkopuolelle ajautuvien määrä lisääntyy ja aiheuttaa vakavia inhimillisiä, yhteiskunnallisia ja kansantaloudellisia ongelmia. Viime vuonna Suomessa oli huostaan otettuja lapsia 9 532, oman kodin ulkopuolelle oli sijoitettu 15 628 lasta. Nämä lapset ovat viesti vakavasta yhteiskunnan sisäisestä pahoinvoinnista.

Panostukset lasten hyvinvointiin ovat panostuksia tulevaisuuteen. Olemme esittäneet lisärahoitusta muun muassa lapsen perusosan korottamiseen toimeentulossa, lasten ja nuorten psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen.

Köyhyyden vähentämiseksi esitämme muutosta perusvähennykseen ja työmarkkinatukeen. Työmarkkinatuen tason nostamisella vähennetään toimeentulokiriippuvuutta. Köyhempien käteenjäävä tulo kasvaa nostamalla perusvähennyksen alarajaa. Tällä parannetaan pienituloisempien eläkeläisten, lapsiperheiden ja työttömien taloudellista asemaa. Se parantaa myös sairaus- ja vanhempainpäivärahalla olevien käteenjäävää tuloa.

Suomalainen menestys perustuu kaikille lapsille ja nuorille taattuun tasa-arvoisen koulutukseen. Tämä vahvuutemme murenee, jos tuetaan hallituksen linjan mukaisesti yksityisiä koulutuksen antajia. Esitämme lisärahoitusta, jotta kuntien järjestämä perusopetus, tukiopetus ja kouluterveydenhuolto turvataan.

Kansallista ja alueellista kehitystä on tukenut kattava yliopistoverkko. Porvarihallitus vie nykyisiltä yliopistoilta jalvoja alta samalla, kun se aikoo sijoittaa satoja miljoonia uuden innovaatioyliopiston säätiöpääomaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen vallankammarit näyttäytyvät vakavalla tavalla tuottavuusohjelman rakentamisessa. Porvarihallitus nosti kirjoituspöytätyönä tätä tavoitetta 50 prosentilla eli 4 800 työntekijällä!

Porvarihallituksen linja uhkaa romuttaa tuottavuusohjelman alkuperäiset myönteiset laatuun ja toiminnan tehostamiseen liittyvät tavoitteet. Hallitus on paineestamme lieventänyt tuottavuuslukuja. Hallituksen naamioitu juustohöylä johtaa kuitenkin irtisanomisiin ja hallitsemattomiin rakenteiden alasajoihin.

Hallitus on nopeuttamassa puolustushallinnon rakennuslaitoksen siivoustoimen henkilöstövähennykset ensi vuoden loppuun 220 hengellä. Palvelut ulkoistetaan ja se johtaa irtisanomisiin. Porvarihallitus katsoo, että nämä matalapalkkaiset henkilöstöryhmät eivät uhkaa lyötynäkään hallituksen rauhaa mielenosoituksilla.

Ympäristönsuojelu ja ilmastonmuutoksen hidastaminen pitää ottaa kaikissa päätöksissä huomioon. Julkiseen liikenteeseen on panostettava enemmän. Sosialidemokraattien esitykset esimerkiksi tie- ja ratapuolelle tukevat ympäristöystävällisemmän joukkoliikenteen käyttöä. Myös Itämeren suojelu on otettava vakavasti. Suomen johdolla on kutsuttava kokoon mahdollisimman pikaisesti Itämeren Pelastajat -ryhmä, joka keskittyy Itämeren elinvoimaisuuden säilyttämiseen.

Sosialidemokraattien esittämä ydin- ja vesivoimakapasiteetille säädettävä niin sanottu windfall-vero toisi osin yhteiseen käyttöön niitä tuloja, jotka markkinahinnoitteluun siirtyminen on aikaansaanut tietyille sähkön tuottajille. Näitä ansiottomia voittoja päästökaupan käynnistyminen ja päästöoikeuksien kallistuminen paisuttavat edelleen.

Teollisuutemme oikeudenmukaisten näkökohtien huomioonottaminen päästökauppa-asiassa on yhteinen kansallinen vääntö. Siinä on otettava palvelukseen kaikki vaikuttamisen reservit ilman oppositio- ja hallitusrajaa.

Kansallisen ja alueellisen kilpailukyvyyn sekä liikenneturvallisuuden kannalta hallituksen vähäiset infrapanostukset ovat tuhoisat. Pitkien ja kalliiden kuljetusten maassa on perustienpidon ja perusradanpidon panostuksia nostettava. Ratojen sähköistämistä on jatkettava eduskunnan edellyttämällä tavalla. Edellisen hallituksen päättämien liikennehankkeiden lykkääminen heikentää alueiden ja elinkeinoelämän kehittämistä koko maassa. Tätä tuhoa lisää dieselveroratkaisut.

Hallituksen on oltava vihdoinkin aktiivinen Venäjän kanssa puutulliasiassa, jotta Suomen taloudelle tärkeä metsäteollisuus säilyttää elinvoimaisuutensa. Hallituksen toimet ajavat lihoiksi kannattavia valtion yrityksiä viittaa ideologiseen yksityistämishaluun. Valtionyhtiöt on nähtävä myönteisenä kansallisena osaamisen ja alueellisen kehittämisen välineenä.

Seppo Lindblom toteaa uusimmassa Kanava-lehdessä, että arvokeskustelu on arvokkaimmillaan, kun se tunnustaa arvoriistiriidat yhteiskuntapoliittisesti kaikkein arimmissa köyhyyden ja terveydenhuollon ratkaisuissa. Päivänpolitiikka on Suomessakin käynyt lyhytjänteiseksi. Suora lainaus: "Nähtävissä on ennen muuta niin sanotuksi kvartaalitaloudeksi kutsutun elinkeinoelämän virtausten voimistuminen eli lyhytjänteisen omistajaintressin esiin tunkeutuminen. Osin se kertonee tietotaidon talouden mukanaan tuomasta kaivatustakin dynamiikasta, mutta ennen kaikkea yritystoiminnan sosiaalisen koodin muutoksesta, moraalien rakoilusta ja yrittäjien johdon ahneudesta, jolle ei löydy mitään markkinataloudellisia perusteita. Juuri kun markkinatalouden merkitystä on korostettu modernissa yhteiskuntapoliitikassa, niin sen itsekuri pettää ja sen etiikka yskii huolestuttavalla tavalla.

Samaan kulttuuri-ilmiöön kuuluu moderni mediamme, joka omissa kilpailupaineissaan on tehostanut taloutaan mutta myös korjannut uutisointiaan. Se on tavoitellut yhä näkyvämmän viihteellisyyttä, minkä seurauksena se nykyään pyrkii yksinkertaistamaan ja pahimmillaan jopa trivialisoimaan yhteiskunnallisia valintoja. Se ei välttämättä seulo kritiikillään ominaisuuksia, jotka edustavat luotettavaa hallintoa ja politiikkaa vaan toimii pikemminkin päinvastoin. Niinpä media on vastuussa arvokeskustelun väljähtymisestä siinä kuin päivänpolitiikka konsanaan."

5. JOULUKUUTA 2007

Itsenäinen Suomi matkalla 100 vuoden ikään; Ajankohtaiskeskustelu Keskustelualoite [KA 6/2007 vp](#)

Tarja Filatov /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on hankkinut ja säilyttänyt itsenäisyytensä kovien kamppailujen ja voitettujen vaikeuksien kautta. Tänäpäin Suomen itsenäisyyden 90-vuotisjuhlaistunnossa meillä on mahdollisuus kunnioittaa niitä, jotka ovat toimineet kansamme itsenäisyyden ja yhtenäisyyden puolesta. Suuri kiitos kuuluu sotiemme veteraaneille.

Itsenäisessä oikeusvaltiossa toteutuvat yhtäläinen äänioikeus, demokratia ja parlamentarismi. Maailmassa on valitettavasti edelleen runsaasti itsenäisiä valtioita, jotka eivät ole demokratioita vaan eriaisteisia diktatuureja.

Demokratia on vastuullista vapautta. Kaikkien ihmisten vapaus on mahdollista ainoastaan demokraattisessa valtiossa. Sen vuoksi demokratiaa pitää vaalia. Kansalaisten vaikutuskanavia ja osallistumismahdollisuuksia on vahvistettava niin paikallisella, alueellisella kuin valtakunnallisellakin tasolla. Paikallisella tasolla me kohtaamme toisemme, ja siellä tarpeemme tulee myös tyydyttyä. Jos yksilö ei voi vaikuttaa oman työpaikkansa, lastensa päivähoitopaikan tai koulunsa asioihin tai vaikkapa oman asuinalueensa kehitykseen, miten ihminen voisi uskoa, että globaaliin markkinatalouteen voidaan löytää inhimillisiä rajoitteita? Ilman demokratiaa ei voi olla oikeusvaltiota eikä hyvinvointiyhteiskuntaa.

Yhteiskunnan menestymiselle on tärkeää, että poliittiset päätökset lujittavat sosiaalisia siteitä ja parantavat yhteiskunnan yhteenkuuluvaisuutta. Tulevaisuuden suurin haaste ei välttämättä liity talouteen, vaan sosiaalisten repeytymien ehkäisyyn, uudenlaisen sosiaalisen vastuun ja yhteenkuuluvuuden synnyttämiseen ja lujittamiseen. Ilman sosiaalista vastuuta ja ajattelua ei olisi ollut mahdollista rakentaa integroitua teollisuusyhteiskuntaa ja luoda taloudellista kasvua. Sivistynyt yhteiskunta rakentuu talouden ja sosiaalisen toiminnan tasa-

painon varaan. Myös nykyinen tietoyhteiskunta tarvitsee tätä tasapainoa, vaikka nykyisin näyttävät korostuvan eriytymispyrkimykset ja kilpailu.

Me sosialidemokraatit haluamme rakentaa tulevaisuutta, joka on eettisesti ja taloudellisesti kestävällä pohjalla, jossa yhteisvastuullisuus tukee ihmisen omatoimisuutta ja elämänhallintaa. Suomessa on vallinnut yhteinen näkemys siitä, että me kannamme laajaa sosiaalista vastuuta. Hyvinvointivaltion verotus, tulonjakopolitiikka, sosiaaliturva ja palvelut ovat toimineet meitä kaikkia koossapitävänä voimana.

Monet uudet yhteiskunnalliset haasteet liittyvät useammin koko yhteiskunnan kulttuuriseen muutokseen. Perinteiset yhteisölliset siteet ovat ohenemassa, ja tämä tuottaa ihmisille uudenlaisia riskejä, riskejä, joista on vaikea selviytyä yksin tai edes hyvinvointiyhteiskunnan tukitoimien avulla. Esimerkiksi yksinäisyyttä ei voi poistaa rahalla eikä lainsäädännöllä. Paljon on kiinni siitä, miten me ihmisinä kohtelemme toinen toisiamme. Yhteisöllisyys syntyy siitä, että ihmisillä on aikaa toisilleen ja he ovat aidosti läsnä. Jaksakseen olla läsnä ihminen tarvitsee myös pysyvyyttä ja turvallisuutta.

Tuo läsnäolon ja ajan vaatimus on ulotettava koko yhteiskuntaan. On tärkeää, että talous-, työllisyys-, veropolitiikka ja muu hyvinvointipolitiikka ehkäisee köyhyyttä ja syrjäytymistä. On tärkeää, että poliittiset päätökset lujittavat sosiaalisia sopimuksia ja parantavat yhteiskunnan koheesiota.

Arvoisa puhemies! Suomi on selvästi menestyvien maiden joukossa globaalissa maailmassa, mutta globaalin talouden hedelmät eivät meillä eivätkä muuallakaan automaattisesti jakaudu tasan. Ei ole oikein, että riskit kasautuvat eri ihmisille kuin voitot. Globaalissa maailmassa me tarvitsemme uudenlaista tasa-arvotyötä ja oikeudenmukaisempaa tulonjakoa. Kansainvälistyminen näkyy myös Suomessa. Meidän on osattava rakentaa aitoa osallisuutta monikulttuuristuvassa Suomessa. Kotoutumiseen on panostettava ja palveluiden on huolehdittava siitä, että erilaisuudesta ei tule eriarvoisuutta.

Ilmastonmuutos ja muut ympäristöhaasteet velvoittavat meitä ajattelemaan kasvun reunaehdoja uudella tavalla. Ympäristöystävällinen kasvu on mahdollista, mutta sitä on rakennettava uudella tavalla innovaatioin. Meidän on rohjettava tehdä kestävä kasvun vaatimat päätökset ajoissa, koska mitä myöhempään ilmastonmuutoksen hallintaa edellyttävät päätökset siirtyvät, sitä kipeämpiä ne ovat.

Hyvät kuulijat, maailma on monimutkaistunut. Edessä oleviin haasteisiin ei ole yksiselitteisiä vastauksia. Yksi on kuitenkin varmaa: me olemme edellisille sukupolville velkaa sen, että teemme kaikkemme rakentaa semme Suomea, joka kestää ja on hyvä elää myös tuleville sukupolville.

Arvoisa puhemies! Paljon onnea, 90-vuotias Suomi! Olemme sinusta iloisia, totesi ystäväni esikoululaispoika kuullessaan lähestyvistä itsenäisyyspäivästä. Ja näillä sanoilla sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä haluaa onnitella kaikkia itsenäisen Suomen kansalaisia.

4. JOULUKUUTA 2007

Valtioneuvoston selonteko hätäkeskusuudistuksesta 2007; Lähetekeskustelu

[VNS 3/2007 vp](#)

Rakel Hiltunen /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hätäkeskuslaitoksessa esiintyi ongelmia jo toiminnan alkumetreillä, erityisesti suurissa kaupungeissa ja ruotsinkielisillä alueilla. Laitos ajautui kriisiin vuonna 2006. Se on selonteossakin kuvattu. Tämä johti muun muassa hätäkeskuksen johtajan eroamiseen, henkilöstön uupumiseen, kentällä kansalaisia auttavan henkilöstön ylikuormittumiseen. Silloinen ministeri Rajamäki käynnisti toimet, joilla tartuttiin ongelmiin ja jotka on myös selonteossa kuvattu.

Yksi selonteon heikkous on kuitenkin siinä, ettei siitä ilmene kuinka vaaditut toimet ovat tehonneet käytännön tasolla. Toistuvat otsikot lehtien palstoilla kertovat, että hätäkeskus on edelleen hädässä. Esimerkiksi hätäpuheluihin vastaamisessa ja hälytyskohteiden tavoittamisessa on ollut aiempaa enemmän viivettä. Helsingissä vastausviive on kasvanut kunnallisen hätäkeskuksen keskimääräisestä 3 sekunnista 10 sekuntiin ja silloinkin pystytään vastaamaan vain 71 prosentissa hälytyksiä. Uudistus on toki tuottanut myös hyviä ja aivan välttämättömiä parannuksia lähtötilanteessa hajanaiseen ja aliresursoituun toimintaan. Nämä tekijät on tunnistettu hyvin hallituksen selonteossa.

Hätäkeskukset saavat vastaanottaa vuosittain noin 3 miljoonaa hätäpuhelua eli lähes 10 000 avunpyyntöä joka päivä. Tämä työ edellyttää henkilöstöltä hyvää koulutusta ja kokemusta. Kuitenkin esimerkiksi Helsingin hätäkeskuksen läpi on virrannut kahden edellisen vuoden aikana 256 eri työntekijää, kun virkoja on 58. Tämä kuvaa paljon tilannetta. Kunnallisen hätäkeskuksen aikana pääosa henkilöstöstä poistui täysin palvelleena eläkkeelle. Ennen kaikki päivystäjät olivat oman alansa asiantuntijoita, nyt vain puolet, ja muut ovat pääosin nuoria poliiseja, jotka on yritetty perehdyttää lyhyellä pikakoulutuksella käsittelemään kaikenlaisia hätäpuhelui-

ta. Saatuaan poliisin viran he ovat luonnollisesti vaihtaneet tehtäviä. Hätätilanteiden riskinarvioinnin taso on heikentynyt. Hätäkeskuksen kokemattomuus ja kasvavat tehtävämäärät ovat herättäneet huolta myös ensihoidossa. Esimerkiksi Husin ensihoitoyksikön hälytystehtävät ovat lisääntyneet 10-15 prosenttia vuosittain. Voi myös kysyä, onko oikea apu aina osunut oikeaan paikkaan.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin haluan selkeästi todeta, että tälläkin hetkellä hätäkeskushenkilöstö tekee joka tapauksessa parhaansa. He vain tarvitsevat siihen riittävät työkalut.

Hätäkeskuslaitos ja sitä ohjaavat tahot eivät mielestämme ole saaneet tarpeeksi vahvaa otetta ongelmiin. Tilanteen vakavuutta ei ole riittävästi tunnistettu, eivätkä korjaavat toimenpiteet ole olleet riittäviä.

Sosialidemokraattien mielestä välitön ja ensisijainen toimenpide on tukea Hätäkeskuslaitoksen etulinjassa työskenteleviä hälytyspäivystäjiä ja varmistaa heille pysyvyys, osaaminen, työssä jaksaminen ja työhyvinvointi. Käytäntö on osoittanut, että hätäkeskuspäivystäjien määrä on mitoitettu epätasaisesti ja liian alhaiseksi. Pidämme tätä tällä hetkellä kriittisimpänä epäkohtana koko terveys- ja turvallisuuskentän henkilöstöpolitiikassa. Mitoitukset on tarkistettava ja tutkintokoulutuksesta vastaavaan Pelastusopistoon on saatava tarvittavat resurssit kouluttamaan riittävästi osaavia hälytyspäivystäjiä.

Hälytyspäivystäjän työ on erittäin vaativaa ja laaja-alaista. Niinpä päivystäjän ammatillisen perustutkinnon suorittaneillekin on turvattava hyvä perehdytys ja säännöllinen työnohjaus. Henkilöstöresursseissa ja osaamishallinnassa on otettava huomioon työn vaatima erinomainen vireystila ja osaaminen ja osaamisen kehittämistä tukeva täydennyskoulutusjärjestelmä. Selonteossa ei esitetä, kuinka täydennyskoulutukseen tulee varautua.

Hätäkeskuslaitoksen ja alueellisten hätäkeskusten henkilöstöjohtamisen kehittämiseen on edelleen kiinnitettävä erityistä huomiota.

Hätäkeskuksen monialaisuutta ei ole pystytty tukemaan hätäkeskuspäivystäjien keskeisimmässä työkalussa, tietojärjestelmässä - tähän on viitattu täällä jo aikaisemmissa puheenvuoroissa. Tietojärjestelmän kautta hätäpuhelut otetaan vastaan, riskit arvioidaan ja apu hälytetään. Tietojärjestelmän pitäisi soveltua eri toimialojen hyvinkin erilaisiin vaatimuksiin. Sen tulisi palvella myös hätäkeskustoiminnan laadun arviointia ja kehittämistä.

Selonteossa hallitus on tyytynyt lähinnä perustelemaan ja kuvaamaan uudistusta ja seuraamaan tilannetta. Hallituksen ja eduskunnan vastuulla on se, että hätäkeskuspalvelu saa riittävät taloudelliset ja toiminnalliset resurssit toimintansa kehittämiseen. Hätäkeskuslaitoksen tulisi tunnistaa perustehtävänsä ja roolinsa uuden kansalaisia hätätilanteissa palvelevassa verkossa.

Arvoisa puhemies! Hätäkeskustoiminnassa on kysymys kansalaisten perusturvallisuuteen suoraan ja joka päivä vaikuttavasta turvallisuudesta. Hätä on kovin epäpoliittinen asia. Toivomme, että eduskunta muodostaa tässä yhteisen kannan. Meillä on velvollisuus ja kaikki mahdollisuudet turvata hätätilanteisiin joutuneiden kansalaistemme turvallisuus.

16. MARRASKUUTA 2007

Hallituksen esitys laiksi potilasturvallisuuden varmistamisesta terveydenhuollon työtaistelun aikana
Toinen käsittely; Hallituksen esitys [HE 153/2007 vp](#)

Anneli Kiljunen /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sosialidemokraatit ovat tuoneet vahvasti esille oman linjansa hallituksen esittämää pakkotyölakia kohtaan. Tärkeintä on ihmisten hengen ja terveyden turvaaminen aina ja kaikissa tilanteissa. Me emme hyväksy pakkolakia. Lähtökohtana on oltava sovittelu ja neuvottelu. Suojelutyön rajoista tulee pakottamisen ja yksipuolisen määräämisen sijasta sopia neuvottelemalla paikallisesti kunnan tai kuntayhtymän ja Tehy ry:n paikallisen osaston välillä. (Ed. Zyskowicz: Sitä ei estä mikään vielä! Tällöin molemmat osapuolet tuovat parasta asiantuntijuutta potilasturvallisuuteen ja kantavat vastuunsa suojelutyön tekemisestä.

Valiokunnissa hallituksen tekemää pakkolakiehdotusta parannettiin, mutta ei riittävästi. (Ed. Zyskowicz: Mikä estää sopimasta?) Työhön pakottaminen jäi lain keskeiseksi sisällöksi. Lakiehdotus ei edelleenkään takaa potilasturvallisuutta. Tämän on myös ministeri Risikko todennut useaan kertaan. Tosiasia on, että potilaiden turvallinen hoito voidaan taata vain sopimalla olemassa oleva hoitoalan työkiista.

Hallituksen olisi pitänyt ennakoita tilanne ja vahvistaa kuntataloutta, jotta kuntatyönantajalla olisi paremmat edellytykset neuvotella ratkaisu olemassa olevaan kiistaan. (Ed. Zyskowicz: Tarkoitatteko edellistä hallitusta?) Nyt on tärkeää, että sovittelulautakunta löytää ratkaisun hoitoalan työkiistaan mahdollisimman pian ja hallitus tarjoaa sille ratkaisuun tarvittavat voimavarat.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisen työoikeuden tulkintakäytännön perusteella työtaistelun osapuolia ovat yhteisöt, eivät yksilöt. Lakiehdotus sisältää kuitenkin mahdollisuuden tuomita uhkasakko suojele-työstä kieltäytymisestä yksittäiselle työntekijälle. Tämä ei ole hyväksyttävää ja on myös vastoin kansainvälistä ihmisoikeuskäytäntöä. Perusoikeuksien kannalta kyseenalainen on niin ikään tilanne, jossa työtaistelun ulkopuolinen terveydenhoitoalan ammattilainen pakotetaan työhön uhkasakolla.

Tehyläisten irtisanoutumiset ovat vakava uhka potilasturvallisuudelle. Tämän vuoksi hallituksen olisi pitänyt keskittyä erityisen tarkoin siihen, että molemmille työtaistelun osapuolille tarjotaan parhaat mahdolliset välineet kriisitilanteen ratkaisemiseen. Mutta mitä on tapahtunut? Hallitus on tullut mukaan työtaisteluun kunta-työnantajan rinnalle tehyläisiä vastaan. Pakkolakiesitys on vaikeuttanut ratkaisun löytämistä. (Ed. Zyskowitz: Eikä ole!) Työtaistelu on laajenemassa, paine neuvottelupöydässä on heikentynyt. (Ed. Zyskowitz: Eikä ole!) Hallituksen olisi pitänyt pysytellä työtaistelun ulkopuolella ja kantaa oma vastuunsa sovun aikaansaamisesta ja terveydenhuollon turvaamisesta nyt ja tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Sekä hallituksen kyvyttömyys ratkaista palkkaongelmaa että hätäavuksi keksitty pakkolaki johtavat pahimmillaan terveydenhuollon syvään kriisiin myös pidemmällä aikavälillä. Sosiaali- ja terveysministeriön arvion mukaan tarvitsemme tulevina vuosina hoito- ja hoiva-aloille 200 000 uutta työntekijää. On pelättävissä, että nyt aikaansaatu sotku entisestään vähentää alan houkuttelevuutta. Yhä harvempi lähtee opiskelemaan hoito- ja hoiva-alalle. Vaarana on myös, etteivät irtisanoutuneet hoitajat enää palaa takaisin töihinsä.

Hoitajien kokemusta työn raskaudesta ja palkkauksen jälkeenjääneisyydestä ei haluta ymmärtää ja ottaa vakavasti, vaan uskotaan, että pelkkä kutsumus riittää työn motiiviksi edelleen. Hallituksen tulisi nyt osoittaa arvostuksensa terveydenhuoltoon ja siellä työskenteleviä työntekijöitä kohtaan, jotta alan tulevaisuus pystytään turvaamaan.

Arvoisa herra puhemies! Toivoimme, että laki olisi saanut sellaisen muodon, joka olisi todellisuudessa taannut potilasturvallisuuden ja jossa ei olisi yksipuolista työhön pakottamista. Vain yhteisesti sopimalla voidaan tässä tilanteessa taata parempi potilasturvallisuus.

Tästä syystä esitämme, että lakiehdotus hylätään. Siltä varalta, että laki tulee hyväksytyksi äänestyksessä, esitän hyväksyttäväksi seuraavan sisältöisen lausuman:

"Eduskunta edellyttää, että hallitus ensisijaisesti panostaa sovinnon aikaansaamiseksi työriidassa ja että hallitus huolehtii kuntataloudesta lisäämällä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia siten, etteivät joukkorirtisanoutumiset toteutuisi eikä lakia tarvitsisi panna toimeen. Jos kaikesta huolimatta päädytään tilanteeseen, että laki tulee voimaan, hallituksen on ryhdyttävä toimiin saadakseen osapuolet sopimaan suojelutyön ja potilasturvallisuuden rajaamiseksi, koska laki ei takaa potilasturvallisuutta."

13. MARRASKUUTA 200

Valtioneuvoston selonteko Suomen osallistumisesta Afganistanin ISAF-operaatioon, Suomen osallistumisesta EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon Tshadissa ja Keski-Afrikan tasavallassa (EUFOR TCHAD/RCA) sekä sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen osana Ruotsin, Suomen, Viron, Irlannin ja Norjan muodostaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroa 1.1.-30.6.2008 Lähetekeskustelu

Valtioneuvoston selonteko [VNS 2/2007 vp](#)

Liisa Jaakonsaari /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle selonteon, joka on hämmentävän tekninen. Siis kaipaisin enemmän kokonaisnäkemystä ja visiotakin. Ja välillä tuntuu, kun lukee tätä selontekoa, että tähän on yhdistetty usea eri virkamiesnäkemys ilman suurempaa poliittista ohjausta.

Ensimmäinen kysymys on se, miksi nämä kaikki operaatiot on leivottu samaan selontekoon. Ja tässä selonteossa ei näy sitä integroidun mission ajatusta, jossa kriisinhallinta, rauhanrakentaminen ja jälleenrakentaminen nähdään kokonaisuutena. Tässä selonteossa ei ole sitä näkemystä, mitä esimerkiksi ministeri Kanerva tuossa puheenvuorossaan esitti. Miksi? Ministeri sanoi, että tämä on siirretty toiseen selontekoon. (Ed. Laakso: Selvitykseen!) - Selvitykseen. - Miksi? Minä yritän hahmottaa tässä puheenvuorossa, miksi on tapahtunut näin, koska tämä visio, kokonaisnäkemys, on erittäin tärkeä osa sekä kansanedustajien että kansalaisten informointia. Ja tämä informaatio on sen takia tärkeä, että me voisimme mahdollisimman laajasti kantaa vastuun yhä vaikeimmista operaatioista. Siksi tämä kokonaisuus on erittäin tärkeä.

Minä toivoisin meidän selonteoitamme ylipäättään muutosta, se on suomalaisten selontekojen tauti, että ne ovat liian teknisiä ja liian vähän poliittisia. Tarvitaan semmoista poliittista arviota selonteossa. Jos arvoisat kansanedustajat ovat viitsineet lukea tämän, niin he kyllä allekirjoittavat tämän selonteon luonteen tässä suhteessa.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on sitä mieltä, että Suomen tulee kantaa vastuu kansainvälisestä taakanjaosta Afganistanissa. Se on selvää. Mutta meidän osallistumisemme on perusteltua myös siksi, että Suomen oma turvallisuus alkaa kaukana rajojen ulkopuolella, kuten viimeaikaisissa turvallisuuspoliittisissa selonteissa on tapana todeta. Tiedämme sen, että Afganistan tuottaa yli 90 prosenttia maailman herooinista ja tuo massiivinen huumetuotanto näkyy Euroopankin kaduilla, näkyy varmasti Helsingin kaduillakin. (Ed. Tennilä: Ja kasvaa vain koko ajan!)

Suomalaiset rauhanturvaajat ja järjestöiden työntekijät joutuvat toimimaan sekä Afganistanissa että Tšadissa erittäin vaativissa oloissa. En tarkkaan muista, mitä ministeri Häkämies sanoi kanttiinitehtävistä, mutta nämä tehtävät eivät ole todellakaan mitään kanttiinitehtäviä.

Afganistanista on tullut entistä vaarallisempi komennus. Se on kaiken rehellisyyden nimissä tunnustettava, ja sekin on tunnustettava, että maassa on otettu edistysaskelia Talebanin syrjäyttämisen jälkeen muun muassa politiikan, talouden, tasa-arvon ja sivistyksen aloilla, ja kehityshaasteet ovat kuitenkin edelleen valtaiset. Tiedämme sen, että rajanaapuruus Pakistanin kanssa on myös valtaisa haaste.

Suomen mukanaan tuomasta lisäarvosta ehkä tärkein onkin juuri aikaisempi aktiivinen osallistuminen oikeussektorin kehittämiseen. Me tiedämme sen, että hyvä hallinto, oikeusvaltiokehitys ja ihmisoikeudet parantavat suoraan inhimillistä turvallisuutta Afganistanissa. Sosialidemokraatit tukevat hallituksen linjauksia suomalaisen kriisinhallinnan, humanitaarisen avun ja kehitysavun tuella edesauttaa Afganistanin kehittymistä parempaan suuntaan. Suomi voisi mielestämme laajemminkin profiloitua oikeusvaltiokehityksen tukemisen asiantuntijana. Mutta vielä kerran: Minusta olisi pitänyt sisällyttää myös tähän selontekoon tämä kokonaisajatus ja myös ajatus siitä, miten operaatiosta lähdetään pois, jottei operaatioista tule itse sitten ongelma. Tarvitsemme myös vahvaa kehitysyhteistyötä ja siviilikriisinhallinnan keinoja.

Ja vielä kerran: Sosialidemokraattien mielestä hallitus olisi voinut tässä selonteossa käsitellä myös Suomen kehitysyhteistyöapua Afganistaniin, ja miksi näin ei ole tehty, selvinnee siitä, että hallitus ei ole päässyt tästä yksimielisyyteen, koska ministeri Häkämies puhuessaan maanpuolustuskurssin avajaisissa syksyllä korosti tätä yhteensovittamista, mutta ministeri Väyrynen Tervolassa 16.9.2007 totesi, että kansainvälinen kriisinhallinta on jo nyt viritetty ääri rajoille ja että kriisitilanteessa kehitysyhteistyön edellytykset ovat heikot. Eli tämä integroitu mission ajatus ei ole kirkastunut hallitukselle.

Afganistanista todella löytyy esimerkkejä, joissa kehitysyhteistyöprojektien avulla ihmisten turvallisuutta, tasa-arvoa ja koulutustasoa on kyetty turvaamaan.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tukee myös Suomen osallistumista YK:n johtamaan Darfurin rauhanturvaoperaatioon. Se on tähän mennessä suurin ja sen tarkoituksena on hillitä nykyään kuohuvaa ihmisoikeuksien polkemista. YK:n rooli on merkittävä ja sitä on tuettava kaikin voimin. Suomella on nyt valmius osallistua EU-maiden kanssa Darfurin kriisiin nivoutuvaan Tšadin operaatioon. Kansainvälisen yhteisön on oltava nyt erityisen herkkänä, ettei Darfurista tule uusi Ruanda. Kansanedustaja Haavisto voinee kertoa, onko se jo, onko siitä jo tullut uusi Ruanda.

Myös tämä Tšadin operaatio on erittäin vaativa. Lista on pitkä: poliittinen epävakaus, matala kehitystaso, infrastruktuurin puute, konfliktien moniulotteinen luonne ja yleinen järjestyksen puute. Kaikki merkit osoittavat, että Darfurin konflikti vakavasti heikentää Tšadin jo horjuvaa vakautta rajojen yli tapahtuvan pakolaisten, kapinallisten ja muiden aseistettujen joukkojen ja rikollisten liikkumisen seurauksena. Olemme vakuuttuneita siitä, että suomalaisilla rauhanturvaajilla on annettavaa sille, että tilanne tuolla alueella rauhoittuisi ja että YK:n avustuskuljetukset pakolaisille voitaisiin toimittaa turvallisesti perille.

On erittäin tärkeää, että Suomi on läsnä omalla panoksellaan myös Sudanissa. Ensinnäkin kriisi, kuten olen todennut, on suuri ja toiseksi se operaatio on YK-johtoinen. Sosialidemokraatit korostavat, että Suomen ei pidä unohtaa YK-johtoisia operaatioita. Libanonista vetäytymisen jälkeen YK-johtoisten operaatioiden määrä on laskenut merkittävästi. Välillä on tullut sellainen vaikutelma, että YK-operaatiot eivät olisi sotilaallisesti niin kiinnostavia ja haastavia. Toivottavasti tämä tulkinta on väärä ja hallitus muistaa kriisinhallintastrategiassaan myös YK:n aseman.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee Nrf-osallistumiseen, rauhallinen harkinta tässäkin asiassa on tarpeen. Kannanmäärittely on mahdollista sen myötä, kun me itse saamme kokemusta EU:n omista nopean toiminnan joukoista ja Naton omat suunnitelmat täsmentyvät.

Nrf-osallistumista ei pidä kytkeä Nato-jäsenyydestä käytävään keskusteluun eikä näistä joukoista pidä antaa väärää kuvaa puhumalla olympiakisojen turvamiehistä. Mukanaolo näissä tehtävissä ei tee meistä Naton jäseniä eikä toisaalta ulosjäänti pidä meitä ulkona Natosta.

On syytä sekin tunnustaa, että myös Nrf-tehtävät ovat sotilaallisesti vaativia. Meidän pitää arvioida resurssimme realistisesti ja miettiä sitä myös, mitä Suomi tästä kriisinhallinnasta myös omassa toiminnassaan (Puhemies: Aika!) sitten myöhemmin hyötyy. Mukanaolo voi toteutua pienimuotoisesti vaikkapa upseerien tai teknisen tuen kautta.

Arvoisa puhemies! Vielä kerran, kun kaikki nämä käsiteltävänä olevat operaatiot ovat erittäin vaativia, on erittäin tärkeää se, että ulkoasiainvaliokunta ja eduskunta käsittelee nämä huolellisesti, jotta todellakin kannamme yhdessä sitten vastuun näistä yhä vaarallisemmiksi käyvistä operaatioista. (Eduskunnasta: Erinomainen puheenvuoro! - Kyllä! Paras ollut tähän asti!)

3. LOKAKUUTA 2007 kello 15

Hoidon laadun ja ammattitaitoisen työvoiman turvaaminen; Vastaus ja keskustelu Välikysymys [VK 1/2007 vp](#)

Jukka Gustafsson /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Orpo äskeisessä puheenvuorossaan aika röyhkeästi syytti sosialidemokraatteja palkkaerojen kasvusta. Kyllä tämä markkinatalous on, kuulkaa kokoomuslaiset, sellainen, ettei sosialidemokraattien 25 prosentin tai sen alla oleva kannatus riitä markkinaleikejä kumoamaan. Mutta mielelläni totean, että Ruotsissa, missä sosialidemokraattien kannatus on merkittävästi suurempi, jolloin he voivat itse vaikuttaa voimakkaammin yhdessä ay-liikkeen kanssa, hoitajien lähtöpalkka on juuri se 500 euroa enemmän, jonka mekin haluamme koulutetuille matalapalkkaisille naisille. (Välihuuto) - Näin on, puolet enemmän henkilökuntaa sosialidemokraatit saaneet Ruotsissa aikaiseksi. Mutta tämä on toinen juttu.

Välikysymys on meille sosialidemokraateille erityisen tärkeä. Se kumpuaa itse asiassa syvällisemmistä arvoista ja lähtökohdista kuin monasti niin sanotut "yhden asian" välikysymykset. Sosialidemokraattiset eduskuntaryhmät ovat eri vuosikymmenillä tehneet historiallisen työn kuntien hyvinvointipalvelujärjestelmän luomiseksi. Siksi emme voi nyt vain katseella seurata, kuinka porvarihallitus on murentamassa palvelujen rahoituspohjaa ja heikentämässä esimerkiksi vanhustenpalvelujen ja terveydenhoidon kehittämistä.

Me olemme ihan oikeasti, aidosti, huolissamme kunnallisista palveluista ja kuntataloudesta. Panostukset esimerkiksi vanhustenpalvelujen kehittämiseen ovat täysin riittämättömiä tiedossa oleviin tarpeisiin nähden. Mielestämme kiireellisin moraalinen tehtävä - vanhustenhoivan kuntoon saattaminen - on laiminlyöty.

Hallituksen politiikka johtaa siihen, että useiden kuntien on pakko kiristää verotusta ja nostaa maksuja. Ehkä pyrkimyksenä onkin ideologisesti ajaa ihmiset yksityisten terveyspalveluiden piiriin heikentämällä julkisia palveluja.

Asiaan on mielestäni viisaasti ottanut kantaa Helsingin Sanomien pääkirjoitustoimittaja Antti Blåfield kolumnissaan "Julkinen valta ja kauppiasmoraali". Blåfieldin mukaan "Kun julkista palvelua aletaan muokata yksityisen liiketoiminnan periaatteilla, vaihdetaan moraalikoodia. Viime kädessä on kyse siitä, mitä varten julkista palvelua on: se on perusta, jolle yhteiskunnan muu toiminta rakentuu. Siksi on tärkeätä, että sitä tehdään yhteistä hyvää korostavan periaatteen mukaan".

Tahdon vielä erikseen alleviivata kirjoittajan näkemystä yhteisestä hyvästä. Yhteinen hyvä, laadukas palvelu, on se, mitä me sosialidemokraatit kunnallisilta palveluilta toivomme ja vaadimme.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksen toinen tärkeä lähtökohta kuntarahoituksen puutteiden ohessa on kansalaisten pettäminen vaalilupauksilla.

Kun koko hallitus kantaa vastuun riittämättömistä panostuksista kuntapalveluihin, niin äänestäjien pettäminen menee kyllä erityisesti kokoomuksen piikkiin. Suora lainaus ja kysymys, minkä puolueen puheenjohtaja ja kuka vaalien alla sanoi näin: "Esitämme, että valtio siis maksaa kunnille sen osuuden naisvaltaisten alojen palkankorotuksesta, joka ylittää yleisen korotustason."

Ensimmäisen kerran historiassa on äänestäjät petetty näin rankasti!

Kokoomus petti muitakin lupauksiaan. Ajan puutteen vuoksi totean vain, että ennen vaaleja kokoomukselle oli kynnyskysymys, että lapsilisät sidotaan indeksiin. Mitä tapahtui? Ei sidottu, ja lapsilisän korotuksen saa vain 20

prosenttia perheistä, eli 80 prosenttia lapsiperheistä jää tämän korotuksen ulkopuolelle. Tämä on enemmän kuin noloa! Tämä on äänestäjien pettämistä!

Arvoisa puhemies! Suomen eduskunnan juhliessa satavuotista historiaansa on erityinen syy vaatia kansalaisille vaaleissa edes jotain kuluttajansuojaa. Kokoomus onkin tarpeen jättää jälki-istuntoon, seisomaan vilpoiseen komeroon haalistunut ruiskukka rintapielessä ja taskussa vakava kirjallinen kotimuistutus petetyistä lupauksista Suomen kansalle.

Nyt jos koskaan kansalaisilta vaaditaan tarkkaa medialukutaitoa. Kokoomus on lähtenyt keksimään erilaisia kiertoilmaisuja ja jopa uutta laskuoppia, jotta esimerkiksi hoitoalan palkkaratkaisu saataisiin näyttämään paremmalta suhteessa lupauksiin. Kunta-alan tasa-arvoerä on suuruudeltaan 2 prosenttia ja lisää kuntien palkkamenot 340 miljoonaa euroa vuodessa. Hallitus täyttää näin vajaan puolet lupaamastaan summasta.

Tosiasiaksi jää, että palkkauksen kiistatonta jälkeenjääneisyyttä kurotaan kiinni sairaanhoitajien näkökulmasta 30 eurolla. Porvarihallitus on niitannut pääministerin suulla kiinni sen, ettei seuraavalla sopimuskaudella ole odotettavissa mitään lisäpanostusta palkkaratkaisuun. Tätä me sosialidemokraatit emme pidä oikeana ja emme voi hyväksyä. Tämä osoittaa nimittäin koko hallituksenkin välinpitämättömyyden hoitaa pitkäjänteisesti naisvaltaisten alojen palkkojen jälkeenjääneisyysongelmaa.

Meidän mielestämme tarvitaan edelleenkin useamman vuoden ohjelma palkkatason korjaamiseksi. Myös hallituksen tulisi olla mukana ja sitoutua monivuotiseen palkkaohjelmaan. Nyt te lopetatte tämän tähän. Väärin! (Ed. Zyskowitz: Me aloitimme!)

Mutta kokoomuksen edustajat käyttävät aikaansa uuden laskuopin tekemiseen. Puheet siitä, että hoito- ja eräät muut työntekijäryhmät saavatkin palkankorotuksiin neljän vuoden aikana 600 miljoonaa euroa, ovat lapsellisia. Se nyt vielä puuttuisi, että hallitus ottaisi sovitut korotukset pois kahden vuoden päästä. (Ed. Zyskowitz: Sitäkö ehdotatte?)

Arvoisa puhemies! Miltähän keskustalaisista tuntuu, kun kokoomus sanoo tekevänsä historiaa, vaikka jo edellinen hallitus sai aikaiseksi kunta-alan palkkaohjelman, jossa työntekijät saivat 3,9 prosentin ylimääräisen palkankorotuksen tupossa sovitun lisäksi. Sosialidemokraattien ja keskustan punamultahallitus tuki palkkaohjelmaa. Koska julkisella alalla työskentelevät ovat valtaosaltaan naisia, toimi punamultahallitus tässä nimenomaan tasa-arvopolitiikkaa edistäen.

SDP:n pitkäaikainen ja johdonmukainen linja on tähännyen useiden vuosien ajan naisten ja miesten välisen palkkatasa-arvon kaventamiseen. Uudistettu tasa-arvolaki tuo työpaikoille velvoitteen lain pohjalta selvittää esimerkiksi palkkatasa-arvoon liittyviä epäkohtia. Kokoomus, teidän roolinne historiallisessa tarkastelussa on ollut vilttiketjussa istuminen ja kertasuorituksiin panostaminen.

Tasa-arvoerät ovat olleet osa tulopoliittisen sopimuksen osia aina vuodesta 1989 lähtien. Aloitteen tasa-arvoeristä tekivät nykyisten ammatillisten keskusjärjestöjen monet jäsenjärjestöt ja ammattiliitot.

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattien vaaliohjelmassa oli tärkeä lupaus, josta pidämme kiinni. Haluamme lisätä sekä työntekijöiden määrää hyvinvointipalveluissa että parantaa palkka- ja työoloja. Vaalikausi tulee osoittamaan, että opposition yhteinen 600 miljoonan talousarvioaloite on tuiki tärkeä työntekijöiden palkka- ja työolojen parantamisessa.

Kiire ja ylikuormitus ovat yksi julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon vitsauksista, mutta eivät yksin julkisen vaan koko työelämän. Työministeriön työolotutkimukset osoittavat, että samaan aikaan, kun työhön sitoutuneiden osuus on kasvanut, myös työn keventämistä tai vähentämistä haluavien osuus on lisääntynyt. Kasvu kertoo muun muassa työelämän rasittavuudesta ja myös siitä, että ihmisillä on tarve saada aikaa muuhunkin kuin työssä käymiseen.

Ihmisen elinkaareissa on erilaisia jaksoja, jolloin muut asiat - perhe ja pienet lapset - ovat tärkeämpiä kuin työ. Myös ammattitaidon ylläpitäminen tai uuteen ammattiin kouluttautuminen on osa normaalia elämää, ja hyöty siitä koituu viime kädessä työnantajalle ja yhteiskunnalle. Siksi myös se aika on yhtä arvokasta kuin työelämässä vietetty aika.

Nämä työelämän haasteet koskevat samalla tavalla niin julkista kuin yksityistäkin sektoria. Siksi ne on syytä ottaa huomioon jo nyt keskusteltaessa julkisen terveydenhuollon tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Me sosialidemokraatit emme ole unohtaneet vanhustenhuollon kehittämistarpeita, toisin kuin muut isot puolueet. Olemme valmiit vaaliohjelmamme mukaisesti korottamaan kuntien rahoitusta merkittävästi, jotta ikäihmisten palvelut paranevat. Henkilöstöä tarvitaan lisää sekä vanhusten kotipalveluihin että

laitospalveluihin. Omaishoitajien tukipalveluja, vapaapäiviä, kotipalveluja ei saada toimivaksi ilman lisähenkilökuntaa.

Riittävä palkkataso on yksi avaintekijä julkisen sektorin palveluiden parantamisessa. Tärkeästä ja vaativasta työstä on maksettava kunnon palkka. Lisäksi työolosuhteiden on oltava sellaisia, että korkean ammattietiikan omaavat työntekijät voivat suoriutua työstään ammatin vaatimusten mukaisesti. Tämä voi onnistua vain, jos palveluissa on riittävät voimavarat, resurssit. Valitettavasti, valitettavasti, valitettavasti Vanhasen porvarihallitus tuo syvän pettymyksen tässä tärkeimmässä asiassa.

Arvoisa herra puhemies! Kannatan ed. Filatovin ehdotusta perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi.

18. SYYSKUUTA 2007

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2008; Lähetekeskustelu Hallituksen esitys [HE 62/2007 vp](#)

Eero Heinäluoma /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanhasen-Kataisen hallituksen esitys ensi vuoden talousarvioksi on suurten puheiden ja pienten tekojen, unohdettujen vaalilupausten ja rikottujen toiveiden budjetti. Kirjailija Pentti Haanpää sen ehti jo muotoilla ajat sitten: "Lupausta, lupausta se vain on, eikä antia..."

Porvarihallitus sai taloudessa vahvan perinnön. Talous kasvaa tänäkin vuonna yli 4 prosentin vauhtia ja työllisyys vahvistuu 50 000 hengen vuosivauhdilla, kuten aamun tuoreet tiedot kertovat. (Kokoomuksesta: Hyvä, porvari!) Vanhasen-Kataisen hallitus makaa nyt hyvän perinnön päällä, mutta miten se tätä perintöä käyttää?

Inflaatio tulee ensi vuonna nousemaan - rohkeimpien ennusteiden mukaan jo yli 3 prosenttiin. On selvää, että 2 prosentin eläkkeiden indeksikorotukset on jo etukäteen syöty. Myös palkankorotuksista inflaation kiihtyminen vie leijonanosan.

Mitä tekee porvarihallitus? Hallitus laittaa rahan arvon heikentymiseen lisää vauhtia nostamalla veroja ja maksuja. Hallituksen keskeiset ministerit vähättelevät inflaatoriskiä ja sulkevat korvansa asiantuntijoiden varoitukset silta.

Kohoava inflaatio sekä hallituksen maksu- ja veropolitiikka tuovat ensi vuonna monelle kotitaloudelle ikävän yllätyksen.

Hallitus on lähtenyt leikkaamaan työllisyyden tukemiseen ja ihmisten auttamiseen tarkoitettuja määrärahoja. Kuntien työllistämismahdollisuuksia karsitaan nyt kovalla kädellä, vaikka hyvin tiedetään, ettei moni pitkäaikaistyötön tule kelpaamaan yksityiselle elinkeinoelämälle edes tukirahoilla. (Ed. Jaakonsaari: Aivan, Kanerva tietää ja minä tiedän!) Auttavia töitä muun muassa sotaveteraanien kotiaavussa, lasten iltapäiväkerhoissa ja vanhustenhoidossa tehneiltä viedään nyt auttamisen mahdollisuus. Kolmannen sektorin ja työttömien omien järjestöjen työllistämismahdollisuuksia leikataan niin, että olemme jo nähneet työttömien ensimmäiset mielenosoitukset alkusyksyn aikana.

Jo vanhat roomalaiset sen sanoivat: tyhjistä ei synny mitään.

Rakennemuutoksesta kärsivien paikkakuntien auttamiseen tarkoitettuja määrärahoja leikataan. Olettaako hallitus, että Joensuussa tai Kuusankoskella nähdyt ikävät yllätykset loppuvat, kun näin tehdään? Itä- ja Pohjois-Suomessa iskee erityisen ikävästi työllisyysperusteisten investointiavustusten leikkaaminen.

Samaan aikaan kuitenkin syntyy uusia työpaikkoja. Avautuvien työpaikkojen määrä on noussut jo 50 000:n paremmalle puolelle. Hyvä näin, mutta suureksi kysymykseksi tulee, miten varmistetaan, että avoimet työpaikat ja työttömät työnhakijat kohtaavat. Hallitus asetti asiaa ratkomaan oikein työryhmän, ja tulosta luvattiin budjettiriiheen mennessä. Budjettiriihi oli ja meni, hiljaisuus laskeutui asian ylle. Tässä niitä työllisyysmäärärahoja nyt tarvittaisiin, jotta oikea koulutus löytyisi oikeille ihmisille.

Erityisen tiukille joutuvat lapsiperheet. He maksavat yhtä aikaa kohoavia lainanhoitokuluja, nousevia sähkö- ja polttoainelaskuja sekä päivähoiton ja terveydenhoidon kohoavia asiakasmaksuja. Sadantuhannen euron velallinen maksaa ensi vuonna hyvinkin toistasataa euroa enemmän kuussa korkomenoja kuin lainaa ottaessa pari vuotta sitten. Jos vielä sattuu asumaan sähkölämmitteisessä omakotitalossa tupsahtaa tähän lisää parhaassa tapauksessa 30 prosentilla nouseva sähkölasku. Se on satoja euroja vuodessa.

Ennen vaaleja Helsingin Sanomien vaalikoneessa eräs nykyinen ministeri lupasi nostaa jokaisen lapsen lapsilisää nykyjärjestelmän mukaisessa suhteessa: "Lapsilisiin tarvitaan tasokorotus ja lapsilisät tulee sitoa elinkustannusindeksiin. Näin niiden reaaliarvo, eli ostovoima, säilyy samana elinkustannusten noustessa." Näin luvattiin. (Ed. Jaakonsaari: Kuka? Liisa Hyssälä?) Tuntuuko tämä lupaus tutulta, ministeri Katainen?

Neljä viidestä lapsiperheestä näkee lapsilisien korotuksen vain hallituspuolueiden vaalipuheissa, ei tilillään. Nyt ei todellakaan pala vihreä valo lapsiperheille. (Ed. Gustafsson: Näin on, valitettavasti!) Lapsilisät pidetään nyt kahdeksan vuotta ennallaan, sillä edellinen korotus tehtiin vuonna 2004 sosiaalidemokraattisen sosiaali- ja terveysministerin esittelystä.

Edellisellä vaalikaudella kokoomus teki joka vuosi budjettiesityksen lapsilisien sitomisesta indeksiin. Nyt kun kokoomus on hallituksessa, on kumman hiljaista. Jos tämä malli olisi päässyt unohtumaan, niin minulta kyllä löytyy teidän aikaisemmat ehdotuksenne. (Ed. Jaakonsaari: Ben, tule puhumaan!) Ei ole tulossa lapsilisiin indeksikorotuksia, vaikka vielä ennen vaaleja kokoomus ilmoitti tämän asian olevan kokoomukselle hallituskysymys, kynnyskysymys. (Ed. Zyskowitz: Vastustuksessa on oltu johdonmukaisia!) Ilmeisesti porvarihallituksessa ovat kynnykset ja indeksit menneet pahasti sekaisin, sillä indeksiin ensi vuonna tullaan kyllä sitomaan päivähoiton maksut. Näin lapsiperheet pääsevät jatkossa nauttimaan indeksistä päivähoitomaksujen jatkuvan nousun muodossa.

Lapsissa on maan tulevaisuus, sanotaan. Millaista tulevaisuutta porvarihallitus meidän lapsiperheille rakentaakaan? (Ed. Zyskowitz: Tehän sidoitte ne indeksiin!)

Sosiaalidemokraatit katsovat, että lapsilisien korotuksen tulee koskea kaikkia lapsiperheitä. Tulemme tekemään talousarvioaloitteen, jossa esitämme ensimmäisen lapsen lapsilisän selvää nostamista, jolloin hyöty tulee kaikille perheille.

Viime keväällä oppositio yksissä tuumin vaati hallitusta toteuttamaan eläkkeensaajien verokorjauksen ensi vuoden alusta, asian, josta kaikki suuret puolueet ja vähän pienemmätkin olivat vaalitaistelussa samaa mieltä. Tästä hallitus johdonmukaisesti koko kevään sinnikkäästi kieltäytyi. Kun kesällä ilmoitimme, että asian hoitامatta jättäminen johtaa syksyllä eduskunnan kokoontuessa välikysymykseen, ilmestyi verokorjaus kiltisti hallituksen budjettiesitykseen. (Välihuutoja keskustan ja kokoomuksen ryhmästä) Oppositio siis voi vaikuttaa asioihin, kun se toimii oikea-aikaisesti ja yhdessä.

Mutta kesken jää eläkeläistenkin aseman parantaminen porvarihallitukselta. Moni pienen eläkkeen saaja on oikeutetusti huolissaan toimeentulostaan ensi vuonna. (Ed. Ollila: Vaihtakaa puheen kirjoittajaa!) Hallituksen verolinjausta tuleekin korjata, niin että myös pientä työeläkettä saavat oikeutetun hyvityksen kohoaville hinnoille ja maksuille.

Vaaleissa hallituspuolueet lupasivat eläkeindeksien korotusta. Taisi löytyä kokoomuksen ohjelmasta tällainen asia. Ei, ei löydy esitystä ensi vuoden budjetista. Asia on kuulemma työryhmässä. Käykö tässä samalla tavalla kuin näyttää käyvän sosiaaliturvan isossa remontissa? Neljä vuotta pidetään puhetalkoita ja sitten asia lykätään seuraavalle hallitukselle. Pääministerihän on keksinyt tässä jo ihan ikioman ikiliikkujansa: kun työt porvarihallitukselta jäävät tekemättä, on saman hallituspohjan jatkettava myös ensi eduskuntavaalien jälkeen.

Porvarihallituksen käsi on kylmä monia pienituloisia kohtaan. Oikeudenmukaisuus vaatiikin, että verotettavan tulon alarajaa nostetaan, jolloin myös pienituloisemmille jää enemmän rahaa käteen. Samoin on parannettava asumistukea ja muuta sosiaaliturvaa jo ensi vuonna eikä jätettävä tarpeellisia parannuksia lepäämään tälle neljän vuoden uuninpankolle. On syytä muistaa, että Suomi on tänään 20 miljardia varakkaampi kuin mitä se oli neljä vuotta sitten. Siinä on myös toimintamahdollisuuksia jopa Vanhasen-Kataisen hallitukselle.

Sivistynyt yhteiskunta huolehtii myös ihmisten henkisestä hyvinvoinnista. Tämä edellyttää riittäviä panostuksia kulttuuriin. Eduskuntaryhmämme ei hyväksy hallituksen suunnitelmia leikata veikkausvoittovarojen kautta kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön voimavaroja.

Sosiaalidemokraattien mielestä tekijänoikeuskysymykset tulee jatkossakin säilyttää opetusministeriössä.

Unohdettujen vaalilupausten suureen koriin kuuluvat lupaukset pienemmistä peruskoulun opetusryhmistä ja satsauksista yliopisto-opetukseen sekä kuntien pätkätöiden määrän vähentämisestä. Nythän olemme kuulleet, ettei opetusryhmien koosta enää pidäkään antaa sitovia määräyksiä. Tässä riittää hurskaat toiveet kunnille.

Kouluväen lisäksi petettyjen joukkoon kokee kuuluvansa myös yliopistoväki. Hallitus mainostaa suuresti yliopistorahojen pientä lisäystä ensi vuonna, mutta jättää kertomatta, että palkkamenoihin tehtävät säästöt ja kohoavat Senaatin vuokrat vievät tilanteen pakkaselle. Yliopistojen rehtorit ja talousjohtajat taitavat kuitenkin olla paitsi luku- myös laskutaitoisia.

Kokoomus lupasi ottaa pätkätöiden vähentämisen kuntien valtionapujen kriteeriksi, mutta vaikka kuntapäättäjä hommaisi kuinka suuren suurennuslasin tahansa, ei tästä ministeri Kataisen budjettikirjasta löydy tätä puheenjohtaja Kataisen lupautusta. (Ed. Gustafsson: Kuinka monta lupautusta oikein on petetty!) Ettei vaan olisi työryhmässä tämäkin lupaus.

Suuriin lupauksiin kuului kokoomuksen lupaus tasa-arvotuposta. Tupo kaatui jo alkumetreille, hallitus nosti kädet pystyyn, ja hallituksen vastuu tasa-arvoisen kuntapalkkauksen rahoituksesta puolestaan kaatui viime keskiviikkona.

Ennen vaaleja suuriäänisesti luvattiin, että valtio hoitaa koko tasa-arvoisen palkkaratkaisun eikä asiaa laiteta kuntien maksettavaksi. Lopputulos kutistui viime viikolla 150 miljoonaan euroon, jolla tasa-arvoa voidaan toteuttaa pari promillea vuodessa tämän vaalikauden aikana. Pääministeri Vanhasen aikaisempi toteamus, ettei hallituksen panos ole "maata kaatava" ja että "se voisi olla suurempikin" sai todellisen sisällön. Ei ihme, etteivät hoitajat ole tyytyväisiä, ja moni kuntapäättäjä joutuu parhaillaan ihmettelemään, miten ensi vuoden budjettiesitys kunnissa kootaan ilman veronkorotuksia.

Viikko ennen eduskuntavaaleja kokoomuksen puheenjohtaja Katainen sanoi, ettei kokoomus ole sellaisessa hallituksessa, joka ei toteuta kokoomuksen vaalilupauksia. Silmäni taitavat kuitenkin kertoa aivan jotain muuta.

Arvoisa puhemies! Eduskuntaryhmämme pitää tärkeänä, että lupaukset pidetään ja tulevaisuuden satsaukset tehdään. Aikuisväestön ammatilliset edellytykset pärjätä muutoksessa ovat tällöin erityisessä asemassa. Emme voi hyväksyä hallituksen päätöstä ajaa aikuisten ammattikoulutukseen tähdätty Noste-ohjelma alas aikana, jolloin meillä on 300 000 ihmistä puutteellisen peruskoulutuksen varassa työelämässä, ihmisiä jotka ovat nopeimmin joutumassa syrjäytymisuhan alle. Siksi tulemme tekemään tähän liittyen korjausehdotuksia.

Ilmastomuutokseen vastaamiseen budjettiehdotus sisältää kovin vähän todellisia uusia ratkaisuja. Ekologinen verouudistus kutistui sähköveron ja polttoaineveron korotukseksi. Hallitus itsekkin arvioi, vai ovatko virkamiehet kirjoittaneet tekstin, ettei sähköveron korotuksella ole mitään vaikutusta kulutukseen - kyseessä on siis vain hallituksen lisätulolähde, joka kohdistetaan yksin kotitalouksiin. Onhan teollisuus ja maatalous päätetty vapauttaa tästä taakasta.

Puheet ennen vaaleja ja teot vaalien jälkeen kohtaavat porvarihallitukselta kovin vaillinaisesti. Kukahen nykyinen ministeri mahtokaan ennen vaaleja vaatia kohoavien sähkönhintojen kompensatioksi sähköveron poistamista? Entä kuka nykyinen ministeri vaati ennen vaaleja ajoneuvon dieselveron poistamista kokonaan ja esitti sitten vaalien jälkeen dieselin verotukseen bensiiniä suurempia korotuksia? Tuntuuko yhtään tutulta, ministeri Katainen? (Välihuutoja sos.dem. ryhmästä)

Ilmastomuutokseen vastaamisessa avainasemassa ovat liikenneratkaisut. Nyt pitäisi olla rohkeutta suosia joukkoliikennettä, jotta liikenteen päästöt saataisiin kuriin. Työsuhdematkalipun veroetua pitää parantaa, ja valtio voi näyttää tässä esimerkkiä antamalla työsuhdematkalipun koko henkilöstölleen.

Junaliikenteen sujuvuudesta pitää huolehtia huolehtimalla kunnostus- ja parannustöiden riittävästä rahoituksesta. Samoin tieverkon rapautumisen estäminen edellyttää tienpidon määrärahojen lisäämistä, asia, jolla on erityisen suuri merkitys harvaanasutun maaseudun elinvoimalle.

Häpeäpilkku tässä budjettiesityksessä on ympäristöjärjestöjen määrärahojen leikkaus. Valitan, että vihreiden panokseksi jäi tämän leikkauksen pienentäminen siitä, mitä keskustalainen ympäristöministeri esitti. Mutta leikkaus mikä leikkaus on lopputulos.

Herra puhemies! Suuret lupaukset huolehtia kunnallisista palveluista, erityisesti terveydenhuollosta ja vanhustenhoidosta, ovat kaikkien muistissa. Hallitus toteuttaa kyllä kuntien indeksikorotukset täysimääräisesti, kuten edellinen eduskunta päätti. Uutta rahaa tämä kuitenkaan ei ole, vaan korvausta kustannusten tulevasta noususta. Mitään todellista muutosta valtio-kunta-suhteeseen ei tule. Vanhustenhoidon ja terveydenhoidon puutteisiin tarjotaan nyt laastaria.

Korkeasuhdanteessa valtionvelan lyhentämien on perusteltua tulevaisuuteen varautumiseksi, mutta yhtä tärkeätä on varautua väestön ikääntymiseen ja vanhusten hoitoon jo tänään.

Hallituksen kehitysyhteistyölinjaukset tuovat pahan mielen jo lähdössä. Tingitytkään prosenttitavoitteet, 0,51 prosenttia vuoteen 2010 mennessä, eivät ole toteutumassa. Budjettiriihessä ainoastaan ministeri Väyrynen uskalsi enää edes puhua tämän asian puolesta. (Ed. Gustafsson: Hyvä, Väyrynen, hyvä, ministeri!)

Hallituksen budjettiesitykseen kuuluu myös hyviä ehdotuksia. Ne tulevat saamaan meiltä rehdin tuen. Illoisemme siitä, että kansaneläkkeitä nostetaan, ja siitä, että edellisen eduskunnan päätös kuntien kalleusluoki-

tuksen poistamisesta toteutetaan ilman uusia viivytyksiä. Tämähän tukee muun muassa kansaneläkkeiden nostoa toisen kalleusluokan kunnissa. Opintorahan nostosta oli myös yksimielisyys ennen vaaleja, mutta olimme odottaneet sen toteutuvan vaalilupausten mukaisesti vuoden alusta eikä sitä lykättävän myöhemmin syksyyn. (Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä)

Eduskuntaryhmämme tulee esittämään nyt kuultuun budjettiesitykseen omat korjauksensa. Ne on tarkoitettu vahvistamaan työllisyyttä, rakentamaan huomisen hyvinvoinnille edellytyksiä tänään ja vähentämään sitä oikeudenmukaisuuden vajetta, johon Vanhasen-Kataisen porvarihallituksen esitys johtaisi.

Kokoamme näistä ehdotuksista valiokuntakuulemisten jälkeen oman vaihtoehtoisen budjettilinjauksemme, jonka esittelemme marraskuussa. Uskon, että vaalilupaukset vakavasti ottavat kansanedustajat myös hallituspuolueista tulevat tukemaan näitä esityksiä. (Ed. Zyskiewicz: Me olisimme toivoneet sitä jo teidän ministeri-kaudellanne!)

19. KESÄKUUTA 2007

Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden tarkistetuista kehyksistä vuosille 2008-2011; Palautekeskustelu

Valtioneuvoston selonteko [VNS 1/2007 vp](#)

Pia Viitanen /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valtiontalouden kehykset määrittävät suunta-
viivat, miten yhteisiä veroeurojamme käytetään tulevana vuosina. (Ed. Pulliainen: Niin se ed. Karjulakin sanoi!) Kyse on arvovalinnoista. Hallituksen arvovalinnoissa näkyy liiaksi vastakkainasettelu. Jo ennestään hyväosais-
ten tilannetta parannetaan, ja kaikkein heikoimmat jäävät yksin. Räikeimmillään tämä korostuu epäoikeuden-
mukaisessa verolinjassa. Isoja omaisuusmassoja yritys-, maa- ja metsäomaisuuksien muodossa vapautetaan
eräissä tilanteissa kokonaan perintöverosta. Samaan aikaan toisaalla pienituloisilta perheiltä poistetaan päivä-
hoidon nollamaksuluokka, (Ed. Saarinen: Heti kun kokoomus tuli hallitukseen!) mikä iskee kaikkein vaikeim-
massa asemassa oleviin perheisiin ja lapsiin.

Nämä yksittäiset esimerkit ovat vahvan periaatteellisia puumerkkejä porvarihallituksen arvovalinnoista. Uskon,
että ne jäävät elämään ja pelkistämään hallituksen linjaa eräänlaisena symbolina sen arvopohjasta. Vanha-
sen-Kataisen hallitus ja sitä myötä kokoomus, keskusta, vihreät ja Rkp tullaan muistamaan porukkana, joka
poisti pienituloisimpien perheiden oikeuden maksuttomaan päivähoitoon. Piste. (Ed. Gustafsson: Pääministeri
sanoi vielä sunnuntain haastattelutunnilla, että näin käy!)

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattien arvovalinnat lähtevät toisesta näkökulmasta. Haluamme katsoa hyvin
vahvasti tulevaisuuteen. Paras yhteiskunta rakentuu tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden pohjalta. Yhteiskun-
nan uudistaminen ja kehittäminen lähtee aina arvopohjalta. Tasa-arvo, vapaus, solidaarisuus - näiden arvojen
pohjalta me rakensimme sosialidemokraattisen vaihtoehtoon hallituksen kehyspäättökseen. (Ed. Nepponen: Se
näkyi kyllä vaaleissa!) Näin on mahdollisuus rakentaa turvallinen ja suvaitsevainen yhteiskunta sekä löytää
uusia malleja ja uusia toimintatapoja, jotka vahvistavat ihmisten välistä yhtenäisyyttä.

Hallituksen esittämä valtiontalouden kehys on alimitoitettu. Kehyksessä ei varauduta riittävästi tulevaisuuteen
eikä ihmisten tarpeisiin. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä ja useissa erikoisvaliokuntien lausunnoissa tämä
käsityksemme vahvistui. Työ- ja tasa-arvovaliokunta epäilee työllisyysmäärärahojen vähennysten ja uudeli-
leensuuntaamisten työllisyysvaikutuksia. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ilmaisee huolensa kunnallisten palve-
luiden resurssien riittävyydestä. (Ed. Nepponen: Se on eriyvä mielipide!) Liikennevaliokunta korostaa, että
kehyksessä perusväylänpidon rahoitus ei ole riittävä. (Ed. Pulliainen: Eihän se olekaan!) Jo näitä sinänsä voi
pitää epäluottamuslauseena hallitukselle. Valiokuntien huolestuneista terveisistä pitää tehdä johtopäätökset:
hallitusohjelman lupaukset ja niihin varattu raha eivät kohtaa. (Ed. Gustafsson: Näin on!)

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattien vastalauseessa on kaksitoista pontta. Arvojamme kuvaavat ponnet
olemme nimenneet komeasti sosialidemokraattiseksi tasa-arvotusinaksi. Tasa-arvotusinassamme on vahvasti
esillä halu panostaa vanhusten, lasten ja vammaisten palveluihin. Niiden tulee toimia tätä päivää paremmin.
(Ed. Pulliainen: Häivähdys punaista!) Ihminen ei saa juuttua jonoihin terveyskeskuksissa tai pykälävidakkoon
etsiessään toimeentuloa.

Kehyspäättöksen yksi suurimmista ongelmista on, että siinä suunnataan aivan liian vähän rahaa julkisten pal-
veluiden parantamiseen. Tällä hallituksen puristamalla kehyksellä vanhus ei saa parempaa hoitoa, sairaaloi-
hin ei saada lisää hoitajia eikä nuori pääse nopeammin mielenterveyspalveluiden piiriin silloin, kun hänellä on
vaikeaa. Tällä vammaisen ihminen ei saa oikeutta henkilökohtaiseen avustajaan eikä omaishoitajien jaksami-
sta tueta kylliksi. Pihistämällä julkisten palveluiden rahoitusta hallitus on tehnyt tietoisin valinnan siitä, että

se ohjaa kuntia muuttumaan palveluiden tuottajasta pelkäksi palveluiden järjestäjäksi. Tämä johtaa palveluiden yksityistämiseen, ja se lisää kansalaisten eriarvoisuutta. Hallitusohjelmassa tämä yksityistäminen tulee vielä sukkasillaan, vähän niin kuin salakavalasti hiipien, (Ed. Zyskowicz: Ja takaapäin!) mutta sitten kun hallitusohjelma realisoituu konkreettisesti rahan muodossa, alkavat jo ne puukengät kolistaa. Kun rahaa ei ole kylliksi, rapautuvat julkiset palvelut.

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraatit tukevat tasa-arvotupoa. Nyt iso huoli on, ettei kehyksestä löydy sentin senttiä tähän tarkoitukseen. (Ed. Zyskowicz: Kyllä löytyy!) Sairaanhoidajat, opettajat, perhepäivähoitajat ja lähihoitajat tekevät mittaamattoman arvokasta työtä, he pitävät huolta ihmisistä. Suomi tarvitsee näitä päteviä ja osaavia naisia, jotka vuosikausia ovat pyyteettömästi hoitaneet, hoivanneet, kasvattaneet ja välittäneet. (Ed. Hemming: Nimenomaan niin oli demarikaudella!) Osaavat naiset tarvitsevat arvostusta, myös rahana käteen.

Sosialidemokraatit esittävät myös lapsiperheille tukea. Esitämme, että asumistukea, ensimmäisen lapsen lapsilisää, elatustukea sekä lapsen perusosan tasoa toimeentulotuesssa nostetaan. (Ed. Zyskowicz: Kaikkia niitä tukia, joita jättite itse korottamatta hallituksessa!) Vaalienalustuspauksien valossa, arvoisa kokoomus, on häkellyttävää nähdä päivä, jona porvarihallitus sitoo asiakasmaksut indeksiin muttei lapsilisiä. Tämä on lapsiperheiden kannalta hyvin hyvin surullista. Kunnallisten palvelumaksujen korotus kohdistuu etenkin pienituloisiin. Kaiken kukkuraksi niiden tuottoa ei käytetä julkisten palveluiden vahvistamiseen vaan kahmaistaan valtiolle.

Tasa-arvotusinasissaan sosialidemokraatit esittävät, että päivähoiton nollamaksuluokkaa ei poisteta. Toivomme, että hallituspuolueista löytyisi tälle tukea. Sitä varmasti löytyy, jos kaikki kuuntelevat sydämensä ääntä (Ed. Gustafsson: Onko keussa alkioalaisia enää?) tai jos kaikki kuuntelevat niiden ihmisten ääntä, jotka osoittivat mieltään eduskunnan edessä. Koolla olevien kansalaisjärjestöjen, äitien ja isien viestinä niissä kylteissä luki: "Vauva tarvitsee vaippoja, ei hallituksen raippoja."

Talentian puheenjohtaja Eila Malmström ja Lastentarhanopettajaliiton puheenjohtaja Soile Olander toteavat yksiselitteisesti: "Kovin ohut on yhteiskunnassamme ymmärrys siitä, että pohjimmiltaan osallistuminen varhaiskasvatuspalveluihin on lasten oikeus. Kehyspäättöksen linjaus luopua maksuttomasta kokopäivähoidosta murentaisi toteutuessaan lasten oikeuksia ja rikkoisi lasten ja perheiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa." - Niinpä niin. Ei voi kuin kysyä, että hei, missä on se dynaaminen ja nykyaikainen hallitus? Eivätkö juuri tämän tyyppiset eriarvoisuutta korostavat arvovalinnat ole paluuta menneisyyteen, aikaan, jolloin jako etuoikeutettuihin ja vähän vähemmän etuoikeutettuihin oli arkipäivää? (Ed. Gustafsson: Kokoomuksen tulo hallitukseen alkaa näkyä pian!)

Arvoisa puhemies! Haluamme myös eläkkeensaajien verotuksen oikeudenmukaiseksi. Tätä koskevat päätökset tulee tehdä nyt. Nyt ei ole aika vitkutella, nyt on aika toimia. Sosialidemokraateille eivät kelpaa hallituspuolueiden (Ed. Zyskowicz: Koska ette viime kaudella toimineet, nyt on aika toimia!) "parempi myöhään kuin ei milloinkaan" -selittelyt, vaan haluamme muistuttaa kaikkia puolueita vaalien alla vallinneesta yhteisestä näkemyksestä, että tämä epäkohta korjataan heti. Kaikilla edustajilla on nyt mahdollisuus ottaa kantaa tämän lupauksen pitämiseksi äänestämällä eläkkeensaajien reilun verokohtelun puolesta. Tasa-arvotusinan vaatimuksissamme esitämme verolinjan oikeudenmukaistamista kauttaaltaan. Haluamme, että perintöveron osalta leskien ja alaikäisten lasten asemaa parannetaan sekä veron alarajaa nostetaan tuntuvasti jo ensi vuoden alusta. (Ed. Kallis: Miksei viime kaudella?)

Olemme myös huolissamme valtion tuottavuusohjelmasta, johon hallitus on lisännyt nyt 4 800 henkilön lisävähennyksen. Vuosi sitten kehyspäättöksen palautekeskustelussa kokoomuksen ryhmäpuhuja Kimmo Sasi kritisoi senhetkistä ohjelmaa työpaikkojen karsimisohjelmaksi. Nyt kokoomus hallitukseen tullessaan vielä lisää jopa 50 prosentilla vähennettävien työpaikkojen määrää. (Ed. Gustafsson: Mitä ed. Zyskowicz tähän sanoo? Ei voi sanoa mitään!) Näin romutetaan ohjelman alkuperäiset myönteiset tavoitteet palveluiden tuottamisen tehostamisesta ja laadun parantamisesta. Ohjelma tällaisenaan tulee johtamaan myös irtisanomisiin, joita aiemmin nimenomaan haluttiin välttää.

Tuottavuusohjelma heikentää esimerkiksi yliopistojen perusrahoitusta. Asiantuntijat ovat hyvin huolissaan, että näin rakennettuna se tulee tosiasiasaassa vaikuttamaan myös tutkimus- ja opetushenkilöstöön. Tässä suhteessa hallituksen linja on kaukana sen markkinoimasta dynaamisuudesta. Linja on erittäin vanhanaikainen, koska osaamiseen ja sivistykseen ei panosteta kylliksi. (Ed. Hemming: Osaamisesta huolehditaan hallitusohjelmassa!) Sosialidemokraatit kantavat huolta paitsi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoituksesta myös perusopetuksen ja aikuiskoulutuksen rahoituksesta.

Edellytämme myös työllisyysmäärärahojen lisäämistä, sillä leikatessaan näitä rahoja hallitus heikentää kaikin keinoin vaikeimmassa asemassa olevien työttömien asemaa.

Eräs kehyspäättöksen epäonnistuneimpia linjauksia on veikkausvoittovaroihin kohdistuva puhallus. Kulttuuri, liikunta ja nuoriso kärsivät, kun Senaatin vuokria ja Kansallisteatterin lainanhoitokuluja ollaan siirtämässä veikkausvoittovaroista katettaviksi yli 20 miljoonan edestä. Tämä on lain ja eduskunnan vahvan hengen vastainen sekä tuomittavaa. (Ed. Gustafsson: Dromberg ja Tulonen eivät olisi hyväksyneet sitä!)

Sosialidemokraatit ovat myös hyvin huolissaan liikenteen määrärahojen riittävyydestä. Haluamme, että perustien-, perusradanpidon sekä joukkoliikenteen määrärahoja nostetaan ja että hallitus luopuu jo päätettyjen hankkeiden lykkäämisestä.

Arvoisa puhemies! Olin kerran Etelä-Hervannan koululla, jossa me päättäjät vastasimme lasten kysymyksiin. Minun osalleni lankesi aika filosofinen kysymys: mikä on oikein ja mikä väärin? (Ed. Hemming: Minä olin siellä kerran opettajana!) Kerroin, että sotiminen on väärin ja niin myös koulukiusaaminen ja oikein on välittää toisista sekä huolehtia, ettei ketään jätetä yksin. Jälkeenpäin mietin, että varmasti tuossa tilanteessa olisi ollut syytä korostaa myös ympäristöstä huolehtimista. Luontohan on lainassa lapsiltamme, niin kuin niin hyvin tiedämme.

Tasa-arvotusinassaan sosialidemokraatit vaativat, että Itämeren suojeluohjelma päivitetään välittömästi ja sen toimia tiukennetaan. Maatalouden ympäristötukeen on tehtävä kriittinen puolivälitarkastelu. Mielestämme joukkoliikenteen ja raideliikenteen rahoituksen niukkuus ja esimerkiksi suurten kaupunkien joukkoliikennetuen lykkääminen ja tason karsiminen eivät anna hyvää kuvaa hallituksen ympäristötavoitteista ja ilmastopolitiikasta. (Ed. Mäkinen: Tämä hallitus sentään lisää sitä tukea!)

Arvoisa puhemies! Talous kasvaa ja työpaikkoja syntyy runsaasti tällä hetkellä. Hallituksen kehyspäättös ei varmista tämän kehityksen jatkoa vaan jättää talous- ja työllisyyskehityksen suhdanteiden armoille. Vastalauseeseemme sisältyvät lausumat vahvistavat sen, että valtiontalouden kehys on riittämätön eikä vastaa tulevaisuuden ja ihmisten tarpeisiin.

Esitän, että eduskunta hyväksyy ne 12 perustelulausumaa, jotka sisältyvät vastalauseeseen numero 1.

29. TOUKOKUUTA 2007

Valtioneuvoston selonteko valtiontalouden tarkistetuista kehyksistä vuosille 2008-2011; Lähetekeskustelu

Valtioneuvoston selonteko [VNS 1/2007 vp](#)

Eero Heinäluoma /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanhasen porvarihallitus sai todellakin hyvän perinnön. Korkeat kasvuluvut ja vahvistuva julkinen talous antavat toiminnalle tukevan kivijalan. Työllisyyden paraneminen jatkuu edelleenkin: viimeisen vuoden aikana on 70 000 uutta työpaikkaa tästä tuloksena.

Kysymys tänään kuuluukin, miten uuden hallituksen toiminta vahvistaa hyvinvoinnillemme välttämätöntä talouden myönteistä kehitystä. Mitä toimia hallitus esittää kasvupolitiikan tukemiseksi ja syntyvien uusien avointen työpaikkojen täyttämiseksi? Miten sosiaalinen oikeudenmukaisuus vahvistuu Suomessa, jos hallituksen kehyslinjaukset toteutuvat?

Porvarihallituksen alku ei vakuuta.

Hallitus jätti jo aloittaessaan hyvät neuvot tien sivuun. Hallitus ei käynnistänyt työtään työllisyysohjelmalla eikä synnyttänyt tällä työllä työmarkkinoille vahvaa sitoutumista, yhteistä intressiä, työllisyyden kasvua. Työmarkkinaratkaisuisissa hallituksesta tulikin äänetön yhtiömies, kun vakaudelle ja ennustettavuudelle tärkeä tulopoliittinen kokonaisratkaisu kaatui jo alkumetreillä. (Kokoomuksen ryhmästä: Kuka sen kaatoi?)

Hallitusohjelman kauniit sanat työllisyydestä, oikeudenmukaisuudesta, välittämisestä ja vastuusta eivät näytä löytävän tietään kehyspäättökseen ja hallituksen johdonmukaiseen käytännön toimintaan. Hallitus laiminlyö tulevaisuuteen varautumisen hetkellä, jolloin siihen olisi parhaimmat mahdollisuudet.

Työmarkkinoilla syntyy tänään kyllä uusia työpaikkoja, mutta suureksi kysymykseksi tulee, löytyykö oikein koulutettuja, osaavia ihmisiä näihin avautuviin työtehtäviin. Työ ja tekijät eivät nyt kohtaa.

Vastauksena ongelmiin kehyspäättös leikkaa rajusti työllisyysmäärärahoja. Työttömien koulutukseen ja työelämään paluun tukemiseen tarkoitettujen määrärahojen vähennykset osuvat kipeimmin kaikkein vaikeimmassa asemassa oleviin ihmisiin, erityisesti pitkäaikaistyöttömiin.

Korkeahintaiset asumiskustannukset ja asuntojen puute ovat kasvukeskuksissa todellinen este avointen työpaikkojen täyttymiselle. Tavalliset palkansaajat, sairaanhoitajat ja poliisit myyjistä ja toimistotyöntekijöistä puhumattakaan, eivät enää löydä itselleen kohtuuhintaisia asuntoja esimerkiksi Helsingistä. Pääkaupunkiseudun kauppakamari sanoo asiat suoraan tuoreessa raportissaan: töitä on, asuntoja puuttuu.

Asuntotuotannon vauhdittamisen sijaan hallitus kuitenkin lakkauttaa aravan ja lykkää uusien asuntojen syntymahdollisuuksia. Pääkaupunkiseudun kehäradan siirtäminen tulevaisuuteen tarkoittaa yhtä kuin 30 000 ihmisen asuntojen valmistumisen lykkäämistä. Nyt liikenneinvestointeja karsitaan ja asuntotuotantoa vähennetään ja tilalle tarjotaan sitä, että alueen kunnat huolehtisivat itse valtiolle kuuluvan raideliikenteen rahoituksesta.

Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä kiittää hallituksen superministeri Pekkarista rehellisyydestä. Hänhän kertoi Äänekosken torilla hallitusneuvotteluissa päätetyn kehäradan rakentamisen myöhentämisestä. Pekkarisen lausuman mukainen siirto todellakin sisältyy nyt tehtyyn kehyspäättökseen, vaikka vielä reilu viikko sitten liikenneministeri ja hallituksen kokoomuslaiset ministerit kilvan osoittivat, että mitään ei ole asiasta päätetty. Äänekosken torilla siis kannattaa liikkua, kun haluaa tietää, mitä hallituksessa tehdään.

Liikenteen rahoitus on sekin jäämässä selvästi hyväksyttävästä tasosta. Tämä vaikeuttaa niin jo tehtyjen päätösten toteuttamista kuin uusien, maakuntien kehitykselle tärkeiden hankkeiden käynnistymistä. Samoin tienpidon ja radanpidon määrärahamitoitus jää jälkeen eduskunnan aiemmista esityksistä. E18 ja monet muut tärkeät hankkeet odottavat nyt kohtalooan täydellisessä epätietoisuudessa.

Yhtä aikaa uusien työpaikkojen kanssa meille tulee myös uusia työttömiä. On selvää, että nopea rakenne-muutos taloudessa on jatkumassa. Hallituksen määrärahapelissä kuitenkin näemme, että äkillisestä rakennemuutoksesta kärsivien paikkakuntien tarpeet on unohdettu ja tätä koskevat määrärahat on kehyspäättökseen sivuutettu.

Suomen tulevaisuus on osaamisessa ja siihen panostamisessa. Tältä kannalta on valitettavaa, että tiede- ja korkeakouluneuvoston suositukset määrärahoista eivät kehyspäättökseen toteudu. Uuden innovaatioyliopiston toimintamenojen rahoittaminen vähentämällä vastaavasti muita tulevaisuuspanostuksia, kuten Suomen Akatemian ja Tekesin määrärahoja, on kestäväntöntä hölmöläisen peitonjatkamista.

Pienenä kansakuntana meidän osaamispanostustemme tulee koskea koko väestöä. Meillä ei ole varaa eikä syytä jättää ketään syrjään. Erityinen huoli onkin niistä 350 000 ihmisestä, jotka ovat puutteellisen peruskoulutuksen varassa työelämässä ja joita uhkaa työelämästä uloslyönti. Siksi aikuisten Noste-ohjelma vaatii jatko-rahoitusta.

Hallituksen kehysbudjetti jättää ilmastomuutokseen varautumisen pahasti kesken. Sosialidemokraatit esittävät hallitukselle Öljyvapaa Suomi 2030 -ohjelman laatimista ja siihen kansallista yhteisymmärrystä. Sen keskeisenä osana tulee olla uusiutuvaan ja päästöttömään energiaan satsaaminen sekä raideliikenteen ja muun joukkoliikenteen suosiminen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen epäonnistuminen tuloratkaisun teossa näyttää johtavan pidempään verotusta koskevaan epävarmuuden aikaan. Kun työmarkkinaratkaisujen sisältöä ei ole tiedossa, hallitus jää katselemaan, mitä tapahtuu.

Verolinjauksissa tarvittaisiin nyt selkeää painopisteajattelua. Kevennysvaraa on käytettävä ensi sijassa työllisyyttä tukevalla tavalla. Näin voimme osaltaan tukea uusien työpaikkojen syntymistä. Työllisyyden ohella on huolehdittava verotuksen oikeudenmukaisuudesta. Siksi eläkeläisten verotusta ja perintöverotusta koskevat epäkohdat on korjattava.

Eläkeläiset odottavat nyt vaalien yhteydessä verotuksesta annettujen lupausten lunastamista. Sosialidemokraattien ehdoton kanta on, että eläkeläisten verotuksen kevennykset toteutetaan heti ensi vuoden alusta. Maamme yli miljoonalla eläkeläisellä - heistä ylivoimainen valtaosa pieni- ja keskituloisia - ei ole mitään tekemistä tuloneuvottelujen kanssa. Siksi eläkeläisten veroratkaisua ei pidä jättää hallituksen uuninpankolle odottelemaan.

Samoin tavanomaisten perintöjen verotusta on leskien ja alaikäisten lasten kohdalta helpotettava ja tätä koskevat esitykset on tuotava eduskuntaan heti alkusyksystä.

Verotuksen kevennysvaraa hallitus kuitenkin näyttää roiskivan eri puolille ilman sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja työllisyysvaikutusten arviointia. Työn verotuksen kevennysmahdollisuudet hupenevat nyt erilaisten hallituspuolueita lähellä olevien intressitahojen etujen vartiointiin.

Kehyslinjaukset herättävät oikeutetusti huolta työllisyytemme tulevasta kehityksestä. Keskustan puoluesihteerin Jarmo Korhosen mukaan valtiovarainministeri Jyrki Kataisen linja on johtamassa siihen, että Suomen talo-

uskehitys uhkaa hidastua. Edelleen keskustan verkkolehden mukaan kokoomuslaisen valtiovarainministerin johdolla on Suomeen syntymässä tilanne, jossa tehdään talouden ja työllisyyden kasvua hidastavia päätöksiä. Kehyspäätösten valossa tätä arviota ei voi pitää aivan vääränä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tietoisesti mitoittanut kehyksensä alimittaiseksi. Tämä tapahtuu samaan aikaan, kun olemme vauraampia kuin koskaan aikaisemmin, ja samaan aikaan, kun kansalaiset oikeutetusti kysyvät, kenelle kasvun hedelmät jaetaan.

Kehysten alimitoitus on johtanut hallituksen ensimmäiseen 250 miljoonan euron säästölistaan, jota häveliäästi täällä kutsutaan menojen uudelleenkohdentamiseksi. Tämän uuskielen takana on työttömien palvelutarjonnan heikentäminen, valtion ja kuntien tukityöpaikkojen hävittäminen, päivähoidon ja terveyskeskusmaksujen korotukset, oikeusavun omavastuu, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotyön määrärahojen leikkaukset sekä monet muut ratkaisut.

Erityisen huolestuttavaa on se, miten hallituksen kehys kohtelee kunnallisia palvelujamme. Hoivan ja hoidon työntekijätarve on lähivuosina 20 000 henkeä, mutta tämän haasteen vastaanottamisessa kunnat jätetään yksin.

Kuntien matalapalkkaisten alojen palkkaratkaisuun kehyksessä ei ole paljosta palopuheesta huolimatta vaurauduttu euroakaan. Tasa-arvotupo ei ole yltänyt edes kehyspaperin alaviitteeksi. Kuntien tuloratkaisua hallitus on nyt edistämässä leikillä, jota ennen kutsuttiin kuurupiiloksi. Kunnat saavat tehdä omat tarjouksensa palkkaratkaisuista ilman, että ne tietävät, mikä tulee olemaan valtion mukaantulo.

Kehitysyhteistyön osalta hallitus ei ole kehyspäätöksessä hyväksynyt kehitysapuvelvoitteidemme täyttämiseen mitään aikatauluja. Ainut mahdollisuus hallitukselle täyttää kansainväliset velvoitteemme on epäonnistuminen talouskasvussa, jolloin nyt tehtyjen euromääräisten summien kansantuoteosuus voisi todellisuudessa toteutua. Sitä ei voi pitää kestäväenä tienä. Eduskunnan pitäisi nyt yli puoluerajojen yhdistyä ja asettaa kehitysyhteistyöpanostukselle selvät vuositavoitteet. Tätä odottavat myös ne nuoret, jotka sankoin joukoin kertoivat meille viime viikolla omat terveisensä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on jo moneen kertaan kehunut, mitä kaikkea etuuksia se on parantamassa. Niin tänäänkin. Mutta hallitus on jättänyt kertomatta, mitä hallituksen ohjelma ja kehyspäätös kokonaisuudessaan tarkoittaa eri väestöryhmille, sillä sen, mikä vasemmalla kädellä annetaan, sen oikea käsi ottaa pois ja usein korkojen kanssa.

Bensaveron ja kotitalouksien sähköveron korotukset osuvat tavallisiin suomalaisiin ja leikkaavat kokonaisuudessaan pois sen hyödyn, jonka elintarvikkeiden arvonlisäveron lasku mahdollisesti olisi tuonut. Varmemmaksi vakuudeksi veronkorotukset toteutetaan heti ja ruuan arvonlisäveron alennus jää loppukauteen. Sekin tosin taitaa edellyttää keskustan puoluesihteerin ilmestymistä budjettineuvotteluihin. Ei ihme, että keskusta piti siitä huolta näissä neuvotteluissa, että maatilojen käyttämän polttoöljyn verovähennystä kasvatetaan ja maatilat siirretään kotitalouksien sähköverotuksesta teollisuuden alhaiseen sähköveroluokkaan.

Hallitus mainostaa lapsilisien korotusta kolmannelta lapsesta alkaen, mutta jättää kertomatta sen, että lapsilisäkorotusta vaille jää kymmenestä lapsiperheestä kahdeksan. Loput neljä viidesosaa saavat tulla toimeen nykyisellään, paitsi tietysti, että hekin pääsevät maksamaan korotettuja terveyskeskus- ja päivähoitomaksuja.

Yksinhooltajille hallitus lupaa 10 euron korotuksen lapsilisään. Päivähoitomaksun korotus vie joka toiselta yksinhooltajalta tämän edun ja vielä hiukan enemmänkin. Kaikkein pienituloisimmille ihmisille räätälöity minimipäivähoitomaksu, tosiasiaassa päivähoitomaksun korotus, kertoo paljon hallituksen ajattelutavasta ja kannustuksen linjasta.

Maassa on todellakin porvarihallitus, ja se alkaa näkyä.

Arvoisa puhemies! Hallitus ja sen virkamiehet eivät itsekään usko kehyslinjausten riittävän uusien työpaikkojen synnyttämiseen hallituksen tavoittelemalla tavalla. Hyvistä alkulähtökohdista huolimatta hallituksen kehyslinjaus kertoo budjetin kääntyvän alijäämäiseksi jo vuonna 2010. Hallituksen loppuvaalikauden veronalennuksia ollaan siis tällä mallilla rakentamassa velanoton varaan. Siinä meillä on vastuullista talouslinjaa ja lastemme tulevaisuuden rakentamista.

Kehyspäätökseen tarvitaan selvä linjamuutos, jossa panokset kohdentuvat uusien työpaikkojen luomiseen ja niiden täyttämiseen, työllisyyden vahvistamiseen, tasa-arvoisten palveluiden rakentamiseen ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteuttamiseen. Tähän sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä omassa työssään tähtää.

23. TOUKOKUUTA 2007

Hallituksen esitys laiksi eräiden naisjärjestöjen valtionavusta; Toinen käsittely Hallituksen esitys [HE 1/2007 vp](#)

Tarja Filatov /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viisaudella on muisti, jolla se tarkastelee mennyttä, ymmärrys, jolla se tarkastelee nykyisyyttä, ja huolenpito, jolla se tarkastelee tulevaa.

Historiastamme muistamme suomalaisten naisten tärkeän roolin demokratian ja koko maan rakentamisessa. Naisten työpanos on ollut jo sata vuotta sitten tärkeä, silloin kun naimattomat piikatyöt riensivät kasvaviin kaupunkeihin työhön. Naisten asema on noista ajoista parantunut huomattavasti, ja maailmalla Suomea pidetäänkin tasa-arvon mallimaana. Silti me ymmärrämme nykypäivän kipupisteiksi muun muassa palkkatasaarvon puutteet, perheen ja työelämän yhteensovittamisen vaikeuden ja naisten miehiä heikomman aseman työmarkkinoilla.

Huolenpito tulevasta vaatii jatkuvaa tasa-arvotyötä. Naisvaltaiset julkiset palvelut tarvitsevat riittävästi henkilökuntaa, työhyvinvointia on parannettava ja ihmisille turvattava kunnollinen palkkataso. Tämä vaatii yhteiskunnassamme laajaa yhteistyötä. Ratkaisujen löytämistä ei saa sysätä yksin työntekijöiden vastuulle.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä toivoo, että hallitus jatkaa naisten työmarkkina-aseman parantamista. Olemme valmiit toimimaan aktiivisesti ja tukemaan hallituksen työtä muun muassa tasa-arvotupon syntymiseksi. Viime eduskuntakaudella hyväksytty tasa-arvolaki ja samapalkkaohjelma ovat hyviä työkaluja naisten palkkatasa-arvon saavuttamiseksi.

Hyvät kuulijat! Suomessa on onnistuttu yhdistämään toisiinsa teknologisesti edistyskellinen tietoyhteiskunta ja puutteineenkin sosiaalisesti tasa-arvoinen hyvinvointiyhteiskunta. Meillä on satsattu ihmisten osaamiseen, tietojärjestelmiin, koneisiin ja laitteisiin, mutta työn sisällön kehittäminen ei ole ollut aina yhtä onnistunutta. Ihmiset kokevat työssään kiirettä, ja työn mielekkyys vaatii parantamista. Kova kilpailu ja tuottavuusvaatimukset ovat tehneet nykypäivän työstä pirstaleista, ja erityisesti naiset kärsivät tästä. Kuitenkin tuota työelämän pirstaleisuutta voidaan hallita työelämää kehittämällä.

Gloaalitalous asettaa tiettyjä reunaehtoja valtioiden valinnoille, mutta tulevaisuutta ei voi rakentaa pelkästään taloudellisen kilpailun varaan. Ihmisen elämässä on paljon muita, ei rahassa mitattavia asioita. Tulevaisuuden luksukseksi voidaankin sanoa esimerkiksi aikaa, tilaa ja rauhaa.

Gloaalissa maailmassa me tarvitsemme ylikansallisia demokratiavälineitä. Ihmiskunnan tulevaisuuden suuret haasteet ovat yhteisiä kaikille maapallon kansoille. Esimerkiksi ilmastomuutoksen hillitsemiseksi tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä. Naisten aseman parantaminen on tässäkin työssä tärkeää, koska muun muassa väestöpolitiikka vaikuttaa ilmastomuutoksen ehkäisyyn.

Hyvät kuulijat! Sata vuotta sitten tehtiin isoja demokratiatekoja. Nyt me olemme saman haasteen edessä. Koulussa opittavien perustaitojen lisäksi on huolehdittava kaikkien mahdollisuudesta osallistua yhteiskunnan päätöksentekoon.

Kansalaisjärjestöillä on demokratian vahvistajina erittäin tärkeä rooli, mutta demokratiaa ei saa kaventaa vain lujaa huutavien kuulemiseksi, koska useimmiten kaikkein hiljaisimmilla on suurin hätä. Naisjärjestöt tekevät arvokasta perustyötä naisten aseman tukemiseksi ja toimivat heikkojen muutossignaalien tuntosarvina. Ne vahvistavat naisten äänen kuulumista ja lisäävät sekä naisten että miesten hyvinvointia maassamme. Naisverkostot nostavat julkiseen keskusteluun naiseen liittyviä erityiskysymyksiä. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan vähentäminen ja siihen puuttumisen tehostaminen on yksi aikamme suurista tasa-arvokysymyksistä.

Maahamme onkin perustettava kansallinen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyön vastuuyksikkö. Sen päätavoitteena tulee olla ohjata väkivallan ehkäisytyötä, vahvistaa asiantuntemusta ja lisätä tietoa asiasta. Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä rohkaisee hallitusta, jotta yksikkö perustettaisiin mahdollisimman pian.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden naisjärjestöjen valtionavusta. Valtionapu on tehokas keino tukea naisjärjestöjen toimintaa, ja sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä kannattaa tehtyä esitystä, koska toimiva kansalaisyhteiskunta on demokratian ydin.

24. HUHTIKUUTA 2007

Valtioneuvoston tiedonanto 19.4.2007 nimitetyn pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmasta

Tarja Filatov /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin yhdestä asiasta voi edellisten ryhmäpuhujien kanssa olla samaa mieltä, ja se on se, että hallitus on saanut edeltäjältänsä hyvän perinnön. Kyse on siitä, miten se perintö käytetään.

Hyvät kuulijat! Valtiontalouden perusta on kunnossa, talous kasvaa ja työllisyys paranee. Kuten päivän tuoreet luvut osoittavat, työssä on yli 50 000 ihmistä enemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömyys on laskenut reilut 19 prosenttia, nuorisotyöttömyys yli 15 prosenttia jne. Silti hallituksella riittää tekemistä.

Sosialidemokraattien mielestä talous- ja työllisyyspolitiikalla on aktiivisesti vaikutettava suhdanteisiin, jotta ihmiset ja työvoima eivät jää markkinoiden armoille. Verotuksen liikkumatilaa pitää käyttää vahvistamaan työllisyyttä, palveluiden laatua ja oikeudenmukaista tulonjakoa. Uusi hallitus näyttää jättävän työllisyyden parantamisen kansainvälisten suhdanteiden armoille. Palveluihin hallitus panostaa liian vähän. Hallituksen veroratkaisut eivät tue riittävästi työllisyyttä ja oikeudenmukaista tulonjakoa.

Vaalinaluspuheet työttömien työllistämisestä ja työpaikkojen lisäämisestä eivät konkretisoidu riittävästi hallitusohjelmassa. Hallituksella ei ole selkeää työllisyysohjelmaa, eikä se ole myöskään asettanut itsellensä selkeää työllisyystavoitetta.

Globaalin rakennemuutoksen inhimillinen hallinta vaatii selkeitä toimenpiteitä. Niillä autetaan ihmisiä selviytymään nopeiden muutosten keskellä. Hallitusohjelmaan ei ole kirjoitettu näkemyksiä siitä, miten hallitus aikoo tukea kansalaisia näissä muutoksissa.

Kokemus on osoittanut, että muutosturva on voimakkaan rakennemuutoksen aikoina tärkeä keino irtisanottujen työllistämiseksi uudelleen. Hallitus ei kerro, miten muutosturvaa uudistetaan tai mistä tähän saataisiin rahaa. Sosialidemokraattien mielestä muutosturvaa tulisi laajentaa siten, että ihmiset voivat sen varassa opiskella itselleen kokonaan uuden ammatin. Me haluamme myös tukea ja monipuolistaa rakennemuutospaikkakuntien elinkeinopolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Tulevan talous- ja työllisyyskehityksen kannalta avainasemassa on hallituksen oman talouslinjan ohella tuleva työmarkkinakierros. Kokoava, kasvua ja työllisyyttä tukeva tuloratkaisu on välttämätön. Jos hallitus lähtee määrätietoisesti tällaista tuloratkaisua rakentamaan, sosialidemokraatit antavat hallitukselle tässä työssä kaiken tukensa.

Työelämän tasa-arvon kannalta on myönteistä, että hallitus jatkaa samapalkkaohjelman toteuttamista, mutta naisvaltaisille matalapalkka-aloille on tuloratkaisussa tehtävä oikeutta. Ikävä kyllä hallitus ei ole varannut riittäviä rahoja kuntien naisvaltaisten alojen palkankorotuksiin.

Työntekijöiden turvattomuuteen hallitusohjelma ei tarjoa uusia lääkkeitä. Pätkätyötä ja vuokratyötä tekevien ihmisten avuksi hallitus ei esitä uusia toimia.

Onneksi hallitusohjelmaan on sentään kirjattu edellisen hallituksen aikana valmistuneiden esitysten pohjalta vuorotteluvapaan jatkaminen ja määräaikaisia työsuhteita selvittäneiden työryhmien esitykset.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaan on kirjattu halu yhteisöllisyyteen ja välittämiseen. Mutta hallitus on unohtanut varata rahaa siihen, että välittäminen voisi näkyä myös sen tekoina.

Hallitusohjelmassa suomalaisten välinen tasa-arvo on jäänyt maataloustuottajien etujen ajamisen, veronkevennysten ja omistavan väestönosan etujen jalkoihin. Tätä kuvaa suhtautuminen perintöveroon. Sosialidemokraattien tavoitteena on helpottaa tavallisten ihmisten työllään ansaitseman perinnön verotusta. Hallitus tekee toisen arvovalinnan. Se lupaa, että yritys- ja maa- ja metsätilojen sukupolvenvaihdoksissa perintöverosta luovutaan kokonaan. Sen sijaan perheenjäsenten välillä verosta ei ohjelman mukaan luovuta kokonaan.

Yritysten ja maatalouden perintöverovapaus on suuri periaatteellinen ratkaisu. Jos siitä luovutaan, luovutaan yhdestä verotuksen keskeisestä periaatteesta, siitä, että verotus määräytyy oikeudenmukaisesti ja veronmaksuhyvyn mukaan. Järjestely loukkaa syvästi ihmisten yhdenvertaisuutta.

Hallituksen kalliisiin veroratkaisuihin kuuluu myös ruuan arvonlisäveron laskeminen. Hallitus ei esitä keinoja, joilla se turvaisi, että alennus päättyy kuluttajille asti eikä jää väliportaalle: elintarviketeollisuudelle ja kaupalle. Se, mitä ruuan arvonlisäveron laskusta näkyy kuluttajan kukkarossa, sulaa pois, kun kuluttaja ajaa ruoka-kaupasta bensa-asemalle.

Myönteistä hallituksen verolinjauksissa on se, että eläkeläisten verotusta alennetaan palkansaajien verotuksen tasolle. Sosialidemokraatit pitävät veroeroa perusteettomana ja ovat valmiita tukemaan hallituksen ratkaisua tältä osin.

Positiivista on myös korotus kunnallisverotuksen perusvähennykseen, koska se auttaa kaikkein pienituloisimpia, mutta hallituksen porvarillisista arvovalinnoista kertoo se, että perusvähennykseen käytetään valtion rahaa suunnilleen saman verran kuin osinkotulojen verotuksen keventämiseen.

Arvoisa puhemies! Huolestuttavinta hallitusohjelmassa on kuitenkin se, että hallitus varaa liian vähän rahaa julkisten hyvinvointipalvelujen turvaamiseen.

Edellisen hallituskauden aikana sosiaali- ja terveystalouden kehittämiseen lisättiin 400 miljoonaa euroa. Me tiedämme tässä salissa kaikki hyvin, että se ei riittänyt kattamaan kasvavia tarpeita. Uudessa hallitusohjelmassa palveluihin aiotaan panostaa hallituskauden aikana vain 250 miljoonaa euroa. Hallitus ei osoita kunnille riittävästi voimavaroja vanhusten, sairaiden, vammaisten sekä perheiden ja lasten palveluista huolehtimiseen tasa-arvoisesti. Ihmisten hoitaminen annetaan yhä enemmän yksityisten markkinoiden hoidettavaksi.

Hallituksen perhepolitiikassa sen sijaan on myönteistä se, että hallitus aikoo korottaa äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahojen sekä sairauspäivärahojen vähimmäistasoa. Työn ja perheen yhteensovittamisen kannalta on myönteistä isyysvapaan pidennys ja osittaisen hoitorahan tason korotus. Myös yksinhuoltajien lapsilisän korotus on kannatettava.

Kokoomuksen puheenjohtaja Jyrki Katainen nosti ennen vaaleja hallituskysymykseksi lapsilisien indeksikorotuksen. Sama vaatimus oli keskustan ohjelmassa. Lupa ei toteutunut. Onkin syytä kysyä, oliko se mahdollisesti ruotsalainen kansanpuolue vai vihreät, joka tätä asiaa vastusti ja joka lapsilisien indeksikorotuksen esti.

Ikävä kyllä, lapsiperheiden enemmistö kuuluu hallitusohjelman suurien häviäjien joukkoon. Nimittäin jos sattuu olemaan naimisissa ja työssä käyvä kahden lapsen vanhempi, joka ei ole yrittäjä eikä myöskään saa maataloudesta toimeentuloaan, niin tällainen ihminen ei saa hallitukselta juuri mitään.

Hyvät kuulijat! Sosialidemokraatit esittivät tavoitteekseen kansaneläkkeen korottamisen 20 eurolla. Tämän osalta hallituspuolueetkin pitivät lupauksensa. Nähtäväksi sitten jää, syövätkö hallitusohjelmaan kirjatut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset tuon saadun kokonaan pois eläkeläisten kukkarosta.

Socialidemokraattien mielestä pieni- ja keskituloisten eläkeläisten aseman parantamiseksi tarvitaan muitakin täsmätoimia, kuten asumistuen parantamista.

Mutta vastuutonta on se, että hallituksen ohjelmassa ei turvata kestävä pohjaa eläkkeiden rahastoinnille. Ainakin Suomen keskustan tiedossa on hyvin se, että 0,2 prosentin vuosittainen korotus työeläkemaksuihin on välttämätön. Jos näin ei toimita ajoissa, joudutaan työeläkkeisiin tulevaisuudessa tekemään leikkauksia, ja tätä sosialidemokraatit eivät missään olosuhteissa voi hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraatit haluavat panostaa osaamiseen, koska me emme usko siihen, että Suomi pärjää halpatuotanto-maiden kanssa hintakilpailussa, mutta hallituksen tulevaisuuden osaamispanokset alittavat odotukset.

Koulutus- ja tiedepolitiikassa hallitusohjelman sinivihreänä lankana on eriyttäminen ja yksityistäminen. Perusopetustasolla mainitaan yksityiset koulut ja myös lukioissa viitataan tähän mahdollisuutena. Yliopistojen yksityistäminen käynnistetään laajassa mitassa mahdollistamalla niiden säätiöittäminen ja säätiöiden peruspääoman rahoittaminen jätetään auki.

Socialidemokraatit ovat aina painottaneet kaikkien tasa-arvoista mahdollisuutta maksuttomaan koulutukseen. Haluamme, että kaikilla on mahdollisuus käydä yhtenäistä peruskoulua ja saada siihen tarvitsemansa tuki.

Huolestuttavaa on, että aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus typistetään koskemaan pelkästään ammatillisesti suuntautunutta aikuiskoulutusta. Hallitus ei välitä työmarkkinoilla olevista 350 000 aikuisesta, jotka ovat kokonaan vailla ammatillista perustutkintoa. Sosialidemokraatit haluavat panostaa työssä olevien vailla tutkintoa olevien koulutukseen, koska se on inhimillinen tapa ehkäistä työttömyyttä ja parantaa maamme kilpailukykyä.

Hallitus lupaa nostaa opintorahan tasoa 15 prosenttiin. Sosialidemokraatit odottavat, että opintorahan tasonousee jo ensi vuoden alusta.

Kulttuurille hallitusohjelmassa on uhrattu muutama ylimalkainen rivi, vaikka yhteiskunnan luovuus on kiistatta yksi yhteiskunnan menestystekijöistä. Hallituksen linja kertoo omalla karulla tavallaan, miten vähäisenä hallitus pitää suomalaisen kulttuurin merkitystä.

Jotakin hallitus kuitenkin aikoo saada aikaan. Tekijänoikeuskysymykset siirretään pois opetusministeriöstä, eli juuri päinvastoin kuin taiteilijajärjestöt ovat vaatineet. Hallitus siis kumartaa bisnekselle ja kääntää selkänsä kulttuurille.

Arvoisa puhemies! Hallitus lupaa ohjelmassaan laatia heti vaalikauden alussa pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian. Hyvä niin, onhan ilmastonmuutos yksi suurimpia kysymyksiä maailmanlaajuisesti.

Sosialidemokraattien tavoitteena on öljyriippuvuudesta vapaa Suomi vuoteen 2030 mennessä. Lämmityksessä ja kuljetuksessa on aina oltava tarjolla vaihtoehto öljylle. Haluamme panostaa energiatehokkuuden parantamiseen, ja myös energiankulutus pitää saada vähenemään.

Hallitusohjelman ympäristöosiossa on myös sosialidemokraateille tärkeitä asioita. Suurena puutteena on se, että Itämeren suojelun yhteydessä maatalouden päästöt jäävät liian vähälle huomiolle. Maatalous saa lisää tukea, mutta ei uusia ympäristövelvoitteita. Sosialidemokraatit tulevat vaatimaan maatalouden ympäristötuen kriittistä puolivälitarkastelua.

Vaikka ympäristöosiossa on paljon hyvää, niin ihmettelemme sitä, kuinka vihreät ovat hyväksyneet ydinvoiman lisärakentamisen, turpeen käytön sekä kevyen polttoöljyn käytön verotuet. Ne eivät kuulosta kovin vihreiltä vaihtoehdoilta.

Hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linjaus saa sosialidemokraattien täyden tuen. Sosialidemokraatit edellyttävät, että hallitus kokonaisuudessaan sitoutuu tähän ohjelmaan ja jatkaa turvallisuuspolitiikassa pyrkimystä laajaan kansalliseen yhteisymmärrykseen. Esitämme, että hallitus pikaisesti asettaa seuraavaa selontekoa valmistelevan parlamentaarisen seurantatyöryhmän.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Hallituspuolueet ovat ikävä kyllä ennätysnopeasti unohtaneet ison osan vaalilupauksistaan.

Keskusta unohti kunnat. Se jättää kuntien peruspalvelut vaille riittävää rahoitusta.

Kokoomus unohti naisten palkankorotukset. Tasa-arvotupokeskustelu kuihtuu yhtäkkiä tulokukkaroksi.

Vihreät unohtivat tavoitteensa kehitysyhteistyön parantamisesta.

Lisäksi hallitus jättää kertomatta, miten se aikoo kohdentaa 250 miljoonan leikkauslistan, joka on ohjelmaan kirjattu sisäisinä siirtoina.

Arvoisa puhemies! Kaiken edellä sanomani perusteella ehdotan perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodoksi seuraavaa:

"Hallituksen ohjelmasta puuttuvat todelliset toimet työllisyyden vahvistamiseksi ja työelämän kehittämiseksi. Hallitus laiminlyö kunnalliset peruspalvelut ja niiden rahoituksen. Hallitus ei huolehdi talouskasvun hedelmien oikeudenmukaisesta jakaantumisesta ja hyväksyy tuloerojen kasvun. Tästä syystä hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

Seuraavat kaksi ryhmäpuhetta ovat 20.3.2007 päättyneen vaalikauden ryhmäpuheita:

17. TAMMIKUUTA 2007

Ilmastonmuutos ja energiansaannin turvaaminen ;Vastaus ja keskustelu

Välikysymys [VK 7/2006 vp](#)

Miapetra Kumpula-Natri /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on yhteinen huolenaihe. Viimeistään tämän talven poikkeukselliset säät ovat tehneet asian tunnetuksi kaikille ja nyt vihdoinkin myös kokoomukselle. Vai aiheuttiko havahtumisen vaalien läheisyys?

Ensiksi, sosialidemokraatit näkevät hyvänä sen, että vaalien alla voimme yhdessä keskustella ilmastonmuutoksen hillitsemistoimista. Jokaisen maan, jokaisen kuluttajan ja puolueenkin sitoutuminen tarvitaan talkoisiin.

Toiseksi, keskusteleminen ja tietoisuus ovat vasta alku. Tärkeää on, että tulevaisin hallitus jatkaa määrätietoisia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Sosialidemokraatit ovat ylpeitä muun muassa siitä, miten EU-puheenjohtajuuskaudella onnistuimme nostamaan ilmastokysymysten tärkeyttä. Me tuomme hallitusneuvotteeluihin kunnianhimoisia tavoitteita, joilla kasvihuonepäästöjen kasvua voidaan hillitä.

Ja kolmanneksi, ilmastomuutos on yli vaalikausien ulottuva asia. Kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti me sosialidemokraatit olemme huomioineet aina ympäristön ja sen rinnalla työllisyyden ja kilpailukyyn. Tarvitaan vastuullista politiikkaa tavoitteiden yhteensovittamisessa. Sosialidemokraatit tulevat jatkamaan kunnianhimoisella linjalla ja olemaan aloitteellisia. Eikä näin pelkästään Suomessa, vaan myös me sosialidemokraatit Euroopassa, viittasihan ministeri Pekkarinenkin tässä jo Britannian työväenpuolueeseen ja sen käyttämään labour-hallituksen neuvonantajan Sternin arvostusta herättäneeseen raporttiin. Samoin kuin olemme eduskunnassa yhdessä sitoutuneet Kioton kauden strategiaan, toivomme, että myös laajaa sitoutumista löytyy tavoitteeseen öljystä riippumattomaan Suomeen vuoteen 2030 mennessä.

Arvoisa puhemies! EU:n osuus maailman päästöistä on kohta enää noin 14 prosenttia. Komission esittämä 20-30 prosentin päästöjen vähentäminen vaikuttaisi alle 2 prosenttia maailman päästötasoon. Vaikuttavien toimenpiteiden saavuttamiseksi laajempi sitoutuminen on välttämätöntä, koska:

Ilmaston muuttuminen vaikuttaa koko ihmiskunnan hyvinvointiin, ruuan ja veden saatavuuteen, terveyteen. Se lisää hyvinvointieroja kehittyneiden ja kehitysmaiden välillä ja lisää pakolaisuutta. Erityisesti pohjoisten maa-alueiden talviset lämpötilat kohoavat ja säiden ääri-ilmiöt yleistyvät. Suomessa perinteinen vuodenaikojen vaihtelu uhkaa muuttua, kuten ikkunasta näkyy.

Jo nyt muutos näkyy pohjoisimmilla alueilla, joilla arktiset luonnonjärjestelmät ja eliöt ovat erityisen herkkiä ilmastomuutokselle. Maailmaa uhkaa ennennäkemätön sukupuuttoaalto uhanalaisten kasvien ja eläinten määrän kasvaessa. Päästöjen vähentämisen ohella on väistämätöntä ja välttämätöntä yhteiskunnan turvallisuuden vuoksi myös varautua säämuutoksiin, myrskyihin ja tulviin.

Nyt on käynnissä valmistautuminen vuonna 2012 päättyvän Kioton sopimuskauden jälkeiseen aikaan. Suomi toimi EU-puheenjohtajana erinomaisesti koko maapallon hyvän eteen. Oli tärkeä saavutus avata neuvottelu-yhteys ilmastomuutoksen torjumisesta myös Yhdysvaltoihin. Nairobin ilmastoistunnot marraskuussa veivät tavoitetta laajemmasta sitoutumisesta ilmastomuutoksen hillitsemisessä eteenpäin.

Socialidemokraattinen eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että Suomi toimii edelleen aktiivisesti, jotta kaikki merkittävät maat saadaan mukaan sitoviin päästövähennystavoitteisiin uudella sopimuskaudella, jonka tulisi ulottua vuoteen 2030 asti.

Arvoisa puhemies! Suomen kansallisen energia- ja ilmastostrategian keskeisenä tavoitteena on oltava edelleen kohtuuhintaisen energiansaannin turvaaminen ja päästöttömyyden tai vähäpäästöiseen energiaan perustuvan energiaomavaraisuuden merkittävä lisääminen kilpailukykyämme heikentämättä. Hallituksen energiapolitiikka on noudattanut johdonmukaisesti tätä linjaa.

Kokoomus, peräänkuuluttaa Suomesta mallimaata. Me olemme! Kerron teille. Suomi on EU:n kärkisijoilla uusiutuvan energian käytössä. Komissio esittää 20 prosentin tavoitetta 13 vuoden päähän. Meillä uusiutuvista lähteistä saadaan jo nyt 25 prosenttia. Yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa me olemme edelläkävijöitä. Ydinvoiman rakentamisen lupamenettelyn demokraattisuus sekä ydinjätteen käsittely ovat meillä toimineet mallina jo muille. Energiahukka on meillä rakennuksissa jo alhainen, ja teollisuutemme on omassa vertailuluokassaan energiatehokasta. Parannusten tie ei ole toki loppuun kuljettu. (Ed. Sasi: Nämä kaikki hyvät asiat tehtiin Lipposen hallitusten aikana!)

Suomen energiantuotanto pohjautuu jo tällä hetkellä monipuolisiin raaka-aineisiin. Uusiutuvan energian suuri osuus perustuu suurelta osin metsäteollisuuden sivutuotteisiin. Niin sanottujen uusien uusiutuvien, kuten tuulivoiman, biokaasun ja lämpöpumppujen, hyödyntämisessä Suomi on edennyt toistaiseksi hitaammin - tässä on mahdollisuutta kiihtyä. Päivitetty tuuliatlas voisi lisätä investointikiinnostusta. Liian usein tuulivoimaainvestointien esteenä ovat paikalliset luvat ja maakuntakaavat. Maakuntakaavat valmistellaan maakuntaliitoissa ympäristöministeriön ja valtioneuvoston hyväksyttäviksi. Tavoitteellisuutta tulee kaavoihin lisätä.

Socialidemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hallituksen energiapolitiikkaa olosuhteisiin nähden onnistuneena. Olemme onnistuneet katkaisemaan bkt:n kasvun ja työllisyyden sidoksen energiankulutuksen kasvamiin, mutta sähkön kulutus seuraa yhä talouskasvua ja työllisyyttä. Tietoyhteiskunta ja moderni yhteiskunta kuluttaa paljon sähköä. Siksi sähkön säästöön, puhtaaseen tuotantoon ja terveisiin markkinoihin kannattaa keskittyä.

Sähkön tuotannon monipuolisuudesta ja kapasiteetin riittävydestä on huolehdittava. Mitään vähäpäästöistä ja kustannustehokasta tuotantomuotoa ei tule sulkea pois jatkossakaan uutta kapasiteettia rakennettaessa. Energiapolitiikan avulla on kannustettava bioenergiaa ja muita uusiutuvia energialähteitä markkinoille ja kehitettävä energian säästöä sekä energiatehokkuutta. Ydinvoima on osa hallituksen ja eduskunnan hyväksymää energiapolitiikkaa, ja näin on oltava jatkossakin. Emme ole mitään kautta saaneet korviimme, että investointihalukkuuteen Suomessa olisi hallituksen politiikka ollut hidasteena.

Arvoisa puhemies! Kun vielä 70-luvulla Suomen energian kulutuksesta 60 prosenttia tuli öljystä, on vastaava osuus nykyisin noin 25 prosenttia. Meillä sosialidemokraateilla on tavoite öljystä riippumattomasta Suomesta vuoteen 2030 mennessä. Jotta tähän päästään taloudellisesti kestäväällä tavalla ja myös ympäristöä vahingoittamatta, Suomen on panostettava aikaisempaakin voimakkaammin energian käytön ja tuotannon tutkimus- ja kehitystoimintaan. Energian säästö ja kotimaisten energiavarojen aikaisempaa tehokkaampi hyödyntäminen vähentää riippuvuuttamme tuontiöljystä.

Kun ilmastomuutokseen ja energian säästöön haluaa tosissaan puuttua, ei voi unohtaa liikennettä tai rakennuksia. Kokoomus ei välikysymystekstissään mainitse kummastakaan näistä sanallakaan. Liikenteen ja rakennusten päästöt vastaavat noin puolta Suomen päästöistä ja niiden energiankulutus 40:ää prosenttia.

Viidenneksen hiilidioksidipäästöistä syntyy liikenteestä. Hallituksen esitys biopolttoaineen käyttöönotosta bensiiniin sekaan on eduskunnassa käsittelyssä. Liikennepolttoaineiden täydellisempi korvaaminen ilmastopolitiikan kannalta kestäväällä tavalla edellyttää toisen polven biopolttoaineiden kehittämistä. Suomen puunjalostusosaaminen on valtaisa mahdollisuus. Tutkimuksen lisäksi tarvitaan lisää alan koulutusta ja laajan osaamiskeskittymän muodostamista.

Kuntien kaavoitus ja yhdyskuntasuunnittelu vaikuttavat liikenteen määriin. Joukkoliikenteen kehittäminen työ- säkäyntialueilla sekä sen vaatima maapolitiikka ovat keskeisiä energia- ja ilmastopoliittisia työkaluja. Väljä ja viihtyisä kaupunkirakentaminen voidaan ja se tulee yhdistää toimivaan joukkoliikenteeseen.

Vihdoin täällä Pääkaupunkiseudulla on saatu aikaiseksi hyviä liikennepäätöksiä. Hallitus on antanut niihin kannusteensa. Näitä ovat metrolinjan jatkaminen Espooseen ja Vantaan kehäradan eteneminen. Yksinomaan nämä ratkaisut saattavat jopa 200 000 ihmistä joukkoliikenteen pariin.

Raideliikennettä tulee suosia. Sähköisen junan energian kulutus ja päästöt ovat vain viidenneksen verrattuna autoon henkilökilometriä kohden. Sähkövetoisen junan päästöt dieselvetoiseen verrattuna jäävät neljäsosaan. Ratojen sähköistämistä on jatkettava. Kokonaisuudessaan sosialidemokraatit tavoittelevat liikennepäästöjen puolittamista seuraavan kahdenkymmenen vuoden kuluessa.

Hallitus on jo antanut tukea omakotitalojen lämmitysjärjestelmien uudistamiseen. Rakennusmääräyksillä on jo edistetty tehokasta asuin- ja liikerakentamista. Odotan markkinoille kuluttajaystävällistä ratkaisua, joka mahdollistaisi kotien sähkönkulutuksen keskitetyn säätämisen ja samalla asumismukavuuden parantumisen eli napinpainalluksella hukkasähkö pois. Tällaisia innovaatioita tulee yhteiskunnan julkisista varoistakin tukea. Energian säästön edistämiseksi tarvitaan helppoja käyttöratkaisuja, tiedotustoimintaa, ympäristökasvatusta ja kuluttajajärjestöjen panosta.

Arvoisa puhemies! Öljyn ja sähkön kohonneiden hintojen vuoksi myös bioenergian muodot ovat muuttumassa kannattaviksi. Suomen energiahuolto ei voi perustua korkeisiin tukiin, vaan bioenergiankin tuotannon kannattavuus on varmistettava sen tuottavuutta parantamalla. Tukipolitiikkaa kestävämpi ratkaisu syntyy panostamalla uusien tuotantoteknologioiden ja -ketjujen luomiseen. Täytyy kuitenkin välttää tilanne, jossa etanolituotanto johtaisi vaikka ruoan hinnan kallistumiseen, kuten nyt esimerkiksi Yhdysvalloissa näyttää käyvän.

Edelleenkin on pidettävä kiinni siitä, että metsistä saatava puuraaka-aine jalostetaan mahdollisimman pitkälle jättäen vain vähempiarvoiset puukomponentit energiaksi polttoon. Puuenergian käyttöä voidaan parhaimmin edistää osana puunjalostusprosessia. Kotimainen bioenergian tuotantotuki ei saa johtaa teollisuuden puuraaka-aineen saatavuusongelmiin.

Energiaintensiivisyys vaatii Suomelta yhä parempaa energiaosaamista. Suomen teollisuuden energiatehokkuus on maailman huippuluokkaa. Sitä voidaan yhä parantaa muun muassa taajuusmuuntajien avulla. Ilmasuojelu on mahdollisuus suomalaiselle teknologiaosaamiselle, hyvä niin. Suomella on energia-, metsä- ja ympäristöteknologian osalta merkittävää kansainvälistä osaamista, jota tulee kehittää edelleen.

Välikysymyksessään kokoomus lainaa vanhaa ympäristönsuojeluslogoa "think globally - act locally". Sosialidemokraateilla globalisoitumisen aikana on ohjenuoranaan "think and act locally and globally" - ajattelemme ja toimimme siis paikallisesti ja maailmanlaajuisesti.

11. TAMMIKUUTA 2007

Pääministerin ilmoitus Suomen EU-puheenjohtajuuskaudesta

Pääministerin ilmoitus [PI 4/2006 vp](#)

Kimmo Kiljunen /sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on käyty poikkeuksellisen laaja keskustelu siitä, kuinka maamme onnistui EU:n puheenjohtajana. Vastaavaa itsekriittistä keskustelua löytyy tuskin yhdestäkään muusta unionin jäsenmaasta.

Kuinka se vanha tarina kulkikaan eräiden eurooppalaisten kohdatessa kamelin? Saksalainen tuumaa, että siinäpä matkailuvaltti. Ranskalainen miettii kamelinlihasta saatavia kulinaarisia elämyksiä. Italialainen epäilee vilppiä, sillä kyseessä on hevonen. Ja suomalainen - niin, hän pohtii, mitä kameli hänestä ajattelee.

Niin, mitäpä Euroopassa ajatellaan Suomen puheenjohtajuuskaudesta?

Arvoisa puhemies! Olen varma, että ei vain Suomessa vaan myös muualla osataan arvostaa hallituksen toimia EU:n puheenjohtajana. Käytännönläheisesti ja sopua rakentaen tartuttiin vaikeisiin kysymyksiin ja myös päätöksiä saatiin aikaiseksi. Silloin puheenjohtaja on onnistunut, jos asioita saadaan eteenpäin - ja todella niitä saatiin Suomen puheenjohtajuuskaudella.

Yksittäisistä ministereistä eräät olivat tehtäviensä vuoksi laajalti julkisuudessa. Tosiasiassa kuitenkin kaikki ministerit onnistuivat tahoillaan. He saattoivat myös tukeutua vahvaan osaamiseen ja sitoutumiseen, jota virkakoneisto osoitti koko puheenjohtajuuskauden ajan.

Arvoisa puhemies! Suomen puheenjohtajuus sai nopean ja lähes painajaismaisen alun Libanonin kriisin vuoksi. Suomen johdolla haettiin EU:n yhteistä kantaa kriisiin ja se myös löytyi. Samalla tavoin Suomi yritti hakea neuvotteluratkaisua EU:n ja Kyproksen Turkki-suhteisiin. Suomen tekemä kompromissimuotoilu ei ollut kiistan osapuolten hyväksyttävissä, (Ed. Laakso: Väärä tieto, Kypros sen hyväksyi!) mutta EU:n puheenjohtajanaan ansioksi on luettava se, että jäsenyysneuvottelut Turkin kanssa eivät täysin katkenneet.

Suomi oli asettanut puheenjohtajuuskautensa keskeiseksi tavoitteeksi unionin ja Venäjän suhteiden kehittämisen. Siinä onnistuttiin. Pohjoisen ulottuvuuden ohjelma saatiin uuteen vauhtiin. Venäjän presidentti Vladimir Putin vieraili kahteen kertaan unionin huippukokouksessa. Energiakysymykset otetaan jatkossa aikaisempaa vahvemmin osaksi EU:n ja Venäjän yhteistyötä. Se, että kumppanuussopimuksen jatkoneuvotteluista ei päästy sopimaan, ei johtunut puheenjohtajamaasta, vaan Puolan hallituksen tiukasta kannasta.

Puheenjohtajuuskauden saavutukset ovat epäilemättä myös sekä palveludirektiivin hyväksyminen että kemikaalilainsäädäntö. Jälkimmäinen johtaa yhden EU:n tärkeimmistä uusista virastoista, kemikaaliviraston, perustamiseen Helsinkiin. Saavutuksia oli myös passittoman liikkumisen mahdollistavan Schengen-alueen laajentaminen uusiin jäsenmaihiin sekä perusoikeusviraston perustaminen.

Arvoisa puhemies! Suomen onnistuminen EU:n puheenjohtajana perustui omaksumaamme vakaaseen ja johdonmukaiseen EU-poliittiseen linjaan. Pääministeri Matti Vanhasen hallitus on jatkanut pääministeri Paavo Lipposen johdolla vuonna 1995 aloitettua linjaa.

Suomen EU-politiikka perustuu kahteen kulmakiveen. Ensinnäkin olemme mukana unionin kaikissa ytimissä, mikä tarkoittaa kaikkiin keskeisiin integraatiohankkeisiin osallistumista. Meillä on käytössä yhteisvaluutta euro, olemme mukana Schengen-alueessa, osallistumme puolustusulottuvuuteen, olemme ratifioineet EU:n perustuslakisopimuksen ja olemme myös menneet mukaan poliisiyhteistyötä tiivistävään Prömin sopimukseen. Haluamme siis osallistua kaikkeen unionin päätöksentekoon. Toiseksi, Suomi korostaa unionin yhteisöllisyyttä. Haluamme tarttua polttaviin ongelmiin yhteistä etua ajaen asettamalla sen irrallisten kansallisten tavoitteiden ja vastakkainasettelujen edelle. Näillä EU-poliittisilla paalutuksilla Suomi on saavuttanut kestäviä tuloksia.

Arvoisa puhemies! Meille sosialidemokraateille on myös jatkossa hallitustyöskentelyyn osallistumisen ehtona se, että näistä kulmakivistä pidetään kiinni, toisin sanoen Suomi on mukana kaikissa keskeisissä unionin toiminnoissa ja korostaa unionin yhteisöllisyyttä.

10. KATSAUS VALIOKUNNISSA KÄSITELTYIHIN ASIOIHIN

Tähän toimintakertomukseen olemme valiokunnittain nostaneet esille vain ne asiat, joihin sosialidemokraattien eduskuntaryhmän on esittänyt vastalauseen. Eri valiokuntien työmääristä saa jonkinlaisen käsityksen vertailemalla annettujen mietintöjen ja lausuntojen määriä. Vertailu ei anna täydellistä kuvaa työmääristä, koska esitykset ja selonteot, joista mietintöjä ja lausuntoja annetaan, ovat laajuudeltaan hyvin erilaisia.

Valiokunta	Mietintöjä	Lausunto-
------------	------------	-----------

		ja
10.1. Suuri valiokunta	-	1
10.2. Perustuslakivaliokunta	8	23
10.3. Ulkoasiainvaliokunta	12	4
10.4. Valtiovarainvaliokunta	25	11
10.5. Hallintovaliokunta	16	30
10.6. Lakivaliokunta	10	16
10.7. Liikenne- ja viestintävaliokunta	17	20
10.8. Maa- ja metsätalousvaliokunta	10	17
10.9. Puolustusvaliokunta	1	6
10.10. Sivistysvaliokunta	13	12
10.11. Sosiaali- ja terveysvaliokunta	29	11
10.12. Talousvaliokunta	12	20
10.13. Tulevaisuusvaliokunta	-	5
10.14. Työelämä- ja tasa-arvoasiainvaliokunta	9	10
10.15. Ympäristövaliokunta	4	18
10.16. Tarkastusvaliokunta	2	1

10.1. Suuri valiokunta

Ei mietintöjä, 1 lausunto

Puheenjohtaja Erkki Tuomioja.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Eduskunta aloitti kesäkuussa 2007 EU:n perussopimuksen käsittelyn. Suuren valiokunnan syksyä leimasi EU:n lainsäädäntöehdotusten käsittely. Valiokunta hyväksyi 138 lausumaa ohjeeksi valtioneuvoston toiminnalle.

10.2. Perustuslakivaliokunta

Valiokunta antoi kahdeksan mietintöä ja 23 lausuntoa.

Sosialidemokraattien vastalause sisältyi niistä kahteen mietintöön.

Varapuheenjohtaja Jakob Söderman.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Eräiden virkojen perustaminen ja lakkauttaminen uuden ministeriön perustamisen yhteydessä (PeVM 5/2007)

Hallituksen esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki eräiden virkojen perustamisesta ja eräiden virkojen lakkauttamisesta. Esitys oli osa työ- ja elinkeinoministeriön perustamiseen tähtäävää uudistusta.

Sosialidemokraattisten edustajien allekirjoittaman vastalauseen mukaan hallituksen esitys laiksi eräiden virkojen perustamisesta ja eräiden virkojen lakkauttamisesta oli tarkoitettu edesauttamaan sitä, että perustettava työ- ja elinkeinoministeriö voidaan perustaa vuoden 2008 alusta.

Työ- ja elinkeinoministeriön perustamista koskevan lakipaketin yhteydessä olimme sillä kannalla, että uuden ministeriön perustaminen on niin tärkeä ja paljon valmistelua vaativa hanke, että sen voimaantulo olisi syytä lykätä 1 päivään heinäkuuta 2008 hyvän lopputuloksen turvaamiseksi.

Näin ollen käsiteltävänä oleva ylimenovaiheen laki ei olisi ollut tarpeen, minkä vuoksi se olisi tullut hylätä. Vastalauseen allekirjoittivat valiokunnan veturi Jacob Söderman, Johannes Koskinen ja Antti Vuolanne.

Sosialidemokraattien vastalauseeseen yhtyi myös vasemmistoliiton Veijo Puhjo.

Valtioneuvostosta annetun lain 1 §:n muuttaminen ja eräiden tehtävien siirtäminen työ- ja elinkeinoministeriöön (PeVM 3/2007 vp)

Hallituksen esityksessä ehdotettiin muutettavaksi valtioneuvostosta annettua lakia. Esityksen pääasiallinen tarkoitus oli perustaa uusi työ- ja elinkeinoministeriö sekä siihen liittyen lakkauttaa kauppa- ja teollisuusministeriö ja työministeriö. Esitys sisälsi myös ehdotuksen laiksi eräiden tehtävien siirtämisestä työ- ja elinkeinoministeriöön.

Sosialidemokraattisten edustajien allekirjoittaman vastalauseen mukaan uuden työ- ja elinkeinoministeriön perustaminen on historiallisen suuri hanke. Uuden yhdistetyn ministeriön henkilöstömäärä olisi noin 670 henkeä. Näin laajamittaisen projektin läpiviemiseksi ei voida pitää perusteltuna nyt ehdotettua poikkeuksellisen kiireellistä menettelyä. Uuden ministeriön virkojen perustamisesta säädettäisiin erityislaila ja virat esitetään täytettäväksi jo ennen lain voimaantuloa. Poikkeuksellisella menettelyllä voitetaan aikaa vain noin kuukauden, korkeintaan kahden verran. Turhalla kiireellä saatetaan kuitenkin vaarantaa koko hankkeen asiallinen ja menestyksellinen läpivienti.

Valtioneuvostosta annetun lain 11 §:ssä on säädetty mahdollisuudesta valtioneuvoston päätöksellä siirtää toimialamuutoksiin liittyvät virat ministeriöstä toiseen. Käsiteltävänä olevan 1. lain siirtymäsäännöksessä on ehdotettu mahdollisuutta perustaa uusi virka tehtävien muuttuessa olennaisesti ja sen jälkeen täyttää tuo virka ilman haettavaksi julistamista. Ministeriön virkoja perustettaessa tai muutettaessa ei voida pitää oikeana, että tärkeät ministeriön ylimmän johdon virat täytettäisiin poikkeavilla menettelyillä ja kovalla kiireellä. Ne voidaan joka tapauksessa perustaa normaalissa järjestyksessä vuoden 2008 talousarviossa vuoden alusta.

Käsiteltävänä olevassa esityksessä mainitaan uusi matriisihallinnoksi kutsuttu johtamistapa. Saadun selvityksen perusteella ei ole voitu varmistaa, etteivät kahden ministerin ristikkäiset toimivallat vaarantaisi perustuslain 68 §:n säännöksen tarkoitusta ja henkeä. Matriisihallinto ei näyttäisi soveltuvan päällikkövirastoon. Sen toiminta-ajatus saattaa aiheuttaa sisäisiä ristiriitoja, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan selkeä valtioneuvoston ohjesääntö ja ministeriön työjärjestys. Sellaisia ei ole valiokunnalle esitetty.

Työ- ja elinkeinoministeriön perustamisen valmistelemiseksi asetettiin johtoryhmä vasta 9 päivänä toukokuuta 2007. Hanketta koskevat lakiehdotukset tulivat vasta äskettäin eduskuntaan. Kaikkiaan valtaisan hankkeen valmistelu viedään läpi hyvin nopealla aikataululla, eikä riittävän avoimelle julkiselle keskustelulle ole jäänyt aikaa. Demokratian kannalta on kyseenalaista, että uuden ministeriön organisaatorakenteesta sovittiin viime kädessä vain muutaman valtiosihteerin voimin ilman julkista keskustelua.

Hallituksen menettely ei kokonaisuudessaan täytä nykyajan vaatimuksia avoimuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamisesta. Kaiken kaikkiaan koko tärkeä ministerihankkeen asianmukainen ja menestyksellinen läpivienti vaatisi vielä perusteellista harkintaa ja riittävää valmistelu-aikaa. Sen vuoksi ehdotamme eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman siitä, että lakiehdotukset vahvistettaisiin tulemaan voimaan vuoden vaihteen sijasta 1 päivänä heinäkuuta 2008.

Vastalauseen allekirjoittivat valiokunnan veturi Jacob Söderman, Johannes Koskinen ja Antti Vuolanne.

10.3. Ulkoasiainvaliokunta

Valiokunta antoi 12 mietintöä ja 4 lausuntoa.

Valiokuntavastaava Eero Heinäluoma

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Ulkoasiainvaliokunta käsitteli muun muassa Suomen osallistumisesta Afganistanin ISAF-operaatioon, Suomen osallistumisesta EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon Tshadissa ja Keski-Afrikan tasavallassa sekä sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen osana Ruotsin, Suomen, Viron, Irlannin ja Norjan muodostaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroa.

Kansainvälisten asiain foorumin aloitteesta käytiin täysistuntokeskustelu aiheesta Pohjoinen ulottuvuus ja Itämeri. Mietinnön keskustelun pohjaksi valmisteli ulkoasiainvaliokunta.

Ulkoasiainvaliokunta antoi myös lausunnon valtioneuvoston kehityspoliittisesta ohjelmasta.

10.4. Valtiovarainvaliokunta

Valiokunta antoi 25 mietintöä ja 11 lausuntoa.

Varapuheenjohtaja Kari Rajamäki.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Vuoden 2007 toiseen lisätalousarvioon esitimme lisää rahaa perusradanpitoon ja määrärahan leikkausta Makerasta (VaVM 5/2007 vp – HE 15/2007 vp, Vastalause 1)

Sosialidemokraattien mielestä perusradanpidon merkittävin ongelma oli korvausinvestointeihin ehdotettujen määrärahojen vähäisyys. Valtioneuvoston tekemien linjausten mukaan ne olivat selkeästi alamittaiset. Lisätalousarviossa määrärahaa ehdotettiin ainoastaan 20 miljoonaa euroa, joka sekin on EU:n TENTukea vastaavan suuruisen määrärahan osoittamista perusradanpitoon. Valtionrautatiet tuloutti vuonna 2007 osinkoja 30,4 miljoonaa euroa. Osingot on aina kohdistettu perusradanpitoon. Näin olisi pitänyt tehdä toisen lisätalousarvion yhteydessä, koska muuten Ratahallintokeskus ei olisi pystyt toteuttamaan vuodelle 2007 sovittua työohjelmaa, jotta lomautuksilta olisi välttytty. Tämän vuoksi lisäbudjettiin esitettiin 30,4 miljoonaa euroa, jolla estetään perusradanpidon romahtaminen, liikenneturvallisuuden heikkeneminen ja rataosuuksien sulkeminen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tukikriteerit ovat muodostuneet kestävämmiksi ja johtaneet hallitsemattoman suuriin avustusmääriin ja -tasoihin, joiden vaikuttavuus ja läpinäkyvyys puuttuvat. Tämän vuoksi Maatilatalouden kehittämisrahaston tukiperusteet olisi pitänyt tarkentaa varmistaen tukien suuntautuminen päätömisille nuorille tiloiaan kehittämään pyrkiville tuottajille. Esitetyllä 50 miljoonan euron vähennyksellä olisi haluttu varmistaa nimenomaan tukikriteerien uudelleenarvioinnin jälkeen tukien suuntaaminen maatilatalouden kehittämiseen ja nimenomaan taloudellisesti vaikeimmassa asemassa olevien tuottajien tukemiseen.

Sosialidemokraattien linjaukset valtioneuvoston selontekoon valtiontalouden tarkistetuista kehyksistä vuosille 2008—2011 (VaVM 6/2007 vp – VNS 1/2007 vp, Vastalause 1)

Hallituksen esittämä valtiontalouden kehys oli sosialidemokraattien mielestä alimitoitettu. Kehyksessä ei vaurauduttu riittävästi tulevaisuuteen eikä ihmisten tarpeisiin. Hallitusohjelman lupaukset ja niihin varatut rahat eivät kohdanneet.

Talous kasvoi ja työpaikkoja syntyy runsaasti vuoden 2007 keskivaiheilla. Hallituksen kehyspäättös ei varmistanut tämän kehityksen jatkoa, vaan jätti talous- ja työllisyyskehityksen suhdanteiden armoille.

Kehyspäättöksen yksi suurimmista ongelmista oli, että siinä suunnattiin liian vähän rahaa julkisten palvelujen parantamiseen. Pihistämällä julkisten palvelujen rahoituksesta hallitus oli tehnyt tietoisin valinnoin siinä, että se ohjasi kuntia muuttamaan palveluiden tuottajasta pelkäsi palveluiden järjestäjäksi. Tämä johtaa palveluiden yksityistämiseen. Se lisää kansalaisten eriarvoisuutta.

Tasa-arvon, vapauden ja solidaarisuuden varaan on mahdollisuus rakentaa turvallinen ja suvaitsevainen yhteiskunta sekä löytää uusia malleja ja toimintatapoja, jotka vahvistavat ihmisten välistä yhtenäisyyttä.

Sosialidemokraattien vastalauseessa oli 12 pontta. Arvojamme kuvaavat ponnet muodostivat sosialidemokraattisen tasa-arvotusinan.

Vastalauseeseen liitetyt ponnet:

1. Eduskunta edellyttää, että eläkkeensaajien verotusta korjataan siten, että samansuuruisen työeläkkeiden ja palkkatulojen veroero poistuu ja että hallitus antaa asiaa koskevan esityksen eduskunnalle tulevana syksynä, jotta korjaus saadaan voimaan ensi vuoden alusta.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa veropoliittista linjaansa oikeudenmukaisempaan suuntaan niin, että verotus perustuu veronmaksukykyyn ja veropohja pidetään laajana ja tiiviinä, eikä suurten omaisuuksien haltijoita vapauteta perintöverosta. On huolehdittava, että perintöverokevennys suunnataan leskien ja alaikäisten lasten verohuojennuksiin sekä perintöverotuksen alarajan tuntuvaan nostamiseen syksyllä annettavalla esityksellä ensi vuoden alusta.
3. Eduskunta edellyttää, että hallitus poistaa valtion tuottavuusohjelmaan lisätyn 4 800 työntekijän lisäväh-

nyksen kehyskaudelta 2008–2011. Henkilöstön vähennystarpeen nostaminen 50 prosentilla johtaa kaavamaiseen henkilöstön, palveluiden ja turvallisuuden heikentymiseen sekä romuttaa ohjelman alkuperäiset tavoitteet palveluiden tuottamisen tehostamisesta samanaikaisesti hyvän henkilöstöpolitiikan ja laadun parantamisen kanssa.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta valtiontalouden kehyspäätöksessä vuosille 2008–2011 erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaamiseksi, kansalaisten tasavertaisuuden vahvistamiseksi omaishoidossa ja henkilökunnan riittävyyden varmistamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa.

5. Pienituloisten perheiden subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämiseksi eduskunta edellyttää, että hallitus luopuu päätöksestään poistaa ns. 0-maksuluokka kokopäivähoidosta.

6. Eduskunta edellyttää, että hallitus korottaa asumistukea, lapsilisää myös ensimmäisestä lapsesta, elatustukea sekä lapsen perusosan tasoa toimeentulotuessa.

7. Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää kehyksessä osoitettuja työllisyysmäärärahoja, jotta osaavan työvoiman saatavuus voidaan turvata ja rakenteellista työttömyyttä alentaa, ja jotta estetään kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten aseman heikkeneminen, sekä että hallitus lisää työllisyysperusteisia investointimäärärahoja ja osoittaa lisävoimavaroja aikuiskoulutukseen ja lisäaloituspaikkojen saamiseksi ammatilliseen koulutukseen.

8. Työelämäasioihin liittyvä tärkeä hallitusohjelmakirjaus on tavoite tasa-arvotupon toteuttamisesta. Sosiaalidemokraatit tukevat tasa-arvotupon aikaan saamista. Eduskunta edellyttää, että budjetti-kehys ja kuntien valtionosuuksiin varataan selkeä ja riittävä määräraha naisten palkkauksen korjaamiseen.

9. Kehyspäätökseen sisältyvät määrärahat perusopetuksen vahvistamiseen eivät riitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Myös yliopistoille varattu rahoitus on riittämätön ja tuottavuusohjelman säästöt tulevat tosiasiaa vaikuttamaan myös opetus- ja tutkimushenkilöstöön. Eduskunta edellyttää, että perusopetuksen ja yliopistojen perusrahoitus turvataan.

10. Liikunnan, kulttuurin ja nuorisotoimen rahoituksesta merkittävä osa tulee Veikkauksen tuotoista. Veikkauksen rahoitusrakennetta ollaan muuttamassa siten, että veikkausvoittovaroista katettavaksi esitetään aiemmin budjettivarojen katettuja menoeriä. Tämä on ristiriidassa eduskunnan yksimielisesti säätämän jakosuhtelain kanssa ja on pois edunsaajien osuuksista. Eduskunta esittää, että kehyksessä esitetyt uusia 20 miljoonan euron menoeriä ei siirretä veikkausvoittovaroilla katettaviksi.

11. Liikenteen kehysmäärärahat eivät mahdollista Suomen kilpailukykyä ja työllisyyttä edistävää liikennepolitiikkaa. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustienpidon, perusradanpidon ja joukkoliikenteen määrärahojen korottamiseksi ja että hallitus luopuu jo päätettyjen hankkeiden lykkäämisestä sekä jatkaa rautateiden sähköistämistä.

12. Maatalouden päästöt ovat yksi Itämeren suurimmista saastuttajista. Eduskunta edellyttää, että Itämeren suojelemiseksi ja kuormituksen vähentämiseksi toteutetaan maatalouden ympäristötuen kriittinen puolivälitarkastelu.

Arvopapereiden verottamiseen liittyvien eräiden säännösten muuttamisen yhteydessä nostimme esille pörssiveron käyttöön ottoa (VaVM 9/2007 vp – HE 59/2007 vp, Vastalause 1)

Hallitus esitti varainsiirtoverovapauden laajentamista niin, ettei verovapauden piiriin kuuluvien noteerattujen osakkeiden verovapaus enää olisi sidottu arvopaperipörssissä tapahtuvaksi.

Verovapauden laajentamisella ei ollut suurta taloudellista merkitystä. Varainsiirtoveron menetys arvioitiin muutamana miljoonana euron suuruiseksi. Sen sijaan varsinaisessa arvopaperipörssissä käytävä kauppa on kaikkea muuta kuin vähäistä. Helsingin pörssissä tehdään päivittäin kauppia yli 50 000. Kauppojen arvo nousee tänä vuonna lähes 500 miljardiin euroon, mikä on noin kaksi ja puoli kertaa Suomen bruttokansantuote. Kauppojen määrä ja niiden arvo osoittavat selvästi, että samat arvopaperit ovat useitakin kertoja päivässä kaupan kohteena. Tätä voidaan sanoa myös keinotteluksi. Ostetaan siinä toivossa, että muutaman minuutin kuluttua samat arvopaperit voidaan myydä korkeammasta hinnasta.

Englannissa peritään pörssikaupan yhteydessä veroa 0,5 prosenttia. Kiina otti tänä vuonna 0,3 prosentin pörssiveron käyttöön. Varainsiirtovero taikka transaktiovero ei ole Euroopassa harvinaisuus. Hallitus toteaa tämän lainmuutoksen perusteluissa, että "Kansainvälisesti tarkastellen niissä Euroopan valtioissa, joissa varain-

siirtoveron tyyppinen transaktiovero on käytössä, verokanta on suuruusluokaltaan keskimäärin 0,2—0,3 prosenttia".

Eduskuntakeskusteluissa on jo vuosia esitetty, että varainsiirto palautettaisiin niin sanottuun pörssikauppaan. Vaatimaton 0,1 prosentin vero tuottaisi tämän päivän liikevaihdon mukaan lähes 500 miljoonaa euroa vuodessa. Tällä perusteella sosiaalidemokraattiset valtiovarainvaliokuntaryhmän jäsenet yhtyivät esitykseen.

Perintö- ja lahjaverolain muuttamisen yhteydessä esitimme verohuojennusta leskelle ja alaikäiselle lapselle (VaVM 11/2007 vp – HE 58/2007 vp, Vastalause 1)

Voimassa olevaan perintö- ja lahjaverolain 5 luvun 53 §:ään sisältyy mahdollisuus vapauttaa verovelvollinen veronmaksusta tietyissä poikkeustapauksissa. Veronmaksuun voi myös hakea lykkäystä esimerkiksi maksuvaikeustapauksissa. Verovirasto on lain mukaan ratkaissut hakemuksen, jos poistettavaksi pyydetty määrä on ollut enintään 50 000 euroa. Periaatteellisesti tärkeän asian on voinut ottaa käsiteltäväkseen valtiovarainministeriö tai Verohallitus.

Vanhentuneen perintö- ja lahjaverolain muuttaminen oli mielestämme erittäin ajankohtaista. Oli kannatettavaa, että verotuksesta tehtiin ylipäänsä yksinkertaisempaa poistamalla ylimääräinen veroluokka ja samalla nykyaikaisempaa oli nostaa verosta vapaata osuutta ja korottamalla lesken ja alaikäisen lapsen vähennysoikeuksia.

Verotuksen yhtenä tärkeimmistä peruseriaatteista on veron maksuun määrääminen veronmaksukyyn mukaan. Esimerkiksi tilanteissa, joissa perittävän leski ja alaikäiset lapset jäävät asumaan perheen yhteiseen kotiin, jonka omistussuudesta myös itse perintö koostuu, saattaa veron maksuun paneminen olla kohtuuton taakka perheen lapsille, joiden perimä omaisuus ei vielä ole realisoitunut. Veronmaksun huojennus on tarpeen esimerkiksi kuvatus kaltaisissa tapauksissa.

Alaikäisyysvähennyksen huomattava korottaminen aiheuttaa yllättävän eriarvoiseen asemaan johtavan tilanteen saman perheen lasten välillä, joista osa saattaa jäädä kriittisen 18 vuoden ikärajan ala- ja osa yläpuolelle. Euromääräisesti erilainen verokohtelu saman perheen lasten välillä voi siis perimystilanteessa olla huomattava, vaikka ikäeroa ei olisikaan mainittava. Tämä korostaa kohtuuharkinnan merkitystä. Esimerkiksi rintaperillinen, joka perii vanhempansa juuri ennen täysi-ikäistymistään, on oikeutettu huomattavaan verovähennykseen verrattuna vastaavassa rintaperillisasemassa olevaan sisarukseensa, joka on ikänsä puolesta täysi-ikäinen. Edellä mainittujen tilanteiden lieventäminen veronhuojennuksen keinoin voisi teoriassa tulla kysymykseen yllä selostetun lainkohdan avulla, mutta ongelmana on ollut kyseisen pykälän asema käytännössä lähes kuolleena kirjaimena.

Esitimme, että lakiin sisällytetään auki kirjoitettuna erillisenä veronkannon vapautusperusteena edellä mainittu eriarvoinen asema saman perheen perillisasemassa olevien lasten välillä. Lisäksi esitimme, että lainkohdassa mainitut valtiovarainministeriön määräämät ehdot veronmaksun lykkäämiseksi tai verosta vapauttamiseksi tuli pikimmiten päivittää ja uudistaa siten, että lainkohdan soveltaminen helpottuu ja verosta vapautuminen saa sille aikanaan säädöstä laadittaessa hallituksen esityksessä tarkoitetun konkreettisen sisällön kuolleen kirjaimen aseman sijasta.

Esitimme laajempaa työasuntovähennystä (VaVM 15/2007 vp – HE 57/2007 vp, Vastalause 2)

Hallitus esitti tuloverolain muutoksen yhteydessä otettavaksi käyttöön uusi työasuntovähennys, joka tehdään ansiotuloista. Työntekijällä on oikeus vähentää työpaikkansa sijainnin takia käyttöönsä vuokraaman asunnon vuokra verotuksessa. Vuokra-asunnon lisäksi verovelvollisella on myös vakituinen asunto toisella paikkakunnalla. Muutos oli perusteltu ja edistää työvoiman liikkuvuutta ja tulee monilla paikkakunnilla helpottamaan työvoiman saantia.

Sosiaalidemokraatit halusivat laajentaa verovähennysoikeutta hallituksen esitystä laajemmaksi. Yksinasujien ja avoliitossa elävien asettaminen perheellisiä verovelvollisia huonompaan asemaan ei ollut perusteltua. Jotta vähennyksestä olisi saatu työvoiman kohtaanto-ongelman kannalta mahdollisimman hyvä ratkaisu, olisi työasuntovähennys pitänyt ulottaa samoin vähennysoikeuksin myös yksineläjiin sekä avoliitossa oleviin.

Alkoholiveroon 20 prosentin korotus 12 prosentin sijasta (VaVM 16/2007 vp – HE 60/2007 vp, Vastalause 2)

Alkoholin kokonaiskulutus Suomessa on lamavuosia lukuun ottamatta kasvanut jatkuvasti. Alkoholi on yksi pahimmista kansanterveyttä heikentävistä tekijöistä. Se aiheuttaa vuosittain noin 6 000 henkilön kuoleman. Lisäksi se aiheuttaa työkyvyttömyyttä, muuta sairastavuutta, sosiaalisia ongelmia ja taloudellisia kustannuksia.

Alkoholin yhteiskunnalle aiheuttamat välittömät kustannukset arvioidaan olevan vuositasolla noin miljardi euroa.

Hallituksen esittämä alkoholiveron korotus todettiin sosiaali- ja terveystieteiden yksimielisessä lausunnossa riittämättömäksi suhteessa alkoholipolitiikan tavoitteisiin. Pyrkimyksenä oli saada alkoholijuomien kokonaiskulutus kääntymään laskuun. Alkoholin kulutukseen on todettu vaikuttavan hinnalla ja saatavuudella. Eri asiantuntijoiden mukaan alkoholijuomien hinnankorotusten olisi pitänyt olla kauttaaltaan vähintään 20 prosenttia, jotta sillä olisi ollut todellisia sosiaali- ja terveystieteellisiä olennaisia vaikutuksia.

Alkoholin kulutuksesta lähes puolet johtuu oluesta (lähinnä III-oluesta) ja lähes neljännes muista miedoista juomista (viinit ym.). Kulutuksen rakenne merkitsee sitä, että nykyään yhä useammin alkoholisoitetaan miedoilla juomilla ja että ne synnyttävät yhä suuremman osan alkoholin terveyshaitoista. Hallituksen esittämät korotusprosentit väkeviin (15 %) ja mietoihin juomiin (10 %) eivät näitä haittoja vähennä.

Alkoholiveron 20 prosentin korotuksen myötä valtion verotulot olisivat kasvaneet, koska kulutus laskisi nostoa vähemmän. Alkoholiveronkorotus on aina lisännyt verotuloja. Alkoholiverokertymä on vuodessa noin 1 miljardi euroa. Veron 20 prosentin korotus olisi lisännyt siten verotuloja noin 200 miljoonaa euroa. Kulutuksen laskun jälkeen verotulot olisivat kasvaneet noin 50 - 60 miljoonaa euroa. Matkustajatuonti olisi lisääntynyt jonkin verran, mutta sen taso on niin alhainen, että se olisi leikannut vain osan verotulojen kasvusta. Vuonna 2007 asukasta kohden lasketusta 10,6 litran kokonaiskulutuksesta tilastoimattoman alkoholin osuus oli alle 18 prosenttia

Polttoaineverojen nosto ympäristöystävällisemmin ja sosiaalisesti oikeudenmukaisemmin (VaVM 17/2007 vp – HE 61/2007 vp, Vastalause 2)

Polttoaineverojen prosentuaalisesti samansuuruisella korotuksella olisi voitu parhaiten vaikuttaa liikenteen päästöihin. Hallituksen esityksessä tämä näkökohta puuttui kokonaan, koska juuri polttoaineveroon sisältyvää hiilidioksidin perusteella määräytyvää lisäveroa nostetaan prosentuaalisesti sekä bensiinissä että dieselissä yhtä paljon.

Meidän esityksellä sekä bensiinin että dieselin perus- ja lisäveroa olisi nostettu prosentuaalisesti yhtä paljon. Perusvero olisi noussut molemmissa laaduissa noin 6 prosenttia ja lisävero 13 prosenttia. Tällä tavalla tehty korotus olisi ollut ympäristön kannalta hyvä vaihtoehto, koska pienempipäästöisten dieselkäyttöisten autojen käyttöä ei olisi pitänyt ainakaan verotuksella rangaista. Dieselmoottoreiden muita suurempia hiukkaspäästöjä olisi pitänyt samanaikaisesti pyrkiä vähentämään mm. edistämällä hiukkassuodattimen käyttöä.

Yhtäläinen verokohtelu olisi tukenut joukkoliikennettä hallituksen esitystä paremmin. Suomessa dieselöljyn käytöstä, joka on yhteensä noin 2,5 miljardia litraa vuodessa, henkilöautot käyttävät noin 21 prosenttia, muu käytetään kuorma-, paketti- ja linja-autoissa. Valtaosa dieselöljyn veronkorotuksesta kohdistuu siten elinkeinoelämän kuljetuskustannuksiin ja joukkoliikenteeseen eikä henkilöautoihin.

Hallituksen esityksessä veron ja veronkorotuksen maksumiehiksi joutuvat bussimatkustajat ja erityisesti syrjäseutujen joukkoliikennettä käyttävät matkustajat, kun matkalipun hinta nousee. Tuntuu jopa uskomattomalta rangaista kuluttajia puhtaamman kulkumuodon käytöstä.

Me emme olisi tehneet ensimmäisen sähköveroluokan korotusta. Ensimmäiseen sähköveroluokkaan kuuluvat kotitaloudet ja palvelualojen yritykset. Päästökauppajärjestelmä ja polttoaineiden hinnan nousu nostavat energian hintaa reippaasti tulevina vuosina. Arvioiden mukaan sähkön hinta on ilman energiaverojen lisäystäkin nousemassa selvästi ja tukkumarkkinahinnan on arveltu jopa kaksinkertaistuvan. Sähkön hintaa nostavat toisaalta päästöoikeuksien hinnan voimakas nousu uuden päästökauppakauden alkaessa ja toisaalta vesitilanteen normalisoituminen Pohjoismaissa. Veronkorotukset nostavat siten erityisesti kotitalouksien asumiskustannuksia.

Neljännessä lisätalousarviossa olisi pitänyt panostaa enemmän liikenteeseen ja joukkoliikenteeseen (VaVM 22/2007 vp – HE 131/2007 vp ja HE 156/2007 vp, Vastalause 1)

Merenkulun turvallisuuteen ja toimintaedellytysten parantamiseen kohdistuvia teemahankkeita olisi pitänyt toteuttaa suunnilleen 15 000 000 euron ylikatteen verran, joita valtio on perinyt viime vuosina väylämaksuina. Väylämaksulain perustelujen mukaan perityt maksut tulee käyttää väylänpitoon.

Perusradanpidon merkittävin ongelma oli korvausinvestointeihin ehdotettujen määrärahojen vähäisyys, joka vaikutti suoraan myös liikenneturvallisuuteen. Rataverkko ei voinut edelleenkään toimia tehokkaasti ja turvallisesti esitetyllä rahoitustasolla. Lisätalousarviossa määrärahaan ehdotettiin 2 566 000 euroa lisäystä tasoriste-

yksien poistamiseen. Lisäyksellä voidaan poistaa ainoastaan noin 4-6 tasoristeystä, kun poistettavia tasoylikäytäviä oli vielä noin 3 000. Tämän vuoksi esitimme että, lisäyksenä olisi otettu 10 000 000 euroa erityisesti tasoristeyksien poistamiseksi.

Hyväksyessään vuoden 2006 talousarvion eduskunta edellytti, että joukkoliikenteen tuki ulotetaan koskemaan myös pääkaupunkiseudun, Tampereen ja Turun seudun joukkoliikennettä.

Myös haja-asutusalueiden joukkoliikennepalvelut vaativat sekä kehittämistä että taloudellisia resursseja. Joukkoliikennetukia puolsivat ennen kaikkea ympäristöpoliittiset ja liikenneturvallisuuteen liittyvät syyt. Lähtökohtaisena tavoitteena oli, että tukien avulla lippujen hinnat halpenevat ja käyttäjämäärät kasvavat, kun joukkoliikennetukien määrärahaa olisi korotettu 5 000 000 eurolla.

Ryhmän vastalause vuoden 2008 talousarvioon (VaVM 25/2007 vp – HE 62/2007 vp, HE 157/2007 vp, Vastalause 1)

Sosialidemokraattien vaihtoehtoinen budjettilinjaus oli vastuullisempi ja tulonjaollisesti oikeudenmukaisempi kuin hallituksen budjettiesitys. Budjettilinjauksemme tuki kuntien taloutta ja olisi vahvistanut kansalaisten uskoa tulevaisuuteen, mikä olisi vähentänyt kuntien tarvetta lisävelanottoon ja verojen kiristämiseen. Jo vaaliohjelmassamme vaadimme suurempia satsauksia hyvinvointipalveluihin. Hyvän talouskasvun hedelmiä pitää käyttää jo tällä vaalikaudella kansalaisten hyväksi. Hallituksen arvovalinnat eivät mielestämme olleet oikeita.

Hallitus puolestaan katsoi julkista taloutta valtiokeskeisesti ja siirtää omat velvoitteensa kunnille, jolloin kuntien peruspalvelut vaarantuvat. Hallituksen linja köyhdyttää kuntia. Se johtaa siihen, että valtiovelka kyllä lyhenee, mutta kuntien velkaantuminen kiihtyy.

Hallitus ajaa kuntatalouden ahtaalle. Sen palvelusatsaukset ovat riittämättömät ja sen kehys on epäonnistunut. Hallitus on tiedostanut tämän itsekkin ja se tuo ensi vuoden menoja lisäbudjeteilla eduskuntaan. Sosialidemokraatit esittivät 600 miljoonan euron lisärahaa kuntien valtionosuuksiin. Hallituksen esittämä 150 miljoonan euron määräraha on riittämätön julkisten palvelujen kehittämiseen.

Suomalainen yliopistopolitiikka on nojannut alueellisesti kattavaan yliopistoverkkoon, jossa jokainen yliopisto pyrkii tekemään huipputason laadukasta tutkimusta ja opetusta. Porvarihallitus kurjistaa yliopistojen taloudellisia näkymiä, vaikka se aikoo sijoittaa satoja miljoonia uuden innovaatioyliopiston säätöpääomaan.

Työvoiman osaamistason parantaminen on tärkeä osa työelämän muutosturvaa. Noste-ohjelman jatkaminen olisi antanut vähän koulutetuille tai vanhentuneen tutkinnon varassa oleville ihmisille uskoa paremmasta tulevaisuudesta. Osaavan työvoiman tarjonnan varmistamiseksi tulee työvoimapolitiikkaan ja -koulutukseen panostaa riittävästi. Aikuiskoulutusta tulee uudistaa ja esimerkiksi ammatillisen koulutuksen tarjontaa parantaa.

Työllisyysperusteiset investointituet ovat olleet huomattava apu rakennemuutosten hallinnassa ja vaikeimmilla työttömyysalueilla. Investointirahoilla on tuettu esimerkiksi Lapin matkailun kehittymistä ja Pohjois-Karjalan rakennemuutosten hallintaa. Investointimäärärahoja ei olisi saanut leikata, vaan niiden taso olisi pitänyt säilyttää vuoden 2007 tasolla.

Meidän mielestä ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistäminen ovat keskeisiä tekijöitä, kun etsitään ratkaisuja työttömyyteen ja työvoimapulaan. Infrastruktuurihankkeet luovat edellytyksiä elinkeinotoiminnan kehittämiselle ja yritysten sijoittumiselle. Eduskunnan yksimielisesti hyväksymiä liikennehankkeita ei olisi saanut lykätä. Viime vaalikaudella oppositiossa ollut Kokoomus vaati jopa hankkeiden kiirehtimistä. Suomalaisen elinkeinoelämän ja kilpailukyyn vahvistaminen sekä ympäristöpolitiikan tukeminen puoltavat liikennehankkeiden toteuttamista. Yksi kiireellisimmistä ja pääkaupunkiseudun kuntien yksimielisesti ykköshankkeena ajamista ratahankkeista on Vantaalle sijoittuva Kehärata.

Asuntopulan ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman vuoksi tarvitaan tehokkaita toimia riittävän vuokra-asunto- ja tonttitarjonnan turvaamiseksi. Vuoden 2008 talousarvio jäi tässä tavoitteessa puolitehen.

Hallituksen veropolitiikka antoi rikkaille ja kiristää pieni- ja keskituloisten käytettävissä olevia tuloja. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja arjen turva eivät toteutuneet hallituksen esityksissä. Sosialidemokraattien mielestä verotettavien kohteiden määrä on pidettävä jatkossakin laajana, jotta verotuksen taso voidaan pitää mahdollisimman alhaisena.

Verotuksen toinen keskeinen periaate on oikeudenmukaisuus. Oikein ajoitetulla ja kohdennetulla verotuksella voidaan vaikuttaa työllisyyden lisäksi tulonjakoon, ympäristöön, terveyteen ja talouden kilpailukykyyn. Työn

verotuksen alentaminen on kohdistettava pieni- ja keskituloisiin. Hallituksen linjauksissa ei näitä painopisteitä näkynyt.

Maksujen ja verojen korotukset heikentävät palkansaajien ja erityisesti lapsiperheiden taloudellista asemaa. Hallitus ei kohentanut kaikkein köyhimpien lapsiperheiden tilannetta. Kotitalouksien sähköveron korotus kiristää tavallisten palkan- ja eläkkeensaajien talouksia tarpeettomasti.

Kasvanut lapsiperheköyhyys on yhteiskunnallinen ongelma. Sosialidemokraatit esittivät toimeentulotuen lapsen perusosan nostamista ja ensimmäisen lapsen lapsilisän korottamista. Hallituksen esitys lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen nostamisesta 10 eurolla ei auta kaikkein köyhimpiä, koska se leikkaa toimeentulotulotukea.

Socialidemokraatit vaativat lisäpanostuksia kouluterveydenhuollon laatusuosituksen toimeenpanemiseksi. Erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa olisi pitänyt nostaa opiskelijaterveydenhuollon tukea.

Toimeentulotuesta on muodostunut täydentävä toimeentulon lähde monelle työmarkkinatukea saavalle työttömälle. Toimeentulotuki riippuvuuden vähentämiseksi olisi pitänyt työmarkkinatuen tasoa nostaa. Peruspäivärahan ja ansiosidonnaisen työttömyysturvan kytköksen kautta työmarkkinatuen nosto olisi nostanut myös näitä etuuksia.

Socialidemokraattien mukaan eläkeläisten asumistukea oli korotettava ja samalla koko asumistukijärjestelmään on selkeytettävä osana laajempaa sosiaaliturvauudistusta.

Socialidemokraatit kannattivat suurten kaupunkien joukkoliikenteen tukea ja sen aikaistamista alkamaan jo vuoden 2008 alusta. Ehdotimme myös kokeiluluontoisesti maksutonta joukkoliikennettä lapsille ja nuorille.

Asuintalojen energiatehokkuutta olisi pitänyt edelleen tuntuvasti parantaa erityisesti pientalojen osalta, jotka muodostavat lämmitysenergian suurimman kuluttajaryhmän. Kotitalouksia tulee kannustaa energiansäästöön tukemalla pientalojen lämmitysenergian muutosinvestointeja. Perheasuntojen kalleus ja vaikea saatavuus suurissa kaupungeissa ovat osaltaan aiheuttaneet yhdyskuntarakenteen hajomista. Tämä on ympäristön kannalta kielteistä.

Itämeri on yksi maailman saastuneimmista meristä. Itämereen laskevaa ravinnekuormaa tulisi kiireesti vähentää. Socialidemokraatit vaativat maatalouden tukien tehokkaampaa sitomista ympäristövelvoitteisiin. Lähialueyhteistyö on otettava vakavasti, etenkin Venäjän, Puolan ja Baltian maiden maataloudet tehostuvat. Vesien- ja merten suojeleminen on otettava vahvemmin mukaan EU:n maatalouspolitiikkaan, mm. ottamalla ravinnetaselaskelmat pakollisiksi toimenpiteiksi.

Vastalauseeseen liitetyt ponnet:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus korottaa yliopistoille varattua määrärahaa valtion tiede- ja teknologianeuvoston esittämälle tasolle. Hallituksen myöntämä määräraha on riittämätön tulevaisuutta ajatellen. Yliopistopetuksen ja tutkimuksen perusrahoitus tulee nostaa vastaamaan yliopistoille asetettuja opetuksen ja tutkimuksen kehittämisvaatimuksia.
2. Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa veropoliittista linjaansa oikeudenmukaisempaan suuntaan niin, että verotus perustuu veronmaksukykyyn ja veropohja pidetään laajana ja tiiviinä eikä suurten omaisuuksien haltijoita vapauteta perintöverosta. Veropolitiikalla pitää edistää oikeudenmukaista tulonjakoa ja tukea työllisyyttä.
3. Vuoden 2008 talousarvioesityksessä koulutuksen painopiste siirtyi yksityiskouluihin. Kilpailukykyemme perustuu kuitenkin yleiseen, yhtäläiseen ja tasa-arvoiseen koulutukseen. Eduskunta edellyttää, että valtion ammatillisten erityisoppilaitosten nykyinen omistusrakenne pitää säilyttää.
4. Tuottavuusohjelmassa pitää pyrkiä valtion toiminnan tuloksellisuuden parantamiseen, jossa korostuvat palvelujen laatu, vaikuttavuus ja valtion henkilöstön työhyvinvoinnin samanaikainen kehittäminen. Tuottavuusohjelma ei saa merkitä pelkästään henkilöstömäärän supistamista ja toimintojen ulkoistamista. Pelkkä henkilöstön vähentäminen aiheuttaa turvallisuuden vaarantamista, työkuormituksen kasvua, työssäjaksamisen ongelmia ja sairauslomia.
5. Suomen Itämeren suojeleohjelman tavoitteita ja toimia tulee tarkentaa ja tiukentaa. Hallitus ei vielä esitä riittäviä toimia Itämeren rehevöitymisen torjumiseksi. On tehostettava Itämeren maiden lähialueyhteistyö-

tä. Maatalouden päästöt ovat yksi Itämeren suurimmista saastuttajista. Eduskunta edellyttää, että Itämeren suojelemiseksi ja kuormituksen vähentämiseksi toteutetaan maatalouden ympäristötuen kriittinen puolivälitarkastelu.

6. Liikennepolitiikan on perustuttava pitkäjänteiseen suunniteluun, ja siinä tulee korostua liikenneturvallisuus, elinkeinoelämän toimintaedellytykset sekä ympäristökysymykset tasapuolisesti koko maassa. Hallituksen myöntämät määrärahat eivät tätä kuitenkaan tue. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustienpidon, perusradanpidon ja joukkoliikenteen määrärahojen korottamiseksi ja että hallitus luopuu jo aloitettavaksi päätettyjen hankkeiden lykkäämisestä.

7. Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta erityisesti lasten ja nuorten sekä vanhusten ja vammaisten julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen parantamiseksi, kansalaisten tasavertaisuuden vahvistamiseksi omaishoidossa ja henkilökunnan riittävyyden varmistamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa.

8. Eduskunta edellyttää, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja ei koroteta eikä lääkehuoltoon liittyviä uudistuksia tehdä, ennen kuin sosiaali- ja terveystalouden ja lääkekustannusten maksukattoa koskevat päätökset on tehty. Pienituloisten ja paljon sairastavien henkilöiden mahdollisuus hakeutua asianmukaiseen hoitoon on turvattava. Indeksistodonnaisuuden sijasta palvelujen rahoituksen kannalta tärkeitä asiakasmaksuja voidaan tarkistaa nykyistä johdonmukaisemmin silloin, kun kustannustasossa on tapahtunut merkittävä muutos.

9. Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää työllisyysmäärärahoja ja työllisyysperusteisia investointimäärärahoja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi, rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi sekä rakenneuudistuspäätöksien tukemiseksi. Heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten asemaa ei saa heikentää. Ammatilliseen koulutukseen ja ammatilliseen aikuiskoulutukseen tulee osoittaa lisävoimavaroja.

10. Jotta vuokra-asuntotuotanto lähtisi käyntiin, on korkotuen ehtoja parannettava selkeästi ja toimiin ryhdyttävä välittömästi. Pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa on valtava tarve kohtuuhintaisille vuokra-asunnoille. Valtion tehtävä on huolehtia, että niitä syntyy vastaamaan kasvavaa kysyntää. Tämän vuoksi eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin korkotuen ehtojen selkeäksi parantamiseksi.

11. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo välittömästi eduskuntaan esityksen opintotukilain muutoksesta, jotta opintorahan korotukset voidaan aikaistaa tulevaksi voimaan heti.

12. Eduskunta edellyttää, että hallitus noudattaa eduskunnan aikaisemmin laatimia linjauksia Puolustushallinnon rakennuslaitoksen uudistuksesta.

13. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen, jolla kunnallisveron perusvähennys nostetaan 1 480 eurosta 2 000 euroon. Valtion on kompensoitava perusvähennyksen korotuksen aiheuttama verotulomenetykset kunnille. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin: koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto.

14. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen työsuhdematkalipun verotusarvon pienentämisestä 50 prosenttiin, jolloin verotulokertymä vähenee 7 000 000 euroa.

15. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen Windfall-verosta, jolloin verotulokertymä kasvaisi 375 000 000 euroa.

16. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen jäteveron laajentamisesta, jolloin verotulokertymä kasvaisi 40 000 000 euroa.

10.5 Hallintovaliokunta

Valiokunta antoi 16 mietintöä ja 30 lausuntoa.
Valiokuntavastaava Rakel Hiltunen.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Kuntien valtionosuuslain 27 §:n, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:n sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 ja 28 §:n muuttaminen (HaVM 13/2007 vp)

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valtionosuusprosentteista, jotka määrittelevät valtion ja kuntien välisen kustannusten jaon koko maan tasolla sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä opetustoimessa ja kirjastossa vuosina 2008-2011. Esityksen mukaan valtion ja kuntien välinen kustannusten jako säilyisi nykyisellään. Valtionosuus olisi koko maan tasolla laskettuna 31,77 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisista kustannuksista. Kuntien osuus mainituista kustannuksista olisi tällöin vastaavasti 68,23 prosenttia. Opetustoimessa ja kirjastossa valtionosuus olisi 41,89 prosenttia opetustoimen ja kirjaston yksikköhintojen perusteella lasketuista valtakunnallisista valtionosuuden laskennallisista perusteista. Kunnan rahoitusosuus opetustoimessa ja kirjastossa olisi siten 58,11 prosenttia. Mainittuja valtionosuusprosentteja sovellettaisiin myönnettäessä kunnille valtionosuuksia vuosina 2008-2011.

Sosialidemokraattien mukaan valtion talous on tuntuvasti ylijäämäinen. Samanaikaisesti kuntien menot kasvavat. Pelkästään tänä vuonna yli 100 kuntaa on ilmoittanut korottavansa veroprosenttiaan. Vaikka palvelututannon tehostaminen on paikallaan, se ei saa tarkoittaa kunnallisten palveluiden heikentämistä. On olennaisen tärkeää turvata kunnissa riittävät sosiaali- ja terveydenhoitopalvelut sekä opetus- ja kulttuuritoimen peruspalvelut kasvavista kustannuspaineista huolimatta. Korotuksen suurimpana maksajana eivät kuitenkaan saisi olla veronmaksajat kohonneen kunnallisveroprosentin kautta, sillä kunnallisveron ollessa tasavero pienituloiset maksavat palveluistaan suhteessa suurituloisia enemmän.

Oleellista on kuntien kyky turvata palveluiden saatavuus, mikä edellyttää kykyä riittävään palvelutuotantoon joko yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa. Tarkoituksenmukaisten hoito- ja hoivapalveluiden tuottaminen vaatii vahvojen peruskuntien rakentamista siellä, missä nykyiset kunnat eivät kykene näitä tehtäviä hoitamaan. Tähän tulee pyrkiä vahvistamalla kuntarakennetta ja tukemalla kuntien omaa tulopohjaa. Tämän lisäksi tarvitaan kuitenkin valtion rahoituksen turvaamista, jotta palveluhaasteeseen pystytään vastaamaan kestävästi.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen käynnistäneen puitelain tarkoituksena on vahvistaa kuntien veropohjaa. Valiokunnassa käsiteltävät lakiehdotukset eivät vahvista kuntien tilannetta leikkaamalla kuntien valtionosuusprosenttia. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusprosentti pitää ensi vuonna säilyttää vuoden 2007 tasolla eli 33,88 prosentissa. Valtionosuusprosentin säilyttämisen kustannusvaikutus olisi arviolta 458 miljoonaa euroa vuodessa. Mainitun valtionosuusprosentin säilyttäminen nykytasolla on linjassa puitelain mukaisen kuntien veropohjan vahvistamisen kanssa. Vastaava tason säilytys tulee tehdä myös kunnan rahoitusosuuteen opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusprosentti tulee siten säilyttää 45,3 prosentissa. Tämä lisäisi opetustoimen valtionosuuksia noin 230 miljoonalla eurolla.

Kun kustannuspaineet lisääntyvät kaikissa kunnissa, talousvaikeuksiin joutuvat ensin muuttotappioiset ja vanhusvoittoiset kunnat, joiden on vaikeampi kompensoida kunnan omarahoitusosuuden kasvua veronkorotuksin. Hallitus on lisätalousarviossaan kohdentamassa 150 miljoonaa euroa kuntien valtionosuuksiin. Lisäys ei ole missään määrin riittävä. Oppositio puolueiden eduskuntaryhmät ovat tehneet yhteisen talousarvioaloitteen ([TAA 52/2007 vp](#)) 600 miljoonan euron määrärahalisäyksestä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuksiin. Hallituksen lisäyksen jälkeenkin tulisi mielestämme vielä 450 miljoonan euron panostus suunnata kuntien valtionosuuksiin. Tämä jakautuisi asukasluvun mukaan tasaisesti kuntien kesken, mikä varmistaisi eri asemassa olevien kuntien yhdenvertaisuuden toteutumisen.

Vastalauseen allekirjoittaneet eivät kannattaneet myöskään julkisen terveydenhuollon asiakasmaksujen nostamista. Jos näin kuitenkin päätetään tehdä, oli allekirjoittaneiden mielestä välttämätöntä, että asiakasmaksutulot saadaan käyttää kuntien tarpeisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden parantamiseksi. Allekirjoittaneet yhtyivät edelleen hallintovaliokunnan valtiontalouden tarkistetuista cheyksistä antamassaan lausunnossa ([HaVL 8/2007 vp](#)) esittämään selkeään ja yksimieliseen kantaan, jonka mukaan, mikäli asiakasmaksuja tarkistetaan, valiokunnan mielestä kertymän tulee jäädä kunnille.

Vaikka kuntien valtionosuusjärjestelmä perustuu laskennallisiin, yleiskatteisiin valtionosuuksiin, valiokunnan olisi tullut kiinnittää selkeästi huomiota siihen, että kuntien saamat opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet eivät ole kasvaneet palvelutarpeita ja kustannuskehitystä vastaavalla tavalla. Useissa maakunnissa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet ovat asukasta kohden vähentyneet. Tämän on ennustettu jatkuvan edelleen ensi vuonna. Kuntien saamien valtionosuuksien vähentyminen johtuu muun muassa voimakkaasti kasvaneesta opetus- ja kulttuuritoimen asukaskohtaisesta rahoitusosuudesta sekä myös opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmässä käytössä olevasta ylläpitäjämallista.

Vastalauseen allekirjoittaneet katsoivat, että kuntien toimintaedellytykset lakisääteisten opetus- ja kulttuuritoimen tehtävien hoitamiseen ja rahoittamiseen ovat heikentyneet. He edellyttivät, että sisäasiainministeriön asettamassa kuntien rahoitusta ja valtionosuusuudistusta valmisteleavassa työryhmässä tulee huomioida myös kuntien opetus- ja kulttuuritoimen lakisääteisten tehtävien rahoituksen riittävyys.

Vastalauseen allekirjoittivat valiokunnan veturi Rakel Hiltunen, Johanna Ojala-Niemelä, Valto Koski ja Tuula

Väätäinen. Muista puolueista sosialidemokraattien vastalauseeseen yhtyvät vasemmistoliiton Unto Valpas ja perussuomalaisten Pirkko Ruuhonen-Lerner.

10.6. Lakivaliokunta

Valiokunta antoi 10 mietintöä ja 16 lausuntoa.
Valiokuntavastaava Tero Rönni.

Vuoden aikana valiokunta puolsi lausunnollaan esimerkiksi uutta lakia Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta liittyen sen toiminnan laajentamiseen. Muut mietinnöt liittyivät muun muassa rikoksista epäiltyjen luovuttamiseen Euroopan Unionin ja Yhdysvaltojen välillä, sekä kahdenvälisen elatusvelvollisuuden täytäntöön panemisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä. Valiokunnan sosialidemokraattiset edustajat eivät vuoden aikana tehneet vastalauseita tai jättäneet eriäviä mielipiteitä valiokunnan mietintöihin tai lausuntoihin.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

10.7. Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valiokunta antoi 17 mietintöä ja 20 lausuntoa
Varapuheenjohtaja Saara Karhu

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

HE 115/2007 vp. Laki meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta
LiVM 13/2007 vp **Vastalauseemme perustelut**

Esityksen tarkoituksena on turvata suomalaisten merenkulkijoiden työllisyyttä ja sitä, että alan asiantuntijuus pysyy Suomessa. Suomalaiselle merenkululle ja koko maan huoltovarmuudelle on erittäin tärkeää, että merenkulkualan osaamista ei menetetä. Tämän vuoksi on huolehdittava siitä, että suomalaisen merenkulun koulutuksen järjestämisestä ei luovuta, sekä siitä, että merenkulkuala säilyy edelleen houkuttavana vaihtoehtona nuorten uravalinnoissa. Mielestämme lakiehdotuksen kolmas luku romutti edellä mainitut perustellut tavoitteet.

Työ- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntoon sisältyneessä eriävässä mielipiteessä nostettiin perustellusti esiin, että nyt käsiteltävä hallituksen esitys ei rajaudu koskemaan pelkästään elinkeinopoliittisia kysymyksiä. Eriävässä mielipiteessä esitettiin, että tukilainsäädännön yhteyteen ei tulisi kytkeä työoikeudellista sääntelyä. Yhdyimme työ- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntoon sisältyneen eriävän mielipiteen näkemykseen, että esityksen kolmas luku vaarantaa työmarkkinoiden sopimisjärjestelmän ja pelisääntöjen keskeisiä kohtia. Kyseisessä luvussa esitetään mahdollisuutta sopia toisin työehdoista, joista kansallisessa lainsäädännössä - merimies-, merityöaika- ja merimiesten vuosilomalaisissa sekä yhteistoimintalaisissa - on erikseen säädetty. Tällainen pois-sulkeminen ei mitenkään ole perusteltua. Suomalaisella aluksella työskentelevän työntekijän sulkeminen pakottavan lainsäädännön ulkopuolelle sotii tasa-arvoa vastaan.

Suomalaisessa sopimisyhteiskunnassa sopijaosapuolet ovat keskenään tasaveroisia. Järjestelmä takaa aidon sopimisen. Jos tällainen sopimisoikeus annetaan ulkomaiselle yhdistykselle, jonka edustuksellisuudesta ei ole edes täyttä varmuutta, vaarannetaan työmarkkinajärjestelmän keskeisiä periaatteita. Tämä voi tarkoittaa käytännössä halpatyövoiman käytön ja sosiaalisen polkumyynnin laillistamista. Ammattijärjestöllä tulisi aina olla luonnollinen linkki joko käsillä olevaan alaan tai ammattikuntaan.

Edelleen huomautimme, että kansainväliset sopimukset (ILO, EU) eivät takaa työntekijälle vielä mitään, eivät edes vähimmäisehtojen täyttymistä. Esimerkiksi kaikkein keskeisin ehto, palkkaus, jää kokonaan auki. Mikään vähimmäispalkanormi ei turvaa työntekijän asemaa, sillä ILO:n antaman suosituksen mukainen palkanormi ei ole tasoltaan kuin kymmenesosa pohjoismaisesta palkkatasosta. Kansalaisuus ei liene laillinen peruste poiketa ns. normaaleista työehdoista, tuskimpa asuinpaikkakaan.

kyseenalaistimme myös, kuinka kauan Suomen valtion intresseissä on tukea valtion verorahoilla ulkomaisia merenkulkijoita, jos työnantaja päätyy korvaamaan suomalaiset merenkulkijat muulla työvoimalla. Valiokunnan mietintöön sisältyvä lausuma numero 2 on oikean suuntainen velvoittaessaan hallitusta aktiivisuuteen EU:ssa, mutta ei mielestämme riitä turvaamaan suomalaisten merenkulkijoiden työpaikkoja eikä palkkatasoa.

Lakiehdotus ei mielestämme ehdotetussa muodossaan takaa suomalaisen merenkulun ammattitaidon säilymistä, suomalaisia työpaikkoja eikä alan työmahdollisuuksia niin, että alan houkuttelevuus säilyisi.

10.8. Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valiokunta antoi 10 mietintöä ja 17 lausuntoa.
Valiokuntavastaava Lauri Kähkönen.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakia muutettiin sosialidemokraattien esitysten pohjalta (MmVM 10/2007 vp - HE 112/2007 vp)

Kaikkien EU:n jäsenmaiden allekirjoittaman Euroopan perustuslakisopimuksen sisältämän III osan 124 artiklan mukaan ikään perustuva syrjintä on kielletty. Säännös sai aikoinaan suomalaisten jäsenten ehdotuksesta sopimuksessa melkein pä saman sisällön kuin Suomen perustuslain 6 §. Vastaava syrjimättömyysperiaate sisältyy myös EY:n perustamissopimuksen 13 artiklaan.

EU:n omia maataloustukia sääntelevässä normistossa ei ikärajoja pääsääntöisesti käytetä. Näin ollen ikärajan käyttö tässä yhteydessä on oikeudelliselta perustaltaan kyseenalaista.

Me esitimme, että ikävaatimukset piti säilyttää voimassaolevan lain tasolla (18 – 65 vuotta). Tällä tavalla voidaan parhaiten turvata saamelaiseen kulttuuriin kuuluva poronhoito. Saamelaisessa porotaloudessa investoinnit ovat yleensä suhteellisen pieniä ja ne koskevat paimentamiseen liittyvän kaluston hankkimista kuten mm. moottorikelkkojen ja mönkijöiden. Saamelainen poronhoito poikkeaa siis selvästi maatalouden suurista maa- ja rakennusinvestoinneista. Ikärajan alennus olisi poistanut saamelaisporonhoidosta sen taitavimmat osaajat ja uhkasi siten poronhoitokulttuurin välittymistä uusille sukupolville.

Valiokunnalle toimitetun selvityksen ja esitetyn muutoksen vähäisyydestä johtuen valiokunta piti tarkoituksenmukaisena sosialidemokraattien linjausten mukaan pysyttää rahoitustukien myöntämisen ikärajana entistä 65 -vuotta.

10.9. Puolustusvaliokunta

Valiokunta antoi yhden mietinnön ja 6 lausuntoa.
SDP:n vastaava Reijo Laitinen

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Puolustusvaliokunta käsitteli muun muassa asevelvollisuuslakia.

10.10. Sivistysvaliokunta

Valiokunta antoi 13 mietintöä ja 12 lausuntoa.
Sosialidemokraattisen ryhmän vastuuhenkilönä valiokunnassa toimi edustaja Jutta Urpilainen.

Mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta (HE 6/2007 vp - SiVM 1/2007 vp)

Hallituksen esitys: opintotukea myönnettäessä sovellettavia vanhempien tuloaroja korotetaan 30 prosentilla. Lakiehdotus parantaa erityisesti pienituloisista perheistä tulevien nuorten asemaa. Alle 20-vuotiaiden toisen asteen opiskelijoiden opintotukeen vaikuttavat vanhempien tulot. Valiokunnan mielestä riippuvuutta vanhempien tuloista tulee itsenäisesti asuvilla alle 20-vuotiailla toisen asteen opiskelijoilla edelleenkin vähentää. Tavoitteena on vanhempien tulositonnaisuudesta luopuminen tulevaisuudessa.

Socialidemokraattien sivistysvaliokunnan mietinnön vastalauseessa tuotiin esille, että opintotukijärjestelmässämme alle 20-vuotiaat itsenäisesti asuvat toisen asteen opiskelijat on asetettu eriarvoiseen asemaan alle 20-vuotiaiden korkeakouluopiskelijoiden kanssa. Alle 20-vuotiaat toisen asteen opiskelijat saavat opintotukea ainoastaan tarveharkinnan mukaan vanhempien tulotasosta riippuen, vaikka he asuisivat itsenäisesti ja olisivat

täysi-ikäisiä. Samoin ei ole korkeakouluopiskelijoiden suhteen: he saavat täyden opintotuen ilman vanhempien tuloihin kytkeytyvää tarveharkintaa.

Sosialidemokraattien mielestä keinoitekoisten vanhempien tulorajojen ylläpitäminen 18- ja 19-vuotiailla itsenäisesti asuvilla ei ole periaatteellisesti oikein. 18–19-vuotias toisen asteen opiskelija voi jäädä tyhjän päälle ja joutua keskeyttämään opintonsa.

Sosialidemokraatit vaativat, että opintotukijärjestelmän perusajatus, oikeus opiskella kokopäiväisesti, on ulottettava koskemaan myös itsenäisesti asuvia 18–19-vuotiaita toisen asteen opiskelijoita. Opintotukilaista on täten poistettava 19 pykälän kirjaus vanhempien tulojen vaikutuksesta 18- ja 19-vuotiaiden opintorahaan.

Hallituksen esitys laeiksi opintotukilain sekä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta (HE 64/2007 vp - SiVM 8/2007 vp)

Eduskunta hyväksyi opintotukilainmuutoksen. Itsenäisesti asuvan täysi-ikäisen korkeakouluopiskelijan kuukausittainen opintoraha nousee 15 prosentilla eli nykyisestä 259,01 eurosta 298 euroon. Muussa kuin korkeakoulussa opiskelevan itsenäisesti asuvan täysi-ikäisen opiskelijan opintoraha nousee 15 prosentilla eli nykyisestä 213,60 eurosta 246 euroon. Korotus on 15 prosenttia myös silloin, kun opiskelija opiskelee korkeakoulussa, on alle 18-vuotias ja asuu itsenäisesti tai asuu vanhemman luona ja on 20 vuotta täyttänyt.

Opiskelijan omia tulorajoja korotetaan 30 prosentilla. Lait tulevat voimaan vuoden 2008 alussa, mutta uusia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin vasta 1 päivästä elokuuta 2008.

Sosialidemokraatit vaativat talousarvioaloitteessaan, että opintorahan korottamista aikaistetusti jo 1.1.2008 alkaen, koska opintorahan jälkeenjääneisyys on ongelma, joka on pikaisesti korjattava.

Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain 27 §:n, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 §:n sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 ja 28 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 83/2007 vp) täydentämisestä (HE 83/2007 vp, HE 155/2007 vp - HaVM 13/2007 vp)

Laissa mm. määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetustoimen ja kirjaston valtionosuusprosentit vuosille 2008–2011. Kuntien ja valtion välinen kustannustenjaon tarkistaminen tehdään nyt uusimuotoisena. Valtionosuuden määräytymisperusteina käytettävät laskennalliset kustannukset ja yksikköhinnat tarkistetaan nyt suoraan lain nojalla toteutuneiden kustannusten mukaisiksi ja indeksikorotukset tehdään täysimääräisinä.

Samassa yhteydessä eduskunta hyväksyi myös kunta-alan palkkaratkaisusta kunnille aiheutuvien lisäkustannusten tukemisen. (Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksien korotus 150 miljoonaa euroa sekä 18 miljoonan euron erä tuloksellisuuden edistämiseen.)

Sosialidemokraattien eriävässä mielipiteessä sivistysvaliokunnan lausuntoon todetaan, että kuntien vastuulla olevat peruspalvelut rahoitetaan nykyisin pääosin kuntien verotuloilla. Valtionosuudet kattavat noin 19 % kuntien järjestämän opetus- ja kulttuuritoimen kustannuksista.

Lisäksi kunnat rahoittavat asukaskohtaisella rahoitusosuudella myös kuntayhtymien sekä yksityisten ja valtion järjestämää toimintaa. Rahoitusosuus kerätään kaikilta kunnilta riippumatta siitä, paljonko kunnan asukkaat palveluita käyttävät. Valtio ei osallistu täysimääräisesti indeksikorotusten rahoittamiseen. Valtionosuusprosenttia esitetään alennettavaksi ja menojen kasvu siirretään kuntien rahoitusvastuulle.

Tänä ja ensi vuonna kunnilla keskimäärin menee vielä kohtuullisen hyvin. Kuntatalouden kustannusten ennakoitua suurempi nousu kiristää kuntien taloutta laajamittaisesti. Valtio ei helpota kuntien tilannetta, vaan ne jäävät ongelmiansa kanssa yksin ensi vuoden jälkeen. Jos samanaikaisesti koko talouden kasvu hiipuu, ollaan kuntataloudessa entistä suuremmissa ongelmissa. Valtionosuusjärjestelmän avulla tulee varmistaa palveluiden saatavuus ja korkea laatu kaikissa suhdannetilanteissa koko maan alueella.

Sosialidemokraattien mielestä kunnille tulee rahaa perusopetuksen parantamiseen, kun yksikköhinnat nousevat opetustoimessa. Tämän hyvän leikkaa kuitenkin samaan aikaan opetustoimen laskeva valtionosuusprosentti. Aikaisemmin prosentti oli 45,3. Nyt se tulee olemaan 41,89. Samanaikaisesti kuntien asukaskohtaista rahoitusosuutta nostettaisiin nykyisestä 54,7 prosentista 58,11 prosenttiin. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet kunnille kasvaisivat peruspalveluohjelman mukaan 5,9 %, mutta kunnilta perittävä asukaskohtainen rahoitusosuus kasvaisi peräti 21,5 %.

Useiden kuntien saama opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus tulee arvion mukaan ensi vuonna vähenty-
mään tähän vuoteen verrattuna. Sen sijaan yksityiset järjestäjät sekä kuntayhtymät saavat koko hyödyn yksik-
köhintojen korottamisesta, koska niiden osalta ei oteta huomioon vähentävänä asukaskohtaista rahoitusosuut-
ta ja sen kasvua.

Sosialidemokraatit vaativat, että opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusprosenttia ei saa leikata, vaan se pitää
säilyttää nykyisellä tasolla, koska

– ensinnäkin hallituksen esitys kohtelee koulutuksen järjestäjiä eri tavoin. Raha ohjautuu etenkin yksityisille
koulutuksen järjestäjille ja kuntayhtymille. Raha leikkautuu nimenomaan kunnilta, jotka ovat vastuussa perus-
opetuksen järjestämisestä. Koulutuksen järjestämisen taloudellisten edellytysten tulisi olla yhdenvertaiset
riippumatta järjestäjän taustasta. Tällä ratkaisulla hallitus siirtää painopistettä pois kunnilta ja perusopetukses-
ta, joka kuitenkin on kaiken sivistyksen vahva ydin.

– toiseksi hallituksen esitys ei riittävästi tarkastele rahoituksen riittävyttä erityyppisissä kunnissa. Yksikköhintojen
noustessa ja valtionosuusprosentin alentuessa kuntien asukasmäärän mukainen maksuosuus nousee
voimakkaasti. Maksuosuuden nousu tuo ongelmia erityisesti koulutuspalveluita vain vähäisessä määrin järjes-
tävän kunnan talouteen. Maksuosuuden nousu voi tällaisissa kunnissa olla suurempi kuin valtionosuuksien
kasvu. Tällöin on uhkana, että panostus opetustoimeen vähentyy, mikä lisää oppilaiden ja opiskelijoiden eriar-
voisuutta maan eri osissa ja eri kunnissa.

Sosialidemokraatit eivät hyväksy opetustoimen valtionosuuksien leikkausta, vaan ne pitää säilyttää ennallaan.
Silloin pystytään turvaamaan kuntien perusopetuksen laatu ja riittävyys. Tämä lisäisi opetustoimen valtion-
osuuksia noin 230 miljoonalla eurolla.

Hallituksen esitys laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (HE 97/2007 vp - SiVM 12/2007 vp)

Yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia muutetaan siten, että korkeakoulujen on jatkossa mahdollista antaa
tilauskoulutusta. Tilauskoulutusta voidaan antaa vain ryhmäopetuksena osana ulkomaille suuntautuvaa tutkin-
toa ja vain muille kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille. Koulutuksen tilaajana voi
olla yksityinen tai julkinen tahon.

Tilauskoulutukseen liittyvä liiketaloudellinen toiminta ei saa heikentää korkeakoulujen antamaa perus- tai jat-
kokoulutusta. Lakimuutoksella ei rajoiteta eikä vaaranneta korkeakoulujen normaalia maksutonta tutkintokou-
lutusta.

10.11. Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Valiokunta antoi 29 mietintöä ja 11 lausuntoa.
Valiokuntavastaava Anneli Kiljunen.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

HE 87/2007 vp laiksi työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmak- sun huomioon ottamisesta eräissä päivärahoissa StVM 27/2007 vp

Vastalauseemme perustelut

Hallituksen esityksellä jatketaan vuodesta 1993 vuosittain säädettyä erillislakia, jolla mahdollistetaan sosiaali-
vakuutuksen päivärahojen leikkaaminen. Tehdyn vähennyksen määrä on vaihdellut 1,5 prosentista 5 prosent-
tiin. Esityksen mukaan maksettavasta etuudesta on vuonna 2008 vähennettävä 4,74 prosenttia. Tällainen
menettely heikentää edellytyksiä saavuttaa tavoite lakien selkeydestä ja läpinäkyvyydestä. Tämä niin sanottu
prosenttivähennys otettiin käyttöön 1990-luvun lamavuosina akuuteista säästösyistä. Nämä syyt ovat jo aikaa
sitten poistuneet. Siitä huolimatta vähennyksestä ei ole luovuttu, vaan sitä on edelleen käytetty eräänlaisena
piilovähennyksenä. Päivärahoja maksetaan vakuutetuille juuri siksi, että he eivät voi olla työssä, eivätkä päivä-
rahat kata menetettyä työtuloa täysimääräisesti. Vähennyksen perusteluna on käytetty työntekijöiden eläke-
maksua ja palkansaajien työttömyysvakuutusmaksua. Tällaiselle "solidaarisuudelle" ei kuitenkaan ole kestä-
viä perusteluja. Lakisääteisen sosiaalivakuutuksen ansionmenetyskorvaukset ovat Suomessa alhaiset 1990-
luvulla toteutettujen leikkausten jälkeen. Prosenttivähennyksen käyttö leikkaa erittäin epäsolidaarisesti työttö-
mien, pitkäaikaissairaiden, tapaturman uhrien ja vanhempainvapaalla lasta hoitavien toimeentuloa. Sosiaali-
ja terveysvaliokunta on mietinnöissään jo viime vuosisadalta saakka ehdottanut leikkauksista luopumista. Siitä

huolimatta yksivuotinen erillislaki esitetään nyt säädettäväksi 16. kerran peräkkäin.

HE 153/2007 vp laiksi potilasturvallisuuden varmistamisesta terveydenhuollon työtaistelun aikana, StVM 17/2007 vp

Laki sisältää säännökset terveydenhuollon ammattihenkilöiden potilasturvatyöstä Tehy ry:n työtaistelun aikana. Lain mukaan lääninhallitus voi erityistilanteissa, joissa potilaiden henki tai terveys vaarantuu vakavasti työtaistelun aiheuttaman henkilöstövajauksen vuoksi, määrätä terveydenhuollon ammattihenkilön potilasturvatyöhön kunnalliseen terveydenhuollon toimintayksikköön. Tarkoituksena on varmistaa potilasturvallisuuden vähimmäistaso tilanteissa, joissa työhön jäävä henkilöstö ei riitä turvaamaan hoidossa olevien henkeä tai terveyttä. Perusteena laille oli Tehy ry:n työtaistelu, jossa kunnallisesta terveydenhuollosta oli irtisanoutumassa 12 800 henkilöä. Laki säädettiin määräaikaiseksi niin, että se oli voimassa vain kunnallista terveydenhuoltoa koskevan työtaistelu-uhan jatkumisen ajan.

Vastalauseemme perustelut

SDP:n valiokuntaryhmän enemmistö jätti seuraavanlaisen vastalauseen:

Ihmishengen turvaaminen on ensisijaista kaikissa tilanteissa. Potilasturvallisuuden varmistamisesta terveydenhuollon työtaistelun aikana annetun hallituksen esityksen mukaan kriittisistä toiminnoista irtisanoutuvien osuus olisi monissa sairaanhoitopiireissä korkea, 40–100 prosenttia. Eräissä yksiköissä jopa koko koulutettu hoitohenkilöstö kuuluu joukkoirtsanoutumisen piiriin. Jos irtisanoutumiset konkretisoituvat, on kansalaisten perustuslainen oikeus elämään vaarassa. Emme kuitenkaan voi yhtyä hallituksen esittämiin keinoihin turvata tämä perustuslainen oikeus, sillä pahimmillaan nämä toimet voivat jotta terveydenhuoltoalan yhä pahenevaan henkilöstöpulaan alan vetovoimaisuuden kärsiessä ja siten syvään kriisiin terveydenhuollossa. Hallituksen tulee kaikin käytettävissä olevin keinoin edistää sovinnon aikaansäämistä erityisesti lisäämällä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia, jotta irtisanomisilta vältytään, jotta potilasturvallisuus voidaan taata ja jotta kunnat voivat turvata kilpailukykyiset palkat ja työolot terveydenhuollossa myös tulevaisuudessa.

Sosialidemokraatit vetoavat neuvotteluosapuoliin sovun löytymiseksi ja vastustavat hallituksen antamaa lakiesitystä nyt esitetyssä muodossa.

Perusteena hallituksen ehdottamalle laille potilasturvallisuuden varmistamisesta on sosiaali- ja terveysalan ammattiliitto Tehy ry:n työtaistelu. Vahvistamalla kuntataloutta hallitus olisi voinut edesauttaa sovintoa terveydenhuoltoalan työtaistelussa. Hallitus sekaantui ennenkuulumattomalla tavalla työmarkkinaneuvotteluihin lupaamalla tukea korotetulla valtionosuudella kuntasektorin palkkaratkaisua, joka edistää naisvaltaisten alojen palkkojen kilpailukykyä. Hallitusohjelman mukaan korotettu valtionosuus riippuu siitä, kuinka selkeästi palkkaratkaisu kohdennetaan koulutetuille naisvaltaisille aloille, joiden palkkaus ei vastaa työn vaativuutta. Hallituksen vetäytyminen rahoitusvastuusta ratkaisevalla hetkellä on laukaissut Tehy ry:n nyt käsillä olevat poikkeukselliset työtaistelutoimenpiteet.

Tämän vuoksi hallituksen esitys laiksi potilasturvallisuuden varmistamisesta terveydenhuollon työtaistelun aikana on sosialidemokraattien mielestä hätköity. Lakiesitys on myös syntynyt poikkeuksellisella tavalla. Konfliktin työnantajapuoli, Kunnallinen työmarkkinalaitos, on pyytänyt maan hallitukselta tällaisen lainsäädännön laatimista. Siten maan hallitus toteuttaa tällä lakiesityksellä toisen osapuolen toiveen ja vahvistaa samalla työnantajapuolen asemaa. Hallituksen olisi ensisijaisesti tullut ohjata osapuolet neuvotteluratkaisuun. Nyt käsiteltävänä oleva lakiesitys ei ratkaise itse ongelmaa eli palkkakiistaa vaan asettuu työnantajaosapuolen puolelle ja sekoittaa maassamme perinteisesti vallinnutta osapuolten välistä rauhoitettua neuvottelutilannetta. Esityksellä ei myöskään voida taata potilasturvallisuutta. Siten sosialidemokraatit katsovat, että maan hallituksen nyt valitsema keino puuttua työriitaan on virhe.

Potilasturvatyö

Esityksen mukaan määräys potilasturvatyöhön voitaisiin antaa riippumatta siitä, onko henkilö työ- tai virkasuhteessa muuhun työnantajaan. Mielestämme määräystä ei tällaisessa tilanteessa voi antaa ilman henkilön suostumusta. Yhteiskunnassamme sopimusvapaus rakentuu yksilön itsemääräämisoikeuden ja elinkeinovapauden varaan. Julkisen vallan tulee kunnioittaa sopimusvapautta. Puuttuminen työtaistelun ulkopuolella olevien henkilöiden perusoikeuteen solmia sopimuksia tulee tehdä tätä oikeutta mahdollisimman vähän rajoittaen. Siksi lain 3 §:n 3 momenttia on muutettava siten, että terveydenhuollon ammattihenkilön ollessa työ- tai virkasuhteessa muuhun työnantajaan hänet voidaan velvoittaa potilasturvatyöhön vain hänen suostumuksellaan.

Menettely potilasturvatyöhön määrättäessä

Lain 4 § sisältää säännökset menettelystä potilastyöhön määrättäessä. Esityksen mukaan määräyksen antaminen perustuisi terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävän kunnan tai kuntayhtymän esitykseen. Hallituksen esityksessä on siten unoitettu henkilöstön mielipiteen tosiasiallinen huomioiminen työmääräysesitystä tehtäessä. Katsomme, että lain tarkoittamien veloitteiden kohteena olevan henkilöstön tulee olla mukana päätettäessä, mikä työ on kiireellistä ja mikä ei.

Esitämmekin 4 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että potilasturvatyöhön annettava määräys perustuisi terveydenhuollon toimintayksikköä ylläpitävän kunnan tai kuntayhtymän ja sosiaali- ja terveystieteiden ammattiliiton Tehy ry:n paikallisen ammattiosaston väliseen neuvottelutulokseen. Esityksen tulisi olla perusteltu, ja siinä olisi oltava selvitys niistä toimenpiteistä, joita on muutoin tehty potilasturvallisuuden varmistamiseksi, sekä perustelut sille, miksi nämä muut toimenpiteet eivät ole riittäviä potilaiden hengen turvaavan tai vakavaa vammautumista ehkäisevän hoidon varmistamiseksi. Lisäksi siinä on oltava selvitys siitä, mitä hakemuksen tarkoittamat työt olisivat.

Aiemmissa terveydenhuoltoalan työtaisteluissa on paikallisesti pystytty sopimaan virkasuhteisia koskevan suojelutyön määrästä ja tarpeesta. Kansalaisten henki ja terveys on siten saatu kaikissa olosuhteissa turvattua. Ei ole syytä olettaa, että Tehyn ammattiosastojen vastuullinen toiminta ei toteutuisi tälläkin kertaa. Kun otetaan lisäksi huomioon, että potilasturvatyöhön velvoittaminen on erittäin poikkeuksellinen toimi oikeusjärjestyksessämme, ei ole syytä eikä mahdollisuutta antaa työnantajalle yksipuolista oikeutta tehdä esitystä potilasturvatyöstä.

Paikallisen neuvottelun ja asian selvittämisen tärkeyttä lisää myös se, että lääninhallituksella ei voi asian kiireellisyyden johdosta olla aikaa yksityiskohtaisesti selvittää potilasturvatyön tarpeellisuutta yksittäistapauksissa. Paras tieto tilanteesta on paikallisilla toimijoilla. Ei ole syytä epäillä, etteikö paikallisesti asiasta päästäisi sopuun. Paikallisen sopimisen johdosta esityksiä potilasturvatyöstä ei todennäköisesti jouduttaisi tekemään lääninhallituksessa lainkaan. Asia sovittaisiin kokonaisuudessaan paikallisesti.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan 4 §:n 1 momenttiin tulisi lisätä kunnan velvollisuus varata ammattijärjestölle mahdollisuus tulla kuulluksi kunnan tai kuntayhtymän tehdessä potilasturvatyötä koskevaa esitystä. Esityksessä ei kuitenkaan mainita, minkä ajan kuluessa lausunto tulee antaa. Pykälään olisi mielestämme tullut tehdä tätä koskeva tarkennus. Ammattijärjestöllä on oltava aito mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Uhkasakko

Lakiehdotuksen 7 §:ssä säädetään uhkasakon määräämisestä potilasturvatyöhön määrätylle henkilölle. Yksilö vastaisi mahdollisesta kieltäytymisestäään työhön pakottamistilanteessa itse. Kunnallisen virkaehtosopimusten puolella suojelutyön suorittamatta jättämisestä sanktiona on hyvityssakko, joka kohdennetaan viranhaltijajärjestöjen, ei yksittäisen virkamiehen maksettavaksi. Katsomme, että työehtosopimuksella ei ole perusteltua mennä virkaehtosopimuspuolta pidemmälle rangaistussäännöksen ankaruudessa yksittäisen työntekijän kannalta.

Mielestämme uhkasakko ei ylipäänsä ole välttämätön potilasturvatyön suorittamiseksi. On myös todettava, että työtä tehdäkseen ihmisellä on oltava työhön motivaatiota ja ymmärrystä. Ihmistä ei voida pakottaa työhön sakon uhalla. Kuten sosialidemokraatit perustuslakivaliokunnan lausuntoon tekemässään eriävässä mielipiteessä huomauttavat, myöskään se, että uhkasakon uhalla pakotettaisiin työtaistelun ulkopuolinenkin terveydenhuoltoalan ammattilainen työhön, ei vastaa kansainvälistä ihmisoikeuskäytäntöä.

Edellä mainitulla 4 §:n neuvotteluvollisuudesta säätämällä saavutetaan työtaistelun välttämättömien rajoitusten määrittelyssä sopimus, jota molemmat osapuolet ovat sitoutuneet noudattamaan. Näin ollen katsomme, että uhkasakkoa koskeva pykälä tulisi tarpeettomana kokonaan poistaa.

Lain nimi

Vastustamme lain voimaantuloa esitetystä muodosta. Jos laki kuitenkin päätetään säätää, sen nimi tulee muuttaa. "Laki suojelutyön järjestämisestä terveydenhuollon joukkohuoltotilanteissa" kuvaa paremmin lain tarkoitusta.

Valiokuntaryhmämme ehdotti lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna yllä mainituin tavoin sekä seuraavaa lausumaa:

Eduskunta edellyttää, että hallituksen tulee ensisijaisesti panostaa kaikin käytettävissä olevin keinoin sovinnon aikaansaamiseksi työriidassa muun muassa lisäämällä sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia siten, ettei lakia tarvitsisi panna toimeen, ja että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin saadakseen osapuolet sopimaan keskenään työtaistelutoimien rajaamisesta.

HE 119/2007 vp laiksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta StVM 15/2007 vp

Lakiin kirjattiin määräajat toimeentulotukiasioden käsittelylle niin, että kaikissa kunnissa toimeentulotukipäätöksen saisi ilman viivytystä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen tekemisestä. Kiireellisessä tilanteessa päätös on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä. Päätös on myös pantava täytäntöön viivytyksettä. Asiakkaan tulee päästä keskustelemaan henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt. Muutokset parantavat asiakkaan oikeusturvaa ja korostavat sosiaalityön merkitystä toimeentulotuen myöntämisessä ja asiakkaan tilanteen kokonaisarvioinnissa.

Vastalauseemme perustelut

SDP:n valiokuntaryhmän enemmistö yhtyi mietintöön jätettyyn seuraavanlaiseen vastalauseeseen:

Hallituksen esityksen mukaan toimeentulotukihakemus olisi muussa kuin kiireellisessä tapauksessa käsiteltävä seitsemän arkipäivän kuluessa hakemuksen saapumisesta. Toimeentulotuen hakijan kannalta seitsemän arkipäivän määräaika merkitsee käytännössä sitä, että enimmillään asiakas joutuu odottamaan päätöstä yhdeksän päivää ja mahdollisesti vielä maksatukseen kuluvan ajan, ennen kuin tuki on tosiasiallisesti asiakkaan käytettävissä. Asiakkaan näkökulmasta oleellista on, missä ajassa myönnetty tuki on hänen käytettävissään. Eduskunnan oikeusasiamies on ratkaisuihinsa katsonut, että toimeentulotukihakemuksen käsittelyn tulisi lähtökohtaisesti kestää korkeintaan viikon silloin, kun päätöksen tekeminen ei edellytä lisäselvityksiä. Lisäksi Stakesin tutkimuksen mukaan 75 prosenttia kunnista kykeni ottamaan uuden asiakkaan toimeentulotukihakemuksen käsiteltäväksi 0-5 arkipäivän sisällä. Siten hallituksen esityksen mukainen seitsemän päivän käsittelyaika olisi jopa huononnuksellisesti välttämätöntä tilanteeseen nähden. Sekä asiakkaiden että kunnan yhteinen etu on, että toimeentulotukiasiat käsitellään nopeasti.

Edellä mainitun perusteella katsomme, että valiokunnan olisi tullut muuttaa hallituksen esityksessä ehdotettua 14 a §:ää siten, että toimeentulotukihakemus on otettava käsitteilyyn ja ratkaistava seitsemässä päivässä. Tämä vastaisi myös oikeusasiamiehen kantaa, jonka mukaan hakemus tulisi käsitellä lähtökohtaisesti viikon aikana.

Valiokunnassa oleva ehdotus seitsemän arkipäivän kuluessa tehtävästä toimeentulotukipäätöksestä on käytännössä mahdoton toteuttaa isoimmissa kaupungeissa ilman selkeitä lisäpanostuksia työntekijämääriin. Hallituksen esityksessä toimeentulotukilain muutosten aiheuttamana henkilöstön lisätarpeena koko maassa pidetään 50 henkilön lisäystä. Saamamme selvityksen mukaan tämä lisäys ei ole riittävä, kun otetaan lisäksi huomioon muun muassa uuden lastensuojelulain kuntien sosiaalityöntekijöille ja sosiaaliohjaajille asettamat velvoitteet. Lisäresursseista olisikin tehtävä pikaisesti objektiivinen arvio ja ryhdyttävä toimiin henkilöstön lisäämiseksi sosiaalitoimeen. Ehdotamme asiasta lausumaa.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 7 §:n mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on laadittava palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai muu vastaava suunnitelma, jollei kyseessä ole tilapäinen neuvonta ja ohjaus tai jollei suunnitelman laatiminen muutoin ole ilmeisen tarpeeton. Henkilökohtaisen suunnitelman laatimisella voidaan parhaiten ottaa huomioon hakijan erityistarpeet. Katsomme, että suunnitelmien laatimista tulee vahvistaa sekä toimeentulotukimenettelyn toimintakäytäntöjä kehittää siten, että sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan työpanosta käytetään palvelutarpeen arviointiin, palvelusuunnitelman laadintaan, päätösten sekä toimenpiteiden ja palveluiden toteutukseen ja vaikutusten arviointiin. Tämä vaatii kunnilta sosiaalityön tehtävä- ja ammattirakenteiden kehittämistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2006 antaman vuotta 2007 koskevan talousarvioesityksen yhteydessä valmisteltiin luonnos hallituksen esitykseksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamiseksi. Luonnos sisälsi paitsi säännökset toimeentulotukiasian käsittelyä koskevista määräajoista ja asiakkaan pääsystä sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan vastaanotolle, myös ehdotuksen sosiaalityöntekijän velvollisuudesta laatia uudelle asiakkaalle palvelusuunnitelma kahden kuukauden kuluessa toimeentulotukihakemuksen saapumisesta. Tätä varten sosiaali- ja terveysministeriö arvioi tarvittavan lisää noin 500 sosiaalityöntekijää.

Hallituksen esityksessä mainitaan, että toimeentulotukilain muutosten aiheuttamaan henkilöstön lisäämiseen 50:llä on varattu rahoitusta hallituksen vuodelle 2008 antamassa talousarvioesityksessä. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Talousarvioesityksessä ei kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuksia (momentti 33.60.30) koskeissa perusteluissa ole mainittu erikseen toimeentulotuen käsittelyn tehostamiseen tarkoitettua 500 000 euron valtionosuutta lisäresurssina lainmuutosten aiheuttamien kustannusten kattamiseen. Valtionosuuden lisäys liittyy vanhustenhuollon ja perusterveydenhuollon vahvistamiseen. Kun lisärahoitusta toimeentulotuen käsittelyaikojen lyhentämiseen ei osoiteta, on kyseenalaista, kuinka tehokas nyt tehtävä lainuudistus on. Myös toimeentulotukipäätöksiä tekevän henkilökunnan hyvinvoinnin ylläpitäminen vaarantuu, jos lisärahoitusta ja tätä kautta lisähenkilökuntaa ei saada. Siksi tarvitaan asian kuntoon saattamiseksi lisää valtionosuuksia kunnille.

Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto, eikä sen tulisi olla pidempiaikainen toimeentulon lähde. Jotta köyhyyttä ja syrjäytymistä voidaan vähentää, tarvitaan paitsi työttömyyden alentamiseen tähtäviä tehokkaita ja sosiaalisesti osallistamiseen kannustavia toimenpiteitä myös ensisijaisen sosiaaliturvan kehittämistä.

Lakiehdotus ehdotettiin hyväksyttäväksi muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 14 a § muutettuna edellä mainituin tavoin. Lisäksi ehdotettiin hyväksyttäväksi seuraava lausuma:

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa toimeentulotuen käsittelyaikojen kehittymistä ja niiden mahdollista lyhenemistä ja että hallitus turvaa sosiaalityössä tarvittavat henkilöstöresurssit.

HE 123/2007 vp laiksi työttömyysturvalain 15 luvun 1 §:n muuttamisesta (sovitellun työttömyysetuuden myöntämistä jatkettiin 31.12.2009 saakka)
StVM 11/2007 vp

Vastalauseemme perustelut

Valiokunnan mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi sovitellun työttömyysetuuden maksamista koskevaa voimaantulosäännöstä siten, että enimmäismaksuajan täyttymisestä huolimatta soviteltua työttömyysetuutta voitaisiin myöntää 31 päivään joulukuuta 2009 saakka. Vaikka valiokunta mietinnössään otti oikean kannan sovitellun päivärahan maksamisen jatkamisesta, asia olisi yksinkertaisemmin ratkaistavissa poistamalla sovitellun työttömyysetuuden enimmäismääräaika kokonaan. Tätä valiokunta on itse ehdottanut aikaisemmissa kannanotoissaan (StVM 15/2003 vp ja StVM 29/2004 vp). Tästä syystä ehdotimme, että valiokunta olisi hyväksynyt mietintöön asiasta lausuman. Valiokunnan enemmistö ei kuitenkaan hyväksynyt ehdotustamme.

Vastalauseessa ehdotettiin hyväksyttäväksi seuraava lausuma:

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti työttömyysturvalain muutoksen, jolla laista poistetaan sovitellulle työttömyyspäivärahalle asetettu enimmäiskesto aika.

HE 75/2007 vp Hallituksen esitys laiksi lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta
StVM 7/2007 vp

Vastalauseemme perustelut

Yhdymme hallituksen esitykseen siltä osin kuin siinä korotetaan lapsilisän yksinhuoltajakorotusta kymmenellä eurolla (36,60 eurosta 46,60 euroon) vuoden 2008 alusta. Emme ole kuitenkaan tyytyväisiä siihen, että hallitus aikoo jättää suurimman osan lapsiperheistä ilman lapsilisien korotuksia. Lapsiperheiden asema yhteiskunnassamme kaipaakin korjausta.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä esittää sekä talousarvioaloitteen muodossa että rinnakkaislakialoitteena perheen ensimmäisen lapsen lapsilisän korottamista. Haluamme suunnata lapsilisän korotuksen kaikkiin lapsiperheisiin. Kuluttajatutkimusten mukaan ensimmäisestä lapsesta tulevat lisäksi miltei suurimmat kustannukset. Ensimmäisen lapsen lapsilisä korotettaisiin samansuuruiseksi toisen lapsen lapsilisän kanssa.

Hallitus aikoo korottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelumaksuja ja sitoa ne indeksiin. Tällä lisätään lapsiperheiden menoja. Palvelumaksukorotuksista saatavia lisätuloja ei hallituksen mukaan myöskään jätetä kunnille niin, että ne voisivat käyttää tulot palvelujen tuottamiseen. Myös tämän vuoksi on sosialidemokraattien mielestä tärkeää tukea lapsiperheitä taloudellisesti.

Katsomme, että lapsilisälakia tulisi muuttaa siten, että perheen ensimmäisestä lapsilisään oikeuttavasta lapsesta maksettavan lapsilisän määrä korotettaisiin nykyisestä 100 eurosta 110,50 euroon kalenterikuukaudesta. Myös silloin, jos lapsi on kunnan kustannuksella hoidettavana laitospai- tai perhehoidossa ja lapsilisä maksetaan kunnalle taikka jos lapsilisä maksetaan lapselle itselleen, lapsilisä olisi 110,50 euroa kalenterikuukaudesta.

Köyhien lapsiperheiden osuus on kasvanut muuta väestöä nopeammin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kaikkein köyhimmat perheet eivät hyödy lapsilisäkorotuksista. Tämän vuoksi olemme esittäneet paitsi ensimmäisen lapsen lapsilisän korottamista, myös toimeentulotuen lapsen perusosan nostamista. Lisäksi katsomme, että lapsilisän maksamista myös 17-vuotiaille ja sen yhteensovittamista opintotuen ja muiden sosiaalietuuksien kanssa tulee selvittää. Samoin tulee mielestämme selvittää sitä, että lapsilisä otettaisiin osittain tai kokonaan toimeentulotuessa etuoikeutetuksi tuloksi niin, ettei se vaikuttaisi toimeentulotuen suuruuteen. Yhdyimme myös Päivi Räsäsen vastalauseeseen lausumaehdotusten 1 ja 3 osalta.

(Lausumaehdotukset /Päivi Räsänen: 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsilisän muuttamiseksi kokonaan tai osittain etuoikeutetuksi tuloksi siten, ettei lapsilisä vaikuta toimeentulotuen suuruuteen. 3. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lapsilisäoikeuden laajentamiseksi koskemaan alle 18-vuotiaita.)

HE 41/2007 vp laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta (sis. mm. ottovanhempien vanhempainrahaa koskevan säännöksen muuttamisen) StVM 4/2007 vp

Vastalauseemme perustelut

Ottovanhempien vanhempainrahakauden osalta hallituksen esityksen tavoitteena on, että vanhempainrahaa maksettaisiin aina vähintään 200 arkipäivää. Näin tarkennetaan 1.1.2007 voimaan tulleen lainmuutoksen tavoitetta saattaa ottovanhemmat lähemmäksi biologisia vanhempia vanhempainpäivärahojen suhteen ja turvataan ottovanhempien oikeus saada vanhempainrahaa kaikissa tilanteissa. Valiokunnan aiemman kannanoton (StVM 45/2006 vp) mukaan adoptiovanhempien etuuksien kehittämistä on tarpeen edelleen jatkaa. Adoptiolapsen turvallisen lapsuuden, perheeseen kiinnittymisen ja kiintymisen sekä perheen yhteisen sopeutumisen vuoksi on tärkeää turvata riittävän pitkä vanhempainrahakausi. On perusteltua, että kausi on yhtä pitkä kuin biologisilla perheillä.

Adoptiovanhemmilla tulisi olla jatkossa mahdollisuus saada vanhempainrahaa 263 päivää lapseksi ottamisesta. Vain siten voidaan saattaa ottovanhemmat ja -lapset tasa-arvoiseen asemaan biologisten vanhempien ja lasten kanssa.

10.12. Talousvaliokunta

Valiokunta antoi 12 mietintöä ja 20 lausuntoa.
Puheenjohtaja Jouko Skinnari.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Vaadimme henkilöstön asemaan turvaamista Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) kemian analyysipalveluiden yhtiöittämisen yhteydessä (TaVM 2/2007 vp – HE 7/2007 vp)

Henkilöstöjärjestöjen kanssa oli sovittu aiesopimus henkilöstön aseman järjestämisestä Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) kemian analyysipalveluiden yhtiöittämisessä. Luottamus tämän aiesopimuksen ja sen neuvottelupöytäkirjan mukaisten asioiden neuvottelujen hengen mukaiseen toteuttamiseen oli ollut edellytys sille, että suurin osa henkilökunnasta oli antanut suostumuksensa siirtymiseksi perustettavaan yhtiöön. Siirtymään suostumisen edellytyksenä siis oli, että niin aiesopimuksessa kuin neuvottelupöytäkirjassa yhteisesti sovittuja asioita myös noudatettiin.

Laboratorioala on koulutusta vaativa naisvaltainen ala, joten palkkataso vastuullisessa ja vaativassa laboratoriotyössä on myös alhainen. Lisäksi yli puolella siirtyneistä on pitkistä valtion palveluksesta johtuen ollut oikeus yhdeksään talvilomapidennyspäivään. Talvilomapäivien menetys ja työajan pidentäminen laskevat työnantajien ansiotasoa n. 6 % vuodessa. Tästä kompensaationa saatava rahasumma vastaa n. kahden vuoden kustannusvaikutusta.

Tulevan yhtiön liiketoiminnan kehittäminen tehokkaaksi ja kilpailukykyiseksi vaatii ammattitaitoisen ja sitoutuneen henkilöstön. Siirtyvästä henkilöstöstä oli n. 20 % määräaikaista, joista useilla on vuosia jatkuneita ketjutettuja määrä-aikaisia työsopimuksia ja henkilöstö on joutunut työskentelemään toimintakykynsä ääriarjoilla vuosia jatkuneiden ylitöiden ja vuosi vuodelta kasvaneiden tulostavoitteiden paineiden alla. Tämän vuoksi oli tärkeää, että esitykseen olisi tullut sisältyä aiesopimuksen ja neuvottelupöytäkirjan mukaisesti kaikkien määräaikaistensa perusteellinen selvitys yhdessä henkilöstön edustajien kanssa ennen yhtiön toiminnan aloittamista ja niiden työtehtävien vakinaistaminen, jotka ovat pysyväisluonteisia ja joita ilman perustettavan yhtiön liiketoiminnan kasvu ja kannattavuudelle ei ole edellytyksiä. Valtionyhtiö, jossa ei voida laskea liiketoimintasuunnitelmassa henkilöstötarvetta, ei voi olla kilpailukykyinen yhtiö. Määräaikaistensa eivät voi olla se puskuri, millä palvelussuhteen ehtojen heikennyksen avulla tehdään tulosta työläisten selkänahasta.

Halusimme pidättäytyä valtionyhtiöiden myymisestä (TaVM10/2007 vp – HE 80/2007 vp, Vastalause 1)

Itsenäisen Suomen 90 vuoden uurastuksella on veronmaksajien rahoilla saatu paljon aikaan teollisuus- ja elinkeinopolitiikassa. Valtion omistuksen arvo on lähes 30 miljardia euroa. Osinkotuloja on saatu vuodesta 1992 lähes 10 miljardia euroa.

Edelleen tarvitaan vahvaa kotimaista ja valtion omistajapolitiikkaa, joka ei perustu vain omaisuuden myyntiin, vaan uusiin arviointeihin Suomen luonnonvarojen sekä osaamisen hyödyntämisestä. Tarvitsemme vahvoja toimijoita kotimaassa, Venäjällä, Kiinassa, Intiassa, USA:ssa ja koko maailmassa. Valtion omistamista on yhtiöittäin tarkasteltu näistä lähtökohdista. Tärkeä on myös miettiä, millä tavoin panostamalla uusille ja tai nykyisille yrityssektoreille voidaan saada uusia työpaikkoja ja säilyttää nykyiset työt Suomessa.

Valtionyhtiöitä pitää hoitaa liiketaloudellisesti hyvin ja valtion on huolehdittava omistaja-arvon hyvästä kehityksestä. Valtion omistajapolitiikka ei voi olla ainoastaan yhteisen omaisuutemme myymistä. Itsenäisen valtion tulee turvata kansalaisten perustoiminnot. Omistajapolitiikalla tulee taata myös omavaraisuutemme kriisitilanteissa eräillä keskeisillä toimialoilla. Valtion on ajateltava myös tulojaan, osinkoja. Verottamisen ohella kaivataan muitakin tulolähteitä. Nykyisellä omistuksella ja siitä saatavia osinkotuottoja pitäisi tarkastella kriittisesti valtionvelan korkokustannusten kanssa. Jos osinkotuotot ylittävät velan keskimääräisen kustannukset, pitäisi laajamittaisista osakkeiden myymisestä pidättäytyä

Pörssiyhtiöissä Kemirassa, Metsossa, Outokummussa, Rautaruukissa, Telia-Sonerassa, Sampo Oyj:ssä, ja Stora Ensossa sekä noteerattomissa markkinaehtoisissa yrityksissä Editassa, Ekokemissä, Fingridissä ja Gasumissa valtion omistusosuus esitettiin laskettavaksi nolnaan. Kuitenkin metsäteollisuus, yhdyskuntarakentaminen, energiateollisuus verkkoineen, puhelin- ja verkkoyhteydet, teräsrakentaminen, jätteenkäsittely ja finanssipalvelut vaativat myös valtion vahvaa otetta kotimaassa ja ulkomailla.

Me lähdimme siitä, että valtion omaisuutta ei tule nyt myydä. Nollarajan sijasta esitimme valtion nykyisen omistuksen säilyttämistä sellaisenaan Kemiran (16,5 %), Metso Oyj:n (11,1 %), Outokummun (31,1 %) Rautaruukin (39,7 %), Sampon (13,7 %), Stora Enson (12,3 %) ja Telia-Soneran (13,7 %) osalta. Sama koskee noteeraamattomia markkinaehtoisia yhtiöitä Edita Oyj (50,1 %), Ekokem (34,1 %), Fingrid (12,3 %) ja Gasum (24,0 %). Valtion omistus on tärkeää osinkotulojen saannin osalta. Tärkeää on myös turvallisuus, omavaraisuus ja itsenäisen valtion toimintojen turvaaminen kaikissa tilanteissa.

Esitimme pankkien kannatusmaksun pitämistä entisellään (TaVM 11/2007 vp – HE 132/2007 vp)

Luottolaitostoinnista annetun lain muuttamisesta esitettiin, että kannatusmaksun määrää laskettaessa käytettävää kerrointa korotettaisiin 0,125 prosentista 0,175 prosenttiin. Katsoimme, että maksun kerrointa ei tule korottaa vaan säilyttää se 0,125 prosentissa.

Näin tehtynä kannatusmaksun suuruus vastaisi paremmin esimerkiksi Ruotsissa nykyisin käytössä olevaa järjestelmää. Tasapuolisen kilpailun näkökulmasta on ongelmallista, jos kannatusmaksujen taso on Suomessa korkeampi kuin muissa Pohjoismaissa erityisesti siksi, että pohjoismaalaiset pankit kilpailevat suomalaisten pankkien kanssa Suomessa samalla markkina-alueella. Monissa maissa, kuten esimerkiksi Tanskassa ja Hollannissa, vuotuisten kannatusmaksujen taso on huomattavan alhainen ja Ruotsinkin tavoitteena on alentaa kannatusmaksuja.

Tuimme kaukolämmön ja sähkön yhteistuotantoa päästökauppalaan yhteydessä (TaVM 12/2007 vp – HE 84/2007 vp, Vastalause 1)

Suomessa kaukolämmityksen yleistymiseen on panostettu voimakkaasti 1960-luvulta asti energiatehokkuuden ja ympäristöturvallisuuden kehittämiseksi. Tätä kautta Suomi on saavuttanut kaukolämmityksen osalta edelläkävijämaan aseman. Kaukolämmitysjärjestelmistä on Suomessa tullut keskeinen osa yhteiskunnan

elintärkeää infrastruktuuria. Kaukolämmön tuottamiseksi polttoaineiden käyttäminen on välttämätöntä, eivätkä merkittävät polttoainemuutokset ole nopeasti mahdollisia kaukolämpötuotannossa.

Jatkuvasti kohoavien polttoaineiden hintojen ohella päästöoikeuksien hankkimisesta aiheutuvat lisäkustannukset heijastuvat energian hintaan. Lisäkustannusrasite tulee kohdistumaan loppuasiakkaisiin. Suurin osa kaukolämmöstä kulutetaan kerrostaloasunnoissa, joissa asukkaiden tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa energiankulutukseensa ovat varsin rajalliset.

Hallituksen esityksen mukainen ratkaisu päästöoikeuksien taakanjaossa lisää merkittävästi edellä mainittuja korotuspaineita. Pidimme erittäin epätarkoituksenmukaisena, että laissa päästökauppalaain muuttamisesta säädetään alaryhmien tehostamis- ja leikkauskertoimista hallituksen esityksessä kuvatulla tavalla, koska tämä merkitsee käytännössä tulonsiirtoa kerrostaloasukkailta suurteollisuudelle.

Yhteistuotannon hyötyjen tunnettavuuden lisäämiseksi ja yhteistuotanto-osuuden lisäämiseksi poliittiset keinot olisivat olleet tarpeen. Yhteistuotannon alaryhmälle, kaukolämmölle ja sen yhteydessä tuotetulle sähkölle myönnettäviin päästöoikeuksiin on jo aiemmin päästökauppalaissa kohdistettu kohtuuttoman suuri leikkaus. Näemme, että tason tiukentaminen entisestään on ristiriidassa EU:n energiatehokkuustavoitteiden kanssa. Yllä mainituista perusteista johtuen esitimme, että päästöoikeuksien lisäleikkausta ei lainkaan kohdistettaisi alaryhmälle kaukolämmölle ja sen yhteydessä tuotetulle sähkölle, mikä osaltaan tukisi EU:n energiatehokkuustavoitteen saavuttamista.

10.13. Tulevaisuusvaliokunta

Valiokunta antoi 5 lausuntoa.

Valiokuntavastaava Päivi Lipponen.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

Tulevaisuusvaliokunnassa käynnistettiin kolme hanketta vuonna 2007. Metsä, ruoka ja vesi -hankkeen ohjausryhmän varapuheenjohtajana toimi sos.dem. edustajista Asell. Kaksi muuta hanketta ovat Metropolit ja yleisivistys sekä Nanoteknologia.

10.14. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Valiokunta antoi 9 mietintöä ja 10 lausuntoa.

Varapuheenjohtaja Jukka Gustafsson.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

HE 140/2007 vp siviilipalveluslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi TyVM 9/2007 vp

Lainmuutoksen myötä siviilipalvelusaika lyheni 33 vuorokaudella 362 vuorokauteen. Siviilipalveluksen peruskoulutuksessa painotetaan aiempaa enemmän pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun liittyviä valmiuksia sekä yleisiä kansalaisvalmiuksia. Siviilipalvelushakemus hyväksytään normaaliaikana ilman vakaumuksentutkintaa. Kriisiaikana asevelvollisen vakaumuksen tutkisi kuitenkin erityinen vakaumuksentutkintalautakunta. Siviilipalveluksesta kieltäytyminen ja siviilipalvelusrikos ovat jatkossa erillisiä rikoksia. Siviilipalvelus on mahdollinen myös poikkeusolojen aikana, jolloin siviilipalvelusvelvolliset työskentelevät pelastus- ja väestönsuojeluviranomaisten alaisuudessa.

Vastalauseemme perustelut

Sosialidemokraatit kannattavat yleistä asevelvollisuutta. Siviilipalvelusta voidaan pitää hyvänä vaihtoehtona aseelliselle palvelukselle yhteiskunnan ja yksilön kannalta verrattuna esimerkiksi huonolla motivaatiolla suoritettuun asepalvelukseen tai totaalkieltäytymiseen. Siviilipalvelusta on syytä kehittää, jotta se nähdään järkevänä vaihtoehtona aseelliselle palvelukselle. Hallituksen esitys on askel parempaan suuntaan, mutta siinä ehdotetut toimenpiteet eivät ole riittäviä huomioiden esimerkiksi eri palvelusmuotoja suorittavien henkilöiden keskinäinen yhdenvertaisuus.

Ehdotammekin siviilipalveluslakiin siviilipalvelusjärjestelmän oikeudenmukaisuutta parantavia muutoksia. Katsonne, etteivät ehdottamamme muutokset – mm. palvelusajan lyhentäminen 11 kuukauteen – ole uhka yleiselle asevelvollisuusjärjestelmälle Suomessa. Vaikka siviilipalveluksen valitsisi jatkossa suurempi osa ikäluokasta, ei muutos tule olemaan merkittävä Suomen puolustuksen tai kansalaisten maanpuolustustahdon kannalta. Mahdolliset muutokset saattaisivat lisätä siviilipalveluksen suorittavien osuutta ikäluokasta kahdella

tavalla. Ensinnäkin palvelusajan lyhentäminen saattaa jonkin verran karsia huonosti motivoitunutta väkeä armeijasta siviilipalvelukseen, mikä sinänsä on aivan toivottavaa. Näin vähennetään armeijan keskeyttämisiiä ja joitain ikäviä lieveilmiöitä palveluspaikoilla. Toiseksi palvelusajan riittävän lyhentämisen myötä kynnys totaali-kieltäytymiseen nousee hieman niin, että valintatilanteessa kenties vähän todennäköisemmin suoritetaan siviilipalvelus kuin kieltäydytään palveluksesta.

Lakiehdotuksen 4 §:ssä ehdotetaan siviilipalveluksen kestoksi 362 vuorokautta nykyisen 395 vuorokauden sijasta. Uudistus on myönteinen, mutta riittämätön: palvelusaika on edelleen, huomioiden kansainvälisten ihmisoikeustoimielinten kannat, liian pitkä, ja sitä on pidettävä rangaistuksenluonteisena. Siviilipalveluksen pituutta ihmisoikeuksien ja kansalaisoikeuksien kannalta ovat arvostelleet mm. YK:n ihmisoikeuskomitea, Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu, Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea sekä Amnesty International.

Siviilipalvelus- ja varusmiespalvelusaikoja vertailtaessa on otettava huomioon, että asepalveluksessa yleisin ja lyhin varusmiespalvelusaika on 180 vuorokautta. Keskimääräinen palvelusaika varusmiehillä on alle yhdeksän kuukautta. Tähän verrattuna hallituksen esittämä siviilipalvelusaika on pitkä ja lyhimpään varusmiespalvelusaikaan verrattuna yli kaksinkertainen. Siviilipalveluksen pituutta voidaan siten edelleen pitää rangaistuksenomaisen pitkänä. Ihmisoikeuksia koskeva oikeuskäytäntö huomioon ottaen olisi palvelusaika lyhennettävä 330 vuorokauteen.

Siviilipalvelusajan pituutta verrattuna varusmiespalvelukseen on yleensä perusteltu sillä, että asepalveluksen ns. kokonaisrasittavuus on siviilipalvelusta suurempi. Tällä ei kuitenkaan voida perustella siviilipalveluksen yli kaksinkertaista suorittamisaikaa asepalvelukseen nähden. Tässä harkinnassa ei myöskään yleensä huomioida siviilipalveluksen suorittamisen myöhemmin tuottamia haittoja, esimerkiksi sitä, että varusmiespalveluksessa johtajakoulutuksen saaneet saatetaan asettaa siviilipalveluksen suorittaneita parempaan asemaan työelämässä.

Ottaen huomioon siviilipalvelusmiesten pidempi palvelusaika, emme kannata puolustusvaliokunnan ehdotusta kertausveloitteen asettamisesta siviilipalvelusmiehille.

Lakiehdotuksen neljäs luku sisältää säännökset siviilipalvelushakemuksen käsittelystä erityisolioissa. Hallituksen esityksen mukaan vakaumukseen perustumattoman siviilipalvelukseen hakeutumisen ehkäisemiseksi ehdotetaan liikekannallepanotilanteessa ja normaaliajan vakavassa häiriötilanteessa jätetyn siviilipalvelushakemuksen hyväksymisen edellytykseksi vakaumuksentutkintaa. Vakaumuksentutkinta ehdotetaan toteutettavaksi erityisessä vakaumuksentutkintalautakunnassa, joka olisi puolueeton asiantuntijaelin. Katsomme, että vakaumuksentutkintalautakuntaan on suhtauduttava kriittisesti, koska erityisesti kriisioiloissa yksilön vakaumuksen objektiivinen arviointi on äärimmäisen vaikeaa. Olemme kuitenkin valmiit hyväksymään lautakunnan olemassaolon, sillä lakia korjattiin valiokuntakäsittelyssä siten, että lautakunnan päätöksestä on valitusoikeus.

Olemme huolissamme vakaumuksentutkintalautakunnan objektiivisuudesta liikekannallepanon tai muun vastaavan poikkeustilan aikana. Vakaumuksentutkintalautakunnan kokoonpanosta ehdotetun 20 §:n mukaan jäsenenä on oltava mm. uskonnollisiin ja eettisiin vakaumuksiin perehtynyt ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut jäsen. Jotta voidaan olla varmoja, että jäsen todella on perehtynyt uskonnollista vakaumusta koskeviin asioihin, ja jotta lautakunnan kokoonpano olisi asian luonne huomioon ottaen tasapainoinen, olisi lautakunnan jäseneksi syytä ottaa myös edustaja yhdestä Suomen merkittävimästä uskontokunnasta (tällä hetkellä evankelisuterilainen kirkko) sekä tämän lisäksi yksi jäsen, joka olisi Suomessa rekisteröityjen muiden uskontokuntien yhteinen edustaja. Vakaumuksentutkinnassa on huolehdittava tutkinnan puolueettomuudesta ja siitä, että hyväksymiskriteerit ovat kohtuulliset.

Kannatamme hallituksen esityksen 40 §:n 1 momentissa ehdotettua siviilipalvelusmiesten isyysvapaan pidentämistä. Vanhemmuuden tukemiseksi ja yhdenvertaisuuden takaamiseksi tulisi isyysvapaan pituuden niin varusmiehille kuin siviilipalvelusmiehillekin kuitenkin olla samanpituisen kuin työssäkäyvillä isillä. Ehdotamme lain 40 §:n 1 momenttiin tehtäväksi edellä mainitut muutokset. Vastaavat muutokset on tehtävä myös asevelvollisuuslakiin. Lisäksi siviilipalvelusmiehellä tulee olla oikeus osallistua synnytyssalmennukseen, neuvolan isäryhmän tapaamisiin sekä olla läsnä synnytyksessä, vaikka ne ajoittuisivat siviilipalvelusvelvollisen työajalle.

Lakiehdotuksen mukaan valtio ottaa vastuuta majoituskustannusten korvaamisesta. Tämä muutos on välttämätön, jotta siviilipalvelusmiehille laissa turvattu oikeus maksuttomaan majoitukseen toteutuisi myös käytännössä. Puolustusvaliokunta katsoo, että koska kustannukset II kuntaryhmässäkin saattavat olla miltei pääkaupunkiseudun tasolla, on maksimikorvaukselle koko maassa asetettava yhteinen yläraja. Katsomme, että majoituskustannuksia koskevaa pykälää on syytä muuttaa tältä osin kuten puolustusvaliokunta ehdottaa, kuitenkin niin, että yläraja olisi asetettu realistisemmalle tasolle, 350 euroon.

Siviilipalveluksesta kieltäytymisen rangaistusseuraamuksen kesto olisi ehdotuksen mukaan jatkossa enintään 181 vuorokautta, mikä vastaa puolta ehdotetusta uudesta siviilipalvelusajasta (362 vuorokautta). Totaalikieltäytymisestä langetettavat rangaistukset ovat suhteettoman kovia. Lisäksi kun otetaan huomioon esimerkiksi YK:n ihmisoikeuskomitean kehoitus, jonka mukaan Suomessa olisi syytä laajentaa rauhan aikana palveluksesta vapautettujen Jehovan todistajien erityiskohtelu koskemaan myös muita ryhmiä, on totaalkieltäytyjien rangaistusta mielestämme syytä alentaa kolmasosaan jäljellä olevasta palvelusajasta. Siviilipalveluksesta kieltäytyvälle määrättävän rangaistuksen keston lyhentämisen seurauksena on alennettava myös siviilipalvelusrikoksesta langetettavaa rangaistusta niin, että rangaistuksen pituus olisi enintään yksi kolmasosa kyseisen henkilön jäljellä olevasta palvelusajasta.

Lakiehdotuksen mukaan rangaistus siviilipalvelusvelvollisuudesta kieltäytymisestä tai velvollisuuksien olennaisesta laiminlyönnistä kriisitilanteessa on enintään kaksi vuotta vankeutta. Vankeusrangaistuksen enimmäispituus, kaksi vuotta, on liian ankara seuraamus siviilipalveluksen aikana tehdystä laiminlyönnistä. Rangaistusai-ka on lyhennettävä yhteen vuoteen molemmissa tapauksissa.

Lain voimaantullessa sitä sovelletaan myös siviilipalveluksensa jo aloittaneisiin henkilöihin. Jotta siviilipalveluksensa jo aloittaneita ja lain voimaantulon jälkeen siviilipalvelukseen hakeutuvia ei asetettaisi eriarvoiseen asemaan, tulisi uuden lain koskea myös palvelusajan osalta niitä, joiden siviilipalvelus on kesken lain tullessa voimaan. Siksi ehdotamme 107 §:n 2 momentin poistettavaksi. Myös 107 §:n 6 momentti on poistettava, sillä lievemmän lain periaatetta on noudatettava myös tuomittaessa henkilö rangaistukseen siviilipalvelusrikkomuksesta.

Pidämme tärkeänä sitä, että aiempaa ennakkoluulottomammin selvitetään erilaisia mahdollisuuksia vaihtoehtojen kasvattamiseksi siviilipalveluksen palveluspaikoissa. On tärkeää saada jokaisen siviilipalvelukseen osallistuvan työpanos yhteiskunnan käyttöön myös palveluksen suorittajan kannalta motivoivalla tavalla. Siviilipalveluspaikkoja tulee olla riittävästi. On tutkittava mahdollisuudet suorittaa siviilipalvelus myös kehitysyhteistyötehtävissä.

10.15. Ympäristövaliokunta

Valiokunta antoi 4 mietintöä ja 18 lausuntoa.
Puheenjohtaja Susanna Huovinen.

Valiokunta antoi vuoden aikana vain neljä mietintöä. Ne koskivat asumistukilain, jätelain ja kemikaalilain muutoksia sekä tarvittavia muutoksia rikoslakiin. Lausunto annettiin muun muassa meristrategiadirektiivistä sekä päästökauppadirektiivistä, kotimaisista hallituksen esityksistä annettiin lausunto muun muassa autoverotuksen muutoksista sekä päästökauppalain muuttamisesta. Valiokunnan sosialidemokraattiset jäsenet eivät jättäneet kuluneena vuonna yhtään vastalauseita valiokunnan mietintöihin. Sen sijaan jätettiin yksi eriyvä mielipide autoveron muutoksen käsittelyn yhteydessä. Lakiesityksen mukaan autoveron veroprosentti vaihtelee sen mukaan, mikä on verotettavan auton hiilidioksidipäästöjen määrä grammoina kilometriä kohden. Käytännössä veron taitepiste asettuu 220 grammaan, mitä valiokunnan sosialidemokraattiset jäsenet pitivät oikean ostokäyttäytymisen ohjaamiseksi riittämättömänä. Siten eriyvässä mielipiteessä katsottiin, että hiilidioksidipäästöjen raja-arvoa tulisi vähintäänkin laskea tasolle 180 grammaa kilometriä kohden.

Kaikki mietinnöt ja lausunnot löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi

10.16. Tarkastusvaliokunta

Valiokunta antoi 2 mietintöä ja yhden lausunnon.
Puheenjohtaja Matti Ahde.

Tarkastusvaliokunta on perustettu perustuslain muutoksella 1.6.2007. Tarkastusvaliokunnalle on keskitetty valtiontalouden parlamentaariseen valvontaan kuuluvat tehtävät, jotka aiemmin kuuluivat valtioneuvoston tarkastajille sekä valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaostolle. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on valvoa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista.

Valiokunta on antanut kaksi mietintöä ja yhden lausunnon. Lausunto koski hallituksen esitystä valtion talousarvioksi vuodelle 2008. Mietinnössä valtion tilinpäätöskertomuksesta vuodelta 2006 tarkastusvaliokunta edellytti hallituksen aikaistavan tilinpäätöskertomuksen antamista niin, että eduskunta voi käsitellä tilinpäätöskertomuksen kevälistuntokaudella. Menettely mahdollistaa sen, että eduskunta voi saamansa tilinpäätösinformaa-

tion perusteella ohjata seuraavan vuoden talousarvion valmistelua haluamallaan tavalla. Lisäksi valiokunta esitti kannanottojaan mm. seuraaviin asioihin: valtion tuottavuusohjelma ja yliopistot, liikenneväylät ja liikenteen määrärahat, puolustusvoimien helikopterihankinnat sekä vanhustenhuollon palvelujen saatavuus kunnissa. Valiokunta on ollut kannanotoissaan yksimielinen.

Mietinnössä valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksesta toiminnastaan varainhoitovuodelta 2006 valiokunta esitti ja eduskunta hyväksyi seuraavan kannanoton:

1. Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin valtion tulosityönsä ja tilivelvollisuuden arvioimiseksi.
2. Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän vaihtoehtoisia ratkaisumalleja perustuslaissa turvattujen kansalaisten peruspalvelujen yhdenvertaisuuden sekä saatavuuden ja laadun turvaamiseksi.
3. Eduskunta edellyttää hallituksen laativan verotusiselvityksen, jossa tarkastellaan hallituksen veropoliitiikan perusteita, erityisesti verotuksen neutraalisuusperiaatetta ja verotukien käsittelyä osana kehys- ja budjettimenettelyä sekä antavan eduskunnalle selvityksen toimenpiteistään valtion tilinpäätösmerk-
tomuksessa.

12. RYHMÄTOIMISTON HENKILÖKUNTA 31.12.2007

Ryhmätoimistossa työskentelivät pääsihteeri Sisko Seppä, talouspoliittinen sihteeri Tapio Hellsten, eduskuntasihteeri Annika Juurikko, tiedotussihteeri Leila Vasama, lainsäädäntösihteeri Martta October, viestintäsihteeri Marja-Liisa Aronen, toimistos sihteeri Leena Nivalainen ja toimistos sihteeri Rita Svento. Ryhmätoimistossa olivat työharjoittelijoina Jan Frilander ja Viljami Kammonen. Frilander työskenteli työhallinnon järjestämässä työko-
keilussa ja laati raporttia nuorten ongelmista. Kammonen teki lehdistöseurantaa sekä hankki sos.dem. kan-
sanedustajiemme käyttöön tausta-aineistoa, joista useat julkaistiin ruusuinfoina.

13. VALIOKUNTIEN SEURANTAVASTUUT RYHMÄTOIMISTOSSA

Valiokunta	Ryhmätoimiston henkilö
PeV	Martta October
UaV	Susanna Parkkonen
VaV	Tapio Hellsten
HaV	Martta October
LaV	Martta October
LiV	Susanna Parkkonen
MmV	Tapio Hellsten
PuV	Susanna Parkkonen
SiV	Leila Vasama
StV	Annika Juurikko
TaV	Tapio Hellsten
TuV	Leila Vasama
TyV	Annika Juurikko
YmV	Martta October
TarV	Tapio Hellsten
SuV	Susanna Parkkonen

14. RUUSUINFOT VUONNA 2007

Nume-ro/pvm	RUUSUINFOT / aihe	Laatija
1/10.1.	Aluepolitiikan toteutus ja saavutukset vuosina 2003 - 2007	Tapio Hellsten
2/19.4.	Porvarihallituksen hallitusohjelman arvio	ryhmätoimisto
3/25.5.	Sosialidemokraattien kommentteja sinivihreänhallituksen kehys-päätökseen	ryhmätoimisto
4/4.6.	Päivähoidon ns. nollamaksuluokan poistamisesta	Annika Juurikko, Tero Shemeikka, Outi Vilén
5/8.6.	Mistä veikkausvarojen tulouttamisessa ja jakosuhdelaissa on kysymys?	Matti Ahde, Matti Saari-nen, Pia Viitanen, Leila Vasama
6/12.6.	Metsäteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen Suomessa	Sanna Vallinen
7/18.9.	Kokoomuksen vastalauseiden tiivistelmä vuosilta 2003-2006	ryhmätoimisto
8/18.9.	Arvioita valtiovarainministeriön talousarvioesityksestä vuodelle 2008	ryhmätoimisto
9/19.10.	Itämeri	Viljami Kammonen
10/22.10.	Pohjoinen ulottuvuus	Susanna Parkkonen
11/1.11.	Ilmanstonmuutos – keskustelua, tietoa ja mahdollisuuksia	Viljami Kammonen
12/13.11.	Suomen kehityspoliittikka ja uusi kehityspoliittinen ohjelma	Viljami Kammonen
13/22.11.	Vuotos –keskustelu herännyt taas	Viljami Kammonen
14/28.11.	Porvarihallituksen toimet kriisiyttävät terveydenhuollon	SDP/puolue-toimisto
15/30.11.	Varainsiirtovero	Viljami Kammonen
16/21.12.	EU:n turvatakuut	Susanna Parkkonen

15. MUUT INFOT JA TILAISUUDET

Viikkomuistiot, viikko-ohjelmat

Ryhmätoimisto julkaisi 24 viikkomuistiot. Niissä luotiin katsaus kuluneen viikon tapahtumiin ja informoitiin ajankohtaisista asioista sekä annettiin eväät tulevalle työviikolle. Viikoittain julkaistiin ko. viikkoa koskeva viikko-ohjelma, johon koottiin tärkeimmät sos.dem. ryhmää koskevat tapahtumat ja kokoukset.

Sos.dem. kansanedustajien avustajainfot ja -koulutus

Perjantaisin pääsihteeri piti infon sos.dem. kansanedustajien avustajille. Niissä käytiin läpi ajankohtaisia asioita sekä kerrottiin lähitulevaisuuden tärkeistä asioista.

Ryhmän järjestämä avustajakoulutus järjestettiin Tallinnassa 4.-5.11.2007. Tähän osallistui myös ryhmätoimiston henkilökunta. Tilaisuudessa ideointi keinoja parantaa avustajien ja ryhmätoimiston yhteistyön tehostamista sekä avustajien erityisosaamisen hyödyntämistä. Erityisesti avustajat toivoivat ryhmältä lisää keskustelutilaisuuksia ja koulutusta. Myös ryhmän intranettiä toivottiin kehitettävän palvelevammaksi.

Tiedotustilaisuuksia, tutustumiskäyntejä

Ryhmän kansanedustajien torstai-illat on varattu tutustumiskäynteihin eri yrityksissä ja yhteisöissä. Perjantai-aamut on varattu puolestaan eri yhtiöiden tai yhteisöjen järjestämiin tiedotustilaisuuksiin sos.dem. kansanedustajille. Nämä pidettiin aina eduskunnassa ryhmähuoneessa.

Kansalaisinfon tilaisuudet 2007

10.1. Reilu työelämä – hyvinvoiva palkansaaaja

- edustaja Jukka Gustafsson, EK:n apulaisjohtaja Eeva-Liisa Inkeroinen, Kokoomuksen kansanedustaja Arto Satonen, Yhteiskuntatiet. tri Satu Kalliola, STTK:n pääsihteeri Seppo Junttila, Dosentti Kaisa Kautto-Koivula)

16.1. Pohjoismainen hyvinvointivaltiomalli ja köyhyys

- Erkki Tuomioja, kansanedustaja, ulkoministeri
Helsinkiläinen köyhyys
- Asta Manninen, vs. johtaja, Helsingin kaupungin tietotoimisto

23.1. Arjen turva

- kansanedustaja, sisäasianministeri Kari Rajamäki, valtiosihteeri Kari Salmi, erityisavustaja Pertti Knuuttila

31.1. Työllisyys

- kansanedustaja, työministeri Tarja Filatov

5.2. Eettisyys esiin

- "reilua kuluttamista, mutta miten?
 - kuluttaja hukassa eettisyyden poluilla"
- Keskustelemassa: Sinikka Turunen (Suomen Kuluttajaliitto), projektipäällikkö Juha Beurling (Suomen Kuluttajaliitto, Leila Vasama, (sos.dem. eduskuntaryhmä)

6.2. "Miksi naisen euro on edelleen 80 senttiä".

- keskustelijoina kansanedustaja, SDP:n tasa-arvojaoston pj Susanna Rahkonen ja neuvotteleva virkamies Marja-Liisa Anttalainen sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksiköstä.

26.2. Maahanmuuttajien elämä Helsingissä

- kansanedustaja Ilkka Taipale

15.3. Potilasvakuutus

- kansanedustaja Susanna Rahkonen

8.10. Kuluttajat terveystalvelujen muuttuvassa ympäristössä

- kehittämispäällikkö Hanna Toiviainen, Kuluttajaliitto

12.11 Köyhyys & syrjäytyneisyys lapsen näkökulmasta

- Helsingin kaupungin sosiaaliviraston sosiaaliasiamies Lilli Autti

28.11. Kohti kestävää liikennettä

- kansanedustajat Eero Heinäluoma ja Miapetra Kumpula Natri sekä Timo Rätty (SAK:n kuljetusliitot), projektipäällikkö Juha Beurling (Suomen kuluttajaliitto ry) ja pääsihteeri Timo Tanninen (WWF)

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä 100 vuotta

Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vuoden merkittävin juhla oli 9.2.2007 järjestetty 100 - vuotisjuhlaseminaari "Globalisaation demokratisointi ja demokratian globalisointi". Seminaari pidettiin eduskunnan uuden puolen auditoriossa ja kutsuttuina olivat kaikki elossa olevat sos.dem. kansanedustajat, tiedotusvälineiden edustajat ja eduskuntaryhmän yhteistyökumppaneita. Osallistujia oli lähes 250. Seminaaria kunnioittivat läsnäolollaan myös Tasavallan Presidentti Tarja Halonen puolisoineen ja presidentti Mauno Koivisto puolisoineen. Seminaarin juhlapuhujina olivat ryhmän puheenjohtaja Jouni Backman, Tasavallan Presidentti Tarja Halonen aiheenaan "Ihmiskasvoiseen globalisaatioon", eduskunnan puhemies Paavo Lipponen "Demokratia Suomen selviytymisen suurin voimavara" sekä Euroopan sosialidemokraattisen puolueen PES:n puheenjohtaja Poul Nyrup Rasmussen "Voiko demokratiaa viedä?". Juhlassa esiintyivät oopperalaulaja Ritva Auvinen säestäjänään Sibelius-Akatemian rehtori Gustav Djupsjöbacka. Seminaarin jälkeen järjestettävillä juhlapäivätilillä esiintyi lauluryhmä Reippaat äidit.

100-vuotisjuhlan merkeissä järjestettiin helmikuussa eri puolilla Suomea kansalaisille kahvitilaisuuksia, joissa isäntinä toimivat ryhmän kansanedustajat.

Seuraavassa Tasavallan Presidentin Tarja Halosen, eduskunnan puhemiehen Paavo Lipposen ja eduskuntaryhmän puheenjohtajan Jouni Backmanin puheet. PES:n puheenjohtaja Poul Nyrup Rasmussen puhui vapaasti, joten hänen puheensa jäi vain juhlavieraiden muistiin.

**TASAVALLAN PRESIDENTIN PUHE SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSKUNTARYHMÄN
"GLOBALISAATION DEMOKRATISOINTI JA DEMOKRATIAN GLOBALISOINTI" 9.2.2007**

Suomessa ja erityisesti maamme työväenliikkeessä olivat mukana sekä naiset että miehet. Sadan vuoden aikana tapahtunut kehitys antaisi näille uranuurtajaisille ja -miehille monta iloista yllätystä. Toisaalta vuosisadan aikana käydyt veriset sodat, työväenliikkeessä tapahtuneet hajaannukset ja nykyiset ympäristöongelmat painottaisivat entisestään sitä, miten tärkeää ihmisten on tehdä yhteistyötä kehityksen aikaansaamiseksi.

Globalisaation demokratisointi, demokratian globalisointi. Niinhän se on: molemmat ovat tärkeitä tavoitteita yksinään ja välttämättömiä kumppaneita toisilleen. Kansallisesta - usein vaikeasti saavutetusta kansallisesta suvereniteetista - on vaikea luopua edes pieneltä osin. Toisaalta me kaikki tiedämme, että kestävä kehityksen aikaansaaminen yhtä lailla ihmiselle kuin luonnollekin on mahdotonta vain kansallisin voimin. Kansakunnan on kyettävä pitämään huolta itsestään, mutta oltava myös valmis yhteistyöhön muiden kanssa.

Kansanedustajat tietävät hyvin kuinka vaikeaa on säätää kansallista lakia, joka olisi yhtä aikaa riittävän selkeä ja täsmällinen taatakseen ihmiselle hänen oikeutensa kaikissa tilanteissa ja toisaalta riittävän joustava toimintaan muuttuvissa olosuhteissa. Paraskin laki tarvitsee toimiakseen hyvän hallinnon ja tehokkaan oikeuslaitoksen. Kansainvälisten säädösten laatimisessa haasteet ovat vielä paljon suuremmat.

Kansainvälisten sitoumusten aikaansaaminen edellyttää sopijaosapuolten yksimielisyyttä. Tämän saavuttamisessa on koko joukko ongelmia ja sen lisäksi tulee aiheellinen huoli sitoumusten toimeenpanosta; puhutaan "vapaamatkustaja" - ongelmasta. Joku maa voi olla herkkä hyväksymään sopimuksia, mutta ei tosiasiaa pyri vakavasti panemaan säännöksiä täytäntöön. Joku toinen taas saattaa olla hankala neuvotteluissa, koska pitää kunnia-asianaan panna täytäntöön lupaamansa asiat. Puhumattakaan niistä maista, jotka saattavat periaatteellisestikin kokea minkä tahansa kansainvälisen sopimuksen allekirjoittamisen suvereniteettinsa loukkaamiseksi. Tämän vuoksi meidän tulisi kehittää aikaisempaa luovemmin eri tapoja vaikuttaa kansainvälisessä politiikassa.

Esimerkkejähän löytyy eri tavoista. Pohjoismaat ovat esimerkiksi tehneet paljon keskinäisiä sopimuksia ja omaksuneet samankaltaisia käytäntöjä ilman ylikansallisia organisaatioita. Euroopan unionissa sen sijaan on jo vahvat ylikansalliset organisaatiot. EU on matkalla kohti uutta perussopimusta tai perustuslakia, josta suunnitellaan sekä nykyistä selkeämpää että vahvempaa. Euroopan neuvosto ja sen ihmisoikeustuomioistuin puolestaan asettuu näiden mallien välimaastoon.

Globaalilla tasolla on myös hyvin erilaisia toimintatapoja. Ei varmaan ole yhtä ainoaa oikeaa mallia, mutta demokratian globalisointia pitää edistää. Yhdistyneet kansakunnat on aivan ainutlaatuisen tärkeä ja sen hallintoreformi pitää viedä lävitse. Samoin YK:n erityisjärjestöt kannattaisi arvioida ja tarvittaessa modernisoida. Olen itse osallistunut UNCTADin toiminnan kehittämiseen. Kansainvälisen politiikan työvälineet pitää saada kuntoon, sillä taloudellinen kanssakäyminen on jo nyt maailmanlaajuisia. Ilmasto- ja muut ympäristökysymykset tarvitsevat tehokkaampaa ohjausta.

Kansainvälisille järjestelyille on yhteistä, että jäseniksi liittyneet maat ovat sitoutuneet yhteisten sääntöjen noudattamiseen ja päätösten toimeenpanoon. Lisäksi järjestelyihin saattaa liittyä myös eriasteisia keinoja pakottaa osapuolet noudattamaan sitoumuksiaan. YK:n turvallisuusneuvostolla on esimerkiksi oikeus päättää pakotteista tai jopa sotilaallisista toimista, mikäli jäsenmaa muodostaa uhkan kansainväliselle rauhalle ja turvallisuudelle. Selvästi heikommät pakotekeinot liittyvät kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin tai kansainvälisen työjärjestön sopimuksiin. Oman lukunsa muodostavat järjestelyt, joissa erimielisyydet ratkaistaan yhteisesti hyväksytyssä kansainvälisessä tuomioistuimessa, kuten esimerkiksi Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmä tai Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin. Kansainvälinen rikostuomioistuin on kunnianhimoinen uusi järjestelmä. Myös Maailman kauppajärjestön riitojenratkaisumekanismi voidaan nähdä tuomioistuinmenetelmänä. Hyvä hallinto ja oikeusvaltio ovat välttämättömiä kansallisella tasolla ja kansainvälisten sitoumusten täytäntöönpanoon ja riitojen ratkaisuun tulisi paneutua nykyistä enemmän myös kansainvälisellä tasolla.

On helppo todeta, että globalisaation demokratisointi edellyttää kansainvälisiä ja kansallisia toimenpiteitä. Vastavasti demokratian globalisointi edellyttää kansallisia ja kansainvälisiä toimia. Pelkästään yhdellä tasolla tapahtuvat toimet eivät johda hyvään ja kestäväan tulokseen. En myöskään usko, että toivomani kansainvälisen politiikan hallintoremontti lähtisi nyt yhfäkkiä voimakkaasti eteenpäin. Kehitys edellyttää, että sisällölliset tavoitteet mielletään riittävän tärkeiksi. Sen vuoksi sisällön eli yhteisen hyvän "evankeliumin" levittäminen yhä uudelleen on välttämätöntä.

Kansalaisyhteisön mukaan saaminen on siten eräs menestyksen avaimista. Suomen ja Tansanian ulkoministeriöiden alullepanema Helsinki-prosessi on tässä suhteessa tärkeitä avauksia.

Olen usein kertonut kokemuksistani Kansainvälisen työjärjestön ILO:n asettaman globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden maailmankomissiosta ja komission ehdotusten edistämisestä kansainvälisillä foorumeilla.

ILO asetti globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden maailmankomission marraskuussa 2001. Lupauduin komission puheenjohtajaksi yhdessä Tansanian presidentti Benjamin Mkapan kanssa. Komissio oli riippumaton elin, johon oli kutsuttu jäseniksi arvostettuja, mutta tietoisesti asiasta hyvin eri mieltä olevia ihmisiä. Alueellisen dialogin ja eri toimijoiden kuulemisen pohjalta muodostimme näkemyksemme keinoista, joilla voidaan uusin tavoin edistää oikeudenmukaisempaa ja kattavampaa globalisaatiota ja kirjasimme nämä helmikuussa 2004 valmistuneeseen yksimieliseen loppuraporttiin.

Sen keskeisenä ajatuksena oli siirtää globalisaation tarkastelussa näkökulma kapea-alaisesta markkina-ajattelusta laajempaan ihmiskeskiseen näkemykseen. Globalisaatio ulottaa vaikutuksensa ei vain markkinoihin vaan ihmiseen ja yhteiskuntaan kokonaisuudessaan. Keskittyminen ihmisten tarpeisiin korostaa ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja ihmisarvoisen työn tärkeyttä. Tuotannon ja markkinoiden on toimittava oikeudenmukaisesti. Tarvitsemme toimivia instituutioita niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Vuoropuhelu ja kumppanuus ovat oleellisen tärkeitä pyrkiessämme kohti demokraattisempaa maailmaa.

On ollut rohkaisevaa havaita, kuinka maailmankomission esille nostamat kysymykset ja sen ilmaisema vaatimus puuttua globalisaation sosiaaliseen ulottuvuuteen ovat tulleet osaksi kansainvälisiä pyrkimyksiä. Merkittäviä poliittisia edistysaskelia olivat YK:n joulukuussa 2004 yksimielisesti hyväksymä päätöslauselma ja erityisesti syyskuussa 2005 pidetty YK:n huippukokous. Maailman johtajat ilmaisivat tukevansa oikeudenmukaista globalisaatiota ja lupasivat osana vuosituhatvuoteiden toteuttamista sisällyttää kansalliseen ja kansainväliseen politiikkaan sekä kansallisiin kehitysstrategioihin tavoitteet ihmisarvoisesta työstä kaikille, myös naisille ja nuorille.

YK:n talous- ja sosiaalineuvosto otti heinäkuun 2006 ministerijulistuksessaan huomioon huippukokouksen kannan. Investointeja, kasvua ja yrittäjyyttä tukeva ympäristö katsottiin elintärkeäksi luotaessa uusia työpaikkoja. On ensiarvoisen tärkeää, että kaikki halukkaat voivat tehdä ihmisarvoista työtä turvallisesti ja tasa-arvoa kunnioittavassa ilmapiirissä. YK:n ohjelmien ja virastojen ja kaikkien asianomaisten kansainvälisten järjestöjen on valtavirtaistettava ihmisarvoisen työn omassa toiminnassaan. Maakohtaisia ihmisarvoisen työn ohjelmia on sisällytettävä ei vain talouskasvuun tähtääviin strategioihin vaan myös köyhyyden vähentämishjelmiin. Työllisyyden edistäminen on parasta köyhyyden vastaista politiikkaa. Tämä on mahdollista vain jäsenvaltioiden, avustusjärjestöjen ja sidosryhmien yhteisvoimin.

YK:ssä järjestettiin niin ikään viime vuonna korkean tason konferenssi siirtolaisuudesta. Maailmankomissio oli nostanut tämänkin asian esille yhtenä keskeisenä globalisaation haasteena.

Euroopan unionissa on niin ikään käsitelty komissiomme esille nostamia kysymyksiä. Viime vuoden joulukuussa unionin neuvosto hyväksyi päätöksen, jonka mukaan säällisen työn edistäminen sekä unionin sisällä että ulkosuhteissa on sopusoinnussa unionin arvojen ja periaatteiden kanssa. Saman päätöksen mukaan säällisen työn edistäminen palvelee myös unionin tavoitteita taloudellisen kilpailukyvyyn ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden saavuttamiseksi. Tämä on myös Saksan puheenjohtajakauden painopistealueita.

Meillä Suomessa on viime vuosien aikana käyty aktiivista globalisaatiokeskustelua. Maan hallitus on kehittänyt kansallista globalisaatiostrategiaa. Eduskunta on ollut aktiivinen samoin kuin suuri osa keskeisistä yhteiskunnallisista vaikuttajatahoista. Suomen globalisaatiotili on edelleenkin voittopuolinen, mutta edut ovat meilläkin epätasaisesti jakautuneet. Kansalaisten peruskoulutus on hyvin hoidettu. Tutkimukseen ja kehitystyöhön on jo sijoitettu, mutta sen sijaan business-innovaatiot ja ihmisten elinikäinen oppiminen ovat vielä suuria haasteita.

EU-maiden yhteisen globalisaatiostrategian ilmentymä on niin sanottu Lissabonin strategia, jonka tavoitteena on Euroopan kilpailukyvyyn kehittäminen, huomioiden samalla työllisyys ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Yhteinen strategia on hyvä, mutta toimeenpanoon tarvittaisiin monessa maassa enemmän puhtia.

Mandaattinsa mukaisesti ILO jatkaa maailmankomission työn toteuttamista globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden työryhmänsä kautta. Järjestön toiminta keskittyykin työllisyyteen ja ihmisarvoiseen työhön. Muuttuva toimintaympäristö vaikuttaa ILO:hon kuten moniin muihinkin kansainvälisiin järjestöihin. Siksi tarvitaan yhä enemmän yhteistyötä toimijoiden välillä. Useat kansainväliset järjestöt ovat kiinnostuneet maailmankomission raportista ja sen toimenpidesuosituksista. Afrikan unioni on omaksunut raportin sellaisenaan ja Euroopan unionissa sitä käsitellään usealla taholla, kuten olen edellä kuvanut. Globalisaatio on tärkeimpiä teemoja sellaisten järjestöjen, kuten kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n ja OECD:n työssä.

Maailmankomission työ ja työn tulosten eteenpäinvieminen ovat olleet haastava, mutta samalla erittäin palkitseva prosessi. Työ jatkuu edelleen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Uskon, että työllisyydellä ja sosiaalisella oikeudenmukaisuudella on tärkeä osa Suomessa nyt edessä olevissa vaaleissa ja toivon menestystä näiden asioiden ajamiseen.

Puhemies Paavo Lipponen Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän 100-vuotisjuhlaseminaari 9.2.2007

DEMOKRATIA SUOMEN SELVIITYMISEN SUURIN VOIMAVARA
Sosialidemokraattien mentävä eteenpäin yhteistyössä, sivuille vilkuilematta

Kun sosialidemokraatit tulivat ensimmäiseen eduskuntaan sata vuotta sitten, oli ryhmämme suhteellisesti maailman suurin sosialistiryhmä. Sosialidemokraatteina tuli silloin eduskuntaan useita Suomen historian myöhempinä merkkihenkilöitä Väinö Tannerista Miina Sillanpäähän.

Monissa historiamme ratkaisuvaiheissa - itsenäistymisessä, taistelussa demokratian puolesta maailmansotien välillä, maamme puolustamisessa ja rauhanteossa viime sotien aikana, jälleen demokratian puolustamisessa sotien jälkeen - sosialidemokratia on ollut se ankkuri, jonka varassa kansamme on selviytynyt.

Vuosisadan vaihteen suuren murrosvaiheen tutkiminen on ehtymätön innoituksen lähde tämän päivän kansanedustajalle ja sellaiseksi pyrkivälle. Valtiollinen järjestelmä muuttui silloin kansalaisyhteiskunnan voimasta. Suuret kansaliikkeet syntyivät: raittiusliike, työväenyhdistykset, nuorisoseurat, ammattiyhdistysliike, puolueet. Kansalla oli vaikuttamisen nälkä, ihmisillä oli sivistyksen nälkä.

Ensimmäiset suomalaiset demokraattiset instituutiot olivat kansakoulun perustamista varten lain mukaan kutsuttu kyläkokous ja sen valitsema kansakoulun johtokunta. Tilaton väestö ja työläiset saivat silloin ensimmäisen kerran tasa-arvoisen aseman säätyläisten ja talonpoikien rinnalla. Köyhä kansa tungeksi kyläkokouksiin saadakseen lapsensa kouluun.

Socialidemokraattisella eduskuntaryhmällä oli hyvät eväät eduskuntatyöhön lähdettäessä. Paineet uudistuksiin olivat kovat ja innostus suurta. Työväestön ja naisten aseman parantaminen oli päälinjana. Kieltolain säätäminen koettiin kiireelliseksi. Siitä muodostui ensimmäinen merkittävä turhautumisen syy, sillä laki pysähtyi korkeampiin instansseihin. Suomi ei ollut vielä parlamentaarinen demokratia, vaikka eduskunta oli maailmanhistorian ensimmäinen moderni parlamentti.

Ulpu livari on loistavassa kirjassaan Kansanvallan puolustajat kuvannut sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän taivalta, asettaen ryhmän toiminnan laajempiin yhteyksiin. Sosialidemokratia omaksui Forssan ohjelmassa kautskyläisen luokkataisteluopin, mutta ohjelman konkreettiset vaatimukset saivat etusijan ja bersteiniläinen vähittäisten uudistusten tie omaksuttiin päälinjaksi. Samalla SDP:ssä ja eduskuntaryhmässä alkoi esiintyä hajaannuksen merkkejä, kunnes vastakohta parlamentaarisen ja ulkoparlamentaarisen linja välillä kärjisty 1917 kohtalokkain seurauksin.

Socialidemokraatit olivat kärsineet suuren tappion, kun tsaari 1911 hylkäsi jo 1907 säädetyn kunnallisen demokratiauudistuksen. Monet tutkijat katsovat, että eduskuntauudistuksen periaatteiden toteuttaminen kunnallisella tasolla olisi luonut edellytykset välttää kansalaissota. Kunnissa olisi totuttu yhteistyöhön ja kokemaan ongelmat yhteisiksi. Kun olot heikkenivät, elintarvikkeista tuli pulaa, yhteiskunnalliset vastakohtat kärjistyivät, eikä niille ollut luontevaa purkautumistietä. Näin äärimmäisyssuuntaukset saivat tilaisuutensa.

Yhteistyön epäonnistuminen sosialidemokraattien ja maltillisten porvareiden kesken syksyllä 1917 oli suuri tragedia. Eduskuntaryhmä toimi silloin linjakkaasti, mutta jäi alakynteen puolueessa. "Viimeisimpiä päätöksiä oli, ettei ryhmän illanviettoa nyt pidetä", kertoo Ulpu livari. Venäjän kanssa haluttiin elää sovussa, mutta itenäisenä. Yrjö Mäkelin varoitti boshevistisen Venäjän muuttuvan nationalistiseksi ja muodostuvan vaaraksi pienille kansoille.

Suomen hallitusmuodosta päätettäessä kansalaissodan raunioista noussut sosialidemokraattinen ryhmä oli avainasemassa. Monarkia ja itäeurooppalainen, autoritaarinen presidenttivaltaisuus torjuttiin. Silloin ensimmäisen kerran sosialidemokraattien ja maltillisten porvareiden yhteistyö antoi vasta itsenäistyneelle kansakunnalle suuntaa.

Suomi toipui sisällissodasta nopeammin kuin mikään toinen vastaavan tragedian kokenut maa. Sovintoon pyrkivät voimat voittivat, Tannerin vähemmistöhallitus asetettiin jo 1926. Sekä ääriivasemmalla että äärioikealla alkoi samoihin aikoihin liikehdintä, joka asetti sosialidemokraatit kahden tulen väliin. Laillisen, kansanvaltaisen menon puolustus 1930-luvulla on sosialidemokratian kunniakkainta historiaa. Väinö Tanner kohosi silloin viime vuosisadan alkupuoliskon suurimmaksi suomalaiseksi valtiomieheksi.

Toisen maailmansodan aattona Suomi oli yksi niistä 12 Euroopan maasta, joissa vallitsi demokratia. Enemmistössä Euroopan maista oli ajauduttu diktatuuriin tai muuten autoritaariseen järjestelmään, Neuvostoliitossa kommunistiseen diktatuuriin, Saksassa natsivaltaan. Suomi oli jäämässä kahden suunnattoman, imperialistisen sotakoneiston väliin.

Socialidemokraatit ponnistelivat Tannerin johdolla ennen Talvisotaa ja sen jälkeen kaikissa vaiheissa rauhan puolesta. Tästä huolimatta Neuvostoliitto ja kotikommunistit nostivat Tannerin pääviholliseksi. Tannerin vastainen parjauskampanja, johon mm. sosialidemokraattinen ns. kuutosten ryhmä osallistui, vaikutti Ruotsissa sillä seurauksella, että tänäkin päivänä Tannerin toiminta esitetään monin paikoin maailmalla pahasti väristellen.

Tanner sanoi, kun Jatkosota alkoi: "Kommunismista ei ole meille iloa, meidän tehtävämme on huolehtia, ettei myöskään fasismista koituisi vaaraa". Suomen tuli vain puolustaa rajojaan, ei ylittää niitä. Miina Sillanpää varoitti "natsilaisuudesta".

Suomi taisteli olemassaolostaan, kun Ruotsi välttyi sodalta sallimalla saksalaisten joukkojen läpikulun. Ruotsin kautta kulki sodan aikana kaksi miljoona saksalaista sotilasta ja Ruotsi vei Saksaan 36 miljoonaa tonnia rautamalmia. Suomen yhteistoiminta Saksan kanssa meni pitemmälle, mutta sillä tavoin varmistettiin, että Etelä-Suomessa ja Karjalan kannaksella oli Suomen armeija, ei Neuvostoliiton tai Saksan.

Tanner keksi alkujaan pääministeriksi Risto Rytin, joka osoittautui tilanteen vaatimaksi valtiomieheksi. Sosialidemokraatit pyrkivät koko sodan ajan vaikuttamaan siihen, että hallituksessa olisivat mahdollisimman maltilliset porvarilliset voimat.

Socialidemokraattinen ryhmä nousi jälleen historialliseen ratkaisijan rooliin kun Neuvostoliitto oli aloittanut suurhyökkäyksen kesäkuussa 1944 ja vaati Suomen antautumista. Suomen pyrkimys erillisrauhaan oli törmännyt mahdottomiin rauhanehtoihin ja Saksan sotilaalliseen uhkaan. Oli päätettävä, jatketaanko taistelua. Päätös tukea hallitusta Tannerin tahdon mukaisesti syntyi ryhmässä 29.6 tiukan keskustelun jälkeen äänin 36-26. Ratkaisevan puheenvuoron käytti tuossa keskustelussa Matti Lepistö Toholammelta.

Jatkosodan päätyttyä Suomen demokratiaa uhkasi ääriivasemmiston paine, joka kohdistui kovimpana sosialidemokraattiseen puolueeseen. SDP:n puoluetoimikunta teki alkuvuodesta 1945 - täpärästi mutta kuitenkin - olla hyväksymättä SKDL:n vaaliliittotarjousta. Euroopan ensimmäisissä sodan jälkeisissä parlamenttivaaleissa SDP sai 50 paikkaa, SKDL 49. Voimme vain kuvitella, mille tielle olisi ajauduttu, jos kansanrintama olisi muodostettu vuoden 1945 vaaleihin.

Valvontakomission aika - sotasyllisyysoikeudenkäynti, Pariisin rauhansopimus ja sotakorvausten aloittaminen - oli sosialidemokraateille raskasta. Taistelutahto kuitenkin vain vahvistui, kun kommunistit harjoittivat omia manöövereitaan. Tšhekkoslovakian vallankaappaus oli tapahtunut, kun sosialidemokraatit menivät vuoden 1948 vaaleihin Jo riittää! -kampanjalla. Se varmisti voiton ja suomalaisen demokratian kestävyys tilanteessa, jossa porvareista ei ollut kommunistien vyörytyksen torjujiksi.

Monta kertaa myöhemmässäkin historiassa sosialidemokraattien nousu on ratkaissut Suomen suunnan vaikeassa tilanteessa. Vaikean hajaannusvaiheen ja Urho Kekkosen johtaman maalaisliiton hegemoniavaiheen jälkeen SDP nousi suurimmaksi puolueeksi Rafael Paasion johdolla 1966. Silloin alkoi suomalaisen hyvinvointivaltion rakentaminen, sillä tiellä olemme tänäkin päivänä.

1970-luvulla, Kalevi Sorsan noustessa SDP:n toiminnalliseksi johtajaksi ja puheenjohtajaksi, eduskuntaan tuli ensimmäinen sotasukupolven jälkeinen sukupolvi sosialidemokraatteja suurin toivein ja valtavalla energialla. Eräät heistä ovat yhä ryhmässämme tai muuten aktiivisia vaikuttajia. Sellaista uuden sukupolven voimaa ei ole nähty sen jälkeen, sitä ennen vain ensimmäisessä eduskunnassa.

Kalevi Sorsan aikana SDP nousi sekä sisä- että ulkopoliittikan johtoon. Se vaati erityisesti eduskuntaryhmältä melkoista oppimisprosessia, muistetaanpa vaikka EEC-vapaakauppasopimuksen syntyvaiheita. SDP:stä kehittyi sekä sisä- että ulkopoliittisen konsensuksen rakentaja, mikä on monta kertaa merkinnyt ryhmän jäsenille vaikeita kompromisseja.

Suomen joutuessa suureen talouskriisiin eduskuntaryhmä ei ehtinyt vaikuttaa SDP:n linjaan hallituskysymyksessä. Puolue oli ehkä kuluttanut voimansa 1980-luvun rakennustyössä ja joutui kokoamaan uudelleen sisäisen resurssinsa kyetäkseen ottamaan vastuun. Tähän työhön ryhdyttiin tarmolla ja vuoden 1995 vaalivoiton jälkeen ryhmä saattoi ryhtyä toteuttamaan perusteellisesti valmisteltua linjaa.

Nykyisen hallituksen politiikka perustuu kaikessa oleellisessa vuosina 1995-2003 linjoitettuun pitkäjänteiseen talouspolitiikkaan: finanssi-, raha-, tulo- ja rakennepolitiikkaan. Suomi asettui EU:n ytimeen ja nousi maailman kärkeen lähes kaikilla mittareilla mitattuna. Nyt päättyvällä kaudella Suomen talous on kehittynyt suotuisasti kansainvälisten suhdanteiden parantuessa vaivalla rakennetun uskottavuuden turvin.

Nyt SDP:tä ja eduskuntaryhmää odottavat uudet haasteet. Väestön vanheneminen vaatii uudistuksia, joilla varmistetaan hyvinvointivaltion kestävyys. Globalisaatiossa on turvattava yritystemme kilpailukyky. Kansakuntana ja EU:n jäsenenä meidän on otettava vastuu kestävästä kehityksestä.

Sosialidemokraattien kolme keskeistä tavoitetta tuleviin vaaleihin puuttuvat tärkeimpiin asioihin: työllisyyteen, vanhusten huoltoon ja ilmastomuutokseen. Meidän ohjelmamme puolesta on hyvä lähteä vaaleihin.

Me muistamme tänä päivänä, mikä on turvannut itsenäisyyden ja Suomen menestyksen. Se on ollut demokratia. Se on ollut luottamus sivistyksen voimaan. Suomi ei ole ollut ajopuu, koska Suomen kansa on kyennyt luomaan poikkeuksellisen suuren oman voimavaran, jolla on ollut käyttöä vaikeissa tilanteissa.

Sosialidemokraatit menestyvät parhaiten nojaamalla suureen kansanvallan perinteeseen, varmistamalla omat henkiset voimavaransa sisäisellä keskustelulla sekä jatkamalla yhteistyöhakuisella linjalla. Siihen ei kuulu sivuille vilkuilu - kommunisteihin ulkopoliitikassa tai vihreisiin ympäristö- ja energiapolitiikassa. Sen sijaan vastuun tuntoon liittyy avoin mieli kaikkiin suuntiin.

Meidän tulee kantaa huolta demokratiamme tilasta, eritoten siitä, että julkinen keskustelu koskettelisi tärkeitä asioita. Laaja konsensus on hyvä asia, mutta se ei saisi estää selkeiden vaihtoehtojen määrittelyä. Vaihtoehtot on saatava esiin ennen vaaleja, joten puolueiden on ne esitettävä. Sosialidemokraateilla on nyt vaihtoehto ja sitä on selkeästi puolustettava.

SDP:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja Jouni Backman Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän 100 v. juhlaseminaari 9.2.2007

Arvoisa Tasavallan Presidentti, hyvät toverit ja kutsuvieraat

Tervetuloa satavuotiaan sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän juhlaseminaariin! Erityisen lämpimästi toivotan tervetulleeksi seminaarimme juhlapuhujat, Tasavallan Presidentti Tarja Halosen, eduskunnan puhemies Paavo Lipposen ja Euroopan sos.dem. puolueen puheenjohtaja Poul Nyrup Rasmussenin. Haluan myös toivottaa tervetulleeksi pohjoismaiset toverimme, kansanedustajat Sinikka Bohlin ja Britt Bohlin Olsson Ruotsista, kansanedustaja Berit Brorby Norjasta sekä poliittinen sihteeri Marianne Seip Pohjoismaiden neuvostosta. Vieron sosialidemokraateista vieraanamme on puoluesihteeri Randel Länts.

Med samma vill jag också önska hjärtligt välkomna vara nordiska kamrater, riksdagsledamöterna Sinikka Bohlin och Britt Bohlin Olsson från Sveriges riksdag, Berit Brorby från stortinget i Norge och politiska sekreteraren Marianne Seip från socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet.

Socialdemokratin har alltid varit en ideologi som är internationell, den är före sin tid och är till och med en global ideologi. Det nordiska samarbetet har också alltid varit ett utmärkt exempel på utnyttjandet av kollektiv styrka.

Keskeisin ja johdonmukaisin toimija suomalaisen demokratian kehittämisessä ja puolustamisessa on ollut historian kaikissa vaiheissa SDP ja sen eduskuntaryhmä. Sosialidemokraatit ovat torjuneet aina tarvittaessa niin äärivasemmiston kuin äärioikeistonkin uhan.

Sadan toimintavuoden kunniaksi lienee oikeutettua päivänpolitiikan asemesta tarkastella syvällisemmin sosialidemokratian ydintä, demokratiaa. Tämän päivän haasteena on globalisaation demokratisointi ja demokratian globalisointi.

Mikä on demokratian tila maailmassa? Yli 60 % maailman ihmisistä asuu demokratioissa. Tästä huolimatta on vielä paljon alueita ja maita, joissa demokratiaa ei ole, se on olematonta tai se heikkenee.

Demokratian juurruttaminen on hidas prosessi. USA:ssa pelkästään orjuuden lopettaminen vei lähes 100 vuotta demokraattisen perustuslain hyväksymisestä. Venäjälläkin päästiin orjuudesta eroon aikaisemmin.

Demokratian vienti ja juurruttaminen on vaikeaa. On myös perusteltua kysyä, mikä on demokratian oikea malli ja millä oikeudella jotakin mallia viedään täysin erilaisiin olosuhteisiin

Demokratian vientiin liittyy monia vaikeita kysymyksiä. Milloin sitä on oikeutettua viedä aseina ja miehityksellä? Entä demokraattisesti tapahtuva siirtyminen pois demokratiasta? Demokratian itsepuolustus voi myös herättää paljon kysymyksiä. Tästä ovat hyviä esimerkkejä terrorismin vastaiseen taisteluun liittyvät monet vaikeat ratkaisut.

Jos äänestysaktiivisuutta pidetään demokratian mittarina, on perusteltua kysyä, mikä on demokratian tila, jos tätä mahdollisuutta käyttää vain puolet kansasta.

Demokratiakehityksessä voi tulla myös taka-askeleita ja romahduksia. Jokaisen sukupolven on opetettava demokratia uudelleen. Demokratia ei siirry geeneissä eikä periä.

Demokratiassa enemmistöllä on suuri merkitys. Useissa demokratioissa puolet väestöstä, naiset, saivat poliittiset oikeudet vasta puoli vuosisataa miehiä myöhemmin, myös Euroopassa. Suomen historiallinen ja radikaali äänioikeusuudistus voidaan nähdä sitenkin, että miehet saivat 100 vuotta sitten ensimmäisenä maailmassa oikeuden äänestää naista. Tätä oikeutta olemme myös tuloksellisesti käyttäneet.

Tämän hetken suuri kysymys on globalisaation demokratisointi ja demokratian globalisointi. Maailmanpolitiikassa ei ole demokraattisia perinteitä, vaan sotilaallinen ja taloudellinen valta ovat olleet ratkaisevia. Demokratia on sidottu perinteisesti myös alueeseen, kansallisvaltion.

Olemmeko valmiita kansainvälisen tason rajat ylittävään demokratiaan ja mihin demokratia silloin kiinnittyy? Tätä on kysyttävä niin YK:n kuin EU:nkin päätöksentekojärjestelmän kehittämisen ollessa suurissa vaikeuksissa, koska perinteinen kansallisvaltiopohjainen demokratiakäsitys on pikemminkin korostunut. EU:n laajentumiskeskustelussakin olisi hyvä muistaa, että Espanja, Portugali ja nykyinen Kreikkakin demokratisoituivat vasta 1970-luvulla.

Demokratialla on monia perusehtoja, joihin se voi rakentua. Tai kaatua. Ihmisoikeuksia ei voi olla ilman ihmisyyttä eli kansalaiseksi tunnustamista. Suomalainen väestörekisteri on monissa maissa vielä täysin tuntematon käsite. Sama koskee omistamisen käsitettä ja oikeutta.

Monet sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet ovat demokratian ehtoja. Riittävä ravitsemus- ja elintaso sekä luku- ja kirjoitustaito ovat demokratian edellytyksiä, usein kääntäen myös demokratian tuloksia.

Oikeusjärjestys ja kansalaisten perusoikeudet puuttuvat vielä monista maista. Vain 17 % ihmisistä elää maissa, joissa on lehdistönvapaus.

Tuloerojen kasvu nakertaa demokratiaa. Näin tapahtuu nyt myös entisissä sosialistimaissa ja erityisesti kommunistisessa Kiinassa, jossa 1 % omistaa 60%. Sama kehitys on Intiassa.

Tuloerot ja eriarvoisuus kytkeytyvät poliittisen päätöksenteon eriarvoisuuteen. Kun äänestäminen, ilmaisunvapaus ja hyvä hallintomenettely ovat oikeuksia, jotka turvaavat demokratian toimivuuden, niin myös oikeudenmukaisemman tulojen ja varakkuuden jakauman täytyy tulla oikeudeksi. Tämä on hyvä muistaa myös kotimaisessa köyhyyskeskustelussa.

Sata vuotta sitten kokoonnuttiin muulloinkin kuin juhla kokouksiin pyhäpuku päällä. Demokratia oli arvokas asia. Toivottavasti se on sitä tänään ja tulevaisuudessakin. Niin meillä kuin muuallakin.

Ryhmähuoneen juhlat

Ryhmä joutui luopumaan sen käytössä vuosikymmeniä olleesta ryhmähuoneestaan. Ryhmähuoneen läksiäis-tilaisuus järjestettiin 14.6. karaokejuhlan merkeissä.

Uuden ryhmähuoneen tupaantuliaiset pidettiin 11.10. Tässä tilaisuudessa esiintyi muusikko Tuukka Tuunanen. Kansanedustaja Rönönnin avustaja Pertti Takanen oli laatinut oodin uudelle ryhmähuoneelle:

Oodi ryhmähuoneelle

Vaikka ikkunat nyt aukeaakin etelään,
ei silti ole aihetta politiikkaan vetelään.
Olkoon tämä opposition uusi päämaja,
missä hallitukseen vedetään selvä raja.

Tänään yhdessä juhlimme tässä huoneessa,
porukassa ennenkin paljon hyvää luoneessa.
Joka on perusta ihmisten toivon ja uskon,
siispä näenkin jo uuden aamun ruskon.

Se meitä johtakoon aikaan uuteen,
tavoitteisiin, parempaan tulevaisuuteen.
Siis, täysillä päin poliittista vastustajaa,
niin että saamme monta lisäedustajaa.

Kun käydään vaalit nuo seuraavat,
taas paikkaan entiseen he muuttavat.
Mut ennen sitä hankitaan kannatus vahva,
ja otetaan käteen taas tärkeä vallankahva!

Eduskuntaryhmä kutsui eduskuntatoimittajat perinteisille jouluglögeille 20.12. Juhlassa esiintyi vuonna 2006 ryhmätoimistossa TET-harjoittelijana ollut nuori haitarivirtuoosi Juho Jäppinen. Juhlassa kaikuivat niin joulu-
laulut kuin työväenlaulutkin.

Ryhmän pikkujoulut

Ryhmän pikkujoulujuhla järjestettiin Kulttuuritehdas Korjaamolla 4.12. Juhlaan oli kutsuttu kansanedustajat
avustajineen, puoluetoimiston henkilökunta ja ryhmätoimisto. Juhlatunnelmaa oli luomassa Green Card –
orkesteri.

16. JULKAISUT JA PAINOTUOTTEET, JOULUMUISTAMISET

Ryhmän 100-vuotisjuhlakirja

Ryhmä julkaisi 100-vuotisjuhlakirjan "Kansanvallan puolustajat". Kirjan tekijä on entinen sos.dem. kansan-
edustaja ja europarlamentaarikko Ulpu livari. Kirja on kertomus sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän 100-
vuotisesta taipaleesta. Ulpu livari kuvaa eduskuntaryhmän roolia hyvinvointiyhteiskunnan rakentajana mutta
myös sen sisäisiä ristiriitoja. Tarkastelun kohteena on erityisesti ryhmän suhde parlamentarismiin Suomen
historian eri vaiheissa. Tekstiin lomittuu myös aikaa ja historian tekijöitä kuvaavia anekdootteja.

100-vuotiskahvitilaisuuksien tietoiskulehtinen

Kansalaisille järjestettävissä kahvitilaisuuksissa jaettavaksi tehtiin tietoiskulehtinen "Sosialidemokraattinen
eduskuntaryhmä 100 vuotta - *Punaisesta viivasta demariruusuun; Vuosisata työn, tasa-arvon ja turvallisuus-
den puolesta - kansalaisturvaa parannettu askel askeleelta*". Siihen oli kerätty eri vuosikymmeniltä socialide-
mokraattisen eduskuntaryhmän tärkeimpiä saavutuksia:

1906 toteutettiin yleinen ja yhtäläinen äänioikeus sekä yksikamarinen eduskunta.
1917 saavutettiin sosialidemokraattien keskeinen pyrkimys: Suomesta tuli itsenäinen valtio.
1921 toteutettiin oppivelvollisuuslaki.
1922 hyväksyttiin torpparien vapautusta koskeva laki.
1937 säädettiin vähävaraisia koskeva äitiysavustuslaki ja kansaneläkelaki.
1946 työaikalaki: 46 tunnin työviikko.
1948 sosialidemokraatit toteuttivat lapsilisälain.
1955 säädettiin työkyvyttömyyslaki.
1956 uudistettiin kansaneläkelaki.
1968 toteutettiin aikamme merkittävin sivistyspoliittinen tavoite: saatiin laki peruskoulusta.
1971 säädettiin kansanterveyslaki. Tavoite tähän asetettiin jo Forssan kokouksessa 1903.
1972 säädettiin lasten päivähoitolaki.
1978 pidennettiin äitiyslomaa 8 kuukaudeksi, josta isä voi käyttää kaksi viikkoa vanhempainlomana.
1982 päätettiin laaja-alaisen ympäristöministeriön perustamisesta.
1984 tehtiin työttömyysturvan kokonaisuudistus.

1989 tehtiin perhe-eläkejärjestelmän kokonaisuudistus, jolla mm. oikeutettiin myös mieslesket leskeneläkkeeseen puolisonsa kuoleman jälkeen. Perustettiin valtion eläkerahasto, jotta voitaisiin varautua valtion tulevien eläkemenojen tasaamiseen.

1995 Suomi liittyi Euroopan unioniin. Syrjäntäkielto sekä säännökset lasten yhdenvertaisesta kohtelusta ja sukupuolten tasa-arvosta tulivat sääntelyn piiriin.

1996 tuli voimaan laki alle kouluikäisten lasten oikeudesta päivähoidon.

1998 eduskunta päätti Suomen osallistumisesta Euro-alueeseen 1.1.1999 opposition vastustaessa asiaa.

2000 uusi Suomen perustuslaki tuli voimaan.

2001 kaikille 6-vuotiaille oikeus maksuttomaan esiopetukseen.

2003 otettiin Noste-ohjelma käyttöön. Se on pääosin työssä käyvien aikuisten osaamisen kohottamiseksi tarkoitettu ohjelma vuosille 2003–2007. Se kohdistuu vähiten koulutusta saaneeseen aikuisväestöön.

2004 yhdenvertaisuuslaki voimaan ja SDP:n vaatimuksesta otettiin hallitusohjelmaan aamu- ja iltapäivähoidon toteuttaminen.

2005 lapsiasiainvaltuutetun virka perustettiin ja nuorten yhteiskuntatutuu astui voimaan. Samana vuonna astui työeläkeuudistus voimaan. Vanhuuseläkeikä on joustavasti 63–68 vuoden välillä, työeläkettä kertyy 18 ikävuodesta alkaen ja eläke määräytyy koko työuran ansioiden mukaan. Eläkettä kertyy myös lastenhoitoajolta ja opiskelualjalta.

Lehti-ilmoitukset

Ryhmä julkaisi useita lehti-ilmoituksia. Ilmoitukset tehtiin ryhmätoimistossa ja ryhmätoimisto avusti myös yksittäisten kansanedustajien ilmoitusten tekemisessä.

Ryhmän postikortti ja uusi tekstilogo

Ryhmä uusi toimintavuonna postikorttinsa. Postikortti on tarkoitettu kansanedustajien vierasryhmille. Vierailijat voivat lähettää kortin eduskunnasta ja ryhmä vastaa postituskuluista.

Uuden grafiikkatyyllisen kortin suunnitteli Taideteollisen Korkeakoulun oppilas Topi Lehto. Samaa grafiikkakuvaa käytettiin myös ryhmän kutsukorttikansissa. Näissä korteissa käytettiin uutta logoa "Punaisesta viivasta demariruusuun". Logo syntyi ryhmässä järjestetyn 100-vuotisiskulauseen ideakilpailun tuloksena. Ryhmän entinen toimistosihteeri Kaija Ahomaa oli lähettänyt kilpailuun ehdotuksensa "Punaisesta viivasta puhkesi demariruusu" ja sitä jalostaen päädyttiin uuteen tekstilogo.

Punaisesta viivasta demariruusuun

Joululahjat

Ryhmä ei jakanut vuonna 2007 lainkaan joululahjoja, vaan lahjoitti lahjoihin varatut rahat Kansainväliselle Solidaarisuudelle edelleen käytettäväksi Ugandan kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä avustuskohteisiin. Myös ryhmän lähettämät Nicaraguassa tehdyt maissinlehtijoulukortit tilattiin Solidaarisuudelta, joka kohdisti kortteista saadut myyntitulot erityisesti hirmumyrsky Felixin aiheuttamien tuhojen jälkeiseen työhön.

Sosialidemokraattinen
eduskuntaryhmä

sähköposti: sd@eduskunta.fi
kotisivu: <http://sdp.eduskunta.fi>
postiosoite: 00102 Eduskunta
puhelin: (09) 4321
telefaksi: (09) 432 3207